DEZSŐ ANDRÁS

MAFFIÓZÓK MACKÓNADRÁGBAN

A MAGYAR SZERVEZETT BŰNÖZÉS REGÉNYES TÖRTÉNETE A 70-ES ÉVEKTŐL NAPJAINKIG

21. Század Kiadó

Budapest, 2019

A kötetet jogi szempontból lektorálta: Dr. Bátki Pál

ISBN 978 615 5955 36 5

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ

NEKEM GYALÁZTA A CIKKET, PEDIG NEM IS ÉN ÍRTAM. Valahogy mégis engem talált meg, találkozót kért, igent mondtam. Ha már így hozta a sors, találkozni akartam a magyar alvilág egyik leghírhedtebb alakjával.

Szívélyesen fogadott. Mintha egy klasszikus maffiafilmből lépett volna elő: zömök, kigyúrt alak, hátrazselézett, fekete haj. Nem tudom, be volt-e szívva, vagy csak az idegességtől volt, de minden izma remegett, miközben hol emelt hangon, hol alig érthetően magyarázott pár centire az arcomtól.

Csukott ajtó mögött beszélgettünk egy fitneszterem hátsó irodájában, és csak akkor pöccent be, amikor szóba került az a bizonyos újságcikk, amely arról szólt, hogy megverték.

Megbeszéltük, hogy ad egy amolyan tisztázó interjút. „Életemben először, mert tegyük rendbe a dolgokat." Hamar észrevettem, hogy nem az az érdekes, amit mond, hanem azok a megjegyzések, amiket már-már suttogva ejt el, nehogy a lehallgatók hallják. „Ma mindenki tróger és aljas. Amikor fiatal voltam, még voltak erkölcsök. Az egész eltorzult. Nincs jelentősége annak, hogy ki vagy, honnan jöttél, mit csináltál, mert ma már ez senkit sem érdekel" – fejtegette.

Később akkor hallottam róla újra, amikor a felesége felhívott, hogy a férjét az éjjel bevitték a rendőrök, mert gázpisztollyal lövöldözött egy bárban. „De nem ő a bűnös, ő csak védekezett" – mondta az asszony. Másnap bementem a bíróságra, ott ült a kommandósok gyűrűjében, az arca összeverve, a válla megrogyva, a keze az ölében. Néhány méterrel arrébb a szótlan feleség és néhány megmaradt barát, akik beszélgetés nélkül is pontosan tudták: az alvilág leszámolt egykori alkirályával, és ezt a meggyötört, megöregedett, egykor rettegett figurát ma már csak fogatlan oroszlánként tartják számon.

Röviddel később egy több mint húsz évvel ezelőtt elkövetett gyilkossági kísérlet miatt hosszú évekre elítélték; a bíróság bizonyítottnak látta, hogy ő húzta meg a ravaszt.

Megszállottan érdekel a magyarországi szervezett bűnözés története és természetrajza.

A kétezres évek közepén egyszer már nekikezdtem a Los Angeles-i „magyar maffia" történetének megírásához, de nem jött össze.

A hivatali falak magasak voltak, a fenyegetések ijesztők, a szereplők szűkszavúak.

A kíváncsiság viszont megmaradt.

Ennek köszönhető, hogy most, több mint tíz évvel később végre megszületett a magyarországi szervezett bűnözés négy évtizedet felölelő sötét krónikája.

A történet darabjainak némelyikéhez elég volt lehajolni, de a nagy részét fáradságos munkával kellett összegyűjteni és összerakni. Élettörténetek, amelyeknek hiányzó darabjai állambiztonsági levéltárakban őrzött, szigorúan titkos rendőrségi dossziék mélyén hevertek; összefüggések, amelyek megértéséhez nemcsak információ, de úgy látszik, idő is kellett.

Ez a könyv a hazai szervezett bűnözés elmúlt négy évtizedéről szól. Arról, hogy a hetvenes években hogyan alakult ki az a fajta bűnözés, amit ma szervezett bűnözésnek hívunk és az elmúlt négy évtizedben hogyan fejlődött, kik voltak a szereplői. A történet a hetvenes évek közepén kezdődik és lényegében napjainkig tart. A könyv öt nagyobb részből áll: az első kettő a hetvenes–nyolcvanas, a harmadik a kilencvenes, a negyedik a kétezres éveket, az utolsó pedig az elmúlt évek legfontosabb történéseit dolgozza fel.

Az adatgyűjtés során az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában is kutattam, a hetvenes–nyolcvanas évek történéseit jelentős részben egykori szereplők elmondásai és korabeli állambiztonsági, rendőrségi dossziék alapján rekonstruáltam. A történeti levéltárban olyan dossziék tartalmát tudtam feldolgozni, amelyeket előtte senki nem kutatott. Ezenkívül magyar és amerikai sajtóarchívumokat, adatbázisokat használtam, valamint bírósági ítéletekből, nyomozati anyagokból, vallomásokból is dolgoztam. Nagy segítségemre volt az Arcanum digitálisperiodika-adatbázisa. Mindemellett természetesen személyesen beszéltem több szereplővel, köztük volt rendőrökkel, bűnözőkkel, de még egy Los Angeles-i magánnyomozóval is. Felkerestem olyan embereket, akik valamilyen módon érintettek voltak, ismerték vagy a mai napig ismerik ezt a világot – köztük ügyvédeket, bűnügyi újságírókat.

A könyvben szereplő párbeszédek egy részét a hozzáférhető, írott dokumentumok (vallomások, rendőrségi és állambiztonsági jelentések) alapján rekonstruáltam, egy másik részük pedig szó szerinti idézet, mert például videófelvételről vagy telefonlehallgatási jegyzőkönyvből származik.

A történet korántsem annyira romantikus, mint elsőre gondolnánk, és rossz könyvet vett kezébe az az olvasó, aki

tipikus Coppola-, Scorsese- vagy épp Guy Ritchie-féle maffiatörténet-füzérre számít.

Ebben a sztoriban nincsenek spagettin meghízott gyilkológépek, marhaszegyes bagelt reggeliző főnökök, titkos szertartásokat celebráló kápók, újságba csomagolt döglött halak, egymással rivalizáló családok, macskát simogató keresztapák, de még csak sima beszédű consiglierek sem közvetítenek a felek között, ha valakinek gondja van valakivel.

Ez nem film.

Itt nincs Gyilkosság Zrt., Bugsy Siegel, Meyer Lansky, Lucky Luciano, van viszont Markó Béla, Szájmon, Menyét, mert fasza gyerekekből azért mi is jól állunk. Ennek ellenére nem árt rögzíteni: a bűn az bűn, és egyetlen bűncselekmény sem igazolható és egyetlen bűnöző sem menthető fel azért, mert első látásra tökös és férfias hagyatékot hagyott hátra maga után.

Ezért ez a könyv nem akar legendákat és mítoszokat gyártani, és nem akar sem felmenteni, sem ítélkezni. Csupán hitelesen, minden leírt mondatában védhetően, ezernyi rendőrségi jegyzőkönyv, több száz tanúvallomás és több tucat személyes interjú alapján a lehető legpontosabban megírni azt, ami történt.

Megírni egy világtérképen alig látható ország zárt közösségének apró, egymáshoz csak lazán kapcsolódó darabokból összeálló történetét, ami távolról nézve talán hasonlít a műfaj „klasszikusainak" munkásságához, de mégis bonyolultabb, és nekem talán izgalmasabb is. A sztori ugyanis vitathatatlanul egyfajta speciális korrajz is, ami minden jelenetében híven festi le egy társadalmi-gazdasági-kulturális sokkon áteső ország negyven évét.

Azt a negyven évet, ami felöleli az én életemet is, és ami ezáltal válik számomra még érdekesebbé és még inkább fontossá.

Az utóbbi időben sokan és sokszor próbálták megakadályozni, hogy minden gond nélkül, nyugodtan dolgozhassam.

Tudom, milyen az, ha megfigyelik az embert, ha megpróbálják együttműködésre bírni, ha nyomást gyakorolnak rá, ha feljelentik, ha eljárást indítanak ellene, ha álmatlanságban szenved. Nekem mindegyikből kijutott, de – bármilyen közhelyesen hangzik is – hiszek abban, hogy az újságírónak kötelessége mindent megtenni azért, hogy az igazság kiderüljön, és objektív megítéltetésre találjon.

Azt gondolom, ebben a könyvben közel járok ahhoz, hogy ez így legyen – ha van valami, amit el akartam mesélni a magyarországi maffia történetéről, azt most elmesélem.

Könyvemben rengeteg a szereplő, azt pedig, hogy ki kicsoda, nehéz nyomon követni. A névjegyzékben összegyűjtöttem azok neveit és rövid bemutatását, akikről a könyv egyes fejezeteiben hol hosszabban, hol rövidebben írok. A névjegyzékben van, aki teljes néven szerepel, mert korábban valamilyen formában „közszereplővé" vált. Mások monogrammal vagy gúnynéven, és akad olyan is, akinek én adtam álnevet – utóbbiakat csillaggal jelöltem.

I. fejezet

HAJNALI HATÁRSÉRTŐK

1973–1983

Főbb szereplők: Szájmon*, Szendrő Öcsi, G. Ferenc, K. Ervin, Maki, Gábor, Markó Béla, Buksi, Gida, Zubó, H. Zoltán, N. Ferenc, Csevi*, Meszes*, Pötyi, Totka Pál, Csoki, Ugó*, Pintye, Sztojka Pöki, Bikosz, Cinóber, Sárgalábú, J. Róbert, V. György

A TÖRTÉNET A HETVENES ÉVEKBEN KEZDŐDIK. A gazdag kisiparosok, maszekok sorozatos betörések áldozatai lettek. A bűncselekmények hátterében jól szervezett, egymást segítő budapesti bandák álltak, amelyek vezéregyéniségeit Kaliforniából segítették hasonszőrű magyar bűnözők. A fejezetben korabeli rendőrségi és állambiztonsági akták alapján rekonstruálom a történteket, és mutatom be a kialakulóban lévő hazai szervezett bűnözés úttörőit, a budai Old Firenze törzsközönségét.

A Négy páncélos egyikeként hírhedtté vált kasszafúrót, Makit, vagy éppen a „páncélosokhoz" csapódó Gábort, aki később meghatározó alakja lett a magyar alvilágnak. Szájmont, a kaliforniai magyar maffiafőnököt; jobbkezét, Öcsit, a jóképű stricit; Zubót; a rettegett Markó Bélát, és még a nála is keményebb Pötyit. De mások mellett felbukkan a történetben Buksi és az erőszaktól irtózó társa, Gida, a Mókus őrs, a rossz útra tért, de rendkívül tehetséges ökölvívó, Totka, valamint Meszes, az aranyifjú is. A másik oldalon azok a rendőrök sorjáznak, akik azzal szembesülnek, hogy a nehézfiúk közül többen az állambiztonság ügynökeiként kamatoztatják a konspirációs technikákról tanultakat.

A LÁTOGATÓ

„A Szájmonról dossziét nyitó százados ekkor még nem tudta, ki ült aznap az asztal túloldalán. Merthogy a tengerentúlon Szájmont már nemcsak irodaszerekkel foglalkozó üzletemberként, hanem a Los Angeles-i magyar maffia vezetőjeként emlegették."

S. Csaba amerikai állampolgár – aki a történetben Szájmonként szerepel – csak egy volt az 1975. október 29-én, repülőgéppel Magyarországra érkező turisták közül, de a Magyar Népköztársaság számára minden bizonnyal a legfontosabb.

A toporgó utasok türelmetlenül várták a csomagjaikat, az üvegajtó mögött hozzátartozók, barátok, ismerősök ácsorogtak, többen a nyakukat nyújtogatva próbáltak befelé kukucskálni.

Az akkor még csak egyetlen terminállal működő Ferihegyi nemzetközi repülőtéren dolgozó vámosok két folyosót használtak az utasok beléptetésére. A piros folyosóra küldték a vámköteles cikkekkel érkezőket, a többiek, a külföldi turisták zöme pedig a zöld sávon keresztül léphetett magyar földre. Utóbbin csak szúrópróbaszerűen ellenőrizték az utasokat; az agitprop osztály szerint nem tett volna jót az ország hírnevének, ha a nyugati turistákat már közvetlenül a belépés után zaklatni kezdik a hatóságok. Ennek jegyében a reptéri dolgozóknak mosolyogniuk is kötelező volt – ahol a nyugatiak először találkoztak a szocializmussal, kedvességet és közvetlenséget vártak el a személyzettől.

Szájmonnak aznap fontos dolga akadt Budapesten. Behívatták a Belügyminisztérium alá tartozó igazgatásrendészet csak KEO-ként emlegetett Külföldieket Ellenőrző Osztályára. Miután kilépett az épületből, a kihallgató tiszt elégedetten dőlhetett hátra a székében, és nyomban nekilátott, hogy megírja szigorúan titkos jelentését.

A százados elintézte, hogy Szájmon tartózkodási engedélyét meghosszabbítsák, de előtte még hosszan elbeszélgetett vele. A megtermett, sportosan elegáns, göndörkés hajú, kerek arcú férfi szívesen beszélt az életéről, a százados pedig szorgalmasan jegyzetelt.

Szájmon elmesélte, hogy fiatalon egy autógumikat javító vállalatnál dolgozott betanított munkásként, de a munka mellett levelező tagozaton főiskolára is járt. Izomerejét az Újpesti Dózsa súlyemelőjeként kamatoztatta, de 1966-ban – amikor többedmagával Lengyelországból utaztak haza – csempészési ügybe keveredett. Majdnem hetvennapnyi előzetes letartóztatás után szabadlábra került ugyan, de a bíróság végül tízhavi börtönbüntetésre ítélte.

– Gondolhatja, mit éreztem... Az ember nem szívesen vonul börtönbe – mondta kissé megbántott hangon Szájmon, de hiába kereste a százados empátiáját, a tiszt fel sem nézett az előtte lévő iratok mögül.

Szájmonnak 1967-ben kellett volna börtönbe vonulnia, de előtte amolyan próba szerencse alapon útlevelet kértek a menyasszonyával azzal az indokkal, hogy Bulgáriába utaznak nyaralni. Porszem került a gépezetbe – megkapták. Természetesen nem jöttek haza: Jugoszlávián keresztül Olaszországba szöktek. Ott öt és fél hónapig egy menekülteknek fenntartott táborban éltek. Itt kihallgatta Szájmont az Interpol és az amerikai hírszerzés is, de mivel nem volt katona, nem tudott érdemi információkkal szolgálni. Amikor arról

faggatták, miért kér menekültstátust, jobb híján azt mondta:
– Nem tetszik a magyar politikai rendszer.

Nem sokkal később az amerikaiak jelezték, hogy menyasszonyával bevándorolhatnak az Egyesült Államokba, így az olasz táborból Amerikába repültek. A New Jersey államban lévő New Brunswickban telepedtek le, ahol Szájmon 1956-ban Magyarországról elmenekült rokona lakott.

– Most viszont már Los Angelesben élek, és mindenféle apróságokat, használati cikkeket, papír- és ajándéktárgyakat árulok – magyarázta a századosnak.

– Los Angelesben?! Azt hittem, ott csak filmesek laknak – viccelődött a százados, de Szájmon nem zökkent ki a mesélésből.

– Egy kisebb üzletem van nem messze Hollywoodtól, és minden alkalmazottam magyar. Az ügyfeleinket telefonkönyvből, véletlenszerűen válogatjuk ki, felhívjuk őket, és elmondjuk, hogy ajándékot kaptak, amit viszont csak személyesen tudnak átvenni a boltban. Ha a kliens ráharap, és bejön hozzánk, már csak azon múlik a biznisz, hogy hogyan tudjuk rábeszélni arra, hogy megvegye a portékáinkat – fejtegette Szájmon, és talán még egy elismerő mosolyt is várt a pesties üzletlogika dicséreteként.

Szájmon nem titkolta, hogy jól megy az üzlet. Olyannyira, hogy hamarosan meg akarja venni a két Los Angeles-i magyar étterem egyikét, miután a vendéglő tulajdonosát szerelmi bosszú miatt megölték. A századosnak azt is elmondta, azért szeretné, ha rendszeresen utazhatna Magyarországra, mert így jobb színben tűnne fel Los Angelesben.

– Üzleti szempontból hátrányos, ha tudják rólam, hogy nem utazhatok be szabadon – mondta. A hazám érdekében kész vagyok a tőlem telhető bármilyen jellegű segítségre, amennyiben ezt a magyar hatóságok igénylik – tette hozzá jól ismert klisével.

– Hát ezt nagyra értékeljük, de azt hiszem, ezt már nem én fogom eldönteni – vetette közbe a százados, aki – a későbbi jegyzőkönyvek tanúsága szerint – úgy gondolta, a hazatért üzletember, jó kapcsolatai miatt, valóban hasznára válhatna a magyar hírszerzésnek.

A nevével külön dossziét nyitott, és azonnal kezdeményezte az amerikás magyar „további tanulmányozását".

Ebben a jelentésben a százados nem említette meg Szendrő Öcsi nevét.

Ne gondoljunk hanyagságra vagy feledékenységre – Szájmon egyszerűen kihagyta (persze nem véletlenül) a beszámolójából legközelebbi barátját, holott a két férfi ugyanakkor disszidált és ugyanott telepedett le.

A két pesti vagány, Szájmon és Szendrő (vagy ahogy a barátai hívták, Öcsi) nemcsak Magyarországon voltak sülve-főve együtt, hanem az Egyesült Államokban is. Kezdetben Szendrő is New Brunswickban élt, de jellemvonásai a kontinenscsere után sem sokat változtak. Öcsiről Pesten is tudták, hogy nem ijed meg sem a saját, sem a harangtorony árnyékától, bárkivel leállt bunyózni. New Brunswickban például csak a szerencsén múlott, hogy túlélte a nyakát és a mellkasát érő szúrásokat, amelyeket a *The Central New Jersey Home News* tudósítása szerint a 23 éves Saro Riverától kapott egy utcai csetepatéban.

A Szájmonról dossziét nyitó százados ekkor még nem tudta, ki ült aznap az asztal túloldalán. Merthogy a tengerentúlon Szájmont már nemcsak irodaszerekkel foglalkozó üzletemberként, hanem a Los Angeles-i magyar maffia vezetőjeként emlegették, a nála pár évvel fiatalabb, az „őszinte" feltárulkozásban elfelejtődött Szendrő Öcsit pedig a jobbkezeként.

MÁSIK MAGYARORSZÁG

„A trükkökkel, kerülőutakkal szerzett pénzt persze nem tarthatták bankokban, ezért egy-egy jól menő magánzó otthonában idővel jókora készpénzmennyiség halmozódott fel, ami vonzó célponttá tette őket az alantas bűnözők körében."

Amikor Szájmon 1975-ben hazalátogatott, más ország fogadta, mint amelyet nyolc évvel korábban elhagyott.

A barakk egészen vidám hely lett, mivel az ország vezetője, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára, Kádár János felismerte: lazítani kell a gyeplőn, és engedni kell némi szabadságot az ötvenes–hatvanas években testileg-lelkileg megfáradt és meggyötört népnek.

A pártvezetés szerencséjére ekkorra kezdett beérni az a gazdaságpolitika is, amelyet Nyers Rezső vezetésével a hatvanas évek közepén hirdettek meg Kádárék. Az „új gazdasági mechanizmusnak" köszönhetően a hetvenes évek elejére szélesedett a kínálati piac, és már nem számított kuriózumnak, ha egy lakásban hűtőszekrény, porszívó, mosógép, esetleg tévé is szolgálta az ötéves tervek megvalósításáért küzdő munkásosztályt.

Az emberek többsége sem híve, sem ellensége nem volt a rendszernek, inkább alkalmazkodott a sajátosságokhoz, és megpróbálta a lehető legtöbbet kihozni a megváltozott mindennapokból.

Az új gazdasági mechanizmus korszakát 1975 tavaszán a „fejlett szocialista társadalom felépítésének" programja

követte. Az Országgyűlés elfogadta a társadalombiztosítási törvényt, állampolgári jog lett az ingyenes orvosi ellátás, és az alkotmányban rögzítették, hogy ötévente országgyűlési választásokat kell tartani.

A szocialista pártvezetés kínosan ügyelt arra, hogy a hon büszke elvtársai a saját bőrükön érezzék a fejlődést, és kétségtelen tény, hogy sokáig fenn tudták tartani a modernitás látszatát. A programhirdetés után nem sokkal később felavatták az M7-es autópálya Székesfehérvár és Balatonvilágos közötti szakaszát, Győrben átadták az egymilliomodik lakást, valamint sor került a paksi atomerőmű alapkőletételére. Mindezek jól illeszkedtek a sorba, és a közhangulatra az is jókora hatással volt, hogy az egy főre jutó reáljövedelem és fogyasztás folyamatosan, dinamikusan növekedett. A családok döntő többsége úgy érezte, hogy jelentősen nőtt az életszínvonala, és ez még akkor is igaz volt, ha egyre inkább érzékelhetővé vált a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok leszakadása.

Az „új politika" támogatottságát leginkább abban kell keresni, hogy könnyebbé és tervezhetőbbé vált a hétköznapi élet. A program ugyanis kiemelten kezelte azt a törekvést, hogy az addig kizárólag állami irányítás alatt álló gazdaságba valamilyen módon bevonják a privát szféra szereplőit is. Az emberek és az állam gyakorlatilag alkut kötött egymással: ha javul az életszínvonal, akkor a társadalom különösebb nehézség nélkül tolerálja a puha diktatúra néhol igencsak véleményes elemeit és eszközeit.

Emiatt – noha a szocialista vezetés a propaganda szintjén még ellenségként tekintett a kapitalistákra – az állam már megengedte azt is, hogy bizonyos vállalatok (és rajtuk keresztül a magánzók) piaci szabályok alapján működjenek.

Aki sokat dolgozott, esetleg volt egy kis sütnivalója, az jobb életszínvonalat tudott teremteni magának és a családjának. Ennek jegyében sokan vállaltak másodállást, az élelmesebbek pedig az állami munkahelyeik adta lehetőségeket felhasználva fusizni kezdtek. Kialakult és hamar megerősödött a második gazdaság, amelyben – legális vagy éppen félillegális úton, de – néhányan látványosan meggazdagodtak.

Ennek motorja az úgynevezett gebinezés volt, ami a hetvenes évek közepére vált elfogadott vállalkozói formává. A gebines rendszernek az volt a lényege, hogy az állam üzlethelyiségeket (presszót, éttermet, zöldségboltot, cukrászdát, lángossütőt) és azok teljes berendezését ingyenes használatra adta oda a vállalkozó kedvűeknek; gyakran jutalmaztak így sportolókat, az államnak kedves embereket.

A gebinesek a bevételük bizonyos százalékát kifizették a fenntartó állami vállalatnak, viszont sohasem tartoztak annak szoros elszámolással, ráadásul maguk dönthették el azt is, kiket alkalmaznak. Vagyis ha ügyesen játszottak a papírokkal, azaz trükköztek az elszámolással, akkor elég pénzt kereshettek ahhoz, hogy házat, autót, nyaralót vehessenek maguknak.

A köznép irigykedve nézett a tollasodó újgazdagokra; lényegében ők voltak a gazdasági bűnözés első fecskéi. Az átlagember úgy érezhette, hogy a gebines „magánzók" nem a szorgalmuknak, hanem a kapcsolataiknak és a korrupciónak köszönhetik az előbbre jutásukat.

Persze aki okos volt, nem élt nagylábon, legfeljebb csak a szűkebb környezete tudta róla, hogy van mit a tejbe aprítania. A trükkökkel, kerülőutakkal szerzett pénzt nyilvánvalóan nem tarthatták bankokban, ezért egy-egy jól menő magánzó otthonában idővel jókora készpénzmennyiség halmozódott fel, ami vonzó célponttá tette őket az alantas bűnözők körében.

Az árnyékgazdaság fellendülésében a külföldi turisták is jelentős szerepet játszottak, hiszen a zárt, vasfüggönnyel elválasztott gazdasági rendszerben a pártapparátus tagjain és a gebineseken kívül csak a külföldieknek volt pénzük.

Míg az ötvenes években gyakorlatilag senki sem jött Magyarországra, a hatvanas években beindult a turizmus. Kezdetben csak az állami idegenforgalmi vállalat, az IBUSZ profitált ebből, de a hetvenes évekre már évente egy-kétmillió turista érkezett Magyarországra.

És ha jöttek, hoztak magukkal pénzt is, amire égető szüksége is volt a magyar gazdaságnak.

Sorra épültek a magyarok pénztárcájának luxusnak számító szállodák, ezekben csak a külföldiek engedhették meg maguknak a méregdrága szobákat.

Az alkalmazottak tátott szájjal nézték, ahogy a vendégek kilószámra viszik fel szobáikba a déligyümölcsöket, miközben az átlag magyar családnak már fél kiló banán is igazi kincsnek számított. A szállodai dolgozók éltek is a kínálkozó lehetőségekkel: ha a vendég valutával fizetett, forintról állították ki számlát, majd az alkalmazott a saját pénztárcájából töltötte fel a kasszát, a valutát pedig zsebre tette. A rendszer jól működött, és hiába voltak a hotelok kiemelt megfigyelési célpontok, a rendőrség nem igazán tudott gátat szabni a hétköznapi csencseléseknek.

A nyugati, valutával tömött pénztárcával érkező turisták azonban nemcsak az állam és a magánzók, hanem a bűnözők számára is fontos bevételforrást jelentettek. Az ősztől tavaszig a fővárosi éjszakában mozgolódó, a nyári szezonban a Balatonnál portyázó alvilági figurák zsebeiben lapuló márka és dollár – közvetve vagy közvetlenül – az idegenforgalomból származott.

Furcsamód a külföldiek pénzére utazó első bűnözői csoportok szintén külföldiek voltak. A korabeli leiratok szerint már 1970-ben számontartott a rendőrség olyan, szervezettnek mondható bűnözői kört, amely olasz és jugoszláv maffiózók irányítása alatt működött. Vendéglátóhelyeket üzemeltettek, prostituáltakat futtattak, valutával, órákkal, ékszerrel, farmerral kereskedtek, majd ezeket a feketepiacon, elsősorban a hírhedt Ecserin értékesítették.

Akkortájt egy ügyes csempész egy-egy nagyobb üzlettel több mint félmillió forintot is kereshetett, ez az akkori három-négyezer forintos havi átlagfizetéshez képest óriási összeg volt.

Ebbe a kicsit balkáni, kicsit sufnituning, kicsit mutyiszagú országba érkezett haza Szájmon, aki saját bevallása szerint több dolgon lepődött meg, mint amennyin szörnyülködött, és lényegesen több lehetőséget látott a sikeres üzletelésben, mint amennyi akadályt.

Hogy olvasott-e napilapokat, nem tudni, mindenesetre vélhetően hozzá is eljutott a hír, hogy Budapesten és környékén abban az évben feltűnően megszaporodtak a rablások, és az ismeretlen elkövetők előszeretettel fosztogatták az állami és privát páncélszekrényeket. A rendőrök nem igazán tudtak mit kezdeni az új módszerekkel és új eszközökkel elkövetett bűncselekményekkel, így nagyjából csak addig jutottak el, hogy nevet adtak a bandának.

Akkor még senki sem tudta, hogy egy év múlva a népszerű lengyel tévéfilmsorozat nyomán „Négy páncélos" név alatt futó csapat tagjai, G. Ferenc, D. Gábor, L. Attila (Maki), K. Ervin már a vádlottak padján ülnek, és Magyarország első fajsúlyosabb szervezett bűnözési perét végül egyikőjük sem ússza meg tíz év börtönbüntetésnél kevesebbel.

KASSZAFÚRÓK

„A banda nemcsak Áfor-kutakat fosztott ki rendszeresen, de postákat, takarékpénztárakat és különféle állami vállalatok irodahelyiségeit is. Ezeken a helyeken szintén a páncélszekrényekre vadásztak leginkább, és folyamatosan csiszolták azok feltörési technikáját is."

A Warsawa a szokottnál is óvatosabban közelítette meg a dömsödi benzinkutat azon a hideg téli hajnalon, 1975. december 15-én. A gömbölyded formájú autót Lengyelországban gyártották, de valamennyi szocialista országban közkedvelt kocsinak számított, főleg a taxisok körében. Hatalmas súlya és alacsony teljesítménye miatt zabálta az üzemanyagot, de megbízhatóságát és strapabírását senki nem vitatta, ráadásul használtan már tízezer forintért hozzá lehetett jutni, míg egy használt Wartburgért akár hatvanezer forintot is elkértek. A Warsawából két alak szállt ki. Odasétáltak a benzinkút épületéhez, majd az ajtó üvegtábláján keresztül zseblámpával bevilágítottak a helyiségbe.

– Pszt, pszt, pszt! Húzzunk innen! – mondta váratlanul az egyikük, amire visszarohantak a Warsawához, és kapkodva elhajtottak a kútról.

A kirohanó rendőrök nem mertek utánuk lőni, mert nem tudták biztosan, hogy a zseblámpás idegenek valóban azok a betörők voltak-e, akik miatt órákon át rejtőzködtek a kút ütött-kopott épületében.

Ha nem tudták is elfogni őket, a Warsawa rendszámát felírták. Ez egy budapesti kereskedőhöz vezette a zsarukat,

aki elárulta: bár valóban a nevén van az autó, de pár napja eladta. Egy régi ismerőse, G. Ferenc vette meg, ugyanannál a vállalatnál dolgoztak sofőrként. Hozzátette: ha jól tudja, azelőtt betörések miatt fél évig ült előzetes letartóztatásban.

A rendőrök nyomon voltak.

G.-t a budapesti lakcímén, egy kertes családi házban találták meg. A férfi tagadta, hogy aznap éjjel a dömsödi kútnál járt. A rendőröknek azonban feltűnt, hogy a hátsó kertben rengeteg limlom hevert mindenütt, úgy gondolták, a holmik egy része betörésekből származhat. Az udvart lezárták, G.-t pedig bevitték a kapitányságra.

A történetet G. felesége írta tovább, aki – miután a férjét elvitték – azonnal figyelmeztette annak bűntársait. A nőt viszont követték és elfogták, a kihallgatása után pedig a rendőrök már azt is pontosan tudták, kiket kell keresniük.

A visszaemlékezések szerint K. Ervin, L. Attila és D. Gábor ellen már aznap kiadták a körözést, és onnantól már biztosra vették azt is, hogy G.-vel együtt ők négyen alkották azt a szervezett betörői csapatot, amelyet a rendőrök maguk között csak Négy páncélosként emlegettek.

A banda szövevényes története két évvel korábban kezdődött, amikor G.-t Laci nevű, épp munka nélküli ismerőse azzal az ötlettel kereste meg, hogy betörésekből szerezzenek pénzt. Azt találták ki, hogy üzletekbe törnek be, de rutintalanságuk miatt nem igazán boldogultak új, választott szakmájukban. Több, kudarccal végződött kísérlet után ezért G. felkereste két olyan ismerősét, akikről tudta, hogy lényegesen tapasztaltabb bűnözők: a Maki gúnynéven ismert L. Attilát és társát, K. Ervint.

Ők ketten már fiatal koruk óta bűnözésből éltek, ezért gondolkodás nélkül elfogadták G. ajánlatát. Érezték, hogy nyerő csapat lehetnek, hiszen G. és Laci jó sofőrök, ők pedig ügyes betörők voltak, így minden adott volt ahhoz, hogy szervezetten dolgozhassanak együtt. Ebben a felállásban végül csak négy betörést követtek el, miután G. és Laci – egy családi veszekedés miatti rendőri intézkedésnél – lelepleződött. A lebukás esetére kész sztorijuk volt, ezért Maki és Ervin nem került a zsaruk látókörébe, így ők a kényszerpihenő közben is tovább folytatták a betöréseket, a szajréból származó pénzből – amolyan betyárbecsületből – pedig G. és Laci családját is támogatták.

Ervin autója, a Warsawa tökéletes járgánynak bizonyult a duó tevékenységéhez: rengeteg lopott áru elfért benne, ezért egy idő után már nem is pénzre, hanem árukra vadásztak.

Maki korábban szállítómunkásként dolgozott, ezért tudta, melyek azok a termékek, amelyeket az orgazdák különösebb rizikó nélkül megvásárolnak, így az „ügymenet" egyik legfontosabb részével, az értékesítéssel sem volt gondjuk. Az üzletvezetők legtöbbje legfeljebb csak gyanította, hogy lopott árukról van szó; leginkább azzal nyugtatgatták magukat, hogy Maki bizonyára a rábízott szállítmányokat dézsmálta, és az senkinek nem tűnt fel.

Maki azonban egy idő után már nem akart bajlódni szerteágazó kapcsolatainak folyamatos ápolásával, ezért csak egyetlen megbízható orgazdával, B. Károllyal dolgozott együtt.

B. Károly kocsmároscsaládból származott, és kocsmároscsaládba is nősült be.

A háború utáni államosításban elveszítette a krimóját, de legalább a szakmában maradhatott: a kispesti Halászcsárda vezetője lett. Miután onnan kirúgták, Kőbánya legnagyobb éttermének vezetését bízták rá. Ahogy sokan mások, Ká-

roly is trükközött: súlycsökkentéssel lopta meg a vendégeit, majd illegális szeszkereskedelembe kezdett. Egyrészt lopott szeszt árult, másrészt feltalálta az úgynevezett alászámlázott borüzletet. Ennek az volt a lényege, hogy a pincegazdaságok vezetői a drágább és jobb minőségű bort alacsonyabb áron számlázták: a számlázott és a tényleges ár közötti különbözetet pedig a vendéglátóipari üzlet és a telep vezetője elosztotta egymás között.

Károly a sefteléseivel több százezer forintot keresett, de ő és társai az ötvenes évek végén lebuktak, és eljárás indult ellenük. Amikor Makiék már javában űzték az ipart, Károly újra aktív volt, és kapcsolatainak köszönhetően tökéletes orgazdának bizonyult.

Bár G.-t letöltendő börtönbüntetésre ítélték, fél év után ideiglenesen szabadlábra került. Nem sokat gondolkodott, mihez is kezdjen, újra felvette a kapcsolatot Makiékkal, így 1975 júliusától már hárman jártak betörni.

G. újbóli feltűnése forradalmasította a banda munkáját: a börtönben egy sorozatos bezinkútfeltörő nehézfiútól azt a tanácsot kapta, hogy törjenek fel Áfor-kutakat, mert azok páncélszekrényeiben jókora pénzeket őriznek.

A kutakat az Ásványolaj-forgalmi Vállalat (Áfor) üzemeltette, és némelyiken nemcsak tankolni lehetett, hanem eztazt vásárolni is, leginkább különféle Áfor-termékeket, kenőanyagokat, autóápoláshoz szükséges dolgokat.

G. később azt is kiderítette, hogy a kutak páncélszekrényei elég kicsik ahhoz, hogy azokat autóval is el lehessen szállítani a helyszínről. Ettől fogva nem volt kérdés, hogy a trió mire összpontosít, és már csak egy hozzájuk hasonló, megbízható, és kellően erős embert kellett találniuk ahhoz, hogy a terv működjön.

Gábor ideális társnak bizonyult: az erős srác a feszült helyzetekben sem majrézott, és minden szituációban okos és megbízható társként viselkedett.

A csapat rendben összeállt, és eredményesen dolgozott: a vádirat szerint 1973 tavaszától, alig több mint két év alatt, száztizenhét bűncselekményt követett el.

A banda nemcsak Áfor-kutakat fosztott ki rendszeresen, de postákat, takarékpénztárakat és különféle állami vállalatok irodahelyiségeit is. Ezeken a helyeken szintén a páncélszekrényekre vadásztak leginkább, és folyamatosan csiszolták azok feltörési technikáját is.

A kasszákat kezdetben szakértelem nélkül, durván törték fel, mígnem 1975 nyarán betörtek egy budapesti kisiparos lakásába, ahonnan egy Bécsi 2. típusú páncélszekrényt loptak el, ami sokat segített abban, hogy később ne csak hatékonyak, de elegánsak is legyenek.

A mackót egy erdőbe vitték, ahol szerszámokkal szétverték. A szekrény száztízezer forintot rejtett, de legalább ennyire fontos volt, hogy a „szétszerelés" után a jó műszaki érzékkel megáldott G. megvizsgálhatta és kiismerhette a szerkezetet.

Ezek után egy művezető ismerősük különleges szerszámokat készített nekik. Egy speciális „kacsát", és egy nagy fordulatszámú, műanyag tárcsás vágókészüléket, amelyet végül csak azért nem próbálhattak ki, mert a tesztelés előtt a rendőrök lekapcsolták őket.

Pedig a Négy páncélos mindenre odafigyelt, hogy elkerülje a lebukást.

Nem hagytak maguk után nyomokat, időnként a kesztyűiket, ruhájukat, cipőiket még a betörések helyszínein átcserélték és megsemmisítették. Rendszeresen olvasták a *Magyar Rendőr* folyóiratot és nézték a népszerű bűnügyi ma-

gazin, a *Kék fény* adásait; tudták, mit írnak róluk, tudták, a rendőrök hogyan gondolkodnak.

Az autóik rendszámait legtöbbször szigetelőszalaggal manipulálták, néha sárral kenték be. Az akkoriban gyakran alkalmazott rendőri útzárakat kétféleképpen játszották ki. Az egyik módszer szerint a kiszemelt üzletet általában napközben vagy kora este közelítették meg, majd a betörés után a telepakolt Warsawával félreálltak egy kihalt, elhagyatott területen, és csak hajnalban utaztak vissza Budapestre, amikor már nagyobb volt a forgalom, és nem voltak feltűnők.

A másik módszer ennél rafináltabb volt: az Állami Könyvterjesztő Vállalatnál dolgozó sofőr ismerősüktől „kibérelték" a vállalati rendszámú kocsiját, így amikor azzal mentek portyázni, kevésbé fenyegette őket az a veszély, hogy egy útzárnál leállítják az autót. Jól okoskodtak, mert többször előfordult, hogy amikor útzárba botlottak, a lámpájukkal csak villogtak a rendőröknek, akik – igazoltatás nélkül – udvariasan továbbengedték őket.

Amikor Áfor-kutakat vettek célba, a betörés előtt kifigyelték, hogy zárás után marad-e valaki a kúton. Okkal gondolták, hogy ez előfordulhat, 1975 nyarán ugyanis – a megszaporodó betörések miatt – a rendőrök már „blokkolgatták" a kutakat, azaz zárás után elrejtőztek a kutak épületeiben.

Hogy elkerüljék a nagy találkozást, mielőtt betörtek, zseblámpával bevilágítottak a helyiségbe. Az is előfordult, hogy annak kiderítésére, van-e bent valaki, az épület lemezajtajára távolról rálőttek légpuskával, amit a bent lévők úgy hallhattak, mintha valaki kopogna odakintről. Ha ajtót nyitottak, egyértelmű volt, hogy vannak bent.

Makiék arra is odafigyeltek, hogy összezavarják a nyomozókat. Sejtették ugyanis, hogy az egyedi módszereik miatt a zsaruk előbb-utóbb tudni fogják, hogy a bűncselekmé-

nyeket ugyanaz a csoport követi el. Éppen ezért néha olyan nyomokat hagytak maguk után, mintha más módszerrel követték volna el a betörést, nem úgy, ahogy a Négy páncélos tette volna. Csak egy példa: ők általában lecsípték a lakatokat, mert az nem okozott zajt, és viszonylag gyors művelet volt. De hogy félrevezessék a rendőröket, előfordult, hogy a lakatot inkább magukkal vitték, és a zár környékén vasreszeléket szórtak szét, azt a látszatot keltve, mintha a lakatot lefűrészelték volna.

Bevált a számításuk, mert a rendőrök csak 1975 őszére lettek biztosak abban, hogy a betörésekért ugyanaz a társaság felelős, és a csapattagok Budapesten vagy környékén élnek. Leginkább azért gondolták így, mert ekkortájt több kőbányai és pestszentlőrinci benzinkútra is betörtek, és a páncélszekrények forgócsapjait lefűrészelve jutottak el a benne lévő pénzig. A rendőrök ekkor már azt is tudták, hogy a banda egy Warsawával közlekedik.

Közben Makiék igyekeztek rácáfolni erre a teóriára is: Leninvárosban, Szikszón, Kisújszálláson és Törökszentmiklóson különböző autókkal rámoltak ki Áfor-kutakat, de a zsaruk még így is kitartottak az elméletük mellett. A nyomozás előrehaladtával a kutakat már országszerte kiemelt figyelem övezte, rengeteg nyomozó, rendőr, önkéntes rendőr, munkásőr és mezőőr állt csatasorba, hogy megtalálják az elkövetőket.

És majdnem sikerült is nekik. Novemberben ugyanis a rendőrség látókörébe került Ervin, aki azért lett gyanús, mert látványosan gazdagodott, holott hosszú ideje nem volt rendes munkája. Ennek ellenére autóval járt, építkezett. Amikor Ervint beidézték a rendőrségre, oda is kocsival érkezett, ráadásul az autó, amellyel megállt a kapitányság par-

kolójában, dugig volt betörőszerszámokkal. Ez még nem is lett volna gond, csakhogy Ervint őrizetbe vették.

A banda okosan reagált: hogy eltereljék társukról a gyanút, azonnal betörtek egy termelőszövetkezet irodájába és két postahivatalba. Időközben Ervin apja is a fia segítségére sietett, és azt állította: ő adta a pénzt a fiának, így a rendőrök hihető magyarázatot kaptak a költekezésekre.

Ez és az ehhez hasonló incidensek azonban világossá tették: lehetnek bármilyen ravaszak és óvatosak, a lebukás elkerülhetetlen.

A Négy páncélos tisztában volt ezzel, ezért már a kezdetektől alaposan kiokosították egymást arról is, ebben a helyzetben mit kell csinálni.

Abból indultak ki, hogy ha a teljes lebukást nem úszhatják is meg, nem mindegy, hány balhét tudnak rájuk verni a zsaruk, és végül mennyi ideig kell a rácsok mögött ülniük.

Amikor aztán decemberben lebuktak a dömsödi kútnál – és a nyomozók a Warsawa rendszáma alapján eljutottak G.-hez, és sikerült beazonosítaniuk a bandatagokat is –, az ekkor már körözés alatt álló Gábor az előre megbeszéltek szerint elrejtette a nála lévő bűnjeleket (némi készpénzt és rengeteg ékszert), és önként besétált a rendőrségre. A kerületi kapitányság kapuőre viszont annyira tájékozatlan volt, hogy elküldte a bűnbánó fiatalembert, aki így a központi kapitányságon volt kénytelen jelentkezni. Arra számított, ha önként jelentkezik, azzal azt a látszatot kelti, hogy semmi köze a betörésekhez.

Az ötlet nem volt rossz, és talán működött volna, csakhogy a bandában akadt egy gyenge láncszem: Ervin.

Ervinre tapasztalt, rutinos bűnözőként tekintettek a zsaruk, hiszen akkor már ötször volt büntetve, ráadásul veszélyesnek is számított. Korábbi elfogásakor fegyvert is kellett

használni vele szemben, ráadásul a börtönben is lázadást szított. Nem csoda, hogy bár Ervin a Négy páncélos vezéralakjának számított, a rendőrök, jó érzékkel, mégis őt tartották olyan figurának, akit megpuhíthatnak. Olyannyira nem tévedtek, hogy az elfogása után három nappal Ervin őszinte, részletes vallomást tett. Mindent elmondott a betörésekről, a bűnözői kapcsolataikról, és azt is elárulta, hogy a rendőrök merre keressék az elásott, elrejtett pénzt.

Ervin vallomása fordulópont volt: miután a többiek értesültek arról, hogy a társuk borított, szép lassan ők is beszélni kezdtek.

A vallomások megdöbbentő képet tártak a rendőrök elé: a felderített száztizenhét bűncselekménnyel a banda 2,2 millió forintnyi kárt okozott (1975-ben havi háromezer forint volt az átlagfizetés). Nagyjából tíz hektoliter tömény szeszt, félmillió doboz cigit, kétszáz gázpalackot loptak el – ezek mind a gebineseknél landoltak. Negyvenkét páncélszekrényt törtek fel, azokat mind kirámolták, a pénzt elverték és/vagy elrejtették. A vádlottak padján huszonhárman ültek, és a Négy páncélos egyike sem úszta meg tízévnyi börtönbüntetésnél kevesebbel a roadshow-t, amelyet a krónikák Magyarország első szervezett bűnözői akciósorozatának tekintenek.

Gábor a hetvenes években, a börtönben barátkozott össze egy alacsony, de karakán sráccal, R. Lászlóval, azaz Faterral. Alacsony termete ellenére Fater karakán, erős pszichéjű, bevállalós bűnöző benyomását keltette a rácsok mögött. Egy olyan figuráét, akiben meg lehet bízni.

Gábor és Fater börtönbarátságát csak évtizedekkel később tudták megtörni az események.

A MARKÓ

„Markó nem fél senkitől... Markó két kézzel szórja a pénzt... – terjedt el, és a piti alakok felnéztek rá, a bűnözők között egyre nagyobb dolognak számított, ha valaki vele vagy neki dolgozhatott."

A *Lindá*t mindenki szerette. Az elhivatott, kissé pimasz, de tehetséges magyar rendőrlány kalandjait elmesélő első magyar televíziós krimisorozat a nyolcvanas években amolyan B kategóriás bűnügyi történeteket dolgozott fel C kategóriás megoldásokkal.

A néhol bosszantóan bugyuta vonalvezetésű, de a kor legnépszerűbb, szerethető és karakteres szereplőivel szövődő epizódoknak azonban jelentős üzenetértékük is volt. Az átlagpolgár ugyanis először szembesült azzal, hogy a kommunista erkölcs mindent elsöprő diadala ellenére talán tényleg létezhet Magyarországon egy olyan alvilág, amely nem riad vissza a nyereségvágytól, a nyers erőszaktól, és amelynek regényesített történetei gyakorlatilag hézagmentesen illeszkednek a nyugati bűnbandák valós vagy éppen filmen megelevenített sztorijai sorába.

A film egyik írója és társrendezője, Gát György a magyar televíziózás ikonikus figurája.

A később nemcsak rendezőként, hanem producerként is dolgozó szakember legelőször 1981 decemberében találkozott azzal a „szimpatikus, megnyerő, igényesen öltözködő fiatalemberrel", aki már az első párbeszédben „sem rejtette

véka alá, hogy az Egyesült Államokba készül, és filmes karrierre vágyik".

Gát visszaemlékezése szerint vendégének ehhez minden adottsága megvolt. Határozott fellépése, izgalmas stílusa és karaktere tökéletesen alkalmassá tette arra, hogy sikerrel próbálja ki magát a filmiparban. A producer nem gondolkodott sokat, és ajánlása révén az ambiciózus srác röviddel később statisztastátust kapott a Magyar Televíziótól.

Így lett Markó Béla közveszélyes munkakerülőből reményteli színészpalánta, a dolgok azonban mégis úgy alakultak, hogy a sármos, dús hajú, tömött bajszú, jókötésű Markó végül mégsem a *Linda* egyik részében, hanem Magyarország valós bűnszervezeti történelmében játszotta el az alvilág koronázatlan királyának dicsteljes, de már a kezdetek kezdetén halálra ítélt szerepét.

Az, aki gyerekkorától ismerte, nem nagyon lepődött meg a végkifejleten, mivel a feltűnően jóképű, a koránál mindig idősebbnek látszó, az agresszivitást és a kegyetlenséget szimpla jellemvonásként magán viselő Markó gyakorlatilag egész életében erre a szerepre készült.

Budapest prolinegyedében, Ferencvárosban nőtt fel, amelynek bizonyos részeit évtizedeken keresztül rettegték a jól nevelt fővárosi polgárok.

A nyolc osztályt elvégezte ugyan, de – nem meglepő módon – a jövőjét nem a tanulásban látta. Bivalyerős gyerekként azzal szórakozott, hogy a IX. kerületi Illatos úti telepre, az elhíresült Dzsumbujba járt verekedni, ahova a helyieken kívül csak egy-két elszánt szociográfus merte betenni a lábát. A lecsúszott, deklasszált, súlyos sorsú emberekkel teli lakótömb utcai ringjeiben kevésszer talált legyőzőre, ezért nem véletlen, hogy a környéken hamar híre ment vakmerőségének és kérlelhetetlenségének.

Markó nem ijed meg senkitől... Markó két kézzel szórja a pénzt... – terjedt el, és a piti alakok felnéztek rá, a bűnözők között egyre nagyobb dolognak számított, ha valaki vele vagy neki dolgozhatott.

A legendák hónapról hónapra egyre színesebbé és hihetetlenebbé váltak, de tegyük hozzá azt is, a misztifikálásba a hatóság is eredményesen besegített: a jól értesült rendőrök azt terjesztették, a besúgóiktól biztosan tudják, hogy még egy külföldi, profi bokszolóból lett bűnöző sem mert verekedni Markóval, miután összetűzésbe került vele valamely rosszul végződött bűntény kapcsán.

Markó első balhéi a hetvenes évek elejére tehetők: 1972-ben már azért ítélték el, mert belvárosi szórakozóhelyeken megforduló gazdag, de könnyen megfélemlíthető fiatalokat rabolt ki többedmagával.

Ennek és egyéb, ennél durvább és súlyosabb bűncselekményeknek tulajdonítható, hogy Markót a hetvenes évek végére már a többszörösen visszaeső bűnözők között tartották számon, és ezen a tényen még az sem változtatott sokat, hogy az éjszaka nagymenője – ha éppen nem rabolt és nem ült börtönben – az anyjával lakott az Oktogonhoz közeli Eötvös utcában.

A megszokottnál lényegesen szorosabb kapcsolat fűzte az anyjához, és még akkor sem költözött el tőle, amikor az megszerezte neki az elhunyt nagymama ferencvárosi lakását.

A korai ötvenes éveiben járó asszony pultosként dolgozott egy budapesti sörözőben. Az őt ismerők csendes, átlagos munkatársként írták le, aki rajongva szerette a fiát, és minden körülmények között igyekezett összetartani az évről évre egyre jobban szétzilálódó családot. Testvére válogatott kézilabdázóként, majd sikeres edzőként jelentős hírnevet szerzett magának, de mivel az 1956-os forradalom idején disszidált

Németországba, az itthon maradt rokonság nem igazán büszkélkedhetett a kapitalista Nyugaton elért sportsikereivel.

Az Eötvös utcai lakásban sűrűn megfordult édesanyjának barátnője, Eta, aki kisgyerekkora óta ismerte Markót. A nő később egy rendőrségi vallomásában azt állította, hogy Béla a hetvenes évek elején elköltözött otthonról, és „megtalálta az élet könnyebbik oldalát, és bűnözői életmódot kezdett el folytatni, emiatt betöréses lopás és más bűncselekmények miatt több év börtönbüntetést kapott".

Markó Béla „veszélyes bűnözőként" szerepelt a rendőrség speciális nyilvántartásában.

„Mint láthatatlan kifeszített háló övezi az ellenőrzés alá vett veszélyes bűnözőt a nyilvántartások rendszere – írták egy rendőröknek szóló, korabeli tananyagban, majd így folytatták: A dosszié, ha azt jól vezetik, hű képet ad a személyről, életviteléről, körülményeiről, magatartásáról, kapcsolatairól, illetve mindezek változásairól."

A rendőrség – ha jól vezette ezeket a dossziékat, mert a precizitás a belső vizsgálatok szerint sem volt teljesen kifogástalan – valóban hatékonyan tudta nyomon követni a veszélyes bűnözők mozgását, mivel az aktákban minden fontos eseményt rögzítettek. A járőröző rendőrök zsebében mindig ott lapult a veszélyes bűnözők adatait tartalmazó névmutató. Ha igazoltatáskor – ami ebben az időszakban gyakori volt nemcsak az utcákon, de a szórakozóhelyeken is – olyan emberbe futottak bele, akinek a neve szerepelt rajta, akkor a rendőrnek fel kellett írnia az igazoltatás helyét, idejét, körülményeit, és azt is, hogy amikor átvizsgálta a ruháját és a csomagjait, miket talált az igazoltatottnál. Ezek az információk bekerültek a bűnöző dossziéjába, amiben nemcsak a fényképét, az ujjlenyomatát, hanem a róla készült környezettanulmányokat, ügynöki jelentések kivo-

natait, nyomozati anyagokat, címváltozásokat is könnyen megtalálhatta az, aki adatokat keresett a bűnözőről.

Fontos, a korra jellemző adalék, hogy mielőtt a rendőrség valakit veszélyes bűnözőnek nyilvánított, az adatait megfuttatta a többi, párhuzamosan futó nyilvántartásban is, hogy kiderüljön: tagja-e a rendőrség szerteágazó alvilági, portásokat, taxisokat, kurvákat foglalkoztató besúgóhálózatának.

Ezt nevezték priorálásnak. Ha valaki besúgóként a hálózat tagja volt, akkor tilos volt veszélyes bűnözőnek nyilvánítani.

Mivel Markó megkapta a veszélyes bűnöző státust, biztosra vehető, hogy nem volt a rendőrség besúgója, de a visszaemlékezések szerint ez nem is igazán passzolt a ferencvárosi fenegyerek jellemrajzához.

Ahhoz sokkal jobban illett például az a BMW, amelyet Markó egy autószerelő ismerőse, Tibi műhelyének udvarán látott meg először.

– Kell. Az enyém – mondta egykedvű nyugalommal a szerelőnek, aki szemlátomást számított az ajánlatra.

– Naná! Kétszázezerért tényleg a tied, és már viheted is! – vetette oda kaján vigyorral Tibi, majd mind a ketten beültek az autóba.

– Ne szórakozz, Tibi! Az kurva sok. Százötvenet adok érte, és passz. Annál többet nem ér.

– Lehet, hogy neked nem, de nekem igen. Tudod, mennyi idő alatt adnám el, ha nem kéne neked? Seperc alatt megvenné valamelyik nyomorult gebines vagy ügyvéd. Száznyolcvan a vége, ez az utolsó ajánlatom.

– Jó, jó, de nem kell egyszerre kifizetnem, és marad a testvéred nevén – mondta Markó, és az utóbbi kitételt nem véletlenül alkudta bele az árba. A szabálytalan parkolásért kapott büntetéseket attól a naptól kezdve mind Tibi testvére kapta meg.

A rendőrségi adatok szerint pedig ezekből jócskán postáztak az autó igazi tulajdonosának, és csak akkor jött némi szünet, miután Markó alig egy hónap használat után visszavitte Tibihez a BMW-t, mert meghibásodott.

A szerelő szerint azért, mert „Markó esztelenül vezetett".

Tibi nem tévedett. Markóra tényleg jellemző volt, hogy ész nélkül nyomta a gázt. Mint például 1980. május 10-én, amikor a többször megjavított BMW-vel Pécsről Győr felé száguldott, és vadul előzgette az előtte haladó autókat.

Sietnie kellett, mert a két város között kétszáznegyven kilométer a távolság, és minél hamarabb célba akart érni. Idegesen, bosszúsan vezetett, és abban bízott, hogy Győrben szerencsével jár, és megtalálja azt a haverját, akivel még a börtönből ismerték egymást. Markónak alibire volt szüksége, mert bajban volt.

Aznap két társával, Misivel és Istvánnal Budapestről Pécsre utazott, hogy betörjenek egy lakásba. A lakásba Misi hatolt be, István figyelt, Markó a kocsiban várakozott. Csakhogy miközben Misi a lakásban kutatott, váratlanul megjelent a tulajdonos. Misi fellökte, kirohant a házból, és Istvánnal együtt beugrottak Markó autójába.

A tulajdonosnak még volt annyi ideje, hogy felírja a csikorgó gumikkal elinduló kocsi rendszámát. Markó a pécsi vasútállomásra hajtott, ahol Misi és István kiszállt, ő pedig elindult Győrbe. Ott felkereste egykori börtöntársát, és arra kérte, ha bárki kérdezi, mondja azt, hogy aznap együtt voltak Győrben.

A rendszám alapján a zsaruk két nappal később jutottak el Markóhoz, és őrizetbe vették, majd István és Misi is hűvösre került. A pécsi betöréssel gyanúsították meg őket, de Markóék mindent tagadtak. Az alibi pedig úgy műkö-

dött, ahogy kell – egy idő után nem volt mit tenni, szabadon kellett engedni őket.

Jóllehet a zsaruk a pécsi és az ehhez hasonló történetek miatt már egész korán hírhedt figuraként tartották számon Markót, egykori ismerősei szerint csak akkor „szállt el az agya", ha túl sokat ivott vagy drogozott. Utóbbi a hetvenes években még bűnözői körökben is ritkaságszámba ment, mivel ekkoriban igazi drogokhoz leginkább csak diplomatagyerekek és olyan értelmiségiek jutottak, akiknek külföldi barátaik voltak. Rendőrségi visszaemlékezések szerint akkortájt még könnyedén átjuthatott a határellenőrzésen egy LSD-s bélyeget tartalmazó külföldi levél vagy éppen egy olyan játék mackó, amelyben kokaint rejtettek el a feladók – jelentéktelenségük miatt a kábítószerügyek nem szerepeltek a kiemelt rendőrségi feladatok között. A hetvenes–nyolcvanas években aktív bűnözők elmondása szerint ekkoriban a jugoszláv csibészektől is lehetett kokaint venni.

Markó viszont inkább kirabolta a diplomaták gyerekeit, mint hogy üzletelt volna velük, baráti köre nélkülözte az értelmiségieket, így neki más csatornákat kellett találnia ahhoz, hogy drogokhoz juthasson. A rendőrségi jelentésekből az derül ki, hogy Markó a kábítószert a Los Angelesből hazalátogató barátaitól, Szájmontól és Szendrő Öcsitől szerezte be, és ezen a ponton az is nyilvánvalóvá válik, hogy a fiatal bűnöző első kézből kaphatott tartalomgazdag beszámolókat a Nagy Amerikai Álomról.

A mesék és a történetek meggyőzők és hatásosak voltak, így a nyolcvanas évek elejére Markó már eldöntött tényként kezelte, hogy rövidesen meghódítja a tengerentúli ígéret földjét.

Azt a földet, amely vagány pesti sráckéntfogadta; azt a földet, amely hat láb mélyen még ma is őrzi a csontjait.

FRONTVONALBAN

„Gida azért irtózott az erőszaktól, mert erőszakban nőtt fel. Örökre nyomot hagyott benne, amikor kilencéves korában nevelőapja szíjjal és fakanállal verte véresre, mert azon kapta, hogy pénzt lopott, és Csehszlovákiába, a család rokonaihoz akart disszidálni."

– Indulj, és akkor ahogy megbeszéltük! – biztatta Buksi a barátját, Gidát. Buksi a Škoda volánjánál ült, a kormányt szorongatta. Gida az anyósülésen, ölében egy nehéz reklámszatyorral várta, hogy akcióba lendüljön.

– A picsába, hogy mindig nekem kell megcsinálnom a nehezét. Biztosan minden rendben lesz? – aggodalmaskodott Gida, de Buksi megnyugtatta.

– Itt leszek, és figyelek. Ha bárki jönne, azonnal jelzek. Ne majrézz! Indulj!

1980. május 17-én, délelőtt tíz órakor rajtuk kívül egy lelket sem lehetett látni az Áldás utcában. Budapest egyik legelőkelőbb környékén, a Rózsadombon a század elején még csak telkek, nyaralók, üdülőterületek álltak, de egy idő után egymás után jelentek meg a méregdrága, előkelő villaépületek is. A házak nagy része a második világháború előtt a korabeli budapesti elit, a gazdag gyáriparosok és kereskedők tulajdonában volt. Később a kommunista rezsim elkobozta az ingatlanokat, és magas pozíciójú pártfunkcionáriusoknak utalta ki. Ezért a budapestiek gúnyosan Káderdűlőnek nevezték a környéket, ahol csak a legtehetősebbek

engedhették meg maguknak, hogy házat vagy lakást vásároljanak.

Az Áldás utcában volt villája a belvárosi ruhakiskereskedésből milliomossá vált B. Dezsőnének is, aki az autóban zajló párbeszéd ideje alatt éppen egy nyugat-európai körutazáson vett részt.

Gida végül vett egy nagy levegőt, kiszállt a Škodából, körbenézett, és nyugodt léptekkel elindult a kiszemelt ház felé.

Ha esetleg az Áldás utca valamelyik lakója megpillantotta volna, nem lehetett gyanús, mert Gida nem volt feltűnő jelenség, és végképp nem ijesztő. A harminckét éves, százhetven centiméter magas, átlagos testalkatú, jámbor arcú férfiról senki nem gondolta, hogy Kecskeméti Sándor néven szerepel a rendőrség veszélyes bűnözőket nyilvántartó listáján, és addigi rövid élete jelentős részét a rácsok mögött töltötte.

Utóbbi jellemvonása volt az egyetlen, amelyben hasonlított régi cimborájára, Bujtor Jánosra, azaz Buksira.

A százkilencven centiméter magas, robusztus Buksi testalkata és jellegzetes járása ugyanis könnyen kiszúrható és megjegyezhető volt, és ami a legfontosabb különbség volt: Gidával ellentétben ő sosem riadt vissza az erőszaktól.

Egyszer a budai Búsuló Juhász étteremnél hátulról leütött egy ismert ökölvívót. Azt a bokszolót, aki gyerekként még Markó Bélával járta a kilencedik kerületi Dzsumbujt, hogy cigányokat verjen. A hátulról leütött bokszoló csak a kórházban tért magához, majd edzőtársaival nekivágott az éjszakának, hogy Buksi nyomára bukkanjon. Tűvé tették az egész várost, benéztek az összes lebujba, de Buksit végül sehol nem találták meg, a revans elmaradt.

Gida azért irtózott az erőszaktól, mert erőszakban nőtt fel.

Örökre nyomot hagyott benne, amikor kilencéves korában nevelőapja szíjjal és fakanállal verte véresre, mert azon kapta, hogy pénzt lopott, és Csehszlovákiába, a család rokonaihoz akart disszidálni. Ekkor egyébként már túl volt az első nagyobb csínytevésén, egy biciklilopáson is: hiába könyörgött a szüleinek, hogy vegyenek neki biciklit, nem kapott, ezért lopott egyet.

Bár a szüleit nem vetette fel a pénz, voltak nála sokkal szegényebb kölykök is a hatodik kerületben: saját maga mesélte el egy évtizedekkel későbbi interjúban, hogy gyerekkori haverja például galambokra vadászott, hogy legyen mit ennie neki és a kéregetésből élő családjának.

Gida nem nagyon járt sem haza, sem az iskolába. Utcagyerekként lófrált, züllött, bandázott, és csak idő kérdése volt, mikor köt ki a rendőrség gyermekvédelmi osztályán, ahonnan persze az első adandó alkalommal meglépett.

Az erőszakon kívül ugyanis a bezártságot viselte a legnehezebben, ezért mindig, mindenhonnan megpróbált megszökni, ha bezárták.

Pedig a többiek nem bántották. Vékony, cingár alkata könnyű prédává tehette volna, akit a többi, vásott gyerek különösebb következmények nélkül vegzálhatott, de ő mindig jól és ügyesen alkalmazkodott a környezetéhez. Bármit gondolt a nevelőapjáról, a szülei mindig mellette álltak, és ha rács mögé került, rendszeresen látogatták, csomagot küldtek neki. Gida hamar megtanulta, hogy ezt a saját előnyére fordíthatja: ha nagylelkűen ad az erősebb társainak a bőséges csomagokból, akkor könnyebben befogadják.

Az első lakásbetörését még kamaszként követte el, emiatt a kalocsai javítóintézetbe került, és az általános iskolát is ott fejezte be. Természetesen Kalocsáról is megszökött, de ha-

mar visszavitték. Nem verték meg, csak az értésére adták: ha legközelebb meglép, a többi fiatalt is megbüntetik.

Gida hamar felfogta, hogy ez nem túl kedvező ajánlat, és mivel nem akart mások céltáblája lenni, felhagyott a szökési kísérletekkel. Mondhatnák, dolgozott benne a betyárbecsület, holott nem volt mindig ilyen gáláns és nagylelkű. Miután kiengedték a javítóintézetből, egy városligeti galerihoz csapódott, szintén könnyen beilleszkedett, de amikor a banda Gida szüleinek munkahelyére, a pénzverdébe akart betörni, felnyomta barátait a rendőrségen.

Azt hitte, a zsaruk értékelik majd az együttműködést, de helyette őt is őrizetbe vették, és Tökölön, a fiatalkorúak börtönében kellett megtanulnia, mi jár az árulóknak.

Gida akkor is tudott alkalmazkodni, amikor már felnőtt fejjel, igazi nehézfiúk között, fegyházban töltötte a büntetéseit. De ez már rég volt, „még egyszer nem fogok visszakerülni a sittre", futott végig az agyán, amikor megállt a villa előtt, és zavartan körbenézett.

A reklámszatyorból minden felesleges mozdulat nélkül elővette a saját kezűleg készített betörőszerszámait. A gyengébb zárakat mindig sima csavarhúzókkal feszítette ki, a nehezebb darabokat viszont otthon készített autószerelő vasakból buherált speciális szerkezetekkel. Most nem volt szüksége erre a megoldásra, a zár könnyen megadta magát: a másolt kulccsal könnyedén kinyitotta a kertkaput, és besétált a verandára.

Felvette a gumikesztyűt, elfűrészelte az ajtót védő rácsot, betörte az ablakot, kinyitotta az ajtót, és belépett a lakásba.

Nyugodtan, gondosan, egyenként kutatta át a szobákat. Készpénzre és ékszerekre vadászott, de mindent vitt, amiről úgy gondolta, értékes lehet. Amikor mindent összepakolt, becsukta maga mögött az ajtót, és visszatért az autóhoz.

A több mint félmilliós szajrét, aranyat, ezüstöt és készpénzt feltűnés nélkül pakolták be Buksival a Škoda csomagtartójába, beültek az autóba, és elhajtottak.

Bár Buksi és Gida tapasztalt bűnözők voltak, a betörést nem ők szervezték meg. A tippet és a másolt kulcsot a magyar alvilág emblematikus figurájától, Zubótól kapták, aki ebben az időben leginkább ismert stricikent kereste és szórta a pénzt a koromfekete budapesti éjszakában.

PILLANGÓK

„A szakma legnagyobb legendájának a budapesti Fészek Klubban is sűrűn megforduló Annamarit tartották, akit szépsége mellett azért is irigyeltek, mert már a hetvenes évek elején piros sport-Opellel járt, és a nyári szezonban azzal közlekedett a főváros és a Balaton között."

Zubót jóval többen ismerték az országban, mint azt bárki gondolta volna, mivel a barna, göndörkés hajú, kifejezetten sármos fiatalember portréjával szinte az összes menő fodrászüzletben találkozhatott a becsületes honpolgár.

A főfoglalkozása szerint – hogy a közveszélyes munkakerülés gyanúját még hírből is elkerülje – termelőszövetkezeti takarító ugyanis sokáig fodrászmodellként dolgozott, de mint azt sejteni lehet, egyik állása sem hozott annyit a konyhára, mint a strichelés és a valutázás.

Zubó első említésre méltó balhéját még 1970 tavaszán hozta össze: kirabolta belvárosban élő orvos ismerősét,

és a zsákmánnyal, több, nagy értékű festménnyel Jugoszláviába menekült. Nyugatra akart szökni, de a jugoszláv rendőrök elkapták. A fogdából megszökött, de amikor újra elkapták, már át tudták adni a magyar zsaruknak, és megkerültek az ellopott festmények is.

Zubó piti tolvajként kezdte, majd valutázóként folytatta, de leginkább futtatóként vált ismertté, és ebben a fülledt, hónaljszagtól és parfümtől egyaránt bűzlő közegben mozgott a legotthonosabban.

Amikor Zubó beszállt az iparágba, a magyarországi prostitúció épp nagykorúvá vált; pár év alatt olajozott, minden szinten és színtéren jól működő, könyvekben, dokumentumfilmekben többször leírt és elmesélt rendszer épült a pillangókra.

Azok a lányok, akiket futtatóik az utcán dolgoztattak, és a kevésbé tehetős férfiak igényeit szolgálták ki, a Rákóczi vagy az Almássy téren, száz–négyszáz forintért kínálták magukat. A pénz nagy része a térhez közeli szobákhoz kulcsot adó striciknél landolt. A hetvenes évek elején egyáltalán nem volt ritka, hogy egy futtató fél év alatt akár százkilencvenezer forintot keressen a lányiparból. Egy fokkal nívósabb szolgáltatást nyújtottak azok a nők, akik többedmagukkal IBUSZ-lakást béreltek, és szórakozóhelyeken csípték fel a klienseiket. Ők akár hatszáz forintot is elkérhettek egy-egy aktusért.

Persze ez sem mehetett mutyi nélkül, ugyanis budapestiek nem bérelhettek IBUSZ-lakást. Ilyenkor az idegenforgalmi iroda vezetőjével kellett összejátszani, a lakásokért a nők havi négy–hatezer forintot tejeltek. Az irodavezető utasította a beosztottjait, hogy ha jönnek a lányok, állítsanak ki nekik utalványokat, és adják ki az üres lakásokat.

A beosztottak engedelmeskedtek, a biznisz rejtve maradt.

A legtöbb pénzt természetesen a luxuskurvák keresték, akik egy-egy alkalomért akár kétezer forintot is zsebre tettek. A luxusprostituáltak esténként a fővárosi szállodákban lebzseltek, és szinte kizárólag a pénzes, külföldi turistákra vadásztak. De hiába kerestek jól, a bevételüknek csak elenyésző részét tarthatták meg, mert a futtatóikon kívül a segítőknek is adniuk kellett a pénzből: taxisok, szállodai alkalmazottak, rendőrök – a luxusprostituált nagy rezsivel dolgozott. A szakma legnagyobb legendájának a budapesti Fészek Klubban is sűrűn megforduló Annamarit tartották, akit szépsége mellett azért is irigyeltek, mert már a hetvenes évek elején piros sport-Opellel járt, és a nyári szezonban azzal közlekedett a főváros és a Balaton között.

Annamarival és a többi luxuskurvával leginkább az átlagember számára megfizethetetlenül drága szállodákban és bárokban találkozhatott a Budapestre látogató külföldi.

Vörös Csillag, Astoria, Gellért, Szabadság, Palace, Metropol, Pipacs, Moulin Rouge, Jereván, Savoy, Berlin, Halló – csupa olyan hely, ahol gyakran megfordultak az éjszakai élet legmenőbb, pénzzel kitömött bűnözői is, akárcsak a külföldieket megfigyelő állambiztonságiak.

Ezért nem meglepő, hogy a rendőrök és az éjszakai életet megfigyelő titkosszolgák névről ismerték a pillangókat és a segítőiket is. Egy 1971-ben készült, szigorúan titkos rendőrségi tanulmány szerint néhány budapesti hotelban a nagyobb bevétel érdekében „szükségszerűnek tartották a prostituáltak jelenlétét”, éppen ezért tolerálták is. Sőt, ha ritkán is, de előfordult, hogy ha egy strici megverte azt a lányt, aki az állambiztonság ügynökeként is dolgozott, a politikai rendőrség emberei csúnya revansot vettek: megjelentek a téren, és agyba-főbe verték az erőszakoskodó futtatót. Bár a prostitúciót büntették, a rendőrség elnézőbb volt a külföl-

diekkel is, az alvilág, a taxisok és a szállodai alkalmazottak összefonódása miatt pedig amúgy sem lett volna könnyű mindenkit a rács mögé juttatni. A hatóságok nem is nagyon törekedtek erre: 1970-ben alig több mint száznegyven büntetőeljárás indult üzletszerű kéjelgés miatt.

Pedig a prostitúció terjedése egyéb bűnügyi üzletágakat is fellendített.

Az útszéli lányok gyakran kizsebelték a kispénzű kuncsaftjaikat, azokat az ügyfeleket viszont, akik tehetősebbnek tűntek, a lányok tippjei alapján már a „profik" lopták meg, többnyire otthon. Ehhez az kellett, hogy a prostituáltak leadják a leendő áldozat autójának a rendszámát, és a stricik ez alapján már pontosan beazonosíthatták a klienseket. Megesett, hogy ebben már a rendőri kapcsolatok is segítettek, így lassan végül mindenre kiterjedően kialakult egy zárt és jól működő rendszer, amelynek alapját a kurvák, a stricik, a betörők és az alvilággal kapcsolatban álló rendőrök együttműködése adta.

Aki nyitva tartotta a szemét, láthatta, hogy idővel a bűnözők mellett a magánzók, az újgazdagok is állandó vendégeivé váltak az éjszakai szórakozóhelyeknek.

Az első olyan mulató, ami a nyugati night-clubokra hasonlított, és amit muszáj kiemelnünk az előbb felsorolt névmutatóból, az a Halló bár, amely a Lenin körút és a Majakovszkij utca sarkán várta a vendégeket. A mulató felszolgálóitól a főnök megkövetelte a sötét öltönyt és a csokornyakkendőt. A tágas lokál asztalai kicsik voltak, körülöttük viszont kényelmes, piros bőrfotelban lazíthattak a vendégek, miközben élő zene szórakoztatta őket. A bárban este tízkor kezdődött az élet: kialudtak a lámpák, és mindent elborított a bíborszínű hangulatvilágítás. A show éjfél után kezdődött: a fellépők énekkel, tánccal, bűvészmutatványokkal

szórakoztatták a közönséget hajnali kettőig. Szintén népszerű, amolyan presztízshelynek számított a Moulin Rouge is, ahol szintén rendszeresen megfordultak az alvilág pénzes nagymenői és haszonlesői. A mulató sztárfellépője az Erkel Színház egykori statisztája, az Állami Balettintézetet is megjárt Medveczky Ilona volt. A kőbányai munkáscsaládban született táncosnő könnyen szót értett a nehézfiúkkal is, és már befutott, világot járt sztárnak számított idehaza, amikor 1974-ben névházasságot kötött egy dúsgazdag osztrák férfival, megszerezve ezzel az osztrák állampolgárságot.

Noha az újgazdagok a mindennapokban igyekeztek eltitkolni a feketén szerzett jövedelmüket, az éjszakában kevésbé voltak óvatosak. Míg korábban egy-egy felkapott bárban a pincérek még diszkrét, visszahúzódó vendégekkel találkoztak, a hetvenes évek végére a közönség jelentősen kicserélődött. A pincérek nemegyszer voltak tanúi annak, hogy a könnyű pénzhez jutó vendég, legyen az gebines vagy egyszerű bűnöző, kérkedett a vagyonával, kicsapta az asztalra a pénzét, vállon veregette őket; könnyedén, vagy éppen némi erőlködéssel játszotta el azt a szerepet, amelyet szerinte egy pénzeszsáknak el kell játszania a hasonszőrű közönség előtt.

Zubó más volt, mint a többiek: adott a megjelenésére, mindig elegánsan nézett ki, nem ivott, nem kártyázott, felsőbb, kiemelkedő társadalmi státusú emberek társaságában is szalonképesnek tűnt. És okosabban gondolkozott, mint a stricik többsége. A lányokból megkeresett pénzt a valutázásba forgatta, a valután megkeresett hasznot a lányokba, nem adott esélyt annak, hogy a könnyen megkeresett pénze könnyen menjen el.

Az élet azonban úgy hozta, hogy az óvatosság is kevés volt a teljes nyugalomhoz: 1976-ban kitartottság miatt letartóztatták, és két és fél évi börtönbüntetésre ítélték.

TIPPEK ÉS TIPPADÓK

„A rendőrségi iratok szerint a nyolcvanas évek elejére a bandák módszereire már olyan szervezettség és profizmus volt jellemző, amit korábban egyáltalán nem tapasztaltak a hatóságok."

Zubó hosszú listát írt a börtönben.

Azok a gazdag maszekok szerepeltek rajta, akikről tudta, hogy van mit a tejbe aprítaniuk. Később a névsor sokat segített Buksinak és Gidának is, igaz, az első, Áldás utcai betörés megszervezésében a Bécsben élő, de magyar állampolgár N. Ferenc is sokat segített. N. egyike volt azoknak a simlis figuráknak, akik névházasság révén jutottak ki Nyugatra. Osztrák feleségével Bécsben élt, konzuli útlevelével pedig szabadon utazhatott Európában. Amit Zubóék valószínűleg nem tudtak, azt az olvasó még kevés történelmi ismeretekkel is jól sejtheti: N. a Magyar Népköztársaság állambiztonsági ügynökeként tevékenykedett – ez olvasható ki a történeti levéltárban fellelt dokumentumokból.

N. hatékony volt, és kreatív. Ő intézte el például, hogy a fürdőruhákkal és melltartókkal kereskedő Dezsőnét barátai kihívják az osztrák fővárosba, és miközben önfeledten szórakozik, villája kertkapujának kulcsáról másolatot készítsenek a bűnözők. A gyurmamintát szintén N. vitte el Zubónak, akinek ezek után már gyerekjáték volt elkészítenie azt a másolatot, aminek segítségével Gida gyorsan és flottul kinyitotta az impozáns vasajtót.

Horváth nevű társával Zubó gyűjtötte be a betörésekből származó szajrét. Buksiék mindkettőjükben vakon megbíztak, és gyorsan szövődő barátságukban erősnek hitt szövetséget is kötöttek: ha elég értéket összelopnak, akkor a szajréval együtt mindannyian külföldre menekülnek.

Csakhogy Zubóék átvágták őket: 1980 augusztusában egy kamion rakterében megbújva Zubó és Horváth elhagyta az országot.

Úgy tűnt, Zubóék disszidálásával Buksiék bajba kerültek. Ők ugyanis nem mozogtak azokban a körökben, ahol igazán jó tippekhez lehetett jutni. Így a következő időszakban leginkább találomra törtek be lakásokba, nem nagy sikerrel. Volt, ahonnan csak ruhákat tudtak elhozni, egy másik lakásból pedig mindössze száznyolcvan forintot zsákmányoltak. A szerencse aztán mégis melléjük szegődött: az egyik lakásban nyolckilónyi aranyat és ezüstöt találtak, amit később Gida a nagynénjénél rejtett el.

A felhőtlen öröm azonban nem tartott sokáig: Buksinak az egyik ajtó „berúgása" közben megsérült a válla. Gida ekkor még strapabíróbb betörőszerszámokat készített, amelyekkel a legvaskosabb ajtókat is könnyen ki tudta nyitni, zaj nélkül. A csapathoz ekkortájt már csatlakozott Csevi is, Meszes személyében pedig egy újabb tippadó került a képbe.

A harmincas éveinek elején járó Meszest igazi aranyifjúként ismerte a város. Gazdag édesanyja révén – aki menő butikot vitt a Rákóczi úton – tehetős kisiparosok és jól menő kereskedők körében mozgott. Csupa olyan ember közelében, akik soha nem barátkoznának a börtöntölteléknek számító Buksiékkal. Meszes szerette a nőket, és őt is szerették, egy országosan ismert modellel is viszonya volt. Már akkor nyugati autóval járt, amikor Magyarországon még a keleti kocsik beszerzése is nehézkes volt.

Meszes tippjeivel az üzlet jól ment, és idővel Zubó is újra felbukkant: visszatérte után viszont már csak külföldről, telefonon mondta be a tippeket Buksinak.

Ám ez idő tájt már nem csak Buksiék űzték egyre professzionálisabban az ipart: egymás után alakultak meg és kezdtek el dolgozni az egyre szervezettebb, egymással is kapcsolatban álló betörőbandák. A csapatok vezetői ismerték egymást, ha máshonnan nem, akkor a magyar alvilág kedvelt törzshelyéről, a budapesti Old Firenze bárból, ahol viszont mindenki mindig ügyelt arra, hogy sohase beszéljen konkrétan egy-egy bűncselekményről.

Pedig mesélnivaló akadt bőven.

A rendőrségi iratok szerint a nyolcvanas évek elejére a bandák módszereire már olyan szervezettség és profizmus volt jellemző, amit korábban egyáltalán nem tapasztaltak a hatóságok.

A kiszemelt lakásokat és azok környékét hosszan megfigyelték, és csak aprólékos elemzések után döntötték el, milyen módszerrel törnek be. Ha találtak olyan ajtót, ablakot vagy szellőzőt, amelyet a környező házakból nem lehetett látni, akkor azt feszítették fel. Ha ilyen nem volt, a bejárati ajtót nyitották ki: a gyengébb ajtókat sima csavarhúzóval feszítették fel, a masszívabb daraboknak autószerelő vasakkal estek neki.

Előre kitervelték, honnan érkeznek, és hol távoznak, ahogyan azt is, hogy a figyelő milyen jelzéssel adja a többiek tudtára, ha veszélyt észlel. Mielőtt akcióba léptek, többször becsengettek, telefonáltak a lakásba, így győződtek meg arról, hogy nincs otthon senki. Még azt is ellenőrizték, hogy a megelőző lépéseiket nem vette-e esetleg észre valamelyik szomszéd.

Ha bejutottak a lakásba, nem foglalkoztak a kisebb értékű tárgyakkal vagy a sorozatszámos műszaki cikkekkel: csak készpénzt, aranyat, műkincset kerestek. Ha ezeket nem találtak, akkor ezüstöt és azokat a régiségeket hozták el, amelyekről a tippadó említést tett.

Arra is kínosan figyeltek, hogy ne hagyjanak nyomot maguk után: a kezükre kesztyűt vagy zoknit húztak. Volt olyan banda, amelyik annyira pontos tippre ment, hogy nyoma sem maradt a betörésnek, és az áldozatok is csak később, a rendőrségtől értesültek a lopásról. Így járt egy ismert hegedűművész is, igaz, tőle „csak" tizenháromezer forintot lovasítottak meg. Volt olyan áldozat, aki észlelte ugyan, hogy meglopták, de mivel nem látta nyomát betörésnek, a családtagjaira gyanakodott. Az is megesett, hogy éppen a tippadót védték a lakás kipakolásával: ilyenkor az összes szobát átkutatták, az összes holmit a padlóra szórták még akkor is, ha előre tudták, mit és hol keressenek.

Gyorsan és hidegvérrel dolgoztak, és általában azonnal megsemmisítették a betöréskor viselt ruhát és cipőt.

Arra is előre felkészültek, hogy milyen mesét adjanak elő azoknak, akik esetleg megzavarják őket. Volt, amikor takarítónak, máskor távirat-kézbesítőnek adták ki magukat. Ha netán akció közben zavarták meg őket, akkor később igyekeztek visszamenni a helyszínre, hogy megsemmisítsék a nyomokat. Gida például egyszer egy budai lakásba tört be, de amikor megzavarták, menekülnie kellett. Nem sokkal később levelet kézbesítő postásként tért vissza, és letörölte a kilincsen hagyott ujjlenyomatokat. A lopott készpénzt szinte azonnal szétosztották, míg a tárgyakat a megbízható orgazdáknak passzolták tovább.

Az aranyakat, ezüstöket és ékszereket kettős állampolgárságú társaik segítségével külföldre juttatták ki, a nem túl

értékes darabokat hazai orgazdáknak adták el, vagy miután felismerhetetlenné tették, tört aranyként passzolták el.

Sokáig úgy tűnt, hogy mindig egy lépéssel a rendőrök előtt járnak, akik – ha egy-egy balhé után lekapcsolták is őket – képtelenek voltak rájuk bizonyítani a bűncselekményeket. Ám csak idő kérdése volt, hogy a balszerencse, a rendőrségi spiclik és az egyre ingerültebb nyomozók mikor vetnek véget az egyre magabiztosabb betörők sikerszériájának.

Erre azonban még várni kellett, hiszen pár figurának még meg kellett érkeznie a történet teljes megértéséhez.

ARANYÉLET

„Ekkor a rendőrök még nem tudták, hogy a budapesti bandák által elkövetett betörések nagy részét Los Angelesből rendelték meg, a bűnözők pedig azt, hogy hamarosan galád, rendőrök által, ügyesen kiprovokált árulások sorozata vet véget a szépen gyarapodó alvilági bandák történetének."

Hatalmas csattanás ébresztette fel Pötyit, de két másodperc alatt megértette a helyzetet. Amikor másfél órával korábban a bécsi pályaudvaron felszállt a Budapestre induló Orient gyorsvonatra, nem ilyen ébresztőre számított.

Igaz, a magyar határőrök sem számítottak arra, hogy egy férfit találnak megbújva a Budapestre tartó vonat tetőterében. Az ugyanis gyakoribb volt, hogy valaki Magyarországról szökik Nyugatra, és nem fordítva.

Pötyinél nem volt jegy, bár felesleges is lett volna, hiszen illegálisan akart belépni az országba. Amikor Bécsben vonatra szállt, egyből a vécébe ment. Egy csipesszel kinyitotta a padlás fedlapját, felmászott, a fedlapot pedig visszaillesztette a helyére. Aztán bevette az altatót, és abban bízott, hogy majd csak Budapesten ébred fel, és észrevétlenül kimászik a vonatból. Nem így történt: a határőrök már Hegyeshalom határában felfedezték a rejtekhelyét.

Pötyi nem látta értelmét, hogy hazudjon. Okmányai nem voltak nála ugyan, de elárulta a nevét, és azt is, hol lakik. Így amikor a vonat Budapestre ért, a határőrök egyből átadták a rendőröknek, késő este pedig már a nyolcadik kerületi rendőrség épületében hallgatták ki.

Pötyi tudta, hogy visszaeső bűnözőként a tiltott határátlépés miatt jó eséllyel börtönbe kerül, mégis megkönnyebbült. Hét hónapnyi európai kalandozás után, 1979. július 9-én végre hazaért.

És egy ideje már csak ezt akarta: látni, megölelni a feleségét, a kislányát és az egy hónapos kisfiát.

A kihallgatás késő éjjelig elhúzódott. A rendőrök tudni akarták, miért és hogyan szökött meg az országból 1978 decemberében, mit csinált külföldön, és miért jött vissza. Pötyi elmesélte, hogy rendőri felügyelet alatt állt, amit nehezen viselt. – Úgy éreztem, nem tudok szabadon élni – mondta a vallomásában. Beszélt arról is, hogy nyaranként az édesanyjánál dolgozott, aki kisiparosként lángossütőt üzemeltetett Balatonfenyvesen.

Azt sem tagadta, hogy Budapesten nagy tételben kártyázott. Egy alkalommal huszonnégyezer forintot nyert, ebből félretett húszezret, és a Keleti pályaudvarnál egy jugoszláv bűnözőtől megvásárolta az útlevelét. A jugoszlávok vízum nélkül utazhattak mindenhova, ezért csak annyi volt a dolga,

hogy találjon valakit, aki hasonlít rá – mesélte a rendőröknek, de arra természetesen már nem emlékezett, ki adta el neki az okmányt. Az útlevéllel Ausztriába szökött, ott felkereste a traiskircheni menekülttábort, ahol néhány hétig „karanténban" tartották. Amikor megkapta a menekültútlevelet, útnak indult. Járt az NSZK-ban és Hollandiában is, és bár úgy volt, hogy a kint élő magyarok segítségével munkát kap, végül ez nem jött össze. – Nem úgy sikerültek a dolgok, ahogy azt itthon elképzeltem – mondta, és ezt többször meg is ismételte, mint ahogyan azt is: egyre jobban hiányzott neki a terhes felesége és kislánya. Abban bízott, hogy ők is utánajönnek, de végül ez mégsem sikerült. Amikor májusban megszületett a kisfia, a legyőzhetetlen honvágya miatt döntött úgy, hogy hazatér, és azért illegálisan, mert nem bízott a bécsi magyar nagykövetség gyors ügyintézésében.

A rendőrök hitték is meg nem is Pötyi történetét. Azt tudták, hogy a munkáscsaládból származó, börtönviselt férfi ismert arca volt a budapesti éjszakai életnek, leginkább a kártyások körében. Fiatalkorúként kétszer büntették, és csak fél évig katonáskodott, mert onnan is börtönbe került.

Pötyit erőszakos figurának tartották, úgy hírlett, ha vesztett a kártyán, erővel szerezte vissza a pénzét a nyertestől. A fogdaügynöki jelentésekből pedig az is kiderült, hogy Pötyi a cellatársainak már azt mondta, külföldön is a szerencsejátékból akart megélni, kaszinózott.

Néhány nappal az első kihallgatása után Pötyi újabb vallomást tett. Elmondta, hogy a budapesti Éden bárban találkozott egy jugoszláv csempésszel, és őt kérte meg arra, szerezzen neki útlevelet. Amikor ezt húszezer forintért megkapta, az első repülőútra vele tartott a jugoszláv csempész

egyik társa is, aki Bécsben visszakérte az okmányt, hogy azt visszavigye a haverjához.

Amikor a rendőrök megkérdezték tőle, miért fedezte a jugoszláv csempészt, azt mondta: attól tartott, ha beazonosítják, akkor a bűnözők bosszút állnak rajta. – Megjegyzem, ettől még most is tartok, mivel fel vannak fegyverkezve különböző szúrófegyverekkel – vallotta Pötyi.

Az is kiderült, hogy amíg Bécsben élt, néhány napra a felesége is meglátogatta. – Péter Bécsben bérelt lakást kettőnknek, és ottlétem alatt – akkor már nyolc hónapos terhes voltam – végig együtt voltunk – mondta az asszony a rendőröknek.

A rendőrök azt a rossz helyesírással írt képeslapot is megtalálták, amelyet külföldről adott fel postán a feleségének, nem sokkal a hazaérkezése előtt. „Drágám Nem bírom ezt a külön létett már semi nem érdekel és nem tud le kötni, minden akaratommal azon vagyok, hogy veletek legyek, lehet hogy hibát követek el, de nem tudok uralkodni magamon tovább kb két héten belül eldől minden. Millió csók"

Pötyi börtönbe került tiltott határátlépés miatt, de szabadulása után az egyik betörőbanda vezéregyénisége lett. Ehhez persze az is kellett, hogy Buksiék tippadója, Meszes saját csapatot szervezzen maga köré.

Pötyi ennek a társaságnak lett oszlopos tagja.

A nyolcvanas évek elején az Old Firenzében legalább hét olyan betörőbanda tagjai fordultak meg napi rendszerességgel, akik valamilyen módon együttműködtek: adták-vették a tippeket, beavatták egymást a módszereikbe, megtanulták, hogyan kell konspirálniuk, és sokan közülük ugyanazt a célt tűzték ki: annyi szajrét összeszedni, amennyiből külföldön új életet kezdhetnek.

– Akkor teljesen az ökölvívás bűvkörében éltem. Azt mondták: ha nagy versenyző akarok lenni, rendesen kell viselkednem. Én akartam. Megszűntek a csavargások, a buszon nem csak nézelődtem, tanultam inkább – ezt még a Budapest Honvéd egyik ígéretes, fiatal bokszolójaként nyilatkozta 1978 őszén a *Népsport*nak Totka Pál, a szórakozóhely egyik kidobója.

Ekkor még valóban úgy tűnt, hogy Totka a legnagyobb magyar ökölvívók nyomdokaiba léphet. A srác, aki gyerekként egy budaörsi galeriban tanulta meg az utcai bunyó szabályait, a sportnak köszönhette, hogy jó útra tért. Tizenhárom éves volt, amikor a rádióban hallotta Papp László sportlegendát a bokszról beszélni. Akkoriban alakult meg a Központi Sportiskola bokszszakosztálya, Totka ott kezdte sportolói pályáját. Hamar rájött, hogy hiába tehetséges és ügyes, ezzel nincs egyedül. Már a harmadik serdülőbajnokságon indult, de egyiket sem tudta megnyerni. Majdnem feladta és abbahagyta a bokszot, amikor egyszer véletlenül meghallotta, hogy edzője, Füzessy Zoltán dicséri.

– Későn érő gyerek a Pali, de még nagy versenyző lehet – mondta az edző. De az igazán nagy lökést az adta neki, amikor 1976-ban látta, hogy a Honvéd legjobb bokszolói a montreali olimpiára készülnek. Valósággal elbűvölte őt a nagyok edzésritmusa, szívóssága, lendülete.

– Abban az évben juniorbajnok lettem. Edzésről edzésre biztosabb voltam abban, hogy korábbi edzőmnek igaza lesz. Későn érek, de beérek – mesélte az újságírónak.

Totka eljutott Alma-Atába is, egy nemzetközi versenyre. Ott volt az egész szovjet élgárda és további tíz ország legjobbjai. Legtöbbjük ott is rendszeresen edzett. Totka ekkor döbbent rá, hogy nem tehetségtelenebb náluk, csak kevesebbet edz. Később ezért még inkább elszántan edzett és versenyzett, miközben beutazta a fél világot; járt Dániában, Svédországban, az NSZK-ban.

A pályafutását egy 1979. novemberi, angliai túra törte ketté. Totka – három másik bokszolóval együtt – apróságokat lopott egy londoni áruházból, de lebuktak.

A lopott áruk egészen pontosan negyvenkét fontot értek, de a bíróság ötszázharminc font pénzbírságot szabott ki rájuk, amit a sportszövetség fizetett ki helyettük.

A Magyar Ökölvívó-szövetség fegyelmi bizottsága tíz évre eltiltotta őket a boksztól, a versenyektől, de még attól is, hogy edzőként folytassák. Totkának nem maradt más, mint az éjszakai élet, az Old Firenze.

A betörők között csak Csokinak nevezett N. Pétert is az Old Firenzében megforduló egyik banda kulcsfigurájának könyvelték el. A korábban betörések és sikkasztás miatt elítélt Csoki ahhoz a társasághoz tartozott, amelynek irányítójaként Markó Bélát és Ugót tartották, és amelyiknek Totka is adott tippeket. A huszonkilenc éves Ugó azért is lett népszerű a betörők körében, mert orgazdaként mindig számítani lehetett rá és a kapcsolataira. Ebben a körben Csoki inkább végrehajtó, mintsem irányító volt. Markó, Csoki és Ugó fegyvereket és drogot is csempészett, de a banda keménységére jellemző, hogy rivális bűnözők ellen is követtek el fegyveres rablásokat – tudni lehetett, hogy az áldozatok nyilván nem akartak, nem mertek a rendőrséghez fordulni, hiszen amit Markóék elraboltak tőlük, az bűncselekményekből származott. Feltehetően ennek következménye volt, hogy Markót rettegett alvilági figurának tartották a rendőrségen belül: ebben az időszakban ugyanis még nagyon kevés magyar bűnöző kereskedett fegyverekkel és drogokkal.

Az Old Firenzében a Mókus őrsnek gúnyolt banda tagjai is gyakran megfordultak. A Pintye nevű bűnöző által

vezetett betörőbrigádot lenézték a többiek, mert más bandával ellentétben, ők tényleg mindent vállaltak. Ahogy egy másik banda vezetője jellemezte őket: „nem lehetett nekik olyan tippet mondani, amit meg ne csináltak volna", még az apróért is lehajoltak.

A csapat nem csak betörésekből tartotta fenn magát. Hamisított okmányokkal kocsit béreltek a Főtaxitól, amiket aztán hamis rendszámmal adtak el a naiv vevőnek. A bérelt autók motor- és alvázszámát átütötték, hogy az megegyezzen a forgalmi engedélyben szereplővel.

Pintye ezzel a trükkel adott el egy 1500-as Ladát Siófokon. A vevőnek azt a mesét adta elő, hogy már kiutalták neki az új 1600-as Ladáját, de hogy át tudja venni az új kocsit, hatvanötezer forint kölcsönre van szüksége.

A kölcsön fedezetéül odaadták a megbuherált kocsit az iratokkal együtt. Máskor nem szöszöltek hamis okmányokkal, hanem a banda egyik tagja a saját nevére bérelt autót. A sárga színű kocsit aznap éjjel ellopták, egy garázsban zöldre festették, majd a bérlő nyomban bejelentést tett a rendőrségen, hogy ezzel is védje magát. Ha betörni mentek, általában hamis okmányokkal bérelt vagy lopott autót használtak.

Rendszámtábla-hamisításban egyébként a Mókus őrs kifejezetten innovatív csapatnak számított; a banda egyik tagja, Laci igazi mestere volt a műveletnek. Egy kartonpapírra betűket és számokat rajzolt. A betűket és a számokat kivágta, és egy rendszámtábla méretű, fehér zománcfestékkel lefújt fémlemezre ragasztotta. Amikor megkötött a ragasztó, a megmaradt kartont visszaillesztette a betűkre és a számokra. Ezután a számokat fekete zománcfestékkel fújta le, a széleket ecsettel gondosan kiigazította. Laci így hamisított

olyan rendszámtáblákat, amelyek még a többszöri rendőri igazoltatás próbáját is kiállták.

Az Old Firenzében megforduló bűnözők többsége szoros kapcsolatot ápolt az Ecseri piac egyik ismert használtcikk-kereskedőjével, Sztojka Pökivel. Sztojka farmerokkal, piperecikkekkel, festményekkel, szőnyegekkel, arannyal és ezüsttel üzletelt.

Akárcsak a Los Angeles-i „magyar maffiában" aktív Szendrő, Sztojka is Pesterzsébetről származott, gyerekkori barátok voltak. Amikor Szendrő a hetvenes években hazalátogatott, Sztojkával is találkozgatott, de ismerte mások mellett Buksit is, valamint az Old Firenzében megforduló bandák irányítóit, főbb orgazdáit, tippadóit, köztük Ugót.

Sztojkának mindig jó tippjei voltak. A testvére és az unokaöccse – ahogy a régiségekre vadászó cigányok – folyton házalt, így lehetőségük volt felderíteni, hogy hol milyen értékek vannak.

A használtcikk-kereskedők, így Sztojka is, kivételes helyzetben voltak. Csak az Ecseri piacon működhettek, de szinte bármivel kereskedhettek. Egy 1972-ben írt szigorúan titkos rendőrségi tanulmány több mint félezerre becsülte a budapesti kereskedők számát, míg országos szinten nagyjából ezerháromszázra. A hetvenes évek elején a budapesti kereskedők forgalmát évi kétszáznyolcvan-háromszázmillió forintra taksálták. A rendőrség szerint a szakmabeli illegális kereskedelemben évi félmilliárd forint forgott ebben az időszakban.

A betörésekből, lopásokból származó szajrék gyakran kötöttek ki használtcikk-kereskedőknél éppúgy, mint állami fenntartású bizományi üzletekben, zálogházban, órásoknál, pedig a rendőrség be volt kötve ezekre a helyekre. Ha például valaki besétált egy műszaki cikkel valamelyik bizományiba,

ott úgynevezett vételi jegyet állítottak ki számára. Erre a vételi jegyre írták fel az illető személyi adatait, valamint az eladó tárgyról rendelkezésre álló információkat is.

Arról viszont csak kevesen tudtak, hogy a vételi jegy másodpéldányai a rendőröknél kötöttek ki, akik így fáradságos munkával ugyan, de kiszűrhették, ha egy boltban lopott holmit akart eladni valaki.

Persze erre csak akkor volt lehetőségük, ha a vételi jegyen valóban azokat az információkat tüntették fel a bolt dolgozói, amelyek alapján be lehetett azonosítani egy-egy körözött tárgyat. Mivel a vételi jegyre az eladó adatait is felírták, így a rendőrök azt is nyomon követhették, hogy valaki milyen sűrűn fordul meg ilyen boltokban és rendszerint milyen tárgyakat ad el. Az, hogy a vételi jegy másodpéldánya a rendőrséghez kerül, titok volt, és a boltosok sem fecsegtek róla. Persze kizárt, hogy a tapasztalt bűnözők – főleg, ha használtcikk-kereskedőkkel álltak bizalmi kapcsolatban – ne tudtak volna erről.

Ettől függetlenül a rendőrség rendkívül óvatos volt, a nyomozók gondosan ügyeltek arra, hogy egy esetleges kihallgatás vagy kérdezősködés során még véletlenül se árulják el, hogy a vételijegy-nyilvántartásból derítették fel a bűncselekményt. Ez a nyilvántartási rendszer arra is lehetőséget adott, hogy ha egy veszélyes bűnöző a saját okmányával adott el valamit például egy zálogházban, akkor erről értesüljenek, és az új információval frissítsék a bűnöző aktáját.

A használtcikk-kereskedéssel foglalkozó Sztojka régiségkereskedőnek tartotta magát, aki még az apjától tanulta a szakmát. A használtcikk-kereskedelem pörgött, a profitból családi házra, sőt még egy Porschéra is futotta. 1977 őszén a rendőrök ittas vezetésen kapták. Ekkor választás elé állították: ha a rendőrség besúgója lesz, nem veszik el

a jogosítványát. Sztojkának az autó volt a mindene, kocsi nélkül nem tudta volna végezni a munkáját, ezért vállalta, hogy információkkal látja el a zsarukat.

De a rendőrök nem mentek vele sokra. Érdemi információkat nem adott, legfeljebb csak akkor, ha valamelyik riválisával akart kiszúrni. Egy idő után erre a rendőrök is rájöttek, ezért egyre kevesebbszer keresték az amúgy is megbízhatatlannak tartott Sztojkát, és végül kizárták a besúgói hálózatból. A rendőrökkel ellentétben Sztojka viszont sokat profitált a hálózatból. Például pontosan tudta, hogy a rendőrök éppen melyik bűnözőre utaznak vagy milyen lopott tárgyakat köröztetnek. Ha egy bűnözőről vagy az általa eladásra kínált szajréról tudta, hogy körözik, sokkal jobb alkupozícióban tudott tárgyalni, és szinte fillérekért vette meg.

Sztojkát 1980-ban Szendrő Öcsi meghívta Los Angeles-i otthonába „szakmai továbbképzésre". Sztojka – Szendrőéken keresztül – ekkor már Zubót és Horváthot is ismerte, és úgy tűnt, a kapcsolat gyümölcsöző lesz.

Ekkor a rendőrök még nem tudták, hogy a budapesti bandák által elkövetett betörések nagy részét Los Angelesből rendelték meg, a bűnözők pedig azt, hogy hamarosan galád, rendőrök által, ügyesen kiprovokált árulások sorozata vet véget a szépen gyarapodó alvilági bandák történetének.

A VÉG KEZDETE

„A szöktetés végül nem jött össze, és az is bekövetkezett, amire kevesen számítottak: Buksi közölte a nyomozókkal, hogy hajlandó együttműködni. De volt egy feltétele."

A lakók motorbőgésre riadtak fel 1981. augusztus 3-án, hajnalban a budai Batthyány utcában. Az épületek előtt egy piros Škodát próbált beindítani a sofőr, de az autó többször lefulladt. Az álmukból felvert emberek az ablakból nézték, mi történik odakint. Látták, ahogy a Škodából kiszáll két alak, bemennek az egyik kapualjba, majd nem sokkal később nejlontáskákat cipelve térnek vissza a kocsihoz, aztán elhajtanak. Fél óra múlva újra megjelentek, és megint elkezdtek nejlonzacskókat pakolni az autóba. Ekkor azonban az egyik zsák kiszakadt, a tartalma pedig nagy csörömpölésekkel a kövezetre esett. A két férfi néhány másodpercig tanácstalanul állt, de amikor észrevették, hogy a házak ablakaiban egymás után gyulladnak ki a fények, bepattantak a Škodába, és anélkül, hogy az autó fényszóróit felkapcsolták volna, elhajtottak.

Néhány lakó felírta a kocsi rendszámát. Az utcára lemerészkedő emberek meglepve nézték a földön heverő összetört antik porcelánokat, amelyek a kiszakadt nejlonzsákból estek ki.

Azonnal hívták a rendőrséget.

Betörés történt, ez hamar nyilvánvalóvá vált: a Škoda körül szerencsétlenkedő betörők közel kétmillió forintnyi

értékben loptak el különböző tárgyakat az egyik lakásból. A rendőrök azt is megtudták, hogy a piros kocsi Gida feleségének a nevén van. Gidát azonban hiába keresték kora reggel az óbudai otthonában, ő nem a lakásában, hanem a kerületi rendőrségen ült, ahol éppen feljelentést akart tenni, mondván: az autóját éjjel ellopták. A rendőrök meggyanúsították a betöréssel, házkutatást is tartottak nála, de semmit nem találtak. Gida fellélegezhetett, de ettől kezdve sem ő, sem Buksi nem lehetett nyugodt.

A betörőbandák közül valójában nem Buksiék buktak meg először, hanem egy másik csoport, amelyet egy Imre nevű fickó irányított. Imre bandája azokra a Budapesten élő külföldiekre, csempészekre, valutázókra specializálta magát, akikről tudta, hogy nem legálisan gazdagodtak meg. A vesztüket is ez okozta. Amikor kirámolták egy IBUSZ-lakást bérlő kuvaiti férfi otthonát, egy olyan arab férfinak akarták eladni a szajrét, akit éppen akkor szervezett be a BRFK idegenforgalmi osztálya. Mivel a férfi épp beszervezés alatt állt, szorgalmasan jelentette az esetet. A banda tagjait 1981 májusában fogták el.

Egyikük vallomást tett. A többiek ezért megüzenték: ha nem fogja be a száját és nem vonja vissza a vallomást, akkor a feleségén és a gyerekein állnak bosszút. Imre végül nem került rács mögé, a többiek pedig mindent megtettek annak érdekében, hogy hátráltassák a nyomozást.

A fogdában átkiabálással, üzenetközvetítéssel kommunikáltak egymással. A fűtéscsövek melletti résen keresztül szabályos hírláncot alakítottak ki. Előfordult, hogy az üzenetet papírra írták, amelyből repülőt készítettek és azt a sétálóudvarra dobták, ahol a címzettek felvették a földről. Máskor feliratokat készítettek a vécé ajtajaira, falaira, de az

étkezések lebonyolítását végző házimunkásokat is üzenetközvetítésre használták.

A rendőrség már bőszen igyekezett felgöngyölíteni a Batthyány utcai betörést, amikor Pötyi két társával egy hetedik kerületi idős nő lakását rámolta ki.

Az áldozatról a környezete tudta, hogy otthonában drága festményeket, ezüstöket, porcelánokat tart. Pötyiéknek arról is voltak információik, hogy mikor van az asszony Balatonon. A szomszédok napokkal később fedezték fel a negyedmillió forint kárt okozó betörést. A nyomozók a helyszíni szemlén ujjlenyomatokat és szagnyomokat is vettek, de ezeken kívül semmijük sem volt, ami segített volna a nyomozásban.

Néhány nappal később Markó Béla haverja, Misi és Ugó tört be egy budai lakásba. Ezúttal nem a saját szakállukra dolgoztak, hanem megbízást teljesítettek. Sztojka Pöki bízta meg őket a betöréssel, aki, miután több hétig Los Angelesben vendégeskedett, úgy döntött, a családjával külföldön kezd új életet. Azért is döntött így, mert hazatérte után szembesült azzal, hogy öccsét súlyos testi sértés és üzérkedés miatt elítélte a bíróság.

A testvére még nem kezdte meg a büntetése letöltését, így a Sztojka család a disszidálás mellett döntött. De nem szerették volna szegényen kezdeni az új életüket. A család ismert egy lakáscímet, ahol műkincseket, antik órákat, festményeket tartott a tulajdonos. Sztojka először Buksit bízta meg a betöréssel, de ő nem vállalta a munkát. Maga helyett Misit ajánlotta, akinek Sztojka azt ígérte: nyolcvanezer forintot ad a műkincsekért cserébe. A lakásba Misi és Ugó tört be, miközben egy Rigó nevű srác figyelőként segített, Sztojkáék a kocsiban várakoztak. Amikor Misi kihozta a lakásból a szajrét, már tudta, hogy az jóval többet ér, mint a betörésért beígért nyolcvanezer forint. Ott helyben felemelte az árat, és közölte Sztojkával: a munkáért százhúszezret kér. Sztojka a nála és az öccsénél lévő aranyat nyomban zálogba adta, hogy a bérbetörést kifizethesse. A lopott holmit egy családi ház padlásán rejtették el anélkül, hogy a tulajdonos tudott volna róla.

Misiéknek óriási szerencséjük volt. A betörést ugyanis a szomszédok észlelték, de a kiérkező rendőrök csak a sértetlen bejárati ajtót nézték meg, a kifeszített ablakrácsot nem vették észre, ezért úgy hagyták el a helyszínt, hogy azt gondolták, itt aztán nem történt semmi.

Október elején a rendőrség értékes információt kapott. Egy épp beszervezés alatt álló informátor azt állította a zsaruknak, hogy a Batthyány utcai betörést Gida, Buksi és Csevi követte el. Az informátor elárulta azt is, hogy az ellopott tárgyakat melyik lakásban rejtegették. A rendőrök a megadott címen megtalálták, amit kerestek. Az ott lakó asszony vallomásában azt állította: a tárgyakat Buksi adta oda neki azzal az ürüggyel, hogy azokat el akarja rejteni a pazarló élettársa elől. Buksit, Gidát és Csevit őrizetbe vették. Csevit később elengedték, mert őt egyetlen szemtanú sem ismerte fel. Gidát és Buksit a betöréssel nem, de orgazdasággal meggyanúsíthatták, ezért ők előzetes letartóztatásba kerültek.

Egy hónappal később Pintye bandája egy nyolcadik kerületi lakást rámolt ki. Főleg festményeket loptak, többek között Benczúr Gyula egyik alkotását. A lopott holmit egy IBUSZ-lakásba vitték, ott osztozkodtak. A műtárgyakat és a festményeket Pintye tízezer forintért eladta, de a Benczúr-képet egy Csoki bandájához tartozó figurának adták oda, cserébe azért, mert a betöréshez szükséges Wartburgot ő kölcsönözte ki. A tag a Benczúr-festményt egy pincébe rejtette el.

Csokit és egy társát egy budaörsi betörés miatt szintén ekkortájt kapcsolták le a rendőrök. A budaörsi házba még szeptember végén törtek be, az egyik elkövetőről fantomkép készült. Amikor a képet a sajtóban közzétették, az egyik ifjúságvédelmi vonalon dolgozó rendőr és annak ügynöke felismerte Csokit. Csoki tagadta, hogy köze lenne a balhéhoz, barátja, Ugó pedig alibit igazolt neki. Mivel Csoki ellen semmilyen bizonyítékot nem tudtak felmutatni a nyomozók, kénytelenek voltak szabadon engedni.

A rendőrök tudták, hogy a banda törzshelye az Old Firenze. Amikor a szórakozóhelyen kérdezősködni kezdtek, kiderült, hogy a bár kidobója, Totka Pál jól ismeri azt a budaörsi férfit, akihez Csokiék betörtek.

A rendőrök azt is megtudták, hogy Csoki társa jóban van Pintyével. Ezért beidézték a rendőrségre a Pintye vezette Mókus őrs egyik tagját, és az értésére adták: ha Csokira és a társára vall, akkor leszállnak róla. Így is történt, megszületett a vallomás, Csoki társának a kezén hangosan kattant a bilincs. Emiatt viszont Csoki is beszédesebb lett. Elismerte, hogy be akart törni a budaörsi házba, de azt mondta, csak terepszemlét tartott, a betörést mindvégig tagadta.

Azzal azonban Csokiék nem számoltak, hogy időközben a rendőrök beépített emberei az Old Firenzében egymás ellen ugrasztották a betörőbandák tagjait. Ez oda vezetett, hogy két hét múlva Csoki is megtört: először a társát árulta el, majd a tippadó Totkát. Az Old Firenze kidobója ellen nem volt a rendőrségnek elég bizonyítéka, ezért őt nem tudták őrizetbe venni, bajba került viszont Ugó, amiért hamisan igazolt alibit az ekkor már bűnbánó Csokinak. Csoki valóban bűnbánónak bizonyult, mert annyira belelendült, hogy év végén még Markó Béla balhéiról is beszélni kezdett az őt faggató rendőröknek.

1981 őszén már szépen lassan az is kezdett összeállni a nyomozóknak, hogy a betörőbandák irányítói külföldről kapnak segítséget. Zubó 1980 augusztusában szökött külföldre, de már másfél évvel később, 1981 novemberében az állambiztonsági szervek fókuszába került.

A jelentések arról szóltak, hogy Zubó Németországba érve, a Los Angeles-i magyar maffia háttértámogatását élvezve, embercsempészbandát kezdett el szervezni, amiből komoly pénzeket remélt. Stuttgartból telefonon tartotta a kapcsolatot Buksival, akit azzal bízott meg, hogy segítsen neki a magyar bűnözők külföldre szöktetésében.

Zubót természetesen nem a jó szíve vezérelte: a megbeszéltek szerint százezer forintot vagy húszezer márkát, esetleg ennyit érő aranyat kellett utólag adnia annak, aki igénybe akarta venni a szolgáltatást. A gyakorlatban ez úgy nézett ki, hogy egy müncheni magyar telefonon felhívta a disszidálni akaró bűnözőt. A kliensnek virágnyelven kellett beszélnie, és közben ki kellett mondania Zubó nevét. Ez volt a jel. Ezután jelentkezett az illetőnél egy ismeretlen ember, akinek be kellett mutatnia, hogy rendelkezésére áll a pénz vagy az annak megfelelő arany. A fizetőképes bűnözőt bolgár vagy török kamionban megbújva juttatták ki az országból.

Az állambiztonság úgy tudta, hogy Zubó és társa, Horváth kiszöktetését szintén a Los Angeles-i magyar maffia vezetői, azaz Szájmon és Szendrő Öcsi intézték, akik azért akartak minél több magyar betörőt kijuttatni az országból, hogy velük együtt az Egyesült Államokba csempésszenek olyan, betörésekből szerzett tárgyakat, amelyekre a tengerentúlon nagy a kereslet.

Ahogy Zubó, úgy Szájmon is az állambiztonság látókörében volt: 1981. szeptember 11-én a BRFK állambiztonsági szerve határfigyelést rendelt el ellene. A határőröknek ér-

tesíteniük kellett az állambiztonsági szervet, mihelyst Szájmon belép az országba. Az állambiztonság azt is kérte, hogy Szájmont szigorú vámellenőrzésnek vessék alá, és rögzítsék a vele utazó személyek adatait is. Egyúttal jelezték a határőröknek, hogy Szájmonnál kábítószer lehet.

Szájmont zűrös figurának tartotta az állambiztonság. Dossziéjába 1981 áprilisában bekerült egy magyar származású Los Angeles-i férfi, bizonyos Steve C. levele. A Hollywoodban élő Steve C. a Belügyminisztériumnak írt levélben arról panaszkodott, hogy feleségét korábban egy Jokel nevű magyar gengszter összeverte. A levélíró Jokelről azt állította, hogy „egy Los Angeles-i gangster bandának a tagja", és rendszeresen megfordul Budapesten is, fehér Lincoln Continental autóját az Intercontinental szállodában parkoltatja. A levélíró szerint a méregdrága kocsit Jokel hitelre vette Amerikában, majd bejelentette, hogy ellopták, és a biztosító kifizette a kárt. Eközben Jokel Magyarországra szállította az autót. Steve C. arról is említést tett a levelében, hogy a Los Angeles-i „gangster banda" feje, Szendrő 1981 tavaszán egy hónapot Magyarországon töltött, és Jokellel együtt jött haza. Mindketten drogot és valutát csempésztek Magyarországra – állította a levélíró.

Zubóról szintén folyamatosan jelentettek az állambiztonságnak. Az operatív jelentések szerint 1981 őszén Zubó jó anyagi körülmények között élt, Stuttgartban egy panziót bérelt, ahol kurvákat futtatott. „Ide meghívja a kiutazó magyar állampolgárokat, és az általuk elmondottakról, viselkedésükről rejtett magnó- és fényképfelvételeket készít" – írták az egyik jelentésben. Arról is jelentettek, hogy Zubó és más, Stuttgartban élő disszidens bűnözők hamis ötszázforintosokat akarnak forgalomba hozni Nyugat-Európában, majd azon keresztül Magyarországon.

Egy 1981. november 11-i keltezésű hírszerzési jelentés pedig két olyan embert is megnevezett, akiket Zubó ki akar szöktetni az országból: Gidát és Buksit. Miközben ekkor már Gida és Buksi is előzetes letartóztatásban volt.

A szöktetés végül nem jött össze, és az is bekövetkezett, amire kevesen számítottak: Buksi közölte a nyomozókkal, hogy hajlandó együttműködni. Azt ígérte, hogy konkrét bűncselekményekről beszél, felfedi az embercsempész-hálózatot, és segít megszervezni egy kamionos csapdát is.

De volt egy feltétele: engedjék szabadon.

A rendőrök kapva kaptak az ajánlaton, és 1981. december 22-én engedélyezték Buksi beszervezését. Megkezdték a besúgó részletes jegyzőkönyvi kihallgatását, de egyelőre eszük ágában sem volt kiengedni. Később bebizonyosodott: a rendőrök okosabbak voltak, mint azt Buksi gondolta.

A SZÖKÉS

„A görög nem értette, hogy ha Markónak ilyen jól megy a sora, miért akar disszidálni. Amikor erre rákérdezett, Markó elmondta neki, hogy a rendőrség egy ideje nyomás alatt tartja, úgy érzi, figyelik, rászálltak, és bármikor megtörténhet a legrosszabb, és lecsukják."

1981 decembere volt, néhány nappal szilveszter előtt. Az Old Firenzében villogtak a fények. Markó Béla éppen két lánnyal táncolt. Aznap este Bikosz is ott mulatott, és amikor megpillantotta régen látott ismerősét, köszönt neki. Volt egy

olyan érzése, hogy Markó nem ismerte fel, a viszontköszönés mégis megérkezett.

– Szia, apa! Várj meg, nemsokára beszélünk! – kiabálta Markó a zenét túlharsogva Bikosznak.

A görög srácnak eszébe jutott, hogy a hetvenes évek elején még sokat buliztak együtt az Ifjúsági Parkban, de aztán megszakadt a kapcsolatuk, hosszú évek óta nem találkoztak. A görög igazi ügyeskedő hírében állt, aki Markóhoz hasonlóan szerette élvezni az életet, imádták a nők. Jól bunyózott, nem volt félős, ebben is hasonlított Markóra. A görög apja annak idején vérbeli kommunistaként menekült Magyarországra, Bikosz szerint még Kádár Jánossal is ült egy cellában, anyja munkásőr volt. A hírek szerint a hatóságok hosszú ideig csupán ezért viselték el Bikosz stiklijeit, amolyan védett személynek számított.

– Rég láttalak. Mi van veled? – kérdezte Markó, amikor odaült Bikosz asztalához.

A görög büszkén újságolta, hogy jelenleg turistaként van Budapesten, és néhány nap múlva lesz a harmincadik születésnapja. Régebben elektroműszerészként dolgozott, de pár éve disszidált Olaszországba, majd onnan Görögországba ment. Bár a magyar fővárosban született, de mivel a szülei görög menekültek voltak, ezért könnyedén megkapta a görög állampolgárságot is, majd az aranyat érő útlevelet.

– Az a helyzet, hogy most oda utazom a világban, ahova akarok. Most éppen meglátogatom a régi haverokat, tudod, hogy van ez – magyarázta vigyorogva.

Markónak felcsillant a szeme. Noha Magyarországon a hatvanas évektől kezdve jelentősen enyhült az utazással kapcsolatos szigor, és a keleti tömb országaiba a magyarok korlátozás nélkül utazhattak, világútlevele csak a kiváltságosoknak lehetett. Az olyan többszörösen büntetett előéletű

alaknak, mint amilyen ő, esélye sem volt, hogy valaha legális okmányhoz jusson.

– Van egy görög haverom, szeretnék vele találkozni – mondta határozottan Markó, miután Bikosz befejezte az élménybeszámolóját. Bikosz ekkor már tudta, hogy Markó tényleg nem ismerte fel.

– Hogy hívják? – kérdezett vissza.

– Bikosznak. Nem ismered?

A görög elmosolyodott.

– Rajtam kívül Magyarországon egy Bikoszt ismertem, az apámat, de ő 1968-ban meghalt. Úgyhogy még az is előfordulhat, hogy engem keresel.

Markó csodálkozva nézett a görögre.

– Neee. Megváltoztál, Bikosz! Rövidebb a hajad, kerekebb az arcod, bajuszt növesztettél – mondta, és amolyan laza, haveri mozdulattal még a vállát is megbökte.

– Öregszünk – vigyorgott tovább a görög, és kirendelt még egy kört.

Aznap este Bikosz és Markó sokat beszélgettek. Markó elárulta: disszidálni akar, és ehhez gyűjt információkat és segítőtársakat.

– Nehogy azt hidd, hogy odakint kolbászból van a kerítés. Görög vagyok, a nyelvet is beszéltem, mégis nagyon kemény munkával telt az első év, míg végre kibérelhettem egy lakást, és úgy-ahogy rendes kerékvágásba kerültem – magyarázta Bikosz, tudván, hogy Markó angolul egyáltalán nem tudott, és németül is csak kicsit.

Markót a tényszerű megállapítás szemmel láthatóan hidegen hagyta. Amerikában a milliomos haverjai rengeteg dohánnyal várják, nyugatnémet barátai segítségével pedig kétszázötvenezer forintért szerez magának nyugati útlevelet,

és tavasszal, de legkésőbb kora nyáron lelép az országból – bizonygatta a görögnek.

Bikosz a későbbi vallomásában azt mondta, Markó ezen a ponton vetette fel, hogy akár az ő útlevelét is szívesen megvenné, így nem kellene a német barátokra várni. De Bikosz erről hallani sem akart – legalábbis a rendőröknek később ezt vallotta.

Éjfél körül Markó kitalálta, hogy menjenek át egy másik buliba.

Bikoszt lenyűgözte Markó sport-BMW-je, a kocsiban sztereó kazettás magnóból, erősítőről szólt a zene. A görög nem értette, hogy ha Markónak ilyen jól megy a sora, miért akar disszidálni. Amikor erre rákérdezett, Markó elmondta neki, hogy a rendőrség egy ideje nyomás alatt tartja, úgy érzi, figyelik, rászálltak, és bármikor megtörténhet a legrosszabb, és lecsukják.

Markó félelme nem volt alaptalan. A fővárosban és Pest megyében megszaporodó betöréseket a rendőrség egyre nagyobb aggodalommal szemlélte. A budapesti és a Pest megyei rendőrkapitányságon futó eljárások azonban rendkívül lassan, vontatottan haladtak. A betörések nyomszegény helyszínei, az egymásnak alibit igazoló és konokul hallgató bűnözők, a mögöttük álló, az átlagnál jóval felkészültebb ügyvédek jelentősen megnehezítették az egyszerű betörésekhez szokott rendőrök dolgát. Ha őrizetbe vettek is egy-egy gyanúsítottat, hamarosan el kellett engedniük, és azokkal se mentek sokra, akik előzetes letartóztatásban maradtak, mert általában egy árva szót sem lehetett kiszedni belőlük.

A rendőrség országos vezetői 1981 végére ismerték fel a helyzet tarthatatlanságát. Amikor Csoki bandája a budaörsi betörés után ősszel a rendőrség látókörébe került, a nyomozók gyanították, hogy a háttérben sokkal nagyobb ügy

áll, mint egy egyszerű betörés. December elején a rendőri vezetés úgy döntött, hogy a betörések felderítését, amiket akkor már nem a kerületi, hanem a Budapesti Rendőr-főkapitányság (BRFK) és a Pest megyei rendőrség végzett, össze kell hangolni. A koordinációt az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) Bűnügyi Csoportfőnökségére bízták. A rendőrök meggyőződéssel vallották, hogy a betörők egy szervezettebb bűnözői kör tagjai, akik külföldi támogatást is kapnak. Erre számos jel utalt, egyebek között az is, hogy az eljárásokban rendszerint ugyanazok az egyébként rendkívül magas honoráriummal dolgozó ügyvédek bukkantak fel. A rendőrség létrehozott egy központi egységet; ennek volt a dolga az, hogy gyorsan és hatékonyan felszámolja a betörőbandákat.

A nyomozók úgy döntöttek, a szokványostól eltérő módszereket alkalmaznak a gyanúsítottakkal szemben. Néhányukat, például Csokit, jegyzőkönyv nélkül, „kötetlenül" hallgatták ki, de közben magnóra vették az elhangzottakat. Ez a módszer bevált, főleg Csoki esetében, aki több olyan információt is adott a zsaruknak, ami miatt Markó hétről hétre nehezebb helyzetbe került.

Napokkal azután, hogy összefutottak, Markó egyre jobban kereste a görög társaságát, aki esténként a Nagy Ignác utcai Szerb étteremben iszogatott a barátaival. Markó intenzív érdeklődése feltűnt Bikosz barátainak is, mivel többször vonultak félre, és hosszú ideig duruzsoltak valamelyik sarokban. A barátainak Bikosz azt mondta, hogy január 10-én utazik vissza Görögországba, már a Münchenbe szóló vonatjegyét is megvette, később azonban módosított a terven: „Maradok még egy napot, mert vásárolnom kell pár dolgot."

Utólag szinte lehetetlen rekonstruálni, hogy Bikosznak mi volt a szerepe Markó disszidálásában, azaz a görög mibe és hogyan volt beavatva.

A görög, akit öt nappal azután vették őrizetbe, hogy Markó lelépett az országból, több vallomást is tett a rendőrségen. Az egyikben elismerte, hogy Markónak odaadta az útlevelét, de a további vallomásaiban már tagadta ezt. Bikosz annyit ismert el, hogy Markóval összejátszott, de szerinte szó sem volt disszidálásról.

A görög verziója szerint Markó azt találta ki, hogy játsszák el a disszidálását, és így vezessék félre a környezetét: amíg pedig a rendőrség a hamis nyomokkal bíbelődik, addig ő vidéken húzza meg magát. Bikosz szerint Markó arra kérte, hogy ha Münchenbe megy, találkozzon egy Rolf nevű német férfival, és adjon neki ezer dollárt. Rolf volt az, aki Markó elmondása szerint a nyugatnémet útlevelet szerezte be a számára. Bikosz vallomása szerint neki csak annyi lett volna a szerepe, hogy később a Rolftól vett útlevelet behozza az országba, majd eljuttatja Markónak, akiről ekkor már mindenki azt fogja hinni, hogy Bikosz útlevelével rég elhagyta az országot. A görög a rendőröknek azt mondta, hogy ennek ellenére ő nem adta oda Markónak az útlevelét, hanem a barátja ellopta tőle. Bikosz vallomásai több sebből véreztek, ráadásul az előzetes letartóztatásban fogdaügynököt is ráküldtek, aki azt jelentette: Bikosz azt mondta neki, hogy kilencszáz dollárért adta el Markónak az útlevelét. Egy másik fogdaügynöknek viszont már azt állította, hogy Bikoszt a barátai leitatták, és Markó így szerezte meg az okmányát.

Bármi volt is Bikosz szerepe, az biztos, hogy Markó végül becsapta.

Aznap, amikor Markó disszidált, felment Bikosszal az Eötvös utcai lakásukba. A lakásban ott volt Eta is. Bikosz szerint Markó arra kérte, hogy „játsszák el" Eta előtt a disszidálást.

A nő segített szemceruzával kihúzni Markó szemöldökét, hogy jobban hasonlítson Bikoszra. A görög útlevele a könnyebb mintázás végett az asztalon hevert, és amikor Bikosz elment a vécére, Eta pedig épp átöltözött, Markónak volt lehetősége ellopni az okmányt, de akkor ezt a görög még nem vette észre.

A lakásból kifelé jövet Markó a társasház liftjében, egy rejtekhelyről elővett ezer dollárt ötvenes címletekben, mondván, Bikosznak ezt kell majd átadnia Rolfnak. A rendőrök szerint valójában ezt az ezer dollárt nem a titokzatos Rolfnak, hanem Bikosznak szánta Markó, csakhogy a görögnek ekkor még fogalma sem volt arról, hogy a pénz hamis.

Ezután taxiba ültek, és a Kassai sörözőhöz mentek, ahová Markó pár percre beugrott. Vélhetően a sörözőben dolgozó édesanyjától búcsúzott el, de azt nem tudni, megmondta-e neki, mire készül. Utána a Keleti pályaudvar felé vették az irányt, de a József körúton Markó megállította a taxit.

– Állj meg itt! Felugrom a barátnőmhöz, mindjárt jövök – mondta, és választ nem várva, becsapta maga mögött az ajtót.

Több mint fél óra elteltével a taxis megunta a várakozást, és jelezte Bikosznak, hogy most már menniük kellene.

Bikosz ekkor látta utoljára Markót.

Miközben a taxis várta, hogy az utasa visszajöjjön, Markó már a Wiener Walzeren ült, úton Bécs felé, kezében Bikosz útlevelével.

Markó nemcsak görög cimboráját, de így az őt figyelő rendőröket is át tudta verni. A rendőrök ugyanis a taxit kö-

vették végig, de az elkerülte a figyelmüket, hogy Markó kiszállt belőle. Mire rádöbbentek, hogy Markó helyett a görögöt figyelik, az alvilág császára már elhagyta a hegyeshalmi határátkelőt.

Aznap késő este egy Vera nevű pincérlány lakásán csörgött a telefon. A vonal túlsó végén volt barátja, Markó jelentkezett.

Markó telefonon mondta el Verának, hogy már Bécsben van. Arra kérte a nőt, hogy ezt mondja meg az édesanyjának. Arra is megkérte, hogy az anyja hívja fel a Kölnben élő nagybátyját, és kérje meg arra, hogy menjen ki érte a müncheni pályaudvarra, mert az osztrák fővárosból oda utazik tovább.

Verát nem lepte meg Markó disszidálása. Előző este találkoztak a budapesti Kékfrankos étteremben, és a lánynak feltűnt, hogy Markó pezsgőt rendelt, és mindenkitől látványosan elbúcsúzott: a pincérektől, a zongoristától, a haveroktól. Akkor azt mondta Verának, hogy még aznap éjjel Salgótarjánba megy, mert ott van dolga. Másnap délelőtt Vera kíváncsiságból felhívta a férfit az Eötvös utcai lakásán. A kíváncsiskodó Verának Markó azt mondta, hogy csak délután utazik. Végül is igazat mondott, csak épp a délutáni célpont nem Salgótarján, hanem Bécs volt.

Másnap futótűzként terjedt el a hír, hogy Markó Béla stílusosan átverte a rendőröket, és elhagyta az országot. A sztori már úgy szólt, hogy Markó Bikosz útlevelével ment el, amit a görög azzal erősített meg, hogy azt állította: az útlevelét Markó lenyúlta tőle.

Bikosz a rendőröknek azt mondta, aznap este, amikor Markó disszidált, egy író barátjánál, Temesi Ferencnél járt, és ott tűnt fel neki, hogy nincs nála az útlevele. Bikosz azt is elmondta a zsaruknak, hogy a Markótól kapott dollárból – amiről ekkor még nem tudta, hogy hamis – Temesinél is

hagyott valamennyit, hogy ha legközelebb Magyarországra jön, legyen miből költenie. A rendőrség Temesit is kihallgatta, aki azt állította: amikor Bikosz nála volt, egy szóval sem említette, hogy eltűnt volna az útlevele.

Temesi Ferenc – ma már Kossuth-díjas író – emlékezett az esetre.

Azt mondta, hogy aznap az államrendőrség emberei kopogtattak a lakásán, és odakint egy autóban Bikosz ült, az író megfogalmazása szerint „nem túl vidáman". Temesit több órán keresztül hallgatta ki az államrendőrség. Temesi elmondása szerint, amikor a rendőrök megjelentek a lakásán, a felesége megkérdezte, mit keresnek, mire azok elárulták, hogy dollárt. Temesi szerint a felesége ekkor visszakérdezett: „Csak nem hamis?" Mire a csodálkozó rendőrök megkérdezték tőle, hogy ezt mégis miből gondolja, mire az író felesége azt válaszolta, abból, hogy az államrendőrség jött ki a lakásukra.

A rendőrség Markó és Bikosz ellen is eljárást indított tiltott határátlépés miatt. Kihallgatták Bikoszt, a taxisokat, Verát, Bikosz barátait, Markó édesanyját, barátnőjét, de még Tibit is, akitől az ismert bűnöző annak idején a BMW-t vette. Markó anyja nem volt hajlandó vallomást tenni. Egy nappal a fia disszidálása után a betörések ügyében nyomozó csapat kivonult az Eötvös utcába házkutatást tartani. Zár alá vették Markó BMW-jét, az egyetlen értékes vagyontárgyat, ami – jóllehet nem volt a nevén – hozzá volt köthető, és még ugyanezen a napon őrizetbe vették a bandák legnépszerűbb orgazdáját, Ugót is.

Az egyik fogdaügynök, akit Bikoszra állítottak a rendőrök, jelentésében azt írta, hogy a görögtől úgy tudja, Markó a disszidálásakor huszonötezer dollárt és huszonháromezer német márkát vitt magával. Persze könnyen lehet, hogy mindez inkább csak legenda. A fogdaügynök jelentése sze-

rint ugyanis Bikosz ezt az információt az ügyvédjétől tudja, aki meg Markó haverjaitól hallotta, szóval a szólánc több ponton torzított információkat adhatott tovább.

Egy biztos: a dollárokról a Magyar Nemzeti Bank szakértői megállapították, hogy síknyomással készült, gyenge hamisítványok, amelyekkel egyetlen pénzváltót sem lehetett volna megtéveszteni. Kiderült, hogy ugyanezekkel a hamisítványokkal a magyar hatóságok 1980 óta már több esetben találkoztak, és azt már az Interpoltól tudták meg, hogy az Egyesült Államokban és Németországban hozták őket forgalomba.

Bikoszt Markó disszidálása után őrizetbe vették, de egy hónap múlva szabadlábra került. Újabb egy hónappal később ideiglenes útlevelet kért a görög nagykövetségen, majd elhagyta az országot. Amikor a bíróság Bikoszt egy év tíz hónapra ítélte, a görög férfi már Athénban volt.

Markót távollétében tiltott határátlépés miatt két év nyolc hónapra ítélték.

Bár Bikosz azt állította, hogy Markó átvágta, a vallomásai alapján az általa elmondott történet nem volt kerek. Ennél is árulkodóbb, hogy noha Markó már hetedhét határon túl volt, a görög jogi védelméről olyan ügyvéd gondoskodott, akinek a neve a betöréses ügyekben is feltűnt védőként.

A lefoglalt BMW-t Markó édesanyja az ügyvéd segítségével visszaperelte az államtól, a bíróság pedig igazoltnak látta azt az állítását, hogy a kocsit valójában nem a fia, hanem ő vette, és ő is használta.

Temesi Ferenc elmondása szerint, miután Bikosz kijött az előzetesből, egy budapesti kórházba feküdt be műtétre, mielőtt továbbállt volna Görögországba. Később telefonon beszéltek párszor, majd többé nem hallott róla, így azt sem tudja, életben van-e még az egykori barátja.

NYOMOLVASÓK

„Gyakorlatilag adatbázist építettek, amire addig még nem volt példa. Rögzítették a gyanúsítottak, azok kapcsolatainak nevét, a hozzájuk tartozó gúnyneveket, a bűncselekmények helyét, idejét, egyszóval minden olyan adatot, amelyek fontosak lehetnek a nyomozásban."

Markó az utolsó utáni pillanatban lépett meg. Azt nem tudni, súgott-e neki valaki, de tény: éppen egy nappal a szökése után, 1982. január 11-én kezdte meg munkáját a Belügyminisztérium áldásával létrehozott rendőrségi szupercsapat kifejezetten azzal a céllal, hogy felszámolja a szervezett betörőbandákat.

Ekkor a gyanúsítottak egy része már előzetes letartóztatásban volt, a rendőrök pedig arra készültek, hogy begyűjtsék a még szabadlábon lévő társaikat is.

A csapat vizsgálókból és egy operatív csoportból, nyomozókból állt.

Utóbbi átvizsgálta a számításba jöhető betörők által korábban elkövetett, de még felderítetlen ügyek aktáit. Megpróbálták operatív módon begyűjteni azokat az adatokat, amelyekre a vizsgálóknak szükségük lehet. Ők végezték a terepmunkát, az elfogásokat, a házkutatásokat, és azokat a beszervezéseket is, amelyeket a nyomozás megkövetelt. Együttműködtek az állambiztonsági szervekkel, és ők tervezték meg és bonyolították le a titkosszolgálattal közös akciókat is. Az, hogy az állambiztonságtól a rendőrök segítséget kaptak, újdonságnak számított, korábban erre nemigen volt példa.

A vizsgálati csoportban dolgozók azt a feladatot kapták, hogy a folyamatban lévő ügyeket bizonyítsák, valamint vizsgálják felül azokat a betörési ügyeket, amelyeken korábban más kapitányságok sikertelenül dolgoztak.

A vizsgálókhoz futottak be az előzetes letartóztatásban lévő gyanúsítottakról készült fogdaügynöki jelentések, és nekik kellett feltérképezniük a betörők kapcsolatrendszereit is. A nyomozók azt a stratégiát alkalmazták, hogy nem egy-egy konkrét bűnügyre, sokkal inkább a gyanúsítottakra és azok kapcsolataira fókuszálnak.

A csapatban két olyan rendőr is feltűnt, aki később a hazai bűnüldözés ikonikus, meghatározó figurájává vált. Egyikük Pintér Sándor, az éles eszű, ambiciózus rendőr, aki villámgyorsan lépkedett felfelé a ranglétrán. A vékony, elegáns, szerény stílusáról ismert fiatal hadnagy 1970-től polgári alkalmazottként dolgozó sofőr volt a Belügyminisztériumban. Két évig ült a volán mögött, mígnem a XIV. kerületi kapitányságra került ifjúságvédelmi előadónak, ami a gyakorlatban azt jelentette, hogy nyomozó lett.

Közben elvégezte a Rendőrtiszti Főiskola nappali tagozatát: 1978-ban kitüntetéssel hagyta maga mögött az iskolapadot. Innen az Országos Rendőr-főkapitányságra került, azon belül is a vizsgálati osztályra, először segédelőadóként, majd szépen lépegetve a ranglétrán, egyre feljebb jutott.

A betörőbandák ellen felállított csapatba már vizsgálóként került.

A csoport nyomozóit irányító rendőr, Tonhauser László nem sokban hasonlított Pintérre. A nyers, szókimondó, őszinte stílusáról ismert Tonhauser a nyolcadik kerületben nőtt fel, gyerekként gyakran került konfliktusba a Rákóczi téri galeri vezetőjével, vagyis közelről ismerte az utca törvényeit.

Sorkatonaként a rendőrség egy akcióban beszervezte megfigyelőnek, ekkor tetszett meg neki a nyomozói munka. 1967-ben jelentkezett a rendőrségre: a nyolcadik kerületben nőtt fel, és ott is kezdte a rendőri pályafutását. Ez később nagy hasznára vált, mert a terepen sokféle bűnözővel akadt dolga, ezért elég jól kiismerhette a jellemüket, gondolkodásmódjukat.

A szervezett betörőbandák azonban még neki is új próbát jelentettek. A rendőri csapat bázisát a Gyorskocsi utcában hozták létre, a politikai rendőrség, tehát az állambiztonság vizsgálati részlegének egyik emeletén. Ugyanott tartották fogva az ügy gyanúsítottjait is.

Minden adatot begyűjtöttek. Így például nemcsak az őrizetesekről szóló információkat, de a kapcsolataik névsorát is. A kapcsolatokra a nyomozók potenciális bűntársként tekintettek. A névsorban szereplők ujj- és tenyérnyomatát két évre visszamenőleg összevetették az ismeretlen tetteses betörések helyszíneinél talált mintákkal. Az információkat felvitték egy központi számítógépre. Gyakorlatilag adatbázist építettek, amire addig még nem volt példa. Rögzítették a gyanúsítottak és a kapcsolataik nevét, a hozzájuk tartozó gúnyneveket, a bűncselekmények helyét, idejét, egyszóval minden olyan adatot, amelyek fontosak lehetnek a nyomozásban.

A rendőrök ekkor már tudták, hogy egy szervezett bűnözői körrel állnak szemben, és a különállónak tűnő betörések, a gyanúsítottak és a kapcsolataik mind-mind egy közös koordináta-rendszer elemei. Egészen addig a kerületi kapitányságok külön-külön nyomoztak a betöréseken anélkül, hogy látták volna a bűnügyek és a bűnözők közötti összefüggéseket.

A vizsgálókból és nyomozókból álló csapat azonban éppen ezekre az összefüggésekre koncentrált, azt remélve, hogy

ez lesz a betöréssorozat megoldásának a kulcsa. Nem tévedtek.

„A már meglévő vizsgálati és operatív adatok értékelésekor kialakult kép alátámasztotta, hogy szervezett bűnözéssel állunk szemben. Az előzetes felmérés során 120 olyan személy adata merült fel, akik bűnöző kapcsolatban álltak az akkor már előzetes letartóztatásban lévő 20 fővel" – írták később egy rendőrségi dokumentumban.

Az előzetesben ülő gyanúsítottak közül többen egyáltalán nem akartak szóba állni a vizsgálókkal. Mások olyan „kötetlen beszélgetésekre" voltak csak nyitottak, amikor a zsaruk nem jegyzőkönyvezték az elhangzottakat. Bár jegyzőkönyv nem készült, a beszélgetéseket magnóra vették, hátha később jelentősége lesz egy odavetett szónak, egy elhangzott mondatnak.

Ahogy haladtak előre a nyomozásban, érdekes dolgokra bukkantak a korábban eredmény nélkül lezárt aktákban. Kiderült, hogy egy-egy gyanúsított alibijét sokszor ugyanaz az ember igazolta. Idővel az is szépen kirajzolódott, hogy a látszólag egymástól függetlenül mozgó betörőket és orgazdákat ugyanaz az ügyvédi kör képviseli, a védők pedig összedolgoznak egymással. De még olyan döglött akták is előkerültek, amelyeknél a nyomozók azt érezték, az ügyön korábban dolgozó rendőrök ok nélkül szüntették meg a nyomozást.

Négy nappal Markó szökése után az akkor már őrizetben lévő gyanúsítottakra fogdaügynököket állítottak. Az ügynökök kiválasztásakor a nyomozóknak szem előtt kellett tartaniuk, hogy a betörőbandák vezéregyéniségei intelligens, erős fizikumú, tapasztalt bűnözők, akik pontosan tudják, hogy a rácsok mögött besúgókat alkalmaznak a titkaik kifürkészésére. A gyanúsítottak közül többen korábban ugyanígy a rendőrségi hálózat alkalmazásában álltak, akárcsak az

ügynökök, pontosan ismerték a konspirációs technikákat. A többiek pedig, ha nem voltak is tagjai a rendőrség bűnügyi hálózatának, a társaiktól elég információt szerezhettek a hálózatok működéséről.

Éppen ezért a rendőröknek teljesen új taktikát kellett alkalmazniuk.

A gyanúsítottakra ráállított fogdaügynököket olyan fogvatartottak közül válogatták ki, akik nem fizetség, hanem kedvezmény reményében vállalták az együttműködést. Olyan, a gyanúsítottakkal nagyjából egykorú, azaz harminc év körüli jelölteket kerestek, akik elég intelligensek, értelmesek, erősek voltak, és nemcsak fizikailag, de idegileg is bírták a terhelést.

Az ügynököket alaposan kiképezték. Mindent elmondtak nekik a célszemély természetéről, tulajdonságairól, de egy szót sem arról, milyen bűncselekményt követett el. A nyomozók az ügynökkel együtt találták ki az ügynök legendáját is (legendának nevezik azt a mesét, amit az ügynök az életéről előad a célszemélynek). „A legendákat minden esetben teljes részletességgel, a kiválasztott operatív erőkkel közösen dolgoztuk ki. Figyelemmel voltunk arra is, hogy az a lehető legminimálisabb eltérést tartalmazza a valóságtól és ellenőrizhetetlen legyen. Egyrészt számítottunk arra, hogy a célszemélyek megkísérlik védőik útján zárkatársuk ellenőrzését, másrészt nem tudtuk előre megállapítani, milyen közvetett információkkal rendelkeznek" – írták egy későbbi, a nyomozás tanulságait is értékelő dokumentumban.

A fogdaügynököt legtöbbször a „fogyasztásos" módszerrel telepítették a célszemély mellé. Ennek az volt a lényege, hogy először több fogvatartott volt egy zárkában, majd idővel fogyatkozott a létszám, és végül csak az ügynök és a nyomozás fókuszában álló gyanúsított maradt. Az ügynököt néha

kihallgatás ürügyén kihívták a zárkából, ekkor számolt be a rendőröknek arról, mit tapasztalt. Mindent, amit mondott, magnóra vették, majd újabb utasításokkal látták el. Azt az ügynök sem tudta, hogy a kihallgatóhelyiségekhez vagy a beszélőknek helyet adó szobákhoz hasonlóan a zárkákat is lehallgatják a rendőrök. Erre azért volt szükség, hogy idejében értesüljenek arról, ha esetleg az ügynök dekonspirálódik. De szerencséjükre ilyen nem történt, a több tucat jelentkezőből kiválasztott tizenkilenc fogdaügynök, akiket a nyomozás alatt összesen huszonkét gyanúsítottra „szabadítottak rá", jól oldotta meg a feladatát. Az ügynökök a nyomozás alatt senkivel sem tarthattak kapcsolatot, a börtönbe küldött csomagjaikat a rendőrök állították össze. De még ez is a manipuláció, a játszma része volt: az ügynököknek szánt csomagokba jellemzően olyan dolgokat pakoltak, amikről a zsaruk tudták, hogy a célszemély is kedveli.

A rendőrök az ügynökök értésére adták, hogy a célszeméllyel beszélgetve nem térhetnek el a kidolgozott legendától, de részletesen beszélhetnek arról a bűncselekményről, ami miatt ülnek. A nyomozók azt a taktikát alkalmazták, hogy az ügynökök éppen az ellenkezőjét tegyék annak, mint ami általában jellemezte a spicliket. Arra utasították őket, hogy amikor a célszeméllyel beszélgetnek, tanúsítsanak érdektelenséget az általa elkövetett bűncselekmények iránt, és ne is kérdezzenek róluk. A cél persze éppen ennek ellenkezője volt: a célszemély kezdjen el magától beszélni. Az ügynökök ezért állandóan – az utasításoknak megfelelően – a saját bűncselekményeikről beszéltek, míg a célszemélyre nemcsak hogy nem voltak kíváncsiak, de úgy tettek, mintha a zárkatárs balhéja semmiség lenne az általuk elkövetettekhez képest. A nyomozók az ügynökök lelkére kötötték, hogy figyeljék a zárkatársaik reakcióit, és azt is, hogy a kijelentéseik

milyen hatással vannak rájuk. A rendőrök tehát nem információkat akartak az ügynökökön keresztül megszerezni, hanem befolyásolni, manipulálni a hallgatag gyanúsítottakat. Azzal, hogy az ügynököktől nem konkrét információk beszerzését, hanem a gyanúsítottak manipulálását várták el, a spiclik dolgát is megkönnyítették. Ez ugyanis sokkal stresszmentesebb feladat volt a számukra, mintha hírszerzést kellett volna végezniük. És mivel emiatt nem kellett feszengeniük, könnyebben férkőztek a célszemélyek bizalmába.

Mindenki a személyiségének megfelelő spiclit kapott. A tippadó, gazdag családból származó aranyifjú Meszesről például tudták, hogy rendkívül kötődik butikos édesanyjához és a barátnőjéhez, ezért rá egy háromgyermekes fogdaügynököt állítottak, aki folyamatosan a harmonikus családi életről beszélgetett vele.

Tizenegy operatív munkás, huszonnégy vizsgáló, tizenhat gépírónő, harminc őr, öt sofőr – vagyis nyolcvanhat ember dolgozott a rendőrség csapatában. A Belügyminisztérium minden támogatást megadott a zsaruknak, cserébe csupán egyetlen dolgot kért: a belügyi vezetés minden pénteken kapjon egy heti összefoglaló jelentést.

A nyomozásnak a *Presztízs* fedőnevet adták, nem nehéz kitalálni, miért: a rendőrségnek presztízskérdés volt felszámolni Magyarország első, profi bűnszervezetét.

Alig egy hónappal azután, hogy Markó Béla 1982 januárjában meglépett, a rendőrök beazonosítottak egy férfit, akiről úgy tudták, hogy Markónak kétszázezer forintért útlevelet szerzett volna. Ez az ember Ugóval is kapcsolatban állt, valamint egy olyan gyömrői férfinak szállított kvarcórákat, akiről a nyomozók hamar kiderítették, hogy a rendőrség besúgói hálózatának a tagja. Őt őrizetbe vették, és rajta keresztül jutottak el egy kanadai lengyel állampolgárhoz is,

akinek a budapesti lakásán jó minőségű hamis amerikai dollárokat találtak.

A még szabadlábon lévő bűnözők is érezték, hogy szorul a hurok. Május 9-én Totka külföldre akart szökni. Saját kocsijával ment el Hegyeshalomig, a határnál pedig egy Mezei István nevére kiállított útlevelet lobogtatott, amibe a saját fotóját illesztette. A trükk nem jött be, ráadásul a határőrök hétszáz német márkát is találtak a cipőjében elrejtve, amit illegálisan tartott magánál.

AZ ÖSSZEOMLÁS

„A sikeres feltárásban közrejátszott az is, hogy a nyomozóknak sikerült néhány bűnözőt egymás ellen hangolniuk. Egyikük a rendőrök kérésére részletesen feltárta, hogyan is működik a budapesti alvilág, és miként fonódnak össze az őket védő ügyvédekkel."

Oszkár csodálattal nézte Benczúr Gyula festményét. Amatőr festőként tudta, a kép sokat ér, és hálát adott a sorsnak, amiért hozzá került. A festményt még a Pintye-féle Mókus őrs tagjai lopták el egy nyolcadik kerületi lakásból, több más alkotással együtt.

Egy ideig az a srác őrizgette, aki a betöréshez használt Wartburgot kölcsönadta Pintyééknek, majd amikor őt is lekapcsolták, a többiek egy pincébe rejtették el a Benczúr-festményt. Oszkár tudta, hogy a kép a pincében van, ezért egyszerűen ellopta onnan. A segédmunkásként dolgozó amatőr festő kitalálta, hogyan tudná elrejteni az ekkor már köröztetett festményt a rendőrség és a társai elől. Kivette a képet a keretéből, felragasztotta két farostlemez közé, aztán a két lemezt egymáshoz rögzítette. A farostlemezre égetett faszéndarabokkal saját kezű műalkotást készített. Ez tökéletes álcának tűnt.

Amikor a rendőrök egy fogdaügynök jelentése nyomán felkeresték otthonában a harmincegy éves Oszkárt, nem is találtak nála semmit. Egy dolog volt csak szokatlan: Oszkár feltűnően ideges lett, amikor a zsaruk az általa készített képet nézegetve arról érdeklődtek, hogy az miként készült. Oszkár fura viselkedése csak az eredménytelen házkutatás után lett téma a zsaruk között, ezért úgy döntöttek, visszamennek a férfi lakásába, és alaposabban szemügyre veszik a festményt. Ekkor jöttek rá a trükkre, és találták meg az ellopott Benczúr-festményt.

Oszkárt orgazdasággal gyanúsították meg, de lecsukni nem tudták, és a társai bosszújától sem kellett tartania, ugyanis az ellene folyó eljárás alatt külföldre szökött.

A Benczúr-képet eredetileg meglovasító Mókus őrs vezére, Pintye a ráállított fogdaügynök hatására tört meg. Elfogása után még ellenségként kezelte a zsarukat. A fogdaügynök viszont olyan tanácsokat adott neki, amelyektől úgy érezte, átverheti a zsarukat. A vizsgáló ugyanis úgy irányította a kihallgatásokat, hogy Pintye azt érezze, nyeregben van. Ez megnyugtatta őt, és még inkább a fogdaügynök hatása alá került.

Ekkor a kihallgatók csavartak egyet a taktikán. Arra utasították az ügynököt, hogy továbbra is biztassa tagadásra Pintyét, de legyen egyre ingerültebb, nyugtalan, és éreztesse vele: szerinte a nyomozók többet tudnak, mint amennyit elmondanak. Az ügynök egyre többször beszélt Pintyének arról, hogy a rendőrök sokkal alaposabbak, mint azt gondolnák, szellemi fölényben vannak. Pintye ennek hatására

elbizonytalanodott. Főleg, miután a fogdaügynök egy „kihallgatásáról" visszatérve elmondta, hogy feltáró, őszinte vallomást tett a rendőröknek, és milyen jól is tette, mivel kiderült, hogy már mindent tudtak.

Pintye bevette a mesét, és látván, hogy cellatársa menynyire felszabadult és vidám lett, ő is úgy döntött: beszélni kezd. Mindent elmondott a vizsgálónak – a Mókus őrs végleg megbukott.

Pintyével ellentétben Buksit keményebb fából faragták. Bár korábban felajánlotta az együttműködését, gyanították, hogy ez csak egy ravasz trükk a részéről, és valójában azért akar szabadlábra kerülni, hogy külföldre szökhessen.

1982. január 20-án fejezték be Buksi jegyzőkönyvi kihallgatását. Buksi több mint ötvenoldalas vallomást tett ugyan, de terhelő információkat csak külföldre szökött társairól, Zubóról és Horváthról közölt. Az előzetesben ülő Gidáról mindössze annyit mondott, hogy sofőrként segített Zubóéknak, de a betörésekben nem vett részt, magára pedig szinte semmilyen terhelőt nem mondott. Amikor néhány nappal később poligráfos vizsgálatnak vetették alá, kiderült: Buksi korántsem volt annyira őszinte, mint ahogy azt el akarta hitetni.

Buksi beszervezésétől ezért végül elálltak. Ettől kezdve a fogdaügynök ügyességén és az őt a háttérből irányító rendőrök emberismeretén múlt, hogy miként bírják szóra a konok betörőt.

A nyomozók abban bíztak, hogy Gida hamarabb megtörik, és onnantól könnyebb lesz felgöngyölíteni az ügyeket. A rendőrök szemtanúknak mutatták be Buksit, Csevit és Gidát. A bemutató eredményes volt, szinte minden szemtanú felismerte Buksit. A személykiválasztás után Gida

azonban nem omlott össze, sőt megtagadta az étkezést, a későbbi kihallgatáson már egy mukkot sem szólt, teljes hallgatásba burkolózott. A fogdaügynökkel sem beszélt többet, lemondott a látogatók fogadásáról, és még az ügyvédjével sem akarta tartani a kapcsolatot. A rendőrök ezért elkülönítették, és magánzárkába került.

Buksi és Gida rejtekhelyeit nem sikerült felderíteniük a rendőröknek. Ekkor jöttek rá, hogy amióta Zubó átverte őket, egymásban sem bíztak. A rendőrök visszatérően tartottak házkutatásokat a családjaiknál, barátaiknál, de eredményt nem tudtak felmutatni.

A rendőrök biztosak voltak abban, hogy Gida csak két emberben bízik: az élettársában és az anyai nagynénjében, így ezután erre a két nőre fókuszáltak. A két nő lakását a legmodernebb eszközökkel kutatták át. A falakat egy akkoriban csúcstechnológiának számító infrakamerával is átvilágították, de ott sem találtak semmit.

Eközben Buksi fogdaügynöke jelentette, hogy a cellatársa attól tart, Csevi előzetesbe kerül. Buksi úgy vélte, hogy volt bandájában Csevi a leggyengébb láncszem, és ha őt kihallgatják, könnyen megtörik. A rendőrök nem tétlenkedtek, 1982 májusában Csevit előzetesbe helyezték. A srác valóban labilis volt, két betörést elismert, de mindenben Gidát vádolta. Ráadásul később – az ügyvédje rábeszélésére – visszavonta korábbi vallomását.

A rendőrségi iratok szerint a gyanúsítottak ekkor már nagyon feszültek voltak, és szemernyit sem bíztak egymásban. Ekkor újra elővették Gidát, aki kicsit közlékenyebb lett, de még így is hetekig tartott, mire szóra bírták. Bár nem mondott sokat, de eleget ahhoz, hogy Csevi megboruljon, és beszélni kezdjen. Attól tartva, hogy ő kapja a legsúlyosabb büntetést, a társaira vallott: 1982. július 7-én mindent

elmondott a rendőröknek. A zsaruk szempontjából a történetek ideálisan alakultak, ráadásul a Buksi mellé helyezett fogdaügynök munkája is beérett.

Amikor a rendőrök fogdaügynököt kerestek Buksi mellé, tudták, hogy különleges spiclit kell választaniuk a feladatra. Buksi ugyanis lenézte a vele egykorú bűnözőket, mert úgy gondolta, hozzájuk képest mind fizikailag, mind szellemileg fölényben van.

A rendőrök attól tartottak, ha egy hozzá hasonló ügynököt tesznek mellé, annak csak bunyó lesz a vége. Így Buksi egy intellektuális típusú, csendes, nyugodt, de nagy börtöntapasztalattal bíró bűnözőt kapott. „Az ügynök munkáját kezdetektől fogva úgy irányítottuk, hogy szellemi fölényét érzékeltesse Buksival. Tudatosítsa benne, hogy nem becsüli, számára ő csak egy »piti köztörvényes« bűnöző. Igyekezzen a »régi öregek« módján a Buksiék által elkövetett bűncselekmények módszerét kritizálni, és minden állítását kétségbe vonni. Ilyen beállítással várható volt, hogy Buksi dicsekedni kezd saját szerepével, szervezettségükkel, ismerőseivel, bűntársaival, az általuk elkövetett bűncselekményekkel és az általuk okozott kár értékével" – olvasható egy korabeli rendőrségi dokumentumban.

A pszichológiai hadművelet hamar meghozta a várva várt áttörést: Buksi szépen és rendben eldicsekedett azzal, milyen menő betörő. A rendőrök ezután azt kérték az ügynöktől, hogy ne hallgassa meg Buksi meséit, csak a saját ügyéről beszéljen, és kérje ki zárkatársa tanácsát. Buksi hiú volt, és ezért óvatlan is, sok és használhatónak látszó tanáccsal látta el a cellatársát. Az ügynök úgy tett, mintha megfogadta volna a tanácsokat, így Buksi egyre inkább beleélte magát az ügynök helyzetébe, miközben tanácsként a saját érveit, elképzeléseit osztotta meg vele. A vizsgálók idővel már

pontosan tudták, hogy Buksi hogyan gondolkodik. Ekkor úgy irányították az ügynököt, hogy keltse azt a látszatot, mintha Buksi tanácsai nem működnének, és a kihallgatásokon a rendőrök sorra megdöntenék őket. Amikor az ügynök szembesítette ezzel Buksit, a betörő bizonytalan és ingerült lett, úgy érezte, mindaz a stratégia, amit a saját ügyében végre akar hajtani, működésképtelen. A fordulat akkor következett be, amikor Buksi azt tanácsolta a zárkatársának, hogy ismerje be a bűncselekményeit. Szinte ezzel egy időben ő is készen állt arra, hogy mindenről kitálaljon a nyomozóknak.

Buksinak azonban volt egy kikötése: csak akkor hajlandó beszélni, ha a zsaruk megmutatják neki a többiek vallomásait. Ebbe a nyomozók nem mentek bele, de olyan részleteket közöltek a Gidával folytatott „kötetlen beszélgetésekből", amiből Buksi úgy érezte, elárulták.

Így ő is feltáró vallomást tett.

Utoljára Gida tört meg, végül augusztusban ő is mindent elmondott.

Ekkorra már a többi betörőbandát is leleplezték a rendőrök. Sztojkáék bukásában szerepet játszott, hogy a BRFK „cigány hálózata" több olyan információt is szállított a zsaruknak, amit felhasználhattak ellenük. Például azt, hogy Sztojka utasítására törtek be a felesége szülei, valamint két Ecseri piaci kereskedő lakására is, és mindegyik helyről több mint százezer forintnyi szajrét hoztak el. Az viszont valószínűsíthető, hogy Sztojkának nagyon jó kapcsolatai lehettek, mivel valaki figyelmeztette őt, hogy a lakását lehallgatja a rendőrség, és a lopott holmik is rendre eltűntek a házkutatások előtt.

A betörőbandák közül csak azok úszták meg a felelősségre vonást, amelyek tagjai külföldre menekültek. Az egyetlen

kivétel Markó egyik, kifejezetten erőszakos bűntársa volt, aki ellen azért nem indulhatott eljárás, mert a hetvenes évek közepén elmebetegség miatt kényszergyógykezelték.

A sikeres feltárásban közrejátszott az is, hogy a nyomozóknak sikerült néhány bűnözőt egymás ellen hangolniuk. Egyikük, J. Róbert, a rendőrök kérésére részletesen feltárta, hogyan is működik a budapesti alvilág, és miként fonódnak össze az őket védő ügyvédekkel. Elmesélte, hogy a fiatal, de menő betörőknek egyszerűen szúrta a szemét, hogy a hetvenes években sokan látványosan meggazdagodtak a gebinezésből, a nepperkedésből vagy éppen a csempészetből. „Közben felnőtt egy olyan réteg, egy olyan korosztály, aminek nem jutott ebből, és arra gondoltak, ha ezeknek ennyi van, és nem tiszta úton jutottak hozzá, akkor ezt csak úgy lehet megszerezni, ha kiraboljuk őket, betörünk hozzájuk és elvesszük a dolgaikat. Így alakult ki, hogy keresztbe-kasul szervezve megvalósították az elképzeléseiket" – mesélte a gyanúsított.

Elmondta azt is, hogy mindebben milyen szerepet játszanak a korábban Olaszországba, Németországba vagy az Egyesült Államokba szökött magyar bűnözők. A nyugati régiségláz miatt a disszidens gengszterek orgazdaként, megrendelőként segítették a magyarokat, és tanácsokat adtak nekik arról, hogyan nehezítsék meg a zsaruk dolgát. Ezen a beszélgetésen hangzott el az is, hogy az ügyvédek összejátszanak a bűnözőkkel. „A pénzhajhászásba benevezett ügyvédek között kétféle van – nem akarok itt általánosítani, tisztelet a kivételnek –, az egyik, aki a társasházakkal, telkekkel való spekulációval foglalkozik, a másik a büntetőperes ügyvéd, aki komoly pénzért vállalja el olyan nagy kaliberű, nem élet, hanem vagyon elleni bűncselekmény elkövetőjének a védelmét, ahol tisztában van azzal, hogy az az ember nem

fog köpni, és olyan anyagi háttér van mögötte, hogy meg tudta őt fizetni" – mondta szó szerint a gyanúsított.

Szerinte minél nagyobb balhéról volt szó, annál több pénzt kért az ügyvéd, de ezt a honoráriumot nem papírozták le, ez nem a hivatalos munkadíj volt. „Én például, ha egy egymilliós balhéban vagyok benne, 200 ezer forintot nyugodtan adok, mert a vizsgálati fogságom alatt úgy viselkedett velem szemben, és úgy szerezte az információkat, úgy intézte a kinti dolgokat, hogy az megérte nekem, mert csak 3-4 hónapot ültem" – hozta fel a saját példáját.

A nyomozás már a vége felé tartott, amikor 1982. augusztus 25-én délelőtt rendkívüli esemény történt: a szegedi Csillag börtönből megszökött V. György. A bűnöző nem a Presztízs-ügy miatt került hűvösre, de szintén menő betörőnek számított. Olyannyira, hogy az 1975-ben lebukott Négy páncélos után az övé volt az első fajsúlyosabb bűnszervezet Magyarországon.

V. Györgyöt a hetvenes évek közepén ítélték el, két évet ült a balassagyarmati börtönben. Ott Téglás nevű rabtársával kitervelték, hogy ha kiszabadulnak, létrehoznak egy betörésekre szakosodott bűnszervezetet. Akárcsak annak idején Zubovics, V. György is mindent alaposan megtervezett. Először ő szabadult, majd amikor 1979 januárjában csatlakozott hozzá Téglás, a banda megkezdhette működését a fővárosban. Olyan csapatot hoztak létre, amelyben tizennyolc bűnöző segítette a „munkát". Lakásokba, üzletekbe, éttermekbe törtek be. A kasszákból, az üzletekből mindent elloptak, amit az orgazdahálózatukon keresztül a gebineseknek passzolhattak tovább. A betöréseket eleinte bérelt vagy lopott, később saját pénzből vásárolt kocsikkal követték el. Külföldről modern rádió adó-vevőket, gázfegyvereket hoztattak.

1982-es szökése után V. György illegalitásba vonult, és újra elkezdte szervezni a csapatát. Négy hónapos bujkálása közben – három társával együtt – huszonhat helyre tört be, és legalább négymillió forintnyi szajrét zsákmányolt. A melóban börtönőrök is segítették: az őrök köreiből létrehozott hálózaton keresztül tartotta a kapcsolatot a sitten ülő társaival, köztük Téglással. Nyugatra akart szökni, de nem egyedül. Azt tervezte, hogy előtte fegyverrel túszokat ejt, és kiszabadítja börtönben ülő társait.

Amikor a rendőrök 1982. december 22-én elfogták, nem adta könnyen magát. Gázfegyverével az egyik rendőrre támadt, túszként akarta használni, majd amikor ez nem jött össze, közelről rálőtt. Elfogásakor ötvenezer dollárt találtak nála. Egy rendőrségi összefoglaló jelentésben ekkor egyértelműen V. Györgyöt tartották a legveszélyesebb magyar gengszternek, és a zsaruk attól tartottak, hogy a példája ragadós lehet.

Azt írták róla, hogy ő még a Presztízs-ügy szereplőinél is veszélyesebb, számítóbb, vakmerőbb bűnöző. Olyan, aki nemcsak saját menekülését igyekszik biztosítani, hanem szembeszáll a törvényes renddel úgy is, hogy megpróbálja – börtönben lévő társai kiszabadítása érdekében – rákényszeríteni akaratát a rendőrökre. „Hasonló iskolán – büntetésük letöltése közben – a Presztízs-ügy szereplői is átmehetnek, amellyel a jövőben számolnunk kell" – írták a nyomozók.

Amikor 1983-ban a Presztízs-ügyben érintett betörők a vádlottak padjára kerültek, orgazdaság miatt a Cinóber gúnynéven ismert Domák Ferenc is bíróság elé állt.

Az alacsony termetű, vörös hajú Cinóber striciként és orgazdaként kereste a kenyerét, a Presztízs-ügy irataiban

csak érintőlegesen bukkant fel a neve: megfordult ugyanis Meszes anyjának Rákóczi úti butikjában.

A nyolcvanas évek elején a bűnözők egyik kedvelt helyén, az Omnia eszpresszóban vitte a boltját: a környéken mindenki tudta, hogy szívesen vesz át aranyat. A lebukását az okozta, hogy egyszer egy férfi, akit megloptak, gyanította, hogy Cinóbernél lehet az aranya. Ezért arra kérte őt, adjon el neki aranyat az elveszettek pótlására. Erre Cinóber nem volt hajlandó, de el akart neki adni egy karkötőt, amiről lerített, hogy hamis. A férfi szólt a zsaruknak, és borult a bili: Cinóbernél házkutatást tartottak, és számos lopott holmi került elő. A bíróság végül bizonyítottnak látta, hogy orgazdaként dolgozott, ezért két év börtönbüntetésre ítélték.

Cinóber mellett még egy legendás figura bukkant fel a Presztízs-ügy nyomozási irataiban, de szintén csak mellékszereplőként: az érdi S. Lajos, akit az alvilágban Sárgalábú gúnynéven ismertek. Gúnynevét a sárga cipőjéről kapta. „Kelenföldön volt több galeri is, ilyen kis bokszoló gyerekek voltunk. Akkor nem olyan világ volt, hogy baseballütő, meg ha a földön van, belerúgni. Azt mondja nekem a gyerek, na gyere, verekedjünk. De nem volt divat a láb. A srác marha jól bunyózott, de én használtam a lábamat is. Nekem így drukkoltak a haverok: »Hajrá Sárgaláb!« Na, így maradt rám. Később a bárban is, mikor roptam, azt mondták, táncolj még, Sárgalábú" – adott magyarázatot nevének eredetére Sz. Lajos évtizedekkel később egy interjúban.

Még javában folyt a Presztízs-ügy nyomozása, amikor 1981 nyarától kezdve Sárgalábú és társai vásározó kereskedőket loptak meg. Az ötlet Sárgalábútól jött, a feleségének ugyanis használtcikk-kereskedő engedélye volt, így jól ismerték a kereskedők szokásait. Megfigyelték, hogy a vásározó kereskedők a legtöbb esetben már a kora hajnali órákban

útnak indulnak egy-egy távoli úti cél felé, és a portékákat már előző este bepakolják az autóikba. Csak fel kellett nyitni a többnyire dugig tömött kocsikat, és odébbállni a szajréval, amit aztán az ország más pontjain eladhattak. Később tökéletesítették a módszereket is: Pécsett már nem csupán a kereskedő kocsiját törték fel, az autóval együtt lopták el az ötvenezer forint értékű áruját. Sárgalábúék 1983 januárjában kerültek a vádlottak padjára. „Úgy cserélgették az akciókhoz használt autókat, mint jobb külföldi gengszterfilmekben. Alfák és Golfok suhantak az éjszakában a Balaton körül és portyáztak a pesti utcákon. És a banda soha nem távozott üres kézzel" – jellemezte a bandát a korabeli sajtó. Sárgalábút végül öt év börtönbüntetésre ítélték.

A betörőbandák ügyeivel a sajtó is foglalkozott, de egy szóval sem írtak arról, hogy Magyarországon létezne szervezett bűnözés. Sőt kifejezetten tagadták ennek a létét, bár azt elismerték, hogy egyre súlyosabb a helyzet. „Melegágya lehet a bűnözésnek az anyagiasság, az élősdiség, s eredendően bűn a korrupció. Mivel felerősödtek az ilyen nemkívánatos jelenségek és az utóbbi években gyakoribbá váltak a törvénybe ütköző cselekedetek, ellenük a társadalom szervezettebb összefogására van szükség: egyszersmind a belügyi, ügyészi és igazságügyi szervek összehangoltabb fellépésével szigorúbban kell alkalmazni a törvényi eszközöket, szankciókat a bűnelkövetőkkel szemben" – írta például a *Magyar Nemzet.*

A *Szabad Föld* című lapban 1983 nyarán a Pintye-féle csapatról írtak. A *Népszabadság*ban szeptemberben *Üzleti tárgyalások az Old Firenzében* címmel jelent meg cikk, ebben a Csoki-féle csapat betöréseiről számoltak be, megemlítve, hogy a banda egyik tagja, Markó Béla külföldre szökött, de Los Angelesben kábítószerrel való visszaélés miatt már eljárás folyik ellene.

Amikor Pötyit, Meszest és még néhány társukat elítélték, a *Magyar Nemzet* újságírója ekként tudósított az ítélethirdetésről: „A vádlottak padján ülő fiatal srácok szinte kivétel nélkül kellemes külsejűek. Van közöttük angyalarcú, szőke, kisfiús, van elegáns, flanelöltönyös, belvárosi vagány, akit nemrégiben még egy irigyelt Mercedes volánja mögött láthatott a pesti járókelő. [...] A tárgyalóteremben elnéztem ezeket a fiatal arcokat. Közönyös pillantások, hideg tekintetek, néhol unott, flegma arckifejezés. Az ítéletet hirdető bíró szavait rendre megszakító, féktelen bekiabálások mögött azonban vad indulatok rejtőztek. Érthető is, hiszen a negyvenegy év börtön nem csekélység. Csak egyetlen kefefrizurás fiatal fiú roskadt zokogva a vádlottak padjára, amikor meghallotta, hogy büntetése hétévi fegyház."

Buksiék ügyében 1984 februárjában született jogerős ítélet, a sajtó „szuperbetörőként" emlegette őket. „A rendőrség végeredményben 1980 januárjától hét egymással részben összefüggő, de önállóan dolgozó bandát leplezett le. Nyolcvanhatan állnak különböző bíróságok elé a fővárosban és vidéken" – írta akkor a *Magyar Nemzet,* megemlítve, hogy a legveszélyesebb és legkártékonyabb csapat Buksiéké volt.

Buksit nyolc, Gidát tizenkét, Csevit hat, Meszest két évre ítélték. Az állambiztonsági hálózat tagja, az Ausztriába nősülő és a bandának tippeket adó N. Ferenc sem úszta meg: több mint három és fél évet kapott.

Amikor Csokiék, köztük Totka ügyét tárgyalták, a sajtó nem felejtette el megemlíteni, hogy nem szokványos bűnözőkről van szó. „A most elítélt társaságról senki sem gondolná, hogy veszélyes bűnözőkből áll. Általában szürke öltönyben, fehér ingben jelentek meg a tárgyaláson, a legtöbb-

jük öltözékéből nem hiányzott a nyakkendő és a mandzsettagomb sem. Valamennyiüknek volt munkahelye, valaki gépkocsivezetőként, valaki anyagbeszerzőként dolgozott, akadt köztük villanyszerelő, lakatos, tervező és üzletkötő is. A jelszó az volt: a látszatra ügyelni kell. Annál is inkább, mert nagy részük jó néhányszor megjárta már a börtönt" – írta 1983 szeptemberében a *Népszabadság*.

Nem sokkal azelőtt, hogy elítélték, Totka újra ringbe szállt a tatabányai ökölvívó-bajnokságon. Ellenfele, a „rettenetesen gyors és sziklakemény" Alvics Gyula azonban legyőzte.

Akkor még egyikük sem tudhatta, hogy Alvics sorsa hasonló lesz Totkáéhoz, és az ígéretes sportkarrier előtt álló bokszoló neve évekkel később nemcsak az újságok sportrovatában, de a bűnügyi hírekben is felbukkan.

PAPÍRTIGRISEK

„Az biztosnak látszik, hogy az amerikai és magyar bandavezérek előéletük okán jól ismerték egymást, mint ahogyan az is: az amerikai csapat folyamatos kontroll alatt akarta tartani a magyar alvilágot."

Markó Béla messziről nézte, hogyan hullik szét egykor szeretett és jól ismert birodalma.

A rendőrség hiába kérte, hogy az NSZK hatóságai adják ki, ezt nem sikerült elérniük. Szájmon segítségével illegálisan az Egyesült Államokba szökött, ahol csatlakozott a „Los Angeles-i magyar maffiához".

Nem nehéz belátni, hogy Budapest és Los Angeles alvilága ekkoriban köszönőviszonyban sem volt egymással. Míg a magyar fővárosban a mindennapi erőszakkal, a kemény drogokkal, a maffia viselt dolgaival legfeljebb csak az amerikai filmekben találkozhattak az átlagemberek, Kaliforniában ez a hétköznapok része volt; a pályát olasz, zsidó, Puerto Ricó-i világhíres gengszterek uralták, akikkel nem lehetett versenyezni.

A Los Angeles-i „magyar maffia" vezetői pontosan tudták ezt, így messziről elkerülték őket. Talán még a maffia kifejezés is túlzás, de mentségükre legyen mondva, ez nem a saját, hanem az amerikai sajtó címkéje volt.

Az apropót az a nagyszabású svindlisorozat adta, amelynek során a szervezet 1978-tól kezdve tucatnyi ember irányításával, de legalább háromszáz emigráns magyar bevonásával több amerikai biztosítócéget károsított meg.

A banda leginkább autókra kötött biztosításokkal csalt, de a végére már annyira belejöttek, hogy mindenre kötöttek biztosításokat, és ezerféle módon próbálták átverni a biztosítót. A módszerük egyszerű volt ugyan, de csak szervezetten lehetett éveken keresztül, feltűnés nélkül működtetni.

A legnépszerűbb csalásokat autókkal követték el. Drága kocsikat vásároltak, amelyekre méregdrága biztosításokat kötöttek. Sőt nemcsak az autókra, hanem azok vezetőire vagy éppen utasaira is. Aztán megrendeztek egy közlekedési balesetet. A baleset okozója, az elszenvedője, az orvos, az autó javítója, az ügyben eljáró ügyvéd, sőt még a biztosítási ügynök is emigráns magyar volt. Emellett a legkülönfélébb módokon csaltak a biztosításokkal. Előfordult, hogy az előkelő környéken bérelt vagy vásárolt házakra és a benne lévő értékekre kötöttek biztosítást, majd bejelentették, hogy betörtek az ingatlanba. Máskor a biztosított autóról jelentették

a biztosítóknak, hogy ellopták, miközben Mexikóban vagy éppen Kanadában adtak túl rajta. Ezenkívül nagy értékű hiteleket vettek fel, és olyan biztosításokat kötöttek, ami fedezte, ha esetleg egy baleset vagy betegség esetén nem tudnák fizetni a törlesztőrészleteket. Ekkor kerültek képbe a szintén magyar orvosok, akik igazolták a betegséget, így a biztosítótársaság kénytelen volt fizetni.

Az ezzel párhuzamosan működő irodaszeres üzletelésre az amerikai hatóságok akkor figyeltek fel, miután több becsapott ügyfél panaszt tett. Azt kifogásolták, hogy nem azt kapták, amit ígértek nekik, vagy éppen nem olyan minőségben. Egy pennsylvaniai vállalat például azt az ígéretet kapta, hogy egy fénymásolót kapnak ajándékba, ha tőlük szerzik be az irodaszereket. A cég kifizette a pénzt, de a fénymásolót soha nem kapták meg. Más cégek beszerzői pedig azt állították, hogy a magyarok meg akarták vesztegetni őket.

Ahogy az Presztízs-ügy kapcsán is többször szóba került: az amerikai magyar bűnözők szoros kapcsolatban álltak a magyar alvilággal, így a csalások és a papírüzletek mellett Magyarországról származó műkincsekkel és ékszerekkel is üzleteltek. A vallomások szerint Amerikából egy sor tipp érkezett a magyar fővárosba, és a megszerzett áruk közvetítőkön keresztül jutottak el az Államokba. Az biztosnak látszik, hogy az amerikai és magyar bandavezérek előéletük okán jól ismerték egymást, mint ahogyan az is: az amerikai csapat folyamatos kontroll alatt akarta tartani a magyar alvilágot. Ezt bizonyítja Zubó embercsempészeti üzletágának virágzása is: az amerikai szervezet szívesen fogadta a Magyarországról kiszöktetett bűnözőket, akik újabb híreket hoztak.

Az amerikai rendőrség szerint a banda feje Szájmon, alvezére pedig Szendrő Öcsi volt. A két barát az Egyesült Államokban is jól kijött egymással, de később a kapcsolatuk

megromlott. Ennek elsősorban az volt az oka, hogy megérkezett Markó, akiről Szendrő azt gondolta, kifejezetten veszélyezteti régen és sok energiával kiharcolt pozícióját a Los Angeles-i magyar alvilágban.

Bármi okozta is köztük a feszültséget, a vége tragédia lett: 1982 októberében Markó lelőtte Szendrőt annak Hollywood Hills-i otthonában.

Az ügyet egy ismert Los Angeles-i nyomozó, Hank Patroski vizsgálta ki, aki azt mondta: Szendrő éppen ebédelt, amikor összevitatkozott Markóval. A vita hevében Markó fejbe lőtte Szendrőt.

Markó nemsokára márár szabadlábon volt, az ügyészség elfogadta a védekezését, miszerint önvédelemből lőtt, mert először Szendrő fogott rá fegyvert. Amikor Markó kisétált a rendőrségtől, a kilépőpapírjait egy Russel Kuster nevű Los Angeles-i nyomozó írta alá. Akkor még sem Markó, sem Kuster nem tudta, hogy még lesz dolguk egymással.

Szendrő halála megdöbbentette a Los Angeles-i magyar közösség tagjait, mert hónapokkal korábban egy másik magyar fiatalember is meghalt a városban. Nem is akárki: az akkori magyar sztárzenekar, az LGT egykori gitárosa, Barta Tamás. Ő 1974-ben disszidált, pontosabban az LGT amerikai turnéja után döntött úgy: nem tér haza, Los Angelesben marad.

Amerikában azonban nem sikerült zenészként befutnia, ezért egy időben Szájmon papírvállalkozásában dolgozott. Los Angeles-i otthonában, 1982. február 16-án gyilkolták meg. Soha senkinek sem sikerült tisztáznia, hogy ki és miért ölte meg. Az mindenesetre érdekes tény, hogy nem sokkal a halála előtt vált ki Szájmon cégéből, és alapított saját vállalkozást. A magyar közösségben később egy olyan verzió is elterjedt, hogy Bartát Markó ölhette meg, ennek azonban

ellentmond, hogy a levéltári iratok tanúsága szerint Barta halála idején Markó még az NSZK-ban dekkolt, így a két férfi nem találkozhatott egymással. Barta halála ügyének a végére mindenesetre ugyanúgy nem sikerült megnyugtatóan pontot tenni, mint Szendrőére. Míg Barta esetében nem derült ki, ki vagy kik ölték meg, Szendrőnél azt nem tudni, valóban önvédelemből lőtt-e Markó, vagy sem.

Szendrő halálának híre a magyar rendőrökhöz is eljutott. A harminchat éves férfi holttestét a hozzátartozók hazahozatták Kaliforniából, és a pesterzsébeti temetőben helyezték végső nyugalomra. A rokonok nem fogadták el a Los Angeles-i rendőrség magyarázatát a halál körülményeiről, ahogy a magyar zsaruk sem. Meg voltak róla győződve, hogy Szendrővel Markó azért végzett, mert megbízást teljesített. E verzió szerint leginkább Szájmonnak állt érdekében Szendrő félreállítása, mert félő volt, hogy a férfi elárulja őt, miután éppen abban az időben emeltek Szendrő ellen vádat, mert fegyvert fogott a felesége kolléganőjére.

Szendrő meggyilkolása a budapesti alvilág köreiben is beszédtéma volt, és ahogy ilyenkor lenni szokott, sok legenda kapott szárnyra. Voltak, akik szerint Szendrő és Markó egy nő miatt veszekedett, és ez vezetett a tragédiához.

Az mindenesetre biztos, hogy Szájmon továbbra is rendszeresen hazajárt.

Noha a KEO-s dossziéjába nem került be, de egy 1983. január 3-án írt napi operatív információs jelentésből kiderül, hogy 1982 decemberében, azaz két hónappal Szendrő meggyilkolása után Szájmon megjelent a Ferihegyi repülőtéren. Nem kapott belépési engedélyt, ezért telefonon felhívott valakit, és jelezte neki, hogy tisztázni akarja magát a magyar hatóságok előtt. Felajánlotta, hogy beszélne a rendőröknek arról is, hogy az agyonlőtt Szendrő milyen bűn-

cselekményeket követett el Magyarországon. A jelentésben szerepel ugyanakkor, hogy Szendrő magyarországi barátai szerint Szájmon érdekelt volt Szendrő meggyilkolásában.

Korabeli iratok szerint Szájmon arról is beszélt, hogy Los Angeles-i alvilági körökben az a hír terjedt el, miszerint a Hungária körúti kettős gyilkosságot az akkoriban már szintén Los Angelesben tartózkodó Zubó követte el. A Hungária körúti bankrablás és kettős gyilkosság a hetvenes évek Magyarországának kirívóan súlyosnak számító bűncselekménye volt: a mai napig ismeretlen rabló hidegvérrel megölte a Hungária körúti OTP-fiókban dolgozó két női alkalmazottat. Zubó, mint lehetséges elkövető, soha nem került képbe, és bár elterjedhetett róla az a pletyka, hogy ő volt a bankrabló, a sztori egy viszonylag egyszerű ok miatt bukott meg: Zubó a rablás időpontjában börtönben ült.

Az viszont biztos, hogy Szájmon 1982-ben már a Presztízs-ügy nyomozóinak a látókörében volt, és a nyomozást irányító Tonhauser László nem gördített akadályt az elé, hogy a Los Angeles-i magyar maffia vezérének tartott üzletember Magyarországra jöjjön. Korabeli szolgálati jelentések ugyanis azt tanúsítják, hogy Tonhauser 1982-ben legalább egyszer kérte, telepítsenek vízumot a reptérre Szájmonnak. Az is biztos, hogy Szájmon ellen ekkor Ékszerészek fedőnéven titkos nyomozás is zajlott embercsempészet gyanúja miatt, és noha tiltólistán szerepelt, de 1983 végétől már újra beutazhatott az országba. Végül 1984 nyarán törölték a tiltólistáról. „Az azóta eltelt időben személyére állambiztonsági szempontból operatív értékű információink nem keletkeztek, hozzájárulásunkkal több alkalommal utazott be a Magyar Népköztársaság területére. Ellenőrzése a jövőben is biztosított" – ezzel indokolták, miért döntöttek úgy, hogy már nem kell feltartóztatni őt a határon.

Hollywood Hills nem sokkal Szendrő halála után újra lövések zajára ébredt.

Zubó azonban sérülés nélkül megúszta, amikor 1984. november 27-én hajnalban valaki belőtt az otthonába. Zubón kívül két másik ember volt a lakásban, a golyó a hálószoba falába fúródott.

Zubó üzlettársa, az ötvenegy éves magyar származású Thomas Putter már nem volt ilyen szerencsés. Alig egy órával azután, hogy Zubóra rálőttek, Puttert is megtámadták lakásában. Nála is a hálószobába lőttek be az ablakon, két lövedék hátulról eltalálta, súlyos sérülésekkel szállították kórházba.

És volt még egy harmadik célpont is: Szájmon. Az ő otthonába is belőttek, de akárcsak Zubónak, neki sem esett bántódása. Ekkor ugyanis éppen külföldön volt, de ezt a támadói valószínűleg nem tudták. Mindegyik házra ugyanabból az autóból adták le a lövéseket, a támadásokat egy órán belül követték el.

A lövöldözésekről beszámoló helyi sajtó, akárcsak a rendőrség, hamar összerakta a mozaik darabjait: a célpontokban az a közös, hogy mindhárman ugyanabban a kaliforniai papírüzletben voltak érdekeltek, amely ellen már rengeteg panasz érkezett, mondván, átverik az ügyfeleiket.

A *Los Angeles Times* a lövöldözés után bányászta elő azt az információt, hogy Putterék cége ellen már 1974-ben vizsgálatot indított az illetékes hatóság, igaz, végül semmilyen büntetést nem kaptak, és senkit nem vontak felelősségre. A Los Angeles-i rendőrség azonban nem gondolta, hogy a papírüzletben átvert emberek érdekében állhatott a támadás; az elkövetés módja többet sejtetett, mint holmi filléres papírügy. Drogügylet állhatott a háttérben.

Már csak azért is, mert két évvel azelőtt, 1982-ben Szájmon házának tetején például már bomba is robbant, de a férfinak szerencséje volt, és nem esett bántódása.

Végül egy érdekes adalék a kaliforniai történethez. A Los Angeles-i magyar maffiának dolgozott futárként a huszonéves Duff McKagan is. A Seattle-ben született Duff 1985-ben költözött Los Angelesbe, ahol állást kapott ennél a veszélyes társaságnál. „A cég elvileg irodai eszközöket árult, de a munkaköröm kicsit gyanús volt. A napom általában abból állt, hogy egy nehezen beazonosítható, de vélhetőleg kelet-európai akcentusú, felfegyverzett ürge elmondta, miként vigyek el egy rendszám nélküli teherautót vagy kisbuszt eldugott sikátorokba, elhagyott parkolókba vagy a várostól távol eső felüljárókhoz, én meg ide-oda furikáztam. Sosem kérdeztem, milyen árut szállítok. Azt hiszem, nem lett volna jó ötlet érdeklődni" – írta erről az időszakról az *It's So Easy... és más hazugságok* című önéletrajzi könyvében. Merthogy Duff később híres zenész lett, ő a Guns N' Roses és a Velvet Revolver egyik alapító tagja. Duff eleinte nagyon tartott a „melegítőnadrágos" maffiózóktól. „Mintha egy castingon válogatták volna őket össze: súlyos ábrázatuk és beazonosíthatatlan akcentusuk volt, rövid tőmondatokban beszéltek, melegítőben jártak, és a derekukon pisztoly lógott. Nagyon elővigyázatos voltam velük. De jól bántak velem, állandó munkát adtak, úgyhogy másfél év után úgy éreztem, mintha közéjük tartoznék." Amikor aztán Duffnak annyira bejött a zenélés, otthagyta a céget, bár kicsit tartott tőle, hogy zord ábrázatú főnökei egyáltalán elengedik-e. „Mint minden korábbi munkahelyemen, a főnökök itt is tudták, hogy zenész vagyok, és igazából az az én pályám. Párszor el is jöttek a koncertünkre – úgy, ahogy voltak, melegítőben –, hogy megnézzék, milyen a zenekar.

Problémát csak az jelentett, hogy tudtam egy csomó olyan dolgot a tevékenységi körükről, ami – fogalmazzunk így – nem volt szabályszerű. Hogy lehet kilépni egy ilyen munkahelyről? Vajon amikor az ember otthagyja a maffiát, kikérdezik, hogy mit tud? Erre sose gondoltam abban az egy évben, amíg ott dolgoztam." Duff végül problémamentesen ott tudta hagyni a „papírosokat", akik megértették, hogy alkalmazottjuk ezentúl a zenéből akar megélni.

II. fejezet

KÜLVÁROSI ÉJJELEK

1983–1990

Főbb szereplők: Szájmon*, Szendrő Öcsi, Gábor, Markó Béla, Zubó, Sárgalábú, Csumpi, Brazil, Csülök, Gőte Feri, Lackó Bandi, Tralala család, Seres Zoltán, Csobolya Attila, Kisbandi, Spaller Béla, Prisztás József, Tasnádi Péter, Hakan, Menyét, Asszony Feri, Jozef Roháč (Patkány, Fogász), Tomi, D. László

A SPORTOLÓK AZ ÉJSZAKÁBAN IS BIZONYÍTANAK; egymás után állnak az alvilág zsoldjába. Egy külvárosi kamionterminál a csempészetre specializálódott török és arab bűnözők fészkévé válik, ahol Hakan az úr, míg néhány kilométerrel arrébb egy pestszentlőrinci étterem lesz a budapesti alvilág inkubátora: hamiskártyások, betörők, csalók, rablók, tolvajok törzshelye, ahol a régi motorosok mellett a feltörekvő fiatalok is nevet szerezhetnek maguknak. Ebben a részben találkozhatunk azzal a piti, telefonfülkéket fosztogató társasággal is, amelynek egyik suhanc tagja, Menyét később főszerepet kap a hazai szervezett bűnözés történetében. Itt jelenik meg először Seres Zoltán is, a lőrinci vagány, a még nála is jobban bunyózó Csobolya Attila és gyerekkori iskolatársa, Kisbandi. A Balatonon nyaraló gazdagokat hamiskártyával megkopasztó nepper, Prisztás József és a Bécsből haza-hazalátogató Tasnádi Péter szintén ebben a fejezetben tűnik fel. Egy zsarolási ügy révén újra találkozhatunk Gáborral, valamint azokkal a figurákkal – köztük Brazillal és Csülökkel – is, akik később szintén meghatározó szereplői lesznek a kilencvenes évek alvilágának. A Kaliforniában dekkoló Markó Bélát mardossa a honvágy, de haza már nem jut: Los Angelesben tragikus véget ér a pályafutása. Halála előrevetíti azt a gátlástalan erőszakosságot, ami a következő évtizedben a politikai-társadalmi földrengést megélő Magyarországra vár.

AZ ARANYIFJÚ

„Volt olyan lakás, ahonnan egymillió forintnál is több készpénzzel jöttek el, de megtörtént az is, hogy eltévesztették a házszámot, és a véletlenül feltört lakás annyira szegényes volt, hogy ők hagytak ott ajándékba ötszáz forintot."

Nem akart beszélni, de a bíró kérdésére válaszolnia kellett.

Monoton hangon motyogott, és nem szívesen mondott neveket. Legszívesebben elbújt volna a világ elől, de már késő volt. Bárcsak ne veszett volna össze az apjával, és ne lopta volna el bosszúból a Mazdát. Bár az autó az ő nevén volt – az apjától kapta ajándékba –, de ettől még nem lett volna szabad elkötnie a fater műhelyéből. Akkor talán az apja nem ment volna el a kőbányai rendőrségre bejelentést tenni, és akkor talán ő sem lett volna akkora marha, hogy a rendőröknek olyasmit is elpofázzon, amit senki sem kérdezett tőle.

Ez a tizenkilenc éves hebrencs ugyanis szinte dicsekedve beszélt a kemény barátairól, az igazi menő betörőkről, a pesti vagányokról, az alvilág krémjéről.

B. utálta magát, hogy miatta bukott meg a banda, de azt még jobban, hogy a felnyomott bűntársainak, a bosszúra éhes kemény arcoknak jó kapcsolataik voltak a rácsok mögött, így a sitten töltött idő nem nézett ki pihentető nyaralásnak.

Az ügyészség alapos munkát végzett: a bíró huszonkilenc emberre szabott ki összesen hetven évet. Betörők, tippadók,

orgazdák kerültek börtönbe, de csak B. tett részletes, őszinte vallomást a nyomozás során. Nem csoda, hogy mindenki B.-t hibáztatta, a gyenge láncszemet, a mazdás aranyifjút.

A tárgyaláson, 1989 telén, amikor jogerős ítéletet hirdettek, Maki azon gondolkodott, vajon hol rontotta el.

Makinak, az 1975-ben bebukott Négy páncélos hírhedt tagjának ekkorra már nemcsak neve, de pénze is volt. Azok közé tartozott, akik bűnös úton szerzett vagyonukat legális üzletekben mosták tisztára: egy stróman segítségével saját Tüzép-telepet üzemeltetett, a feleségének pedig cukrászdát vett.

Legközelebbi bűntársa, N. Béla, vagy ahogy az alvilágban ismerték, Csumpi nem olyan volt, mint az aranyifjú B. Csumpiban mindenki megbízott, pedig ő sem született bűnözőnek. Mielőtt rossz útra tért, zöldségesként dolgozott a feleségével. Sokat ügyeskedtek, jól ment a soruk. A simlis Csumpi minden trükköt ismert, az ellenőrök akkor sem tudták volna megfogni, ha akarták volna. Mindenük megvolt, és sohasem panaszkodtak. A házat és a nyaralót a feleség nevére íratták, a szőlőskertet és a présházat pedig papíron az após tulajdonolta. Összegyűlt már vagy másfél millió forintjuk, amikor Csumpit behívták katonának. Mire leszerelt, a felesége elhagyta, és vitte a gyereket is. Csumpi ott állt család és pénz nélkül.

Csak a simlis barátaira számíthatott, leginkább a biliárdban és a betörésekben egyaránt jeleskedő F. Attilára, a Brazilra. Később több vallomásában elmondta, hogy Brazil vitte rossz útra, ő duruzsolta állandóan a fülébe, hogy a betörésekből újra megszedheti magát. Csumpinak persze nem kellett kétszer mondani semmit, benne volt a balhékban, de tapasztalatlansága miatt már az első betörésnél lebukott. Egy ismert zenészhez törtek be, de a lakásban kevés érték

akadt, ráadásul a szomszéd is észrevette a behatolót. A vizsgálati fogságban Csumpi mindent tagadott, és nem árulta el a társait. Fél évre ítélték.

Amikor kiszabadult, mindenki tudta róla, hogy megbízható társ, tartja a száját, nem lehet megtörni.

Maki bandája ugyanúgy dolgozott, mint az öt évvel korábban bebukott nagy csapat. Kesztyűben jártak betörni, amit egy-egy akció után azonnal megsemmisítettek. A cipőiket is lecserélték, nehogy azok talpa vezesse nyomra a rendőröket. A rendőrkutyák ellen pedig alkoholt használtak: mielőtt leléptek volna egy-egy kirámolt lakásból, szétöntötték a szeszt, így az ebeknek esélyük sem volt kiszagolni a menekülési útvonalaikat.

Maki irányítása alatt 1984 és 1987 között Brazil, Kennesey és Csumpi a legszebb időket idézve jártak rendszeresen portyázni.

A csapatot a zsaruk legalább kétszáz bűncselekménnyel gyanúsították meg, jórészt betörésekkel. A rendőrök nagyjából hatvan embert azonosítottak be a banda környezetéből, beleértve az orgazdákat, tippadókat és hesszelőket is.

A nyomozati anyagokból kiderül, hogy két éven keresztül szinte zavartalanul dolgoztak, egy-egy balhén hetven–százezer forintot kerestek. Volt olyan lakás, ahonnan egymillió forintnál is több készpénzzel jöttek el, de megtörtént az is, hogy eltévesztették a házszámot, és a véletlenül feltört lakás annyira szegényes volt, hogy ők hagytak ott ajándékba ötszáz forintot.

A zsaruk számításai szerint a három év alatt tizenöt-húszmillió forintnyi kárt okoztak, de a becslés minden bizonnyal alulkalkulált volt, hiszen ekkoriban sokan be sem jelentették, ha meglopták őket.

Maki a betöréssorozat időszakában a pestszentlőrinci Lőrinc étteremben portázott, a csapat tagjai rendszerint ebben a kisvendéglőben adták-vették a tippeket. Az éjszakai élet zsiványai, betörők, tolvajok, csalók, hamiskártyások, rablók, stricik és kurvák töltötték itt az idejüket, és ha már együtt voltak, sikeresen egyesítették tudásukat és erejüket.

A nyolcvanas években Budapest különböző részein másmás keményfiú volt az úr. Megvoltak az erős emberei a Józsefvárosnak, Angyalföldnek, Újpestnek. A területek nagymenői általában betartották az íratlan szabályt: egymás területére nem merészkedtek és ott nem balhéztak. De a kivétel, ugye, erősítette a szabályt. A legemlékezetesebb eset a Fővám tér egyik lokáljában, a Seherezádé bárban történt. Ebben a bárban támasztotta a pultot és italozott a város egyik legkeményebb bűnözőjeként számon tartott Laczkó Bandi, amikor egy másik hírhedt csibész, Gőte Feri többedmagával együtt betért a helyre. Laczkó Bandi és Gőte hírhedt riválisként nem szerették éppen egymást, de arra, ami akkor a Seherezádéban történt, senki nem számított. Gőte nekiesett Laczkónak, de előkerült Miska bácsi. Így nevezte Laczkó a kinyitható bicskáját, amelyet gyakran elővett, amolyan fenyegetésképpen. Bár mindig azt mondta, hogy Miska bácsival csak a szalonnáját szokta vágni, a maga mellett tartott kés a „pszichológiai hadviselés" része volt. Ezúttal azonban már szó sem volt pszichológiáról. Gőte nekiesett Laczkónak, amire ő válaszul összevissza szurkálta támadóját. Gőte kis híján meghalt, az életét az mentette meg, hogy egy ott lévő angyalföldi vagány, Kuruzs egy bárszékkel nekiesett a késelőnek, és a székkel agyba-főbe verte. A késelés szenzációnak számított budapesti alvilági körökben, hasonló brutális összecsapásra addig még nem volt példa.

Laczkó Bandi viszont hosszú évekre hűvösre került, de Gőtét is alaposan padlóra küldte az eset, sokáig tartott, amíg felépült. Valószínűleg ez is közrejátszott abban, hogy évekkel később már egyikük sem számított nagymenőnek. Csak legendának.

SZÍNRE SZÍN

„A Lőrincben esténként és éjjelente – akár egy láthatatlan bankban – több százezer forint cserélt gazdát; a kártyázók lelkiismeretesen gondoskodtak arról, hogy mindig legyen forgótőke a játékban."

A hetvenes–nyolcvanas években Budapest-szerte több kártyaklub is működött éttermekben, kocsmákban, tereken, utcákon. A kártyának minden válfaját játszották, de a legnépszerűbb a römikártyákkal játszott kilencezés volt. A kártyásokkal nemigen tudott, bár nem is nagyon akart mit kezdeni a rendőrség: a pénzben játszott kártyázás illegális volt ugyan, de csupán szabálysértésnek számított, nem bűncselekménynek.

A kártyások voltak az alvilág vámszedői: zsebesek, stricik, betörők és rablók verték el bűnös úton szerzett pénzeiket az ügyes, többnyire hamiskártyások legnagyobb örömére. Gyakran bukkantak fel ebben a körben a roma Tralala család tagjai is, akik a zsebesek királyának számítottak. Igazi mestertolvajként könyvelték el őket, akik nyújtották is az ujjaikat, hogy észrevétlenül zsebelhessék ki az áldozataikat. Ők, ha elbukták is a kártyásoktól bűnös úton szerzett pénzüket, annyira profik voltak, hogy rövid időn belül újra lett pénzük.

A korabeli aktából az is kiderült, hogy a rendőröknek kapóra jött a kártyabarlangok népszerűsége, mert besúgóik révén naprakész információkat kaptak arról, ha egy-egy zsivány nagyobb pénzt vert el egy kártyapartin, így ebből arra is lehetett következtetni, ki milyen balhéból szerezhette a pénzt.

A játékmenetet a pinkások vigyázták. Ők nemcsak a játék tisztaságáért feleltek, de arról is gondoskodtak, hogy ne legyen balhé. Ha a játékosok összevitatkoztak, a pinkások egy döntőbíró magabiztosságával tettek igazságot. A Gőte Ferit majdnem halálra késelő Laczkó Bandit is pinkásként ismerték az éjszakában.

A kártyások nemcsak a bűnözőket kopasztották meg, hanem a gazdag maszekokat is. Azokat a palimadarakat, akik jellemzően a tehetősebb kisiparosok, butikosok közül kerültek ki. Őket a kártyások frájereknek hívták. A frájereket jellemzően piti bűnözők hajtották fel, és a munkáért jutalékot kaptak. A palimadarakra leginkább a cinkelt lapokkal játszó hamiskártyások utaztak.

A Lőrinc azért vált a budapesti alvilág központjává, mert egyike volt annak a tucatnyi helynek, ahol sokszor napokig tartó kártyapartikat tartottak.

(A Városház utcában található hely egyébként már a hetvenes évek végén is bekerült a bűnügyi hírekbe, mivel akkoriban a pincérek súlycsökkentésekkel trükközve verték át a betérő vendégeket. A drágább sörösüvegekről leáztatták a címkét, és ráragasztották az olcsóbb palackokra, az üvegekben megmaradt sört összeöntötték, és eladták, a megmaradt húst összegyűjtötték és újra eladták; 1977-ben nyolcan kerültek a vádlottak padjára az ilyen-olyan csalások miatt.)

A Lőrincben esténként és éjjelente – akár egy láthatatlan bankban – több százezer forint cserélt gazdát; a kártyázók lelkiismeretesen gondoskodtak arról, hogy mindig legyen forgótőke a játékban.

A Lőrinc éttermet tehát először a kártyások lepték el, de mivel velük együtt megjelent a pénz is, idővel az alvilági szereplők is befészkelték magukat: kurvák, tolvajok, betörők, seftelők, pénzbehajtók, csempészek és szerencselovagok lepték el esténként az éttermet.

Piti bűnözők és nagymenők egyaránt – a nyolcvanas évek közepére a külvárosi Lőrinc étterem lett az új Old Firenze.

EGY ASZTALNÁL

„Seres nem ijedt meg. Kiment az autójához, kivett belőle egy szamurájkardot, és azzal kergette el az arabot, akit soha többet nem láttak a környéken."

Egy képzeletbeli asztaltársaság. A bejárattal szemben: Seres Zoltán.

A Lőrinc étteremnek gyakori vendége volt egy alacsony, bajszos, zömök testalkatú, kemény öklű férfi is, aki a korabeli fényképeken rendszerint farmernadrágban és kigombolt farmeringben látható. Seres Zoltánnak hívták.

A harmincas évei elején járó, a Ferihegyi repülőtéren szakácsként dolgozó Seres már az új bűnözői generációhoz tartozott. Az utcán nőtt fel, és egészen fiatalon eldöntötte, hogy megtanul bokszolni. Ebben állítólag szerepet játszott

az is, hogy egyszer verekedni hívott egy nála hét évvel idősebb ökölvívót, a zseniális hamiskártyás hírében álló Vadász Vincét, aki – bár megpróbált kitérni az „ajánlat" elől – percek alatt ledarálta őt és a testvérét is.

Ahogy valami nyálas filmben, Vadász és Seres később barátok lettek, de Seres a fejébe vette, hogy megtanul bokszolni, és egyszer legyőzi Vadászt. Ez végül nem jött össze, és azon túl, hogy megtanult verekedni, és 1972-től már a Vasas színeiben versenyzett, a sportban nem ért el jelentősebb sikereket.

A boksz viszont arra mindenképpen jó volt, hogy Seres valódi hírnevet szerezzen magának az alvilágban: szerette az italt, falta a nőket, nem félt senkitől és semmitől.

Alvilági karrierjét Seres portásként, kidobóként kezdte a Margit-sziget lábánál lévő videódiszkóban. Ez prémium kategóriás helynek számított, ahol a magyarokon kívül külföldi turisták is szívesen szórakoztak. Aki egy ilyen videódiszkóban vagy menő szórakozóhelyen vitte a portaszolgálatot, az akkori viszonylatban elképesztően sok pénzt keresett. Leginkább azért, mert ezekre a helyre nem volt könnyű bejutni, így aki biztosra akart menni, a portásoknak fizetett.

Seres a csibészek mellett profi ökölvívókkal és birkózókkal is barátkozott, és rendszeresen lejárt edzeni a KSI-be, hogy formában tartsa magát. Abba a KSI-be, amely ekkortájt egyfajta gyűjtőhelyévé vált azoknak a fiataloknak, akik az éjszakai szórakozóhelyek portaszolgálatait biztosították. A kigyúrt, látszatra erős, de a verekedésekben képzetlen portásokat folyamatosan szorították ki az ügyes és erős sportolók. Az ügymenet egyszerűen zajlott: a bokszolók, birkózók bementek egy szórakozóhelyre, és kihívták verekedni a portást. Miután megverték, átvették a munkáját: idővel a budapesti szórakozóhelyek java részében már aktív sportolók

voltak a kidobók. Így került az éjszakai életbe például az ünnepelt olimpikon, a Los Angeles-i olimpia bojkottja miatt csalódott Növényi Norbert is, és ettől az időszaktól datálható a Seressel kötött barátságuk is.

Egy szórakozóhely portására az adott szórakozóhely helytartójaként is tekintettek. Olyan embernek tartották, aki lerendezi, megoldja a problémákat. Gondoskodik arról, hogy a szórakozóhelyen ne legyen balhé, azzal hogy megszűri, ki léphet be.

Ahogy erősödött Seres, úgy lett egyre inkább hiú, beképzelt és akaratos – mesélték azok, akik ekkoriban a környezetében éltek. Hamar eljárt a keze, kidobóként gyakran megverte a diszkókban hőzöngőket, köztük külföldieket is, így hamar híre ment a városban, hogy nem érdemes vele packázni. Annyira kinőtte magát, hogy egy időben még Laczkó Bandi is megpróbálta magához édesgetni, igyekezett jóban lenni vele.

Sereshez hasonló keménylegényként ismerték a Lőrinc étteremben Csobolya Attilát is. Ő már kisgyerekként az utcákat járta, profi szerencsejátékosnak ismerték. A hetvenes évek közepén alig múlt tízéves, amikor a kőbányai Rottenbiller parkban focizott a barátaival. Ha éppen nem a labdát rúgta, akkor a parkban kártyázó idősebbeket csodálta, s hamar beszippantotta a kártyás világ. Már tizenkét évesen megtanulta a hamiskártyázás csínját-bínját, és megkeresett annyi pénzt, amennyiről egy hozzá hasonló proligyerek álmodni sem mert. De Csobolya nem csak a kártyában, a küzdősportban is tehetségesnek bizonyult, így később – Sereshez hasonlóan – hamar nevet szerzett magának az éjszakában. Ahogy Seres, úgy Csobolya is ráérzett arra, hogy a kártyás vendéglátóhelyeknek védelemre van szükségük, ezt a védelmet pedig ők tudják biztosítani.

Ha kellett, Seres a Lőrincben is használta az öklét. Egyszer éppen a biliárdozókat nézte, amikor egy ott vendégeskedő arab srác elé állt. Seres jelezte neki, hogy nem lát tőle, mire a férfi odébb állt. A jelenlévők érezték, hogy a történet itt még nem ért véget. Így is történt: kicsit később az arab fiatalember megállt Seres előtt, szúrósan a szemébe nézett, majd szándékosan leejtett egy kulcscsomót. Seres ismerte a trükköt. Tudta, hogy a srác csak el akarja terelni a figyelmét, hogy megüthesse, ezért ő lépett előbb. Ahogy a kulcs a földre esett, Seres egy jól célzott ütéssel padlóra küldte. Amikor a férfi magához tért, kivánszorgott, majd egy éles tőrrel tért vissza. Seres nem ijedt meg. Kiment az autójához, kivett belőle egy szamurájkardot, és azzal kergette el az arabot, akit soha többet nem láttak a környéken. Mivel ekkoriban a konfliktusokat a bűnözők még ököllel oldották meg, még a Lőrinc rosszarcú vendégeit is meglepte, hogy Seres szamurájkardot tart a kocsijában. Rossz és beszédes előjele volt ez mindannak, ami az akkor még viszonylag békés alvilágra várt a következő évtizedben.

Serestől jobbra: Lakatos András, Kisbandi.

A Lőrinc vendégei közül mind kártyatudásával, mind beszélőkéjével, „ha sámlin is", de kiemelkedett egy srác, Lakatos András.

Az egyszerű polgári családból származó, 1962-ben született Lakatos apja maszek szabóként, anyja pedig bizományosként dolgozott. Lakatos, aki Csobolya iskolatársa volt, már tizenhárom évesen az éjszakát járta, és személyesen ismerte a nagymenő csibészeket. Mivel ő volt a legkisebb, Kisbandinak nevezték el, és ez a becenév rajta ragadt. Igazi nagydumás szélhámosnak ismerte mindenki már gyerekként is.

Kisbandi rendszeresen felbukkant a Víg presszóban, nyáron a Rákóczi, a Klauzál vagy éppen a Mátyás téren. Kisbandinak már fiatalon is nagyon jól ment, megesett, hogy autót, aranyat és rengeteg pénzt nyert, de ezt hamar fel is élte az éjszakában.

A legtöbbször olyanokkal játszott, akikről tudta, van pénzük, ahogy azt is, hogy tiszta játékkal, vagy ha kell, hamiskártyával, de megkopaszthatja őket. Állandó kártyapartnerei közé tartoztak a virágárusok, a gazdag kisiparosok, a kereskedők. Kisbandi gyerekkora óta ismerte a Markó Bélához hasonló nagymenő bűnözőket, például az Egyesült Államokból néha-néha hazalátogató Szendrő Öcsit is, ha máshonnan nem, látásból.

Kisbandi csak az általános iskolát járta ki, a vendéglátó-szakközépiskolát már nem, pedig megvolt a magához való esze. Visszaemlékezésében arról írt, hogy folyamatosan képezte magát, és mindig kitanulta azt, amivel éppen foglalkozott.

Ahhoz a hamiskártyás körhöz tartozott, amelyik a bűnözőket kopasztotta meg. „Azok az emberek, akik loptak, raboltak, jöttek kártyázni. Volt egy kör, mi, akik hamiskártyások voltunk, és tizenakárhány évig állandóan abból éltünk, hogy elnyertük a kocsijukat, a lakásukat ezeknek a bűnözőknek" – emlékezett vissza a korai nyolcvanas évekre önéletrajzi könyvében.

Rendkívül jó memóriája és kombinatív készsége remek kártyássá tette. Az egykori kártyapartnerek visszaemlékezése szerint Kisbandi mindig annyi pénzzel játszott, amennyi éppen a zsebében volt. Ha tíz darab ezres volt nála, akkor tízezerrel, ha száz, akkor százzal. Ahogy a Lőrinc törzsvendégei közül sokan, ő is az alvilágban nevelkedett.

A hetvenes évek végén a fővárosban csak két hely volt nyitva hajnali három óra után: a Pipacs bár és a Búsuló Juhász. Ha véget ért a buli, a vendégek átmentek a Klauzál téri Csülök étterembe, amely reggel hatkor nyitott.

Kisbandi ezeken a helyeken szocializálódott és tanulta meg, hogyan kell átverni a gyanútlan embereket.

Serestől balra: Prisztás József.

Ha nem számított is a Lőrinc törzsvendégének, hamiskártyás körökben hamar hírnevet szerzett magának a Békés megyei Zsadányból származó fiatal vállalkozó, Prisztás József is.

Amikor fiatalon felköltözött Budapestre, a Keleti pályaudvar mellett, egy autóban élt. Nepperkedésből tartotta fenn magát, és mindennel kereskedett, amivel csak tudott, leginkább farmerokkal és kvarcórákkal. Az első millióit azonban nem kereskedésből, hanem a hamiskártyázásból szerezte.

Ahogy Kisbandinak, neki is volt egy híres mentora, mindkettőjüket tanította a hamiskártyások pápája, Spaller Béla bácsi, a nemzetközi hírű csaló. Spaller már az ötvenes években hírnevet szerzett magának a budapesti éjszakában azzal, hogy kocsmákban és kávézókban rommá verte a gyanútlan kártyapartnereit. Prisztás és Kisbandi is sokat tanult tőle.

Prisztás nyaranta leutazott Siófokra, ahol hamiskártyázással „feszítette keresztre" a gazdag kereskedőket. Egy-egy balatoni szezon alatt sok-sok millió forintot keresett: autót, lakást, nyaralót nyert el a partnereitől. Ő ekkor még nem mozgott gazdag emberek körében, de felhajtói segítségével el tudta érni, hogy a legtehetősebbek üljenek le vele kártyázni. És ha egyszer „megfogta" a fräjert, akkor nem engedte. Addig kártyázott vele, amíg a szerencsétlen mindenét

elveszítette. Kiváló memóriája, gyors észjárása, a legenda szerint a cinkelt lapokat kiszűrő speciális kontaktlencséje hamar a hamiskártyások királyává tette, aki a kártyán szerzett millióit nem elherdálta, hanem befektette. Sorra vásárolta fel az ingatlanokat a fővárosban, főleg a tágas pincehelyiségeket, amelyekhez viszonylag olcsó lehetett hozzájutni, és később raktárként könnyen hasznosíthatta. Később megszerezte a belvárosi Trojka éttermet is, ez lett a főhadiszállása.

Barátai egybehangzó állítása szerint Prisztást azonban nem a kártya, nem a vendéglátás, és még csak nem is a kereskedelem, hanem az uzsorázás tette gazdaggá. A magánkölcsönnek ezt a formáját, amikor a kölcsönösszeget harminc-, ötven-, esetleg százszázalékos kamatra adta ki a hitelező, főleg azok a pénzesebb, de nem feltétlenül egyenes úton járó vállalkozók vették igénybe, akik személyes kapcsolataik révén beléphettek ebbe a viszonylag zárt világba. Létezett ugyan már OTP-hitel is, de azt olyan szigorú feltételekhez kötötték, mint például a munkahelyről beszerezhető jövedelemigazolás, állandó lakhely, kezesek – csupa olyasmi, ami az ügyeskedőknek nem adatott meg.

A kártyázásból és a nepperkedésből megszerzett pénzét Prisztás általában húszszázalékos kamatra adta kölcsön. Ügyfelei jellemzően a kisiparosok, a kereskedők, a maszekok, a piacosok köréből kerültek ki. Rendkívüli memóriáját jól jellemzi, hogy nem papíron, hanem fejben tartotta számon, kinek, mikor és mennyit adott kölcsön. Keveset aludt, napi hat-hét órát vagy még annyit sem. Amikor nyaranta hétvégenként a Balatonnál kártyázott, gyakran hajnali ötkor került ágyba, de reggel nyolckor már ment is ébreszteni a barátait, hogy menjenek úszni, focizni, teniszezni, ezeket a sportokat nagyon szerette. Kifejezetten jó teniszező hírében állt.

Ahogy nőtt Prisztás vagyona, és egyre jobban beindult az uzsoraüzlet, védelemre is szüksége volt. Már csak azért is, mert újabb területen kezdett el terjeszkedni, és a nyolcvanas évek közepén beszállt a szerencsejáték-üzletbe is. Hollandiából, Dániából, Norvégiából kamionszámra hozott be leselejtezett játékgépeket, és ezeket terítette a főváros szórakozóhelyein.

Az első játékautomaták a hetvenes években, a nyerőautomaták pedig 1980-ban jelentek meg Magyarországon. Az első játék- és nyerőgépek először szállodákban tűntek fel, ezeken a helyeken német márkával vagy forinttal lehetett játszani. Míg a nagyrészt külföldiek által látogatott Margitszigeti Thermal Hotelban a csúcsnyeremény húsz-harmincezer forint vagy két-háromezer márka volt, addig a magyarok látogatta termekben legfeljebb ezer forint üthette a szerencsés játékos markát. A nyugatosodást és ezzel együtt a szocialista rendszer által üzemeltetett helyek lassú haldoklását jól jellemzi, hogy 1984 februárjában a *Magyar Nemzet* egyik cikkében a szerző már arra panaszkodott, hogy Békásmegyeren „játékterem már több is van, művelődési ház, mozi azonban nincs". Egy jó automata, jó helyen heti több tízezer forintot hozott.

Prisztás a nyerőautomatákkal tehát még több és több pénzt keresett, ez pedig olyan üzletemberré tette, akit az alvilág félt és rettegve tisztelt.

A vagyonosodó Prisztásra a nyolcvanas évek elején először egy nagydarab, roma testőr vigyázott, a nyolcvanas évek közepén pedig a kártyás körökből jól ismert pinkás, Csobolya Attila, akivel később barátok is lettek.

A bejáratnak háttal: Tasnádi Péter.

„Nos, valóban azt terveztük ismerőseimmel, hogy létrehozzuk a fővárosi testkultúraközpontot. Én, aki egy ideig nagy szenvedéllyel hódoltam a body buildingnek, láttam, hogy a body buildingezés az abszolút civileket elrettenti a sorra alakuló klubok látogatásától. És ez teljesen érthető is, végtére ki érzi jól magát a profi sportolók társaságában munka közben. Akinek például harminc kiló felemelése is komoly gondot okoz, nem szívesen nézi az izompacsirtákat. Másrészt, nem is az a cél, hogy valaki izompacsirta legyen" – magyarázta a magas, izmos, sötét hajú férfi 1982-ben az *Ifjúsági Magazin* újságírójának, miért éri meg valakinek eljárnia egy testkultúraszalonba, ahogy annak idején a fitnesztermet nevezték. Tasnádi Péter a Hegyvidéken, az egykori Lékai (ma Apor Vilmos) téren nyitotta meg a szalont 1976-ban. A helyiséget egy fodrászszövetkezet bocsátotta rendelkezésére.

Bár Tasnádi szalonja volt Budapest első, nyugati gépekkel és légkondival felszerelt fitneszterme, a hatvanas évek végén már működött egy ilyen, kezdetleges gépekkel felszerelt szalon Budán, amit táncosok, neves színészek, táncdalénekesek és egykori sportolók látogattak. Tasnádi és barátai is innen vették az ötletet, és jól számoltak: a Lékai téri szalon rendkívül népszerű lett a művészek, sportolók, újságírók és befolyásos figurák körében, így a vállalkozás nemcsak pénzt, de kapcsolati tőkét is termelt az üzletembernek. A népszerűséget jól jelzi, hogy egy idő után előjegyzéseket kellett vezetni, mert már hónapokra előre foglalt volt minden óra. Igaz, a bennfentesek – ha adtak borravalót – könynyen bejuthattak, háromszáz forintért lehetett havi bérletet váltani. 1978-ban a Mártírok útján megnyílt az első női fitneszterem is, amelyet Tasnádi maga vezetett, de egy év után

kiszállt az üzletből, mondván: túl sok irigye lett. Az történt, hogy a fodrászszövetkezetnél megtudták: Tasnádi harmincszázalékos jövedelme havi hatvan-hetvenezer forintra rúg, ezt pedig nem tudta lenyelni a szocializmus. Pedig a szalon megnyitása előtt sem ment rosszul neki: hét éven át az Állami Biztosító egyik legsikeresebb üzletkötőjeként havi tíz-tizenkétezer forintot is megkeresett, ami a hetvenes évek elején nagy pénznek számított. Tasnádi bigott kommunista családból származott, a katonatiszt apa és a külkereskedő anya gyermekeként eredetileg ő is katonai pályára készült, de a Marxizmus–Leninizmus Esti Egyetemen rájött, inkább szakít az eszmével.

Tasnádi a nyolcvanas években azon szerencsés magyarok közé tartozott, akiknek Bécsben is működött boltjuk, amelyben főleg magyarok vásároltak.

Túró becenevű cimborájával Tasnádi szintén gyakran megfordult a Lőrinc étteremben is, ahol aranyért cserébe készpénzt adtak kölcsön „rászorulóknak".

A Lőrinc étterem törzsvendégei sokszínű családot alkottak, de mindenkinek ajánlatos volt vigyáznia, mert ha valaki hibázott, könnyen szembe találta magát az alvilág sajátos törvényeivel.

Azok a kártyások, akik túl sokat kockáztattak, és esetleg a rosszfiúktól kértek kölcsön pénzt, könnyen bajba kerülhettek, ha nem tudták idejében rendezni az adósságaikat. Olyankor az adóst többen lefogták, egy csúzliba kerámiagolyót tettek, majd kilőtték, hogy eltörjék a szerencsétlen szegycsontját. Azért a szegycsontját és nem a kezét, hogy a delikvens tovább játszhasson, hiszen a hitelezők vissza akarták kapni a pénzüket kamatostul.

Az is könnyen megesett, hogy azt is lehúzták, aki nem is tartozott.

Egyszer például egy Picsás Béla gúnynevű ember nyert több százezer forintot a Lőrincben, és az egyik erős ember, a Rákóczi téri kurvákat futtató Bimbi úgy döntött, igényt tart a nyereményre. Amikor Picsás Béla ezt rossz néven vette, Bimbi egyszerűen leütötte, és elvette tőle a pénzét.

A Lőrincben történt legendás esetek egyike volt az is, amikor egyik este az érdi keményfiú, Sárgalábú a sleppjével együtt berongyolt az étterembe. Sárgalábúék a nyolcvanas években már a Rákóczi tér urai voltak, ezért a lőrinciek igencsak meglepődtek a jövetelükön. Alighogy beléptek az étterembe, a hátsó, kártyás helyiségből előjött Seres, és kérdőre vonta a hőzöngőket. Jóllehet Sárgalábút is kemény fából faragták, Seressel ő sem akart ujjat húzni. Elpanaszolta neki, hogy az egyik családtagjának Bimbi eltörte a kezét, ezért elégtételért jöttek.

Végül Bimbi egyik testvére vállalta, hogy több százezer forint fájdalomdíjat fizet Sárgalábúéknak. Az ügy el volt intézve.

SEFTORSZÁG

„Magyarország a több millió amatőr csempész országa lett: a vámosok találtak dollárt fasírozottba és kalácsba rejtve, svájci frankot fogkrémes tubusba gyömöszölve, de kedvelt rejtekhelynek számított a farmernadrág hajtókája is."

„Üvölt a reklám, és rohanok én, nem számít, mibe van, csak legyen enyém!" – énekelte 1984 egyik nagy slágerét az Első

Emelet együttes, és a strófa könnyen érthetően jelezte: a szocialista rendszer még megdönthetetlennek látszott ugyan, de a nyugati világ bőségének ígérete áttörte az országhatárt.

A dal Amerikáról szólt, benne azzal a vággyal, amit a szocialista blokk lakói érezhettek, amikor a filmekből és a magazinokból eléjük tárult a kapitalista világ, ahol minden kapható.

A fogyasztói társadalom a Kádár-rezsimben is megjelent, még ha a maga kis szocialista, gagyi, szegényes formájában is.

Az előző évtizedhez képest az állami propaganda a nyolcvanas években már egyre kevésbé tudta és akarta azt hazudni, hogy a szocialista rendszer a világok legjobbika. A pártvezetés, amely ekkorra már eladósította az országot, megpróbált valamennyire alkalmazkodni a változó időkhöz. A fejlődéshez szükség volt forrásokra, a Szovjetunióra pedig már nem lehetett számítani. A kapitalisták pénze nélkül reménytelennek látszott a fejlődés. Igaz ugyan, hogy már a hetvenes évek elejétől lehetett külföldi–magyar vegyesvállalatokat alapítani, de a cégalapítás rengeteg macerával járt, könnyen el lehetett veszni a bürokráciában és a jogszabályok dzsungelében.

Nem csoda, hogy a nyolcvanas évek közepéig legfeljebb csak tíz olyan cég alakult – köztük egy kaszinóvállalat –, amelyben már külföldiek is részesedést kaptak, és ezek közül sem mindegyik működött.

Abban, hogy nem nyüzsögtek a beruházók, szerepet játszott az is, hogy alig akadtak olyan, idegen nyelveket beszélő jogászok, akik jártasak voltak az alapítással kapcsolatos kérdések útvesztőiben. Felismerve, hogy papíron lehet ugyan, de a gyakorlatban nehéz vegyesvállalatokat alapítani, az évtized közepétől már megvolt a politikai akarat arra is, hogy jelentősen csökkentsék a bürokratikus akadályokat. Ehhez

persze az is kellett, hogy nyilvánvalóvá váljon: külföldi tőke nélkül egy eladósodott országnak esélye sincs fejlődni, jelentősebb beruházásokat megvalósítani.

Az állam nagyon mást nem tehetett, mint hogy megpróbálta tartani a lépést a Nyugattal, legalább a látszat szintjén. Tatabánya mellett megnyílt az ország első autós bevásárlóáruháza, Budapesten átadták az első szocialista plázát, a Skála Metró áruházat, és ebben az évben kezdett el üzemelni az első videókazetta-kölcsönző is a fővárosi Majakovszkij utcában, ami önmagában is jól jellemezte a rendszer visszásságait.

A videózás még luxusnak számított ugyan (egy Sony vagy Philips képmagnóhoz horribilis áron, hatvan-nyolcvanezer forintért, egy átlagkereső éves bruttó fizetéséért lehetett hozzájutni, egy-egy pornófilmet pedig ötezer forintért kínáltak), a háztartásokban már megjelentek a videómagnók. A videókazetták nagy részét a közönség jelentős része a feketepiacon vásárolta, ezzel is az alvilágnak, a csempészeknek, a „földalatti vállalkozóknak" hozva és hajtva a hasznot. A filmes feketepiac tehát virágzott: ellenőrizhetetlen csatornákon, tömegével érkeztek az országba a filmek; akadt olyan feketéző bolt, amelynek árubősége meghaladta a bécsi, a müncheni kölcsönzők kínálatát.

A videókazetták mellett a feketepiac másik slágertermékét, a néhány száz forintos kvarcórát már a tömegek is megengedhették maguknak. Külföldiek, trafikosok, kamionosok, hivatalból külföldre járók zsákszámra hozták be a kvarcórákat, és ahogy a hetvenes években, a rendőrök ezúttal is tehetetlenek voltak. Ha elkaptak is egy-egy seftelőt, a nála lévő néhány kvarcóra értéke alapján legfeljebb szabálysértéssel büntethették. Az állam a Szovjetunióból importált Csajka

márkájú kvarcórákkal próbálta felvenni a versenyt a csempészekkel, de már a próbálkozás is nevetségesnek bizonyult.

A korábban külföldre költöző, de időnként hazalátogató magyarok közül jó néhányan szintén csempészetre adták a fejüket. Ez néha az állambiztonságnak is jól jött, mert a csempészek könnyen zsarolhatóvá váltak. Egy Dunaújvárosból származó, de még a hetvenes években Belgiumban letelepedő fiatal férfi például azért került a magyar hírszerzés látókörébe, mert belga apósa egy NATO-közeli szervezetben dolgozott.

A történet azzal kezdődött, hogy Tomi autóját 1983 telén félreállították a határon. A belga rendszámú autó több százezer forintnyi videókazettát és videómagnót rejtett, amiket az évek óta Brüsszelben élő férfi a fővárosban passzolt volna tovább. Addig már legalább ötször csempészett videós cuccokat a határon, azt hitte, most is sima ügy lesz. Nem így történt: az árut elkobozták, az okmányait bevonták, és arra kötelezték, hogy jelenjen meg a dunaújvárosi rendőrkapitányságon.

Amit Tomi nem tudott, a rendőrségen világossá vált: a BM III/I-es csoportfőnöksége már régóta számontartotta az üzelmeit, és már jó ideje be akarta őt szervezni. A hírszerzők ugyanis azt is tudták, hogy belga feleségének az apja egy, a NATO-val kapcsolatban álló brüsszeli cégnél dolgozik, és így a magyar férfi értékes ügynök lehet. Kapóra jött nekik, hogy Tomi a határon lebukott, mert így nyomást gyakorolhattak rá: ha együttműködik, akkor megússza a büntetőeljárást. Tomi elfogadta az ajánlatot.

Az állambiztonsági dokumentumokból kiderül, hogy a *Videós* fedőnéven nyilvántartott csempész és a hírszerzés kétéves együttműködése csúfos kudarccal végződött. Egy-két magyar bűnözőt Tomi kiadott ugyan a belügynek, de apósa

révén érdemi információkat nem tudott szerezni. Ráadásul, amikor 1985-ben Ferihegyen ismét csempészésen kapták, az őt kihallgató rendőröknek még azt is kifecsegte, hogy hálózati személy, és ezzel elég nagy galibát okozott az állambiztonságnak. Az állambiztonság közbenjárásával akkor eltussolták a ferihegyi devizaügyét, és közölték vele, hogy többet nem utazhat be az országba, de Tomi csak látszólag fogadta el a döntést. Ezért mihelyst visszatért Belgiumba, vakmerő lépésre szánta rá magát: megzsarolta az állambiztonságot, mondván, ha nem fizetnek neki egymillió belga frankot, akkor mindent elmond a belga kémelhárításnak. Az egymilliót nem kapta meg ugyan, de némi huzavona után elérte, hogy a Ferihegyen elkobzott húszezer márkáját visszakapja. A pénzért a belga feleségét küldte el Budapestre, ő maga nem mert a magyar fővárosba utazni. Tomi élete később nem alakult valami jól: 1986-ban egy kint élő magyar bűnözővel, D. Lászlóval rablógyilkosságba keveredtek, amiért aztán hosszú ideig börtönben ültek.

Tomi példája hitelesen bizonyítja, hogy jó néhány bűnöző gondtalanul intézhette az ügyeit, feltéve, ha cserébe az állam hasznosítani tudta az általa szolgáltatott információkat. De azt is jól illusztrálja ez a történet, hogy ha valaki már nincs hasznára a titkosszolgálatnak, onnantól levették a kezüket róla.

Fontos adalék, hogy a hiánygazdaságból nemcsak a csempészek, a nepperek és a betörők tudtak hasznot húzni, hanem az a vállalkozói réteg is, amely korábban gebinezésben utazott. A gebinezésnek ugyanis szép lassan leáldozott: 1981-től már szerződéses üzletvezetőknek hívták a „magánzók" egy részét, és gyorsított ütemben fogtak hozzá az üzletek szerződésbe adásához. Ahogy a gebinezésnél, valójában itt sem tudta senki, mennyit lehet szerződésesként keresni, nem

csoda, ha azok, akiknek nem voltak a lehetséges bevételről információik, elbuktak, mások viszont sikerre vitték a vállalkozást. A csalás még természetesebb részévé vált az üzletnek, mint addig. 1984-ben a Fővárosi Kereskedelmi Felügyelőség minden harmadik ellenőrzésnél talált szabálytalanságokat – 584 esetben összesen 1,1 millió forint pénzbírságot szabott ki. A pincérek hamisan mértek, silány minőségű italokat adtak, és gyakran szándékosan rosszul számoltak. Mindenki mindenkit meglopott: a szerződéses az állami vállalatot, a szerződésest a munkavállalók; a tényleges jövedelmeket gyakorlatilag senki sem ismerte.

A nyolcvanas évek közepére már több mint tízezer szerződéses üzlet, vendéglátóhely üzemelt az országban. Egy-egy licitnél több millió forintért keltek el éttermek, gyakran tízmillió forint felett állt meg az alkudozás.

A magánszektorban tömegével jelentek meg a strómanok. Ők voltak azok, akik a valóságban ténykedő, irányító személy leplezőiként a nyilvánosság vagy éppen a hatóság előtt az adott vállalkozás tulajdonosaiként szerepeltek. Azok a vállalkozók, akik több üzletet akartak birtokolni, de legálisan ezt nem tehették meg, a strómanjaik nevére váltották ki a működési engedélyt. A törvény értelmében ugyanis egy embernek csak egy üzlete, azonkívül legfeljebb még egy idényjellegű boltja lehetett. A szerződéses üzletre licitáló gyakran csak a stróman volt, míg a mögötte álló mecénás több helyet tartott a kezében.

A gebinesekkel ellentétben a szerződésesek már úgynevezett jövedelemérdekeltségű rendszerben dolgoztak. Nagyobb szabadságot kaptak, mint anno a gebinesek: úgy szerezték be az árut, ahogy akarták, és jóval kevesebb szabály kötötte a kezüket. A gyakorlatban ez úgy nézett ki, hogy az állami vállalat megállapított valamelyik üzletére egy ered-

ményt, ha ezt a szerződéses üzletvezető csapata meghaladta, a profit náluk landolt. Ha nem érték el az előírt eredményt, akkor a személyzet tagjai csak az alapfizetésüket kapták meg, minden egyéb juttatástól elestek, így például a prémiumtól, a jutaléktól. Noha az üzlet szoros elszámolású maradt, és a szabályok szerint mindenről bizonylatot kellett készíteni, akiknek jó kapcsolataik voltak, azokat nem igazán zaklatták. És akik nagy pénzekkel játszottak, akik strómanokat alkalmaztak, azoknak általában a kapcsolati tőkéjük is megvolt ahhoz, hogy az ellenőrzéseket elkerüljék.

Amikor a magánzók a gebines rendszerről a jövedelemérdekeltségű rendszerre álltak át, a szerződéses vállalkozók az ártartalékra alapozhattak. A gebines üzletek árszínvonala ugyanis alacsonyabb volt, s amikor egy liciten elkelt egy étterem, az étteremvezető átírhatta az étlap jobb oldalát. A gebinesnek még tiltották, hogy „idegen" árut vigyen be a boltba, pedig hasznot csak úgy lehetett termelni, ha valaki olcsóbban szerezte be az árut.

Az ügyeskedés azonban ekkor is elkerülhetetlen volt ahhoz, hogy valaki meggazdagodjon. A gebines annak idején törvényesen nehezen juthatott például Unicumhoz, pacalhoz, borjúhúshoz. A szerződéses már bízhatott a saját rátermettségében, de dörzsöltnek kellett lennie, mert az olcsó vagy másutt nem kapható áruért sokszor kenőpénzzel kellett fizetnie. A szerződésesek éjjel-nappal dolgoztak, hajtották a pénzt, és a már jól bevált trükközések mellett azon spóroltak, amin csak tudtak.

A nyolcvanas évek elején a Balaton déli partjának legkedveltebb helyei egytől egyig szerződéses rendszerben működtek.

Ám még a szerződéseseknél is voltak „kapitalistább" elhajlók: a maszekok. Míg 1980-ban csak ezerötszáz maszek

vendéglő működött az országban, 1981-re a számuk már négyezerre nőtt. Sok szerződéses – miután megszedte magát – kilépett a rendszerből, és maszekként folytatta tovább, sokkal jobb feltételekkel. A maszeknak ugyanis nem kellett átalánydíjat fizetnie, nagyjából ugyanannyit is adózott, és áruért sem kellett többet rohangálnia, mint a szerződéseseknek. Többen csak azért szerződtek, hogy törvénytelenül juthassanak nagyobb összeghez, majd kiválthassák az iparigazolványt. Csongrád megyében például a hatóságok tíz olyan szerződésesről tudtak, akik három-négy hónap alatt kétszázezertől másfél millióig terjedő adósságot halmoztak fel a vállalat nevében, majd csődöt jelentettek.

A kapitalista szemlélet tehát megállíthatatlanul törte magának az utat, miközben még hivatalosan nagyon is kommunizmus volt.

Ennek köszönhetően az előző évtizedhez képest többen utazhattak Nyugatra is. Nem meglepő módon ezen is az alvilág keresett a legtöbbet, és megint csak azért, mert az állam szűkmarkúnak bizonyult. A korabeli deviza-előírások szerint a külföldre utazók legfeljebb csak tizenötezer-kétszáz forintért vehettek hivatalosan valutát. Ezenkívül bárki engedély nélkül magánál tarthatott, és kivihetett az országból – személyenként és évente – kétezer forintnak megfelelő külföldi fizetőeszközt. Ez nyilvánvalóan nem volt sok, a többség ezért feketén próbált pénzt váltani. Magyarország a több millió amatőr csempész országa lett: a vámosok találtak dollárt fasírozottba és kalácsba rejtve, svájci frankot fogkrémes tubusba gyömöszölve, de kedvelt rejtekhelynek számított a farmernadrág hajtókája is. És akadt, aki a vasúti kocsik vécéjének lefolyócsövében kis nejlonzacskóban helyezte el olasz líráját, hátha úgy nem találják meg. Tévedett.

A Budapesten tevékenykedő illegális valutaváltó bandák zömében külföldiekből álltak, és profi bűnözők irányítása mellett, jól működő hálózatot alkottak. Azon túl, hogy az üzérek busás felárral adták tovább a valutát, gyakran verték át a klienseket is, mert pontosan tudták, hogy azok úgysem mernek a rendőrséghez fordulni, hiszen akkor ellenük is szabálysértési eljárás indul.

Az illegális valutapiacon dollárt és nyugatnémet márkát, osztrák schillinget és svájci frankot, olasz lírát és angol fontot egyaránt lehetett kapni. Az üzérkedés kifizetődő „szakmának" bizonyult, egy-egy seftelő akár harminc-negyvenezer forint értékű valutát is megforgathatott egyetlen nap alatt. A rendőrség évente csaknem százmillió forint értékű devizával kapcsolatos bűncselekményt derített fel, de mindenki tudta, hogy ez csak egy apró része az illegális forgalomnak.

Az éjszakai élet a nyolcvanas évek első felében még viszonylag nyugalmas arcát mutatta ugyan, de a bűnözés érezhetően nőtt. Leginkább azok kárára, akiknek pénzük volt. Míg 1966 és 1975 között évente átlagosan százhúszezer bűncselekmény történt, 1976 és 1985 között ez a szám már megközelítette a száznegyvenezret. Megugrott, huszonegyezerről harminchatezerre nőtt azoknak a bűnügyeknek a száma, amelyekben nem sikerült beazonosítani az elkövetőt. Tehát hiába fülelte le a rendőrség 1981–1982 környékén a betörőbandák tagjait, mégis egyre több lett a betörés. Ezt leginkább az Állami Biztosító érezte meg. 1980-ban nagyjából 484 millió forintot fizetett ki a károsultaknak, 1984-ben viszont már közel két és fél milliárdot – igaz, ebből 1,4 milliárdot a Szépművészeti Múzeumban történt képlopás tett ki. (A múzeumból 1983. november 5-én éjjel hét értékes festményt loptak el. Később az olasz és magyar elkövetőket

a rendőrség elfogta, a képek is megkerültek.) Mindenesetre abban az évben nyolcezer betörés tettesét nem sikerült megtalálniuk a rendőröknek, akik a sajtóban kétségbeesetten próbálták felhívni az emberek figyelmét a megfelelő védekezésre. De védekezhettek bárhogy is az emberek, a bűnözők mindig egy lépéssel előrébb jártak.

ÜGYESKEDŐK

„Ha most összetörjük a kazettát, mi a biztosíték arra, hogy nem vertek át minket?! Ezért ez a huszonötezer márka lesz a biztosíték, ami most szépen nálunk marad."

– Mutasd a dohányt! – mondta D. Gábor, amikor a Budapest Kongresszusi Központ parkolójában Feri beült a kocsijába. A harmincnégy éves vidéki férfinak a tagbaszakadt Gábort látva rossz érzése támadt, pedig fogalma sem volt róla, hogy újdonsült ismerőse a hetvenes évek hírhedt betörőcsapatának, a Négy páncélosnak az egykori tagja. Különösen akkor érezte magát rosszul Feri, amikor fél szemmel ránézett az autó közelében álldogáló két másik férfira, Gábor társaira, Csülökre és N. Zoltánra. Feri zsebében huszonötezer márka lapult, és üzletelni jött. Egy pincér ismerőse kereste meg azzal, hogy egy budapesti figura jelentősebb összegű márkát venne. Feri kapva kapott az alkalmon, hiszen benzinkutasként, majd a balatoni vendéglátóhelyeken sürögve szép kis summát hozott össze az elmúlt évek alatt. A szintén vidéken élő közvetítő ismerőseivel felautóztak Pestre, a Novotel

Szálló parkolójába, ahol az üzletet meg kellett volna kötni, de az egyik közvetítő azt kérte: guruljanak át a kongresszusi központ parkolójába, Feri és az ismerőse szálljon át Gáborék kocsijába, és ott kössék meg az üzletet. Átültek, Feri pedig odaadta a márkát.

– Ez hamis! – mondta határozottan Gábor, miközben átpörgette a Feritől kapott pénzt. Feri érezte, hogy bajban van.

– Az lehetetlen. Ha azt gondolod, hogy hamis, akkor kurva gyorsan add vissza. Tárgytalan az üzlet – válaszolta Feri, abban bízva, hogy minél hamarabb odébbállhat.

Ekkor Gábor a kocsihoz hívta a közelben álló egyik férfit, aki szó nélkül beült a hátsó ülésre.

– Rendőrség! Most megvagytok, szemét valutázók! – mondta Gábor társa, N. Zoltán.

– Rendőrök vagyunk, és most előállítunk benneteket a főkapitányságon. Az egész beszélgetést magnóra vettük – folytatta.

Feri tudta, hogy nagyobb bajban van, mint gondolta, de ekkor Némethék alkut ajánlottak.

– Nyugi, rendesek vagyunk. Nem viszünk be benneteket a kapitányságra, ha tesztek nekünk egy szívességet.

– Mit? – kérdezte rémülten Feri.

– Meg kell találnunk egy valutázót. Ha segítetek felhajtani nekünk, megsemmisítjük a bizonyítékot, és összetépjük a kazetta szalagját.

– Benne vagyok – felelte Feri.

– De hogy bízzunk meg bennetek? Ha most összetörjük a kazettát, mi a biztosíték arra, hogy nem vertek át minket?! Ezért ez a huszonötezer márka lesz a biztosíték, ami most szépen nálunk marad.

Feri tudta, hogy búcsút inthet a pénzének. Már abban sem volt biztos, hogy akikkel összehozta a sors, azok valóban rendőrök.

– Ne hülyéskedjetek! A fiamnak most lesz a születésnapja. Ha minden pénzemet elveszitek, még ajándékot sem tudok venni – könyörgött.

A kocsi utasai összenéztek.

– Nesze, itt van száz márka, ebből telik ajándékra! – és visszaadtak Ferinek száz márkát a pénzéből.

Kocsikáztak egy kört, majd éjjel egy óra körül kitették Feriéket az autóból.

Feri tökéletes célpontja volt a rablásnak: benzinkutasként jutott a valutához, hogy később a pénzzel illegális valutakereskedőként keressen még többet.

Erre a nyolcvanas évek elejének slágeriparága, a korai olajbűnözés adta a legkézenfekvőbb lehetőséget. Ezekből a csalásokból leginkább az Áfor-kutakon dolgozó benzinkutasok, valamint a velük összejátszó külföldi csempészek gazdagodtak meg.

Az egyik budapesti Áfor-kút dolgozói például török kamionosokkal játszottak össze. Akkoriban külföldieknek gázolajat csak a határállomáson vásárolt konvertibilis utalvány ellenében adhattak el a kutakon. A gázolajjegyeket viszont 1982-ben viszonylag drágán, literenként 21,69 forintért kínálták a külföldieknek, noha a szabadon vásárolható gázolaj 9,30 forintba került. A gázolajjal ügyeskedők – közvetítők útján – hat-hét forintért adták az üzemanyagot literenként, de ahhoz, hogy ezt megtehessék, előtte négy-öt forintért közületi sofőröktől vásároltak gázolajjegyeket. Máskor a kutasok a dízelolajnál lényegesen olcsóbb háztartási tüzelőolajjal szolgálták ki azokat a klienseket, akik rendszeresen kannákban vitték el az olajat. A kutasok elővigyázatosan

jártak el: tartva egy esetleges ellenőrzéstől, mindig volt náluk egy ötszáz literről szóló utalvány, amely szükség esetén fedezte a feketézést. A törökökkel üzletelő budapesti kútkezelők egy év alatt nagyjából egymillió forintot kerestek az üzleten.

Egy másik társaságot egy jól értesült „névtelen bejelentő" buktatott le a fővárosban. „Munkás vagyok a Park szállóban, és úgy érzem, állampolgári kötelességem jelenteni az ott történteket. Rendszeresen a szálló presszójába jár öt-hat, régóta Magyarországon élő görög. Legalább két-három éve állandó kapcsolatot tartanak fenn két külföldi turistával, akik, amikor lejár a vízumuk, rövid időre elutaznak Jugoszláviába, vagy Csehszlovákiába, és ezután ismét visszatérnek Budapestre. Tudomásom szerint görög ismerőseikkel együtt csempészkedésből élnek, nem is rosszul: jogellenesen gumiabroncsokkal és gázolajjal kereskednek. Az egyik csempész George néven mutatkozott be a Park szállóban, ahol a törzsvendégek közül sokan ismerik. Görög állampolgár, de osztrák útlevéllel rendelkezik. A másik libanoni, de évek óta szinte Európa minden országában rendszeresen felbukkan" – írta a bejelentő.

Ezután a pénzügyőrök figyelni kezdték az érintett benzinkutakat. Hónapokig tartó vizsgálat után derült ki, hogy a kutakon az ismert módszerrel folyt az olajozás. A görög és török kamionosok a határon nem vettek gázolajjegyeket, hanem Budapesten, a Park szállóban lebzselőktől szerezték be azokat, literenként hét forintért – az olajosoknak minden liter gázolaj után tizenhárom forint bevételük származott. Ezután az üzletet felhajtók elvitték a kamionosokat a kutakhoz, ahol már az államilag támogatott, négyforintos háztartási tüzelőolajjal töltötték meg a kamionok több száz literes tartályait.

Az ügyeskedők azzal is rengeteg pénzt kerestek, hogy kicsempészték a gázolajat az országból. Ez a módszer volt a legegyszerűbb: a külföldi kamionok, teherautók beléptek a határon, felszedték az áron alul kimért magyar olajat, és már mentek is tovább. Gyakran alig ötven kilométert tett meg a teherautó Magyarországon: Hegyeshalomnál bejött, Rábafüzesnél kiment. Egy idő után a csempészek már több tartálykocsival jöttek, és a magyar olajat Törökországba „exportálták".

A TÖRÖK VONAL

„Miközben a szocialista propaganda azt sulykolta, hogy bezzeg Nyugatot marokra fogja a maffia, és messze nem olyan jó a közbiztonság, mint Magyarországon, az ország lakossága nap mint nap a bűnben mártózott."

Karabacakoglu Recep Hakan a nyolcvanas évek elején szakadtan, egy szál bőrdzsekiben jött Budapestre. A huszonéves török srác otthon az isztambuli bazárban dolgozott, vevőket hajtott fel, és eközben magyar kapcsolatokra is szert tett.

Amikor Magyarországra érkezett, a török kamionosok még a Vágóhíd utcai lepukkant kamionparkolóban dekkoltak, ott kötötték az üzleteket, ott csencseltek. Hakan ügyes neppernek bizonyult, mindennel üzletelt, amiben pénzt látott, legyen az gumiabroncs, gázolaj, valuta vagy éppen vízum. Utóbbi akkor igencsak kelendő volt a törökök körében, akik vendégmunkásként akartak az NSZK-ban dolgozni.

Ott viszont ekkor már erősen korlátozták a vendégmunkások beáramlását, és csak bizonyos szakmák képviselői kaptak letelepedési engedélyt. Ezért a legtöbben az olyan csempészekhez fordultak segítségért, mint Hakan. Ő pénzért megvette az áru nemzetközi forgalomban szállítását jelző TIR-es útiokmányt, amire német, holland és belga vízumokat kaphattak a kamionsofőrök. Ezzel a módszerrel egy évig tudott vízumokat szerezni a „birkáknak" – így nevezték a csempészek azokat az embereket, akiknek segítettek vízumhoz jutni vagy határon átkelni. Az üzleten Hakan naponta öthatezer német márkát keresett, egészen addig, amíg egy év múlva a német, holland és belga hatóságok észbe kaptak, és utána már nem adtak ki vízumot TIR-es okmányra. Az üzlet azonban ment tovább hamis vízummal vagy álnévre kiállított török útlevelekkel.

Hakanról az a hír járta, hogy felsőbb körökben is voltak kapcsolatai, mivel „versenytársai" zömét kiutasították az országból, ő viszont maradhatott. Igaz, azokat sem kellett sajnálni, akiket kitiltottak: egy részük hamis útlevéllel tért vissza, és álnéven folytatta a bizniszt ott, ahol abbahagyta.

1984 környékén Hakan már amolyan tisztes üzletember arcát mutatta, legális vállalkozása is volt. Ahogy sok más csempész, a nyomozati iratok szerint ő is kapcsolatban állt az ismert török terrorszervezettel, a Szürke Farkasokkal. Ekkoriban ugyanis a magyar titkosszolgálat – a szovjetek kérésére – lényegében szemet hunyt afölött, hogy a Szürke Farkasok Budapesten is megvetette a lábát, és együttműködött a csempészekkel. A Szürke Farkasokat fasisztának tartották ugyan, de a szervezet mégis élvezte a kommunista országok támogatását, ezért szabadon garázdálkodhatott Magyarországon is.

Az állambiztonság persze megpróbálta szemmel tartani a bandát, akárcsak a többi, a nyolcvanas években Magyarországon héderelő terrorszervezetet. A *Nehéz* fedőnéven indított nyomozás aktáiból kiderül, hogy a Szürke Farkasok mellett működő csempészhálózat vezetőjét, Ismail Oflut Nyugaton a II. János Pál pápa elleni merénylet miatt keresték, mert valamilyen módon érintett lehetett az ügyben. Oflu alá húsz állandó ember tartozott, de több, az országon rendszeresen átutazó kamionsofőrje is volt. Magyarországot tranzitállamként használták: heroint, fegyvert és embereket csempésztek.

A török kormány megpróbálta kiszorítani a terroristákat és gengsztereket a kommunista országokból. Leginkább úgy, hogy a török sajtóban öles címekkel számoltak be arról, hogy Oflu és a hozzá hasonló figurák mit művelnek, és ezek a cikkek a „fogadó" országok hatóságainak is kínossá váltak. Oflu szintén így járt, és miután a török sajtó megírta, mit művel Magyarországon, 1984 tavaszán kiutasították. Igaz, más csempészekhez hasonlóan később ő is visszatért, álnéven. (1986-ban a magyar elhárítás egyik ügynökének már azzal dicsekedett, hogy fegyvereket adott el magyar bűnözőknek is.)

A törökök már nagyon várták, hogy az M5-ös autópálya budapesti, bevezető szakaszának a közelében, a Nagykőrösi út és a Méta utca kereszteződésénél megnyíljon Budapest első nemzetközi kamionterminálja. Tudták, hogy a terminálon bolt, benzinkút és étterem, diszkó is nyílik. Borítékolni lehetett, hogy mihelyst felépül, a kamionterminál központi szerepet játszik majd a török csempészek életében, Hakan pedig még nagyobb befolyásra tehet szert.

A nagy pillanat 1987 áprilisában jött el, és a várakozásoknak megfelelően Hakan birodalma hamar a nemzetközi csempészet logisztikai bázisává vált.

A Lőrinc étteremtől egy nagyobb kőhajításnyira lévő kamionterminálon nyüzsögtek a török csempészek és csencselők, főleg azután, hogy sikeresen kiszorították az arab pénzváltókat. Naponta több tucat illegális migráns érkezett a parkolóba, akiket Pestszentlőrinc és Gyál nyomortanyáin és fészereiben szállásoltak el a továbbindulásig. A terminál rossz híre miatt a nyugati kamionosok messze elkerülték a helyet, mivel nem akartak közösködni a török, iráni, román kollégáikkal. A rendőrök tudták, mi zajlik a kamionterminálon, de nem avatkoztak be, és közszájon forgott az a sajátságos rendőrségi vélemény is, miszerint Nyugat-Európában a hasonló kamionos helyeken még ennél is durvább a helyzet. A már említett Seres Zoltán a Hakan-birodalom diszkójában is portázott Alvics Gyula bokszolóval közösen, a hely valóságos aranybányaként üzemelt.

A rendőrség emellett azt is váltig állította, hogy Magyarországon nincs szervezett bűnözés. „A bűnöző csoportoknál a szervezettség jegyeivel találkozunk, és ezzel számolnunk is kell. Azonban az alvilág nem jöhet létre, mert ahhoz nem elegendő a bandába verődés. Az alvilág ismérve, hogy a bűnözők beépülnek az államhatalomba, az államigazgatás szervezeteibe. Erre a mi társadalmunkban nincs lehetőség" – ezekkel a szavakkal nyugtatta meg a lakosságot egy magas rangú rendőri vezető 1984-ben, elismerte azonban, hogy a korábbi évekhez képest több az erőszakos bűncselekmény.

A körülményekhez folyamatosan alkalmazkodó, egyre szervezettebb alvilág jelentős vagyont tudott felhalmozni a betörésekből, az olajozásokból, a csempészetből, és a törvénytelen úton szerzett pénzt már tisztára is tudta mosni

a strómanok nevén lévő szerződéses vagy maszek éttermekben, játéktermekben.

Miközben a szocialista propaganda azt sulykolta, hogy bezzeg Nyugatot marokra fogja a maffia, és messze nem olyan jó a közbiztonság, mint Magyarországon, az ország lakossága nap mint nap a bűnben mártózott: a feketepiac, a seftelések, a túléléshez szükséges ügyeskedések, a mindennapi korrupció még inkább elmosta a határokat a legális és az illegális ügyletek között.

Ez pedig kecsegtető jövőt ígért az átlagnál dörzsöltebb, okosabb és gátlástalanabb bűnözőknek.

AZ ÚJ FIÚK

„Az alacsony, sötét hajú srácról akkor még senki nem gondolta volna, hogy évtizedekkel később Magyarország történetének legsúlyosabb bűncselekményei miatt ítélik majd el."

A fehér Zsiguli utasai két nejlonzacskót dobtak ki az autóból, amikor észrevették mögöttük a kék villogót. Számítottak a zsaruk felbukkanására, mert percekkel korábban egy kerítésnek csapódtak, ami iszonyatos zajjal járt. Aznap éjjel, 1984. február 28-án, a helyszínre érkező rendőröknek óriási szerencséjük volt.

A Zsiguliból kidobott két nejlontasakban több mint kétezer kétforintost találtak. Amikor a rendőrkapitányságon kihallgatták az elfogott két tizenkilenc éves fiatalt, kiderült, hogy egy telefonfülke-fosztogató banda tagjait sikerült le-

kapcsolniuk. Akkoriban elég sok fülkét törtek fel különféle bandák, különösen aggasztó volt a helyzet az észak-pesti és a dél-budai kerületekben. A posta és a rendőrség próbálta védeni a telefonokat: védőlemezekkel erősítették meg a készülékeket, sok fülkére riasztóberendezést szereltek. Ráadásul a hivatásos rendőrök mellett postai önkéntes rendőrök is figyelték a legveszélyeztetettebb körzetek fülkéit. Nem sok sikerrel.

Az ominózus banda 1983. december óta fosztogatta a telefonfülkéket. A nyolctagú csapat a belvárosi Vino bárban vagy a Bukarest étterem diszkójában verődött össze éjjelente, hogy aztán három-öt fős csoportokban induljanak el fosztogatni. Három hónap alatt negyvennyolc fülkét raboltak ki, ezzel nagyjából százezer forintot szedtek össze, ami ahhoz képest, hogy nyolcan voltak, meglehetősen szerény eredmény. Az aprópénzt elosztották egymás között, és felváltva elvásárolgatták. A két fosztogató után hamarosan rendőrkézre került a csapat egyik tizenhét éves tagja is. Az alacsony, sötét hajú srácról akkor még senki nem gondolta volna, hogy évtizedekkel később Magyarország történetének legsúlyosabb bűncselekményei miatt ítélik majd el.

P. Tamás, vagy ahogy a történet későbbi részében nevezni fogjuk, Menyét akkor még csak egy volt a piti, nevesincs tolvajok közül.

A nyolcvanas évek közepén sok Menyéthez hasonló fiatal kezdte vagy éppen folytatta dicstelen pályafutását javítóintézetben, fiatalkorúak börtönében. Évről évre több lett a fiatalkorú bűnelkövető, az alvilág bőven kapott utánpótlást. Monory Mész András rendező stábja a nyolcvanas évek elején kezdte el forgatni a *Bebukottak* című dokumentumfilmet, ami kendőzetlenül mutatta be a fiatalkorúak tököli börtönének belső viszonyait. Egy olyan zárt világot, ahol

a szinte még gyerekek, tizennégy-tizenhét éves srácok tanulták meg: a világ nemcsak bonyolult, de kegyetlen is lehet. A tököli börtönben mindennaposak voltak a verekedések: a gyengébb elítélteket az erősebbek, a menők megerőszakolják, csicskáztatják. Valóságos csodának számított, ha valaki ebből a közegből nem emberi roncsként, kőkemény, erőszakos bűnözőként került ki. A fiatal elítélteket az őrök nem igazán vették emberszámba, többségük csak a bűnözőt, a társadalom szemetét látta bennük. A múltjukra és arra, hogy miért jutottak oda, ahova, már kevesen voltak kíváncsiak. A dokumentumfilm mindenesetre annyira őszintén és nyersen ábrázolta a rácsok mögötti brutális világot, hogy nem engedték levetíteni, a tekercsek négy évig dobozban maradtak.

SZERENCSELOVAGOK

„A csalók ezért úgy érezhették: ha bűnt követnek is el,
végső soron nem az embereket, hanem az államot lopják meg."

– Itt a piros, hol a piros – hallani a játékmestert a kis asztalra kitett gyufásdobozok felett a Dobi autópiacon, és biztos volt benne, hogy most is lesz olyan balek, aki az autóvásárlásra szánt tízezreit elveri az asztalánál. A főváros legnagyobb autópiacán már kora reggel telt ház volt, a sorompónál álló férfi sorra fordította vissza az autósokat. A hivatalosan működő használtautó-piacra ezerötszáz autó fért be, a kint rekedtek

ezért kicsit odébb, a spontán szerveződő illegális „vásáron" próbálhattak vevőt találni az autójukra.

A Dobi utcai piac komoly alternatívát jelentett az új autókat kínáló Merkur vállalattal szemben. 1987-ben a piacon egy keveset futott, tizenöt hónapos 1500-as Ladáért akár 320 ezer forintot is elkérhetett a tulajdonos, miközben a Merkurnál egy új Lada 180 ezer forintba került. Csakhogy a merkuros kocsira éveket kellett várni – ha egyáltalán sorra került az ember –, így jobb híján maradt a piac, ahol a verdákhoz méregdrágán ugyan, de azonnal hozzá lehetett jutni.

A hiánygazdaság ezen a területen is az üzéreknek kedvezett. Bár a piacon a szabályok szerint csak az autó tulajdonosai vagy azok megbízói adhatták el a kocsit, senki nem nézte, hogy a személyiben és a forgalmiban szereplő adatok megegyeznek-e.

A nyolcvanas évek közepén az alvilág így az autós bizniszből is igyekezett kivenni a részét. Divatba jött például az a módszer is, hogy a Bécsben bérelt autókat Magyarországon átalakították és eladták, a bérbeadó osztrák cégnél pedig bejelentették a kocsi ellopását. Az így eltüntetett autók legtöbbször a szervezett betörőbandák tagjainál landoltak, akik ezeket a kocsikat használták a betörésekhez. De a nyolcvanas években, akárcsak az előző évtizedben, jóval gyakoribb volt, hogy ha elloptak is idehaza egy-egy autót, az később valahol előkerült, mert „csak" furikáztak vele. Ez a statisztikákban is meglátszott: a rendőrség 1986-ban több mint ötezer „jogtalan használatról" szerzett tudomást, míg 422 olyan esetet regisztráltak, amikor az autót valóban el is lopták.

De a bűnözők nem is az ellopott, alkatrészenként vagy egészben eladott autókon kasszíroztak a legtöbbet. Ennél lényegesen nagyobbat tudtak szakítani a biztosítási csalásokon.

Mintha ezt is a korábban Nyugatra szökött gengszterektől tanulták volna, hiszen a hetvenes években a Los Angeles-i magyar maffia szintén ugyanerre az iparágra szakosodott. A kocsikra cascót kötöttek, majd totálkárosra törették, esetleg bejelentették, hogy az autót ellopták. Így egyáltalán nem volt ritka, hogy a Dobi úti autópiacon olyan autót adott el valaki, amit korábban „papíron" elloptak, és az eladó már fel is vette érte a kártérítésként járó pénzt. A bűnözők dolgát megkönnyítette, hogy a biztosítók nem igazán tepertek azért, hogy felderítsék vagy megakadályozzák a csalásokat, mivel az országban csak egyetlen ilyen intézmény létezett, az Állami Biztosító, amelynek a veszteségeit a központi költségvetés könnyedén pótolta.

A csalók ezért úgy érezhették: ha bűnt követnek is el, végső soron nem az embereket, hanem az államot lopják meg.

Az autókkal seftelő kétes figurák mellett állandó tartozéka volt a Dobi úti piacnak az a csapat is, amely gyufaskatulyákkal bűvészkedett a sebtében felállított kis asztalokon. A csalók főnökét Asszony Ferinek hívták.

A férfit sokan ismerték az éjszakában, főleg a cigányok körében. A nevét onnan kapta, hogy amíg a szülei börtönben ültek, neki kellett vigyáznia a testvéreire. A népes roma családot eltartó Asszony Feri és csapata gyufázásban, vagy ahogy többen ismerték, „itt a piros, hol a piros" játékban utazott. A játék – bár a nyolcvanas években még Magyarországon is újdonságnak számított – régi találmány: az átverés már a tizenötödik században is ismert volt a spanyol utcai csalók körében, igaz, akkoriban ezt kártyával művelték.

Asszony Feriék gyufázós játéka pofonegyszerű sémára épült. Három gyufásdoboz valamelyike alá egy pici piros golyót rejtettek, majd megkeverték a dobozokat. Ezután

– a megállapodott összeg fejében – meg kellett tippelni, hogy melyik doboz alatt lehet a piros. Ha a tipp jó volt, a tét dupláját lehet bezsebelni. Nyerni persze nem lehetett, mert valójában egyik skatulya alatt sem volt ott a golyóbis. Az ugyanis többnyire puha szivacsból készült, amivel Asszony Feri és csapata úgy tudott bánni, hogy bármennyire figyelt is a játékos, nem tudta kiszúrni az eltüntetését. Ha véletlenül hiba csúszott a keverés-kavarásba, és a játékos a nyerő dobozra tette a pénzét, az egyik beépített ember azonnal egy nagyobb összeget tett a vesztes dobozra, elvéve a fogadás lehetőségét a bizakodó játékostól; a pénz gyakorlatilag „házon belül" maradt. Márpedig a csalók mindig beépített emberekkel dolgoztak.

Asszony Feriék egyeduralma megkérdőjelezhetetlen volt a gyufázásban. A családi alapon szerveződő klán egyszerre öt-hat csapatot irányított, és a bandák nemcsak Budapesten, de szerte az országban űzték az ipart. Budapest szinte összes kerületében Asszonyék emberei játszottak, ők uralták az utcákat, a tereket, a piacokat. Emellett Kecskeméten, Miskolcon, Szolnokon, Nagykanizsán és persze a Balatonon, Tihanyban és Siófokon is rendszeresen megfordultak.

A klán előszeretettel szervezett be utcai csavargókat is. Ezek a zömében fiatal srácok nem tartoztak a klán belső köréhez, de beépített emberként vagy ahogy ők nevezték, „beütőként", majd a csalást kitanulva, játékmesterként kasszíroztak, a bevétel nagy részét pedig leadták a klán vezetőinek. A beütők általában a haszon tíz százalékát kapták, de ha ennél kevesebb landolt náluk, akkor sem nagyon mertek reklamálni.

Aki mégis elégedetlenkedett, azt a főnökség megverte és elzavarta.

Asszonyék alvilági tekintélyét az is növelte, hogy az hírlett róluk, kiváló rendőrségi kapcsolataik vannak. Tény, hogy

amikor esetleg megcsípték őket a rendőrök, hamar el is engedték, míg a rivalizáló csoportokat benn tartották és megbírságolták.

A gyufás klán vezetői igencsak jól éltek: nyugati autókkal jártak, tele voltak pénzzel, miközben a munkakönyvük szerint egyszerű takarítók voltak. A nyolcvanas években szabadon dolgozhattak, nem kerültek szembe azokkal a csoportokkal, amelyek ekkoriban már védelmi pénzeket szedtek a kártyás helyektől.

Miután 1988-ban bevezették a világútlevelet, jó néhány magyar betörő, csaló és simlis figura élt a lehetőséggel, és lépett le Nyugatra.

Így tettek Asszony Feriék is, ők és közeli embereik Németországban próbáltak szerencsét.

A VÉGJÁTÉK

„Még a belügyminiszter-helyettes is elismerte, hogy egyes bűnözői csoportok technikai felszereltsége korszerűbb, mint a bűnüldözőké."

– Az életszínvonal rohamos csökkenése egyes rétegeket igen nehéz helyzetbe hozott. Tapasztalatunk szerint egyre többen azért követnek el bűncselekményeket, hogy képesek legyenek biztosítani a megélhetésüket – panaszolta a *Népszava* újságírójának Túrós András belügyminiszter-helyettes 1989 nyarán. Már senki nem akarta szépíteni a dolgokat, maga Túrós is beismerte, hogy a rendőrség tehetetlen. A statisztikák magukért beszéltek. Amíg 1980-ban tízezer lakosra

121,9 ismertté vált bűncselekmény jutott, 1987-ben ez már meghaladta a 174-et, 1988-ban pedig már 185 ezer bűncselekményről szereztek tudomást a hatóságok.

Új jelenségként az erőszak is elharapózott, különösen a fővárosban szaporodtak meg a rablások, köztük olyanok is, amikor a támadók lőfegyvert használtak. A belügyi vezetés kénytelen-kelletlen azt is beismerte, hogy a rendőrség nem jeleskedik a felderítésekben: százból csak negyvenöt esetben sikerül elkapniuk a tettest. Az eredménytelenség oka prózai: a magyar rendőrség technikai és humán kapacitása ekkoriban legfeljebb 130 ezer bűnügy feldolgozására volt képes, csakhogy 1988-ban már ennél hetvenezerrel több ügy volt napirenden.

A rendőrök dolgát nagyban nehezítette az is, hogy az állományban sok volt a szakképzetlen rendőr, aki még a Rendőrtiszti Főiskolát sem fejezte be. Még a belügyminiszter-helyettes is elismerte, hogy egyes bűnözői csoportok technikai felszereltsége korszerűbb, mint a bűnüldözőké. Mindezt megkoronázta, hogy a rendőrségen belül eluralkodott az apátia. A rendőrök nem vállalhattak másodállást, mellékfoglalkozást, márpedig őket is érzékenyen érintette a rohamosan romló életszínvonal. És ha ez még nem lett volna elég, a társadalomban rendőrellenes hangulat alakult ki. Ez persze leginkább annak tulajdonítható, hogy 1989 nyarán már javában folyt a politikairendszer-váltás, vagyis haldoklott az évtizedeken át rendőrállamként működő politikai rendszer.

És a szocialista rendszer – mint tudjuk – később már nem csak rogyadozott, össze is dőlt.

A nyolcvanas évek közepén Kádár János még nem akarta beismerni, hogy nagy bajok vannak, de a gondokat már nem nagyon lehetett leplezni. 1986 elején központilag

emelték az árakat, a jegybank nyolc százalékkal leértékelte a forintot a főbb valutákkal szemben. 1987-ben az ország sorra írta alá a több százmillió dolláros hiteleket a külföldi bankokkal (Grósz Károly, aki 1987 nyarától a Minisztertanács elnökeként dolgozott, ősszel az NSZK-val egymilliárd márka hitelfelvételről állapodott meg), és ekkor történt meg először az is, hogy egy állami cég, a Veszprémi Állami Építőipari Vállalat ellen csődeljárás indult. A forintot újra leértékelték, és újabb központi áremelkedést jelentettek be: drágult a hús, a cigaretta, az alkohol, és sok minden más is, köztük az energiahordozók. A bankoknál felvehető hitelek kamatai nőttek, az államháztartási hiány az egekbe szökött.

Az évtized második felére már a politikai rendszer is jelentősen lazult, az ellenzék egyre nagyobb szerephez jutott. Ehhez persze az is kellett, hogy a Szovjetunióban elkezdődjenek a változások: a peresztrojkának nevezett gazdasági-társadalmi reform hatását a nyolcvanas évek második felére már itthon is érezni lehetett.

Aztán 1989 júniusában újratemették Nagy Imrét, egy hónapra rá meghalt Kádár János. Elkezdték bontani a vasfüggönyt, kerekasztalba szerveződött az ellenzék, és október 23-án Szűrös Mátyás ideiglenes köztársasági elnök kikiáltotta a Magyar Köztársaságot. Nem sokkal később Németh Miklós miniszterelnök a parlamentben bejelentette, hogy Magyarország bruttó külföldi adóssága az év végére eléri a húszmilliárd, a nettó adósságállomány pedig a tizennégymilliárd dollárt. De volt még pár rossz híre a jövőre nézve is. Közölte, hogy az államháztartás összes adóssága ezeregyszázmilliárd forint lesz. Végül pedig elismerte, hogy a kommunista vezetés még a nyolcvanas évek közepén is hamis adatokat közölt az adósságállományról, attól tartva, hogy elriasztja a külföldi hitelezőket.

A BOTRÁNY

„A belügyi szervek maszatolásának végül a BM III/III-4 osztályának
egyik rendőr őrnagya, Végvári József vetett véget,
aki a nyilvánosság elé állt, és elmesélte, mi folyik a Cégnél."

„A hír igaz" – közölte az újságírókkal Stefán Géza. A negyvennyolc éves rendőr ezredes, a budapesti rendőrfőkapitány belbiztonsági helyettese 1990. január 12-én, a BRFK épületébe hívott össze rendkívüli sajtótájékoztatót. Ez napokkal azután történt, hogy két ellenzéki párt, a Fidesz és az SZDSZ a Bányász moziban sajtótájékoztatón jelentette be: bizonyítékai vannak arról, hogy a Belügyminisztérium állambiztonsági szervei továbbra is titkosszolgálati megfigyelés alatt tartják a pártokat és a közéleti szereplőket, és emellett megkezdték az állambiztonsági iratok ipari megsemmisítését is.

A titkosszolgálati botrány Dunagate néven vált ismertté a sajtóban.

A sajtóra ekkor már nem vonatkozott a cenzúra, ezért a botránnyal tele voltak a lapok, de még a televízió is. Stefán Gézának is meg kellett szólalnia, mert híre ment, hogy egy rendőrtiszt olyan titkos iratokat adott át a katonai ügyészségnek, amit a BRFK állambiztonsági szervének páncélszekrényéből szerzett. Stefán ezt a hírt erősítette meg, de érdemben nem válaszolt arra a kérdésre, mi igaz abból, hogy az állambiztonságnál már napok óta zajlik az iratok megsemmisítése. „Fontos iratokat nem semmisítettünk meg, csak

olyanokat selejteztünk, amelyek nem az ügyre vonatkoztak" – magyarázkodott, majd a BRFK-n belül működő állambiztonság főnökeként arról kezdett el beszélni, mennyire nehéz helyzetben vannak az átmeneti időszak miatt. Elmondta, hogy 1989. december végén – főkapitányi ellenjegyzéssel – kiadott egy intézkedést, amely január 8-án írásban is megszületett. „Ennek értelmében elrendeltem, hogy a még hatályos belügyi szabályozók alapján végzett operatív munkát a továbbiakban csak a módosított alkotmány és a Btk. rendelkezéseihez igazodva lehet elvégezni" – mondta, és az újságírók egyből belekapaszkodtak a dátumba. Nem véletlenül, hiszen a Dunagate épp január 8-án robbant ki.

A belügyi szervek maszatolásának végül a BM III/III-4 osztályának egyik rendőr őrnagya, Végvári József vetett véget, aki a nyilvánosság elé állt, és elmesélte, mi folyik a Cégnél.

A Dunagate több szempontból is mérföldkőnek bizonyult, és bár elsősorban politikai vetületet tulajdonítottak neki, a bűnüldözésre is jókora hatással volt. Érzékelve a titkosszolgálati botrány miatti felhatalmazást, a kormány és az MSZP elhatárolódott attól, ami a Cégnél zajlik.

Ekkor már nyilvánosságra került az a videófelvétel is, amelyet egy ellenzéki forgatócsoport készített, és amely bizonyította, hogy valóban megfigyelték az ellenzéket, és az iratok megsemmisítéséről szóló hírek is igazak voltak. A bizonyítékok láttán Horváth István belügyminiszter január végén lemondott, és megszüntették a III/III-as Csoportfőnökséget is. A Dunagate teljes körű kivizsgálására parlamenti vizsgálóbizottság is alakult, de még ez a testület sem tudott megnyugtató válaszokat adni a kérdésekre.

Az biztos, hogy 1989 novemberében a III/III-as Csoportfőnökség állománya még azt az utasítást kapta, hogy a demokratikus átalakulás során minden operatív pozíciót

meg kell tartani, beleértve a hálózati személyeket, társadalmi kapcsolatokat. Nem sokkal később, egy decemberi országos parancsnoki értekezleten, még a Dunagate kirobbanása előtt, a III/III. vezetője, Horváth József arról beszélt a munkatársainak, hogy ha „a polgári demokrácia értékei érvényesülnek, akkor a szolgálat tagjainak nagy valószínűséggel más munka után kell nézniük".

Amikor 1990 tavaszán megtartották az első szabad országgyűlési választásokat, majd májusban megalakult a parlament, és az MDF alapíthatott kormányt, a feltáratlan múlt riasztó árnyként vetült a politikai elitre. Bár titkolták, de a 386 megválasztott parlamenti képviselő egy része korábban az állambiztonsági hálózat tagja volt, ami a képviselőket akár zsarolhatóvá is tette, mivel a zavaros átmeneti időszakban rengeteg, a hálózati személyekkel kapcsolatos titkos irat került ki az állambiztonságtól. És noha a III/III-as Csoportfőnökséget beszántották, a többi titkosszolgálati szerv túlélte a rendszerváltozást. Megalakult az elhárítással foglalkozó Nemzetbiztonsági Hivatal, a hírszerzésért felelős Információs Hivatal és emellett dolgoztak a katonai titkosszolgálatok is. Az, hogy a szocialista rendszerben melyik közszereplő vagy politikus működött együtt bármelyik szervvel is, titok maradt. A rendszert túlélőknek legfeljebb csak attól kellett tartaniuk, hogy bármikor fény derülhet eltitkolt múltjukra.

Mindeközben a rendőrség besúgói hálózata jelentősen megsínylette az átalakulást. A Dunagate miatt a közvélemény ugyanis egy kalap alá vette a besúgókat. Ilyen hangulatban szinte lehetetlen volt egyben tartani vagy éppen tovább építeni a hálózatot, így a rendőrök már nem láttak bele a gomba módra szaporodó bűnözői körök mindennapjaiba.

A PATKÁNY ÉVE

„A létai születésű Jozef Roháčra tökéletesen illett a becenév, a csehszlovákiai alvilág igazi nehézfiúként tartotta számon."

– Úgy gondolom, hogy három év körüli ítélet bőven elegendő lett volna. Az öt és fél évet sokallom – fejtegette a riporternek Maki a márianosztrai fegyházban. Az alvilág akkor már negyvenhárom éves fenegyerekét 1990 májusában kereste fel a rácsok mögött a *Népszava* újságírója, miután híre ment, hogy Maki két társával együtt petícióval fordult az Országgyűléshez. A petíciót hatszáz elítélt írta alá, mindannyian amnesztiát akartak kapni. Makit az előző fejezetekben taglalt betörések miatt legutóbb öt és fél évre ítélték, de abban bízott, hogy a változó politikai széljárás szerencsét hozhat neki. A börtönben ugyanis híre ment, hogy Csehszlovákiában, a rendszerváltozáskor a bűnözők amnesztiát kaptak, így ott tizenöt-húszezer rosszfiú szabadulhatott egyszerre.

A magyar börtönökben raboskodók idegeit felőrölték a hírek, pontosabban a bizonytalanság, hogy szabadulhatnak-e, vagy sem. Sopronkőhidán az elítéltek egy csoportja megtagadta a munkát, míg Pálhalmán, Sátoraljaújhelyen és máshol zendüléssel fenyegetőztek.

A márianosztrai börtönben Makiék azzal érveltek az újságírónak, hogy ha Magyarországon amnesztiát kapna hétezer elítélt, abból kétezer rögtön külföldre távozna, a maradéknak egy részét visszatartaná a család, más részük pedig

már túl öreg a bűnözéshez, tehát nem lenne mindenki visszaeső. Ám azt Maki sem tagadta, hogy nem lesz mindenki jófiú.

„Garanciát természetesen senkiért, még önmagunkért sem vállalhatunk. Mindenesetre érthető a lakosság félelme. Én is azt állítom, hogy az amnesztia után növekedni fog a bűnözés" – fogalmazott meglepő nyíltsággal.

Az viszont kétségtelenül igaz, hogy Csehszlovákiában elnézőn bántak a köztörvényes bűnözőkkel. 1989 végén a Cseh Köztársaság elnöke, Václav Havel általános amnesztiát hirdetett: 1990. január elsején a cseh börtönökből több mint harmincezer köztörvényes fogvatartottból huszonháromezer szabadlábra került.

Köztük egy harmincnégy éves, alacsony, vékony, jéghideg tekintetű fiatalember is, akit az alvilágban Patkány néven emlegettek, mondván, mindent túlél.

A létai születésű Jozef Roháč gyerekkoráról keveset tudni, de Gustáv Murín újságíró kutatásából tudható, hogy művészi ambíciókat dédelgetett, szerelmes verseket írt. Az ipari szakközépiskola után nem tudott továbbtanulni, ezért sofőrnek állt, de nem keresett valami jól. Amikor megnősült, pénzre volt szüksége, ekkor állt rá a bűnözésre. Még a katonai szolgálata alatt elkapták, mert autót lopott. Szabadulása után, immár kétgyerekes apaként, betörésekre adta a fejét.

Akkor vált országosan ismertté, amikor 1986-ban elrabolta az akkori egészségügyiminiszter-helyettest, Imrich Hatiart, hogy túszként használva, Ausztriába szökhessen, mert már több betörés miatt kereste a rendőrség. A tervbe egy haverját is bevonta, akinek azért kellett menekülnie, mert teherbe ejtett egy roma lányt, amit a családtagok rossz néven vettek. Roháčék először egy vegyi üzem éjjeliőrét támadták meg, hogy elvegyék a fegyverét, amire a túszejtéshez

szükségük volt. Tudták, a fontos emberek fekete Tatra autóval közlekednek, de azt nem, hogy a kiszemelt járműben Hatiar ül. Végül ott rabolták el, dulakodás közben a pisztoly is elsült, de a golyó csak a miniszterhelyettes cipőjének sarkát találta el. A rendőrök és a titkosszolgálat emberei a szlovák–osztrák határon, az útra fektetett tüskeszőnyeggel állították meg Roháčékat, akik nem merték megkockáztatni, hogy a két sorompónak egy esetleges golyózápor közepette vágjanak neki. Patthelyzet alakult ki, miközben a túsz rosszul lett, ezért ő gyógyszert, Roháčék pedig cigarettát kaptak a rendőröktől. Időközben Roháč családját is a helyszínre hozták a rendőrök, de a testvére hiába próbált hatni rá, a bűnöző hajthatatlan volt. Végül a szlovák titkosszolgálat emberei – osztrák diplomatáknak kiadva magukat – felnyitották nekik az első sorompót, de ők nem akarták átadni a túszt. Aztán mégis megadták magukat. Túszuk zokniban futott el a kocsitól, aminek ablakait Roháčék újságokkal, köztük pornómagazinokkal sötétítették el.

Roháčot tizenhárom év börtönbüntetésre ítélték. Nem ismert lehetetlent, a pozsonyi Igazságügyi Palotából például alagutat ásva próbált megszökni, de társai lebuktatták. Az illavai börtönből azonban sikerült megszöknie, majd ruhát cserélnie, és már majdnem felszállt egy Ostrava felé tartó tehervonatra, amikor elkapták. Ezután a lipótvári börtönbe vitték, ahol a smasszerok sorozatos kínzásoknak vetették alá bosszúból, amiért a szökése miatt több kollégájuk is elveszítette az állását. Roháč itt sem bírt magával. Több elítélt és börtönőr halálával végződő börtönlázadást robbantott ki. A lázadók szóvivőjeként elérte, hogy a belügyminiszterrel is tárgyalhasson. Végül, amikor a cseh elnök általános amnesztiát hirdetett, akkor, meglepő módon, Roháč is szabadult.

HONVÁGYBAN

„Markó a »My name is Markó«-n kívül egy mondatot sem tudott angolul, így nyelvtudás nélkül a kaliforniai alvilágban sem rúghatott labdába."

Hámori Tibor érezte, hogy ez lesz élete egyik legfontosabb interjúja.

A Los Angeles-i Beverly Glen parkba beszélt meg találkozót a magyar alvilág legendájával, Markó Bélával.

Az újságíró egy közvetítőn keresztül érte el Markót, aki ekkor már nyolc éve, 1981-től élt az Egyesült Államokban, illegálisan. Az amerikai hatóságok legszívesebben hazatoloncolták volna, de a magyar állam nem kért az idehaza rettegett maffiózóból – tiltólistán volt.

Markó beleegyezett a találkozóba, de kikötötte, hogy nyilvános helyen találkozzanak. Amikor megtudta, hogy Hámori az amerikai úszósztárral, Mark Spitzcel találkozik a Beverly Glen parkban, azt üzente az újságírónak, hogy mindenképpen várja meg, odamegy. Markó rajongott a híres emberekért, szeretett a közelükben lenni. Los Angelesben is gyakran megfordult a Roma presszóban, ahol többször együtt szürcsölgette a kávét Mickey Rourke-kal.

A parkba, ahol Hámori várta, Markó egy huszonötezer dolláros Harley Davidson motorral érkezett. Ugyanolyan erős, kigyúrt volt, ahogy Hámori elképzelte. Fekete bőrszerelésben, hajpánttal a fején, rövid szárú csizmában jelent meg, oldalán egy szőke nővel. Miután a nőt elküldte sétálni,

Hámorival leült egy padra. Előkerült a diktafon, Markó pedig mesélni kezdett.

– Nyílt kártyákkal játszom. Nem titkolom, benne vagyok a maffiában – kezdte mondandóját, és már az első mondatának súlya volt.

Azt, hogy létezik Los Angeles-i magyar maffia, 1990-re már sokan tudták Magyarországon. Két évvel Markó szökése után az állami Idegenforgalmi Propaganda és Kiadó Vállalat megjelentetett egy könyvet különféle hazai bűnügyekről, ebben egy hosszú fejezet Buksi és Gida kalandjairól, Markóról, Szendrőről és Szájmonról szólt, kissé kiszínezve történetüket. Markó elmesélte, hogy amikor megtudta, hogy a könyvben azt írták róla, hogy ötven kiló heroinnal bukott le egy Los Angeles-i hotelszobában, teljesen kiakadt.

– Üvöltöttem! Felhívtam Pestet, a rendőrséget, az újságokat: uraim, ebből egy szó sem igaz! De szartak rám! Biztos majd te is lecikizel, pedig őszinte vagyok hozzád – bizonygatta Hámorinak.

Markó megtört embernek tűnt, akinek egyetlen vágya van: hazajutni.

Hámorinak elismerte, hogy amikor 1981-ben disszidált, akkor először Németországba ment, de később Los Angelesbe hívta Szájmon, akit még Magyarországról ismert, de állítása szerint nem voltak különösen jóban.

– Tudtam, hogy kell nekik egy ember. Olyan, mint én. Küldtek pénzt, de Amerikába nem engedtek be, mert ekkor már körözött az Interpol. Acapulcóban dekkoltam három hónapig, amíg Szendrő Öcsi, Szájmon társa szerzett nekem egy amerikai feleséget. Így aztán beutazhattam az országba – mesélte egykedvűen.

De az amerikai álomról hamar kiderült, hogy nem adja magát könnyen. Markó a „My name is Markó"-n kívül egy

mondatot sem tudott angolul, márpedig nyelvtudás nélkül a kaliforniai alvilágban sem tudott labdába rúgni, és Szájmonék egyetlen fajsúlyosabb balhéba se vették be.

És bár nem beszélt nyelvet, erős fizikuma és bevállalós természete miatt Szendrő egy idő után irigy lett rá.

– Egyikünknek mennie kellett. Ő nem tudta elviselni, hogy kajakabb vagyok nála, hogy mindent jobban el tudok intézni. A kábítószer kikészítette az agyát, egyesek meg cukkolták, hogy itt az új srác, rá már nincs is szükség – mesélte Markó.

Pedig kezdetben jó haverok voltak, olyannyira, hogy Markó Szendrő Öcsi házában lakott, de nem mindig békében.

– Amikor mentem haza, puff, rám küldött egy sorozatot! Szerencsére csak a motor ment tropára. Odasétáltam, meglepődött, hogy nem szarok be tőle.

Aznap, amikor lelőtte, szintén Öcsi házában voltak, és megint összebalhéztak. Öcsi behúzott egyet Markónak, aki az ütéstől hátraesett, de észrevette, hogy a haverja a csizmájához nyúl a pisztolyáért. Megelőzte, és inkább ő lőtte le a szállásadóját – mesélte Hámorinak. – Ha nem ezt teszem, ő végez velem! Ott volt a szobában a feleségem, meg egy ismerősöm felesége is. Öcsi összeesett, felvettem a földről a pisztolyát, betettem egy nejlonzacskóba, hogy rajta maradjon az ujjlenyomata, telefonáltam az ügyvédemnek, hogy fel akarom adni magam a rendőrségen – adta elő a saját verzióját.

Háromnapi rendőrségi őrizet után végül kiengedték. Meghallgatták a szemtanúkat, és elővették azokat a jegyzőkönyveket is, amelyek bizonyították, hogy Öcsi korábban már megtámadta őt. Amikor kiengedték, akkor szembesült vele,

hogy az újságok tele voltak a gyilkosság hírével, és „magyar bérgyilkosnak" nevezték őt, amit szintén rosszallott.

– Azt mondhatom neked, hogy soha nem voltam bérgyilkos, még senkit nem vertem meg pénzért. Aki fegyvert fog rám, azt viszont lelövöm. Ezt gond nélkül megteszem, érted?! – magyarázta az újságírónak, aki bőszen bólogatott.

Ha Szendrő halála miatt nem kellett is börtönbe mennie, később mégis ott kötött ki. Markó szerint honfitársai bepalizták, mert attól tartottak, hogy ő akar lenni a főnök. Korábbi barátnőjét, Jutkát használták fel, akit rábeszéltek, hogy buktassa le az izgága bűnözőt.

– Tartozott nekem lével, elhozta, én vittem annak, akinél saram volt, s az utcán elkaptak! Nem véletlenül lépett hozzám a rendőrség, holtbiztos fülest kaptak! Otthon aztán házkutatás, előkerül a marihuána, a kokain, a hasis! – magyarázta Markó. Hámorinak azt fejtegette, hogy nyelvtudás híján még ekkor sem árult drogot, csupán egykori csaja volt a drogos, de mégis őt vitték el a zsaruk.

– A tárgyaláson elkezdtem ordítozni, hogy ártatlan vagyok, a rendőrök agyba-főbe vertek, mert csak az ügyvéd beszélhetett. Az esküdtszék tagjai közül nyolcan azt mondták: nem bűnös, de azért rám húztak egy négyest – mesélte.

Egy év múlva azonban kiengedték, szerinte azért, mert a börtön, ahol ült, túlzsúfolt volt. Akkor ennek örült, de később rájött, hogy ez volt a legrosszabb, ami történhetett vele.

– Ez azt jelentette, hogy a bélyeg rajtam marad, már soha nem lehetek amerikai állampolgár, soha nem lehetek itt senki! Ha egy kicsit várok, talán perújrafelvételt kérhetek, esetleg elejtik a vádat. De én már kint akartam lenni. Csakhogy még százezer dollár óvadékot is kértek – emlékezett vissza. A pénzt egy haverja kifizette, így rendben szabadulhatott.

Amikor Hámorival beszélgetett, Markó azt mesélte, pénze van bőven, ám az a vágya, hogy hazajusson, sehogy sem teljesül. Nem tagadta, hogy drogkereskedelemből és testőrködésből él; azt állította, hogy híres színészeket véd, nehogy elrabolják őket.

– Én mindent árulok, kocsikat, aranyat, ruhákat, a lány is tele van lével, de jönne velem a gyerekeivel együtt. Nézd csak, hoztam neked egy fotóalbumot – mondta, és fényképeket vett elő. Az egyiken egy fehér limuzin ajtaja előtt állt, csokornyakkendőben, talpig szmokingban. Ezt a képet adta oda Hámorinak.

A sztorija szerint Markó többször megpróbált lemondani a magyar állampolgárságról, hogy egy másik útlevéllel hazajuthasson, de ez sem sikerült neki. Még az akkori sztárügyvéd, Kárpáti László segítségét is kérte, de azt is hiába.

– Minden további nélkül hazamennék! Még ma. Én nem vagyok idevaló! Magyarországot szeretem! – magyarázta az újságírónak abban bízva, hogy rajta keresztül üzenhet a magyar hatóságoknak.

Azt szerette volna, ha kegyelmet kap.

– Otthon megváltozott minden, miért ne kezdhetnék én is új életet? Már annyi csavargónak elfelejtették a bűnét…

És Markó szinte könyörgött Hámorinak, hogy mindenképpen írja meg, amit mondott.

A ZAVAROS

„Valamennyi operatív munkának lőttek, miközben a bűnözés rohamtempóban fejlődött, és vált mind erőszakosabbá és kegyetlenebbé. Mindenki tudta, hogy ez nem valaminek a vége, sokkal inkább a kezdete."

Az Amerikába szakadt gengszternek okkal volt honvágya.

Míg a nyolcvanas években az Egyesült Államok tűnhetett a szabadság országának, addig 1990-re már egyértelmű volt, hogy Magyarország az a hely, ahol az átalakulás esélyt és teret adhat a könnyű felemelkedésre; az a hely, ahol azok rúghatnak labdába, és húzhatnak hasznot a változásokból, akiknek van elég eszük, pénzük és kapcsolatuk.

Markó, aki Los Angelesből is követni tudta a hazai fejleményeket, a magyar alvilág intenzív és impulzív átalakulását és megerősödését, ugyanúgy haszonélvezője akart lenni az új korszaknak, mint az otthoniak.

Még a távoli Kaliforniából is tisztán látszott, hogy akinek van elég pénze, már Magyarországon is vállalkozhat legálisan. A korlátolt felelősségű társaságok (kft.) és a részvénytársaságok (rt.) újkori magyar történetében az első jelentős áttörést 1987, a spontán privatizáció korszakának kezdete hozta. A szocialista kormányoknak ekkor még nem volt ugyan dedikált privatizációs politikájuk, de már engedték a magángazdaság terjedését, mivel az egyre inkább eladósodott országban minden pénzre és befektetőre szükség volt. Örömmel vették, hogy külföldről tőke érkezik az országba.

A befektetők pedig vagy kivásárolták az állami vagyonelemeket, vagy vegyesvállalatokat hoztak létre. Ekkoriban született meg az a jogszabály is, amely lehetővé tette, hogy jogi személy részvétele esetén már magánszemélyek és magántársaságok is részt vehessenek rt.-k és kft.-k alapításában, de ekkor még csak állami jelenlét mellett. Az 1988-ban megalkotott gazdasági törvény azonban már ezt sem tartotta fontosnak, és lehetőséget adott bárkinek arra, hogy betéti társaságot (bt.), kft.-t vagy rt.-t alakítson. A vállalkozó kedvű magyarok közül azok, akiknek volt elég pénzük, kapva kaptak az alkalmon. 1988-ban a KSH adatai szerint már 450 bejegyzett kft. működött az országban. Igaz, ekkor még nem bukkant fel ezekben a cégekben az éjszakai élet hírhedt figuráinak neve.

A változó budapesti éjszakai életben az üzletek a nyolcvanas évek legvégén már jelentős védelmi pénzeket fizettek, és idővel a Balatonon sem volt ez másképp. Egy balatoni üzlet tulajdonosa, ha nem akarta, hogy valamelyik hivatal mondvacsinált indokkal bezárja a boltját, kenőpénzt fizetett, akkoriban egy szezonra százezer forintot. Az üzlettulajdonosoknak egy szezon alatt kellett kiszivattyúzniuk a boltból a lehető legtöbb pénzt: sokan úgy voltak vele, hogy ezeken a helyeken – egy budapesti büfével ellentétben – nincsen törzsgárda, így át lehet vágni a vendégeket, nem számít, holnap visszatér-e, vagy sem, jön helyette más.

A tulajdonos ezenkívül boltvédelmet fizetett annak a csapatnak, amelyik a védelmet adta, cserébe azok nem verték szét vagy nem gyújtották fel a boltot. Persze a helyet védő társaság ezt „elegánsan" oldotta meg. A portásokat, a szakácsot kiléptették a munkahelyről, és választás elé állították a tulajdonost: vagy az ő embereit veszi fel, vagy lehúzhatja a rolót.

A rendőrség tehetetlenül szemlélte a mozgásokat mind a fővárosban, mind a Balatonon. Miközben a nyolcvanas évek elején a Presztízs-ügyben a nyomozók minden támogatást megkaptak, ami a szervezett bűnözők bedarálásához kell, a rendszerváltozás előtt semmit. Nem tudtak embereket megfigyelni, nem tudtak lehallgatni, nem tudtak operatívan dolgozni, ráadásul a Dunagate ügy miatt a közvélemény egy kalap alá vette a rendőrség és az állambiztonság informátori hálózatát.

Emiatt felszívódtak az informátorok is, és újakat már nem tudtak beszervezni. Ügynöki hálózat nélkül viszont a rendőrök nem láttak be a bűnözői körökbe, és nem tudtak bizonyítékokat gyűjteni ahhoz, hogy a Budapesten és a Balatonon vendéglátóhelyeket üzemeltető vagy a helyektől védelmi pénzeket szedő rosszfiúkat kivonják a forgalomból. Valamennyi operatív munkának lőttek, miközben a bűnözés rohamtempóban fejlődött, és vált mind erőszakosabbá és kegyetlenebbé.

Mindenki tudta, hogy ez nem valaminek a vége, sokkal inkább a kezdete.

A rendőrség helyzetét az is nehezítette, hogy a nyugati módszereket itthon nem lehetett alkalmazni. Ha Németországban vagy az Egyesült Államokban valaki bűnös úton gazdagodott meg, akkor neki kellett elszámolnia a vagyona eredetével, és nem a hatóságnak bizonyítania, hogy a pénzt bűncselekményekből szerezte, a bankok pedig rendre jelentették a hatóságoknak, ha gyanús pénzmozgásokat észleltek.

Magyarországon a rendőrség letolt nadrággal, eszköztelenül nézett szembe az egyre izmosodó gengszterekkel, és nem is csinált titkot belőle, hogy béna kacsaként mozog. „Átmeneti korszakban vagyunk. A rendőrség egységei most

álldogálnak egy kicsit, és nem tudják, hogy mi a teendőjük" – nyilatkozta 1990 nyarán a *168 Órá*nak Tonhauser László.

Nem csoda, hogy az alvilági Kánaánt látva azok a figurák, akik a nyolcvanas évek elején leléptek, mindenáron vissza akartak térni a szülőföldjükre.

Az Egyesült Államokban majdnem tíz évig élő, 1990-ben már negyvennégy éves, tapasztalt és minden hájjal megkent Zubó szintén hazatért.

1989 nyarán Zubót a Seattle-i Sheraton Hotelban tartóztatta le az FBI.

A magyar bűnöző nem volt ismeretlen az amerikai nyomozók előtt, mivel 1985-ben a Los Angeles-i zsaruk robbanószer birtoklása miatt egyszer már eljárást indítottak ellene. Ezúttal azonban csekkhamisítási ügybe keveredett. Zubót, akit a szövetségi nyomozók a Los Angeles-i „magyar maffia" oszlopos tagjaként ismertek, egy magyar honfitársa nyomta fel az FBI-nál, azt állítva: hamis csekket akar rajta keresztül értékesíteni, ráadásul halálosan megfenyegette. Zubóval ezután egy fedett FBI-ügynök találkozott, akinek a magyar gengszter elmondta, hogy egy évvel korábban egy New York-i bankból ellopott csekkeket akart eladni. Nem tudni, hogy Zubó hogyan úszta meg ezt az ügyet, de tény, hogy 1990-ben – németországi kitérővel ugyan, de – már Magyarországon bukkant fel.

A magyar rendőrök úgy tudták, hogy Zubó az FBI besúgója lett, így még az is elképzelhető, hogy odakint alkut kötött a hatóságokkal, és ezért nem esett bántódása a csekklopási ügyben.

Volt azonban valaki, aki szintén vissza akart térni, de akárhogy szerette volna is, nem sikerült.

AZ UTOLSÓ TELEFONHÍVÁS

„Háromszor lőtt, az egyik lövedék Markó fején ment át. A magyar gengszter hatalmas, izmos teste zsákként dőlt el az étterem ajtaja előtt."

Amikor a hollywoodi magyar étteremben Russ Kuster nyomozó felpattant a székéről, fegyvert rántott és Markó Bélára szegezte, a vérgőzös tekintetű gengszter egyből felé fordult. Markó pisztolyának lézerirányzéka, aminek a vörös fénye addig Jenőnek, a vendéglő tulajdonosának a mellkasán világított, most már Kuster testét vette célba. Az étteremben lévő tucatnyi ember érezte, hogy nagy a baj.

A személyzet tagjai ismerték Markót. Tudták, nemcsak erős, de veszélyes alak is, aki évekkel ezelőtt, az igazságszolgáltatás elől menekült Magyarországról Kaliforniába.

Néhány perccel korábban Markó az étteremben még a Budapesten élő édesanyjával beszélt telefonon.

– Csókolom, mama! Felhívtalak, és egy kicsit be vagyok rúgva.

– Béla, ne igyál! Tudod, akkor megvadulsz, és csak hülyeségeket csinálsz. Menj haza, fiam!

– Jó, anya, csak még hallgasd meg a kedvenc számodat! – mondta Markó, majd az étterem zongorájához tartotta a telefont, és halkan énekelt a zenére: „Ne sírj, anyám a te rossz fiadért..."

– Béla, köszönöm, de légy szíves, menj haza! – kérlelte egyre idegesebben az anyja.

– Jól van, ne aggódj. Máris fizetek, majd otthonról újból jelentkezem – felelte Béla, majd kért még egy italt Jenőtől, de az megtagadta tőle.

Markó ekkor kiviharzott az ajtón, és a személyzet azt hitte, véget ért a balhé. Pedig a nehézfiú csak az utcán parkoló Harley Davidsonjához sietett, hogy magához vegye kilenc milliméteres pisztolyát, amit a vendéglőbe visszatérve rögtön Jenő homlokának szegezett.

Mindenki megrémült, csak Jenő barátja, az étterem törzsvendége, az ötvenkét éves Kuster őrizte meg hidegvérét. Több mint két évtizedes rendőri pályafutása alatt látott már ezt-azt, gyilkossági zsaruként nem egy veszélyes bűnözővel volt dolga. Nyolc évvel korábban egy gyilkossági ügyben még magával Markóval is találkozott, de az már sosem derül ki, hogy akkor ott az étteremben felismerték-e egymást. Aznap este Kuster csak jól akarta magát érezni kedvenc éttermében, ahol nemcsak Jenővel, de az alkalmazottakkal is szívesen csevegett. Ezúttal is szolgálaton kívül iszogatott, de most akcióba lépett. Ám ahogy felugrott, hogy a barátja védelmére keljen, és lecsillapítsa Markót, a nagydarab magyarnak elborult az agya.

Hat golyót eresztett Kusterbe. A zsaru, akinek már csak egy éve volt hátra a nyugdíjazásig, a testét ért lövésektől összerogyott. Arra viszont Markó sem számított, hogy az egykor tengerészgyalogosként is szolgáló nyomozó a földön haldokolva, utolsó erejét összeszedve is képes volt tökéletesen célozni. Háromszor lőtt, az egyik lövedék Markó fején ment át.

A magyar gengszter hatalmas, izmos teste zsákként dőlt el az étterem ajtaja előtt.

A drogoktól már erősen leépült harminchét éves bűnöző 1990. október 9-én este, a Hungarian Hilltop étterem padló-

ján halt meg. Ott, ahol Los Angeles legjobb gulyáslevesét lehetett kapni, több tízezer kilométerre Budapesttől.

Attól a várostól, ahol Markót bő egy évtizeddel korábban az alvilág császárának tartották, és ahová élete utolsó időszakában már nagyon szeretett volna visszatérni, mégsem tehette. Markó kalandos pályafutása akkor és ott, gulyáslevesillatban és jajveszékelések közepette véget ért.

Kivégzője és egyben áldozata, Russ Kuster néhány órával később, egy közeli kórházban hunyt el.

Markó halála napjának reggelén a helyi napilap, a *Los Angeles Times* interjút közölt a szocialista rendszer és a szovjet megszállás alól felszabaduló Magyarország frissen megválasztott miniszterelnökével, Antall Józseffel. Munkanélküliség, infláció, korrupció – sorolta a lapnak a legfőbb bajokat a kormányfő, és körültekintően írta le, hogy milyen nehézségekkel küszködik az éppen rendszerváltó keleti blokk országa, ahonnan korábban rengetegen menekültek Nyugatra. Két nappal később ugyanez a lap címlapon hozta a hős nyomozó, Kuster és a Magyarországról származó illegális bevándorló végzetes tűzpárbajának hírét. A kaliforniai újságolvasókat sokkolta, hogy a nyomozóval egy olyan, illegálisan az országban tartózkodó bűnöző végzett, akit ismertek ugyan a hatóságok, mégsem tudtak vele mit kezdeni.

A gyilkos lövöldözés után a Hilltop étterem bezárt. Jenő három évvel később, a város egy másik részén nyitott újra magyar vendéglőt.

Markó halála szimbolikus jelentőségű a magyar alvilág történetében, még akkor is, ha semmilyen következménye nem volt a magyarországi bűnözők életére. Markó ugyanis már a hetvenes–nyolcvanas években megtestesítette mindazt az

erőszakosságot, amely a kilencvenes évek magyar alvilágában természetes, mondhatni, mindennapi lett.

Ha irányítója nem is, de disszidálásáig kulcsfigurája volt annak a budapesti bűnözői körnek, amely meghonosította azt, aminek a létezését a szocialista állam vezetése és a kommunista propaganda konokul tagadott: a szervezett bűnözést, amelynek 1990 után már semmi nem állhatott az útjába.

III. fejezet

A KÁOSZ KORÁBAN

1990–2000

Főbb szereplők: Gábor, Zubó, Totka Pál, Cinóber, Brazil, Csülök, Seres Zoltán, Csobolya Attila, Kisbandi, Prisztás József, Tasnádi Péter, Hakan, Menyét, Asszony Feri, Jozef Roháč (Patkány, Fogász), Vizó, Dóri Sándor, Fater*, Zaharovics Zoltán, Badr Chakhakhiró, Csontkezű, Turek, Recskó Árpád, Szlávy Bulcsú, Berci, Szeva bácsi, Tanyi György, Lakat, Hofi, Muskovics Gyula, Olasz Misi, Boros Tamás

A FEJEZETBEN MÁR-MÁR ZAVARBA EJTŐEN SOK NÉVVEL TALÁLKOZUNK. A kilencvenes évek sűrű évtized rengeteg sztorival, sok halottal és korrupt rendőrrel. Illegális pénzváltók válnak egyszerre milliomossá és áldozattá, a vendéglátóhelyek világában a védelmi pénz központi fogalommá válik, a folyamatosan gazdagodó gengszterek legálisnak tűnő vállalkozásokba mentik át a pénzüket. Hazatérnek a Los Angeles-i magyar maffia túlélői, köztük Zubó. És akárcsak ő, egy fiatal taxis, Vizó is bordélyházat nyit, hogy később rendőri hátszéllel a belvárosban terjeszkedjen tovább. Seres és Csobolya néhány elismert sportolóval rövid életű őrző-védő céget verbuvál, a semmiből felbukkanó Szlávy Bulcsú a Balaton királyának kiáltja ki magát, Tasnádi Péter pedig a kamáslis maffiafőnök szerepében tetszeleg. Mindeközben olyan fiatal bűnözők tűnnek fel, akiknek semmit sem jelent az emberélet; Csontkezű rémtetteitől még most is verejtékezik a homlok. Megerősödik Gábor egykori börtöntársa, az autókereskedést vezető Fater, és vele együtt teret nyer a gátlástalanul erőszakos Tanyi-brigád is. Az alvilág rákap az olajbűnözésre, aminek Gábor lesz a központi szereplője, aki szárnyai alá veszi az egyre agilisabb Menyétet. A kibogozhatatlannak tűnő, folyamatosan változó viszonyokat egy olyan leszámolássorozat teszi még ijesztőbbé, amelynek az okait még ma sem látjuk tisztán.

PIROS LÁMPA

„A piacgazdaságból Pesterzsébeten jelen pillanatban
csak annyi látszott, amennyit a Red Palace
kirakatában látni lehetett."

Már három órája kóválygott a pesterzsébeti polgármesteri hivatalban Zacsek Gyula, hogy találjon egy illetékest, aki magyarázatot ad arra, mi a fene történt a Világosság mozival. Amikor a *168 Óra* újságírója utolérte, Zacsek kutyaszorítóban érezte magát, és arról győzködte a riportert, hogy nincs köze a botrányhoz. Ő is csak pár napja vette észre, hogy a mozi helyén már a Red Palace nevű mulató áll, és az épület falán futó neonreklám, valamint a fotón pózoló félmeztelen nő félreérthetetlenül jelzi: ez bizony kupleráj.

Zacsek Gyula, a kormányzó párt, az MDF színeiben politizáló országgyűlési képviselő két évvel korábban azzal robbant be a köztudatba, hogy a Határ úton létrehozta az első, hamar népszerűvé vált termelői piacot, amelyet később MDF-piacként emlegetett a közönség.

Az MDF ekkorra viszont már nem örvendett túl nagy népszerűségnek, pedig csak alig valamivel több mint fél év telt el azóta, hogy a párt vezetésével 1990. májusban felállt az immár demokratikus körülmények között megválasztott kormány. Növekvő infláció, tömeges munkanélküliség, romló közbiztonság, és mindennek tetejébe az üzemanyagárak elképesztő emelkedése miatt életre hívott taxisblokád kötötte gúzsba az országot.

Az MDF-kormány piacgazdaságot, szabadságot és európaiságot ígért.

A piacgazdaságból Pesterzsébeten akkor csak annyi látszott, amennyit a Red Palace kirakatában látni lehetett. Zacsek attól tartott: a kupleráj állandó vendégei lesznek a pár kilométerrel odébb lévő kamionparkoló látogatói: törökök, arabok és még ki tudja milyen nációk zsiványai. Attól is joggal lehet tartani, hogy kiépítik a kábítószerpiacukat, és a bűnözéssel amúgy is terhelt XX. kerületnek befellegzett – aggodalmaskodott a képviselő a *168 Óra* riporterének.

Ha Zacsekot kiverte is a víz, a Red Palace többségi tulajdonosa, a húszas éveit taposó, ravasz mosolyú fiatalember, Vizó egy csöppet nem aggódott. Az átmeneti rendszer jellegzetessége volt, hogy amikor kibérelte az akkor már jó ideje üresen álló mozi épületét, még a tanács illetékeseivel intézte az engedélyeket, ám amikor a kerület szembesült az átalakítás eredményével, a lakosok már a polgármesteri hivatalt támadták. A hivatalos engedélyek birtokában a szórakozóhely támadhatatlannak tűnt, és Vizó amiatt sem érzett különösebb lelkiismeret-furdalást, hogy az eljárás elején csupán melegkonyhás, zenés vendéglátóhelyet ígért.

– A kerület szülötte vagyok. Mindig ezen a környéken éltem. Eddig egy ipari szövetkezet elnöke voltam, ami korábban ugyanebben az épületben működött, de a gazdálkodási körülmények sajnos olyanok voltak, hogy a szövetkezet nem prosperált. Új vállalkozásba kellett fognunk – magyarázta a Red Palace tulajdonosa annak a riporternek, aki Zacsekot is faggatta.

Vizó egy percig sem tagadta, hogy a Red Palace bordélyház, ahol szexuális szolgáltatást nyújtanak a vendégeknek. Azzal érvelt, hogy Nyugat-Európában tea-, masszázsszalon, toplessbár vagy éppen szexklub név alatt számtalan hasonló

hely működik, ráadásul akkor már Magyarországon is legalább száz hasonló szexmasszázsszalon üzemelt gond nélkül.

Még viccelődött is a riporterrel, amikor sajátságos gazdaságpolitikai fejtegetésbe kezdett, mondván: a mai magyar ipari és mezőgazdasági kultúra nem, a magyar lányok viszont világszínvonalúak, és ezen a téren „infrastrukturális és nyersanyagproblémák" sincsenek.

Az újságíró nem tudta, hogy Vizó korábban taxisként dolgozott, és a nyolcvanas években sűrűn megfordult a Randevú diszkó környékén. Az éjszaka pillangóit megismerve, a rendszerváltozás környékén találta ki, hogy sokkal több pénzt kereshetne, ha nemcsak fuvarozná, hanem dolgoztatná is a hölgyeket.

Vizó tizenkét-tizenhárommillió forintot költött az épület átalakítására. Biztos volt abban, hogy hiába tiltakoznak a helyiek, a Red Palace működni fog, mert – ahogy azt a *168 Óra* újságírójának fejtegette – „aki demokráciában és liberális piacgazdaságban gondolkodik, az adminisztratív úton nem tehet semmit ellene".

A bordélyház földszintjén öt, az emeleten négy szoba várta a vendégeket. Vizó „betanított munkásként" alkalmazta a masszőrnőket, és a nívós kiszolgálás jegyében még angolnyelv-tanfolyamot is szervezett nekik. A magyaroknak ezerötszáz forintot kellett fizetniük a belépőért, a külföldieknek egy ezressel többet, de a megemelt összegért már egy ital is járt. Egy-egy lány szolgáltatásáért hatezer forintot kellett fizetni, az akkori *havi* átlagkereset felét.

Azok a honpolgárok, akik ötezer-nyolcszáz forint minimálbérből éltek, álmodni se mertek arról, hogy ennyi pénzt kifizessenek egy-egy aktusért. Ezzel szemben a Red Palace-ban dolgozó prostituáltak akár 350 ezer forintot is megkereshettek havonta, így nem nehéz megbecsülni, hogy a hely

fiatal főnöke, aki arra vágyott, hogy egyszer majd uralja a budapesti éjszakai életet, már ekkor milliókat szakított az üzleten.

Amennyire hamar jött a siker, olyan gyorsan el is tűnt: 1991. augusztus 9-én a rendőrség erkölcsrendészei ellepték a mulatót, és nem voltak túl megértők.

„Vége a bulinak!", mondták a zsaruk, kifelé terelgetve a lányokat és a vendégeket, akik zömmel külföldiek voltak; a hiányosan vezetett vendégkönyv szerint *a helyen alig* voltak magyar állampolgárok.

Vizót őrizetbe vették, és mindez a legrosszabbkor történt: javában zajlott a Hungaroringen a Forma–1, és annyi vendég érkezett, hogy Vizó erre az időszakra szabadnapot sem engedélyezett a lányoknak.

Amíg Vizó rács mögött várta a fejleményeket, a Red Palace bezárt. Szabadulása után a vállalkozó azonban ugyanott folytatta, ahol abbahagyta: Dolce Vita néven a belvárosban nyitott új bárt.

Azt, hogy pontosan mi történt vele az előzetes letartóztatása alatt, legfeljebb csak ő maga tudhatja, az éjszakai életben erről mindössze annyit susmorogtak: olyan jó viszonyba került a rendőrökkel, hogy aztán ennek a kapcsolatnak köszönhette viszonylag gyors és agresszív terjeszkedését.

Az, hogy egy központi helyen lévő, egykor nagyon népszerű moziból egyszer csak bordélyház lesz, jól jellemezte a rendszerváltozás zavaros időszakát. A korszakot, amikor nem mindenki azt kapta, amit várt.

Mire 1990-ben az MDF kormányra került, Budapestet ugyanis már belakta az alvilág, és a fővárosban mindennaposak voltak a rablások, betörések. A rendszerváltozás idején a feketepiacon már pisztolyokhoz és géppisztolyokhoz is könnyedén hozzá lehetett jutni: egy komplett gázfegy-

verért – többfajta lövedékkel együtt – ötven–nyolcvanezer forintot kértek a kereskedők.

Az előző fejezetben megismert figurák által uralt és szervezett alvilág kemény magja néhány száz, a holdudvar több ezer emberből állt.

Leginkább betörésekre, valutázásra, csempészésre és prostitúcióra szakosodtak, és az így szerzett pénzt törvényes, a családtagjaik, legtöbbször a barátnőik nevén lévő üzletekbe, presszókba, butikokba, éttermekbe, szépségszalonokba, játékgépekbe, nyerőautomatákba fektették.

Meg kell jegyeznünk, hogy Vizó letartóztatása előtt (utána pedig még inkább) arról is számtalan hír terjengett, hogy a legmenőbb bűnözők ügyészeket, bírókat is lefizettek, de erre a rendőrök sohasem találtak bizonyítékokat.

Azt persze a nyomozók is tudták, hogy a bűnüldözők világa sem csupa becsületes emberből áll; a nyolcvanas években az egyik betörőbandáról például az derült ki, hogy rendőrtisztek is vannak köztük. Az intő jelek ellenére a rendőrök ekkor még úgy gondolták, hogy az egyre erősödő hazai szervezett bűnözés nem akar beépülni az igazságszolgáltatásba. Az ok prózai: enélkül is elérték azt, amit akartak.

A bűnüldözők amúgy sem vehették fel a versenyt a bűnözőkkel.

A nagy- és kisfőnökök ekkor már BMW-vel jártak, miközben a rendőrautókban kis hatósugarú, megbízhatatlan rádiók üzemeltek, rosszabbak, mint a taxikban. A vidéki rendőrkapitányságokon a hónap végére elfogyott az üzemanyagra szánt pénz, így a rendőrök vagy nem járőröztek, vagy saját zsebből tankoltak. És bár az országban egyre nőtt a munkanélküliség, kevesen jelentkeztek rendőrnek – több száz járőr és bűnügyi nyomozói állás volt betöltetlen. Ezen a bérezés sem segített sokat: egy rendőr 1989 környékén

havi nyolcezer forintot keresett. A rendőrség annyira legatyásodott, hogy a nagyvállalatok támogatása nélkül életképtelen lett volna; elterjedt gyakorlat volt, hogy különböző cégek technikával, épülettel segítették a rendvédelmi szervet. Ez viszont megint az éles eszű bűnözőknek és ügyeskedőknek kedvezett, akik így legális vállalkozásokon keresztül tudtak közel férkőzni a bűnüldözőkhöz. *A rendőrség környékén olyan támogató cégek is megjelentek, amelyeknek a tulajdonosi köre valójában bűnözésből élt.*

A rendőrök ráadásul a politikai változásokat is nehezen élték meg. A sajtóban ekkoriban feltűnően sok karikatúra jelent meg az intézkedni félő, bizonytalan rendőrökről, akik képtelenek eldönteni, mitévők legyenek a békés polgárt éppen fojtogató csibészekkel szemben.

A bűnözők helyzeti előnyét az is növelte, hogy 1990-re megszűnt a jogszabályok stabilitása. A régi szabályokat már nem alkalmazhatták a rendőrök, legalábbis nem úgy, mint korábban.

Az új üzleti lehetőségekkel kecsegtető vadkapitalizmus gyümölcseiből pedig egyre többen akartak részesedni a nehézfiúk közül.

Ez pedig nem ígért túl sok jót a következő évekre.

GYORS PÉNZ

„Az Express Money magyarországi történetét, amihez Dóri az arcát adta, botrányok sorozata kísérte. Több tízmillió darabot adtak el belőle. A szervezők fél év alatt másfél milliárd forintot kaszáltak. Adómentesen."

A balatonaligai volt pártüdülő sétányán nem kis feltűnést keltett, amikor 1990 nyarának egyik meleg estéjén megjelent egy hatalmas, sötétített üvegű limuzin. A luxusautóból egy napszemüveges férfi szállt ki, az amerikai–magyar Dóri Sándor. A kalandos életű üzletember még húszévesen, 1965-ben gyűjtött össze annyi valutát, hogy megléphetett az országból.

Először Angliába, majd Németországba, végül az Egyesült Államokba ment. Las Vegasban rákapott a szerencsejátékra. Sokat veszített, de szerencséjére nem került összetűzésbe a helyi maffiatagokkal. „Szerencsémre nem volt annyi pénzem, vagy tán az akaraterőm volt elég erős, hogy a végletekig azért nem mentem el" – mesélte egy interjúban életének erről az időszakáról. 1968-ban beiratkozott egy vendéglátós képzésre, kitanulta a krupié szakmát, 1976-ban pedig egy kaliforniai építési vállalkozó mellé szegődött, ahol az üzleti élet fortélyait sajátította el.

Már a hetvenes évek elején vissza-visszajárt Magyarországra, 1978 után pedig már néhány üzletet is lebonyolított. Az amerikai kontinensen nagy kereslet volt a Mercedesekre, amelyeket Európában sokkal olcsóbban lehetett beszerezni. Dóri kihasználta, hogy idehaza akkoriban cserélték le a nagy nyugati állami autókat szovjet kocsikra, és saját bevallása szerint tíz minisztertanácsi Mercedest vásárolt meg, ezeket később az Egyesült Államokban értékesítette. A nyolcvanas évek közepén ismerte meg első feleségét, Komlósi Ildikót, aki később híres opera-énekesnő lett. A házasság nem alakult túl jól, és háromévi együttélés után Dóri visszatért az Egyesült Államokba, majd nem sokkal később elvett egy japán nőt.

A rendszerváltozás után az amerikai sajtóban is felbukkant a neve, mégpedig azért, mert híre ment, hogy Magyarországon elsőként vág bele a szerencsejáték-iparba. A kaliforniai *The San Francisco Examiner* című lap 1991. április 7-i számában megjelenő cikkben gazdag vállalkozóként jellemzik, de a szerző azért megjegyzi: Dóri nem Magyarország Donald Trumpja. Ekkor még senki nem sejtette, hogy az akkor még csak üzletemberként ismert Trump valaha is az Egyesült Államok elnöke lesz.

Tény, hogy Dóri Sándor lett az ügyvezetője annak a Gamex Kft.-nek, amely az első kaparós sorsjegyet, az Express Money-t forgalmazta Magyarországon.

Mindez azért is érdekes, mert az egykori nyomozó, Tonhauser László önéletrajzi könyvében azt írta, hogy az Express Money sorsjegyet valójában Zubó honosította meg. Ha azonban az Express Money-t forgalmazó cég mögött álló gazdasági társaságokat szemlézzük, akkor Zubó neve sehol sem bukkan fel, bár az igaz, hogy a rendszerváltozás után már ő is visszatért Magyarországra, akárcsak a Los Angeles-i maffia vezérének kikiáltott Szájmon.

A cégadatokból könnyen kiolvasható, hogy az ügyletben Dóri a kirakatember szerepét töltötte be, a tőkéről viszont igazi nagypályások gondoskodtak. A Gamex egyik tulajdonosa ugyanis egy olyan gazdasági társaság volt, amely Har-

gitai György érdekeltségébe tartozott. A kiváló orosz kapcsolatokkal bíró Hargitai a szocialista érában bizalmas pozíciót töltött be a katonaság és a titkosszolgálatok számára elektronikai berendezéseket gyártó Videotonnál, és ő volt az is, aki 1992-ben Széles Gábor nagyvállalkozóval közösen bankhitelből privatizálta a Videotont.

A rendszerváltozás után Hargitai rendszeresen az aligai üdülőben látta vendégül a vele üzleti kapcsolatban álló befolyásos orosz, német és magyar partnereit. Ami viszont ennél is lényegesebb: az orosz piacról importált, első magyarországi kaparóssorsjegy-bizniszben is érdekelt lett.

Az Express Money magyarországi történetét, amihez Dóri az arcát adta, botrányok sorozata kísérte. Fél év alatt több tízmillió darabot adtak el belőle, ezzel a szervezők másfél milliárd forintot kaszáltak. Adómentesen. Annyit kellett csak tenniük, hogy a vámhivatalnál lefizettek valakit, így a sorsjegyeket közszükségleti cikként hozhatták be az országba, vámmentesen. Az orosz piacon viszont nem alakultak túl jól a dolgok, Hargitainak tartozásai lettek, így jobbnak látta megpattanni, és Kaliforniába költözni.

A szerencsejáték-üzlet nem csak a kaparós sorsjegyekben utazó Dóriéknak hozott hasznot. Ekkor már országszerte kaszáltak azok a vállalkozók is, akik annak idején belefogtak a játékgépes bizniszbe. Ezek közé tartozott a kártyázásból, majd uzsorázásból dúsgazdaggá váló Prisztás József és a lőrinci fenegyerek, Seres Zoltán is.

A nyolcvanas évek végén betiltották ugyan az újabb nyerőgépes-játékgépes engedélyek kiadását, és csak különleges eljárásban lehetett ilyet igényelni, ez különösebben nem zavarta a piacot. Amiatt sem, mert a rendszerváltozás után, a sorozatos átszervezések közepette eltűntek az engedélyek másolatai. Így gyakorlatilag senki nem tudta megmondani,

hány legális játékgép lehetett forgalomban az országban. A számítások szerint negyven-ötvenezer gép üzemelhetett, többségük illegálisan, mivel a hatóságok csak nagyjából kétezer-ötszáz gépre adtak ki engedélyt. Adót is csak azok fizettek, akik engedéllyel üzemeltettek gépeket, de a felügyeleti szervek még azt sem tudták ellenőrizni, hogy a legálisan tartott játékgépek mennyi pénzt termelnek a gazdáiknak.

Az 1991-ben alakult Szerencsejáték-felügyeletnél mindössze azt tudták megbecsülni, hogy évente nagyjából húszmilliárd forint bevételtől eshet el az állam.

SZÁMLAKÉPES BEHAJTÓK

„Seres Zoltán tudatosan gyűjtötte a Fantom köré azokat
a jellemzően küzdősportokban jeleskedő állástalan fiatalokat,
akikről tudta: elég bevállalósak ahhoz, hogy tudásukat
az éjszakai életben is kamatoztassák."

Éktelen ordibálás és sikoltozás verte fel a budapesti Gyógyszergyár utcai panelházak lakóit 1991. január 8-án este.

– A szemét anyátokat! Adtunk már másfél milliót! Menynyi kellene még?! – ordibálta Asszony Feri felesége, miközben földszinti lakásuk előtt kigyúrt férfiak jelentek meg.

A szomszédok a *Klinika* című népszerű német tévéfilmsorozat aktuális epizódját nézték, de a kórházban történtek helyett Asszony Feri családi és üzleti életének aktuális mozzanatait követhették nyomon. Az még a kívülállóknak is nyilvánvalóvá vált, hogy elszámolási vita lehet a nyugati

autókkal érkező hívatlan látogatók és a gyufázó család feje között. A csetepatéra összesereglettek a környékbeli lakók, volt, aki fürdőköpenyben, volt, aki melegítőben ment ki, hogy megnézze, mi folyik Asszony Feriék lakása előtt.

A látogatók a Fantom Kft. emberei voltak.

A Fantomot, mint a rendszerváltozás után alakult első vagyonvédelmi cégek egyikét, jól ismerték a budapesti alvilágban. Már csak azért is, mert olyan hírhedt csibészek alapították 1990 őszén, mint Seres Zoltán és Csobolya Attila, de a tulajdonosi körben felbukkantak országosan ismert sportolók, például Alvics Gyula ökölvívó és az éjszakai szórakozóhelyeken már a nyolcvanas évek közepétől kidobóként dolgozó Növényi Norbert olimpiai bajnok birkózó is.

A Fantom nevet mégsem az alapítók, hanem a Lőrinc étterem egyik legendás törzsvendége, Túró találta ki, mondván, „titokzatos és erős a hangzása". Seres Zoltán tudatosan gyűjtötte a Fantom köré azokat a jellemzően küzdősportokban jeleskedő állástalan fiatalokat, akikről tudta: elég bevállalósak ahhoz, hogy tudásukat az éjszakai életben is kamatoztassák. Bár a cég nem hirdette magáról, a tulajdonosai között volt a Nemzetbiztonsági Hivatal egyik munkatársa is, egy másik tulajdonos édesapja pedig az egyik kerület rendőrkapitányaként dolgozott.

Budapesten ekkorra már teljesen elterjedt az a gyakorlat, hogy a vendéglátóhelyek, diszkók védelmi pénzt fizettek, cserébe a védők garantálták a hely biztonságát. A Fantom ezt a tevékenységet próbálta legalizálni azzal, hogy céges formában, a védeni kívánt ügyfelekkel szerződést kötve végezte el a feladatot.

De nemcsak vendéglátóhelyek kértek védelmet a cégtől, hanem olyan alvilági figurák is, akiknek gondjuk akadt egy másik zűrös társasággal.

Asszony Feriéknek szintén egy ilyen megbízás miatt gyűlt meg a bajuk a fantomosokkal. A Gyógyszergyár utcai csetepaté előtti nap olyan fiúk keresték fel a fantomosokat, akik Asszony Feriék gyufás csapatának dolgoztak. Emlékeztetőül: a gyufázás lényege, hogy három gyufásdoboz alá egy piros pici gömböt rejtenek, majd megkeverik a dobozokat. Ezután a megállapodott összeg fejében meg lehet tippelni, melyik doboz alatt lehet a piros. Ha jó a tipp, a tét dupláját kapja meg a játékos. Csakhogy nyerni nem lehet, mert valójában egyik doboz alatt sincsen ott a kis gömb – ez a csalás lényege.

Az Asszony Feriéknek dolgozó gyufázó fiúk önállósodni akartak, ami azonban szúrta a klán vezetőjének szemét.

Asszony Feri gyufázós csapata ekkor már Németországban űzte az ipart, és kereste degeszre magát. A fiúk Lipcsében naponta hat-hétezer márkát, akkori árfolyamon 280 ezer forintot kerestek, de a pénzt le kellett adniuk Asszony Feriéknek. Kezdetben minden simán ment, és a megállapodás szerint megkapták a pár száz márkás jutalékukat, de később egyre kevesebb pénzt osztottak nekik vissza.

Lázadni nem nagyon mertek, mivel elvették tőlük az útleveleiket, és azzal fenyegették meg őket, hogy bosszút állnak rajtuk, ha lelépnek. Két hónap gyufázás után a fiúk megelégelték a fenyegetéseket, és azt is, hogy kocsiban kell aludniuk, miközben a főnökeik luxusszállodákban laknak.

Miután megléptek, Budapesten segítséget kértek a fantomosoktól, az egyetlen társaságtól, amelyről úgy gondolták: védelmet nyújthat Asszony Feriék ellen.

Seresék elvállalták a megbízást, már csak azért is, mert egyáltalán nem féltek a gyufás romáktól. Asszony Ferit és népes családját régről ismerték, és azzal is tisztában voltak, hogy a klán feje annak a Tonhauser László sztárnyomozónak

az informátora, aki „cigány vonalon" dolgozott, majd a nyolcvanas évek elején a Presztízs-ügy egyik irányítója lett. Tonhauser ekkoriban az ORFK-n megalakult Nemzetközi és Szervezett Bűnözés Elleni Szolgálat első embere volt. (Ez volt az első olyan magyar hatóság, amelynek a szervezett bűnözői körök felderítése volt a célja.)

A fantomosok még aznap, hogy az egyik szakadár fiú felkereste őket, a Gulliver Szálló előtt összefutottak Csurival, a gyufás csapat egyik tagjával.

– Másnap este 8-kor Asszony Feriék legyenek a Rózsaszín Cicában, hogy megbeszéljék a dolgokat – ezt adták Csuri értésére, de hiába, Asszony Feriék nem mentek el a bárba. A fantomosok ekkor benéztek több angyalföldi szórakozóhelyre, de sehol sem találták őket. Ezután döntöttek úgy, hogy elmennek Asszonyék óbudai lakásához – négy kocsival, nagyjából tucatnyian érkeztek a Gyógyszertár utcába.

– Másként ismertünk téged. Minek avatkozol bele, te nem vagy terrorista – üvöltötték a gyufások, amikor meglátták a fantomosok között Csobolyát. Ő pedig tényleg megpróbálta nyugtatgatni a kedélyeket, de hiába: a romák késeket, kardokat, pisztolyokat vettek elő, tartva attól, hogy a fantomosok nekik esnek. Az állóháborúnak a kiérkező kerületi rendőrök vetettek véget. Csobolyáékat bevitték a rendőrségre, holott a zsarukat a fantomosok hívták ki a helyszínre.

A Fantomot ekkor már nemcsak az alvilág ismerte, de a bűnügyi újságírók is. Még az Asszony Feriékkel való összezördülés előtt, 1990 őszén megjelent egy cikk a *Kurír*ban, ebből kiderült, hogy ez idő tájt már több tucat vagyonvédelmi kft. és gazdasági munkaközösség (gmk) működött Budapesten, és elterjedőben volt egy „elmés", de korántsem bonyolult módszer: egy csoport megkereste a szórakozóhely

tulajdonosait. A társaság balhézik, székeket, asztalokat borogat, esetleg beleköt egy-egy vendégbe, rosszabb esetben el is veri őket. Napokkal később megjelenik egy másik csoport, amely fölajánlja, hogy megvédi a helyet a randalírozóktól, balhés figuráktól. A tulajdonosok fizetnek, noha tudják, hogy a két társaság összejátszott egymással.

Bár a *Kurír* cikkében nem említették meg a Fantom Kft.-t, megjelenése után Növényi Norbert felhívta az újságírót, hogy elmondhassa a cég álláspontját. „Mi ilyen alvilági módszereket nem alkalmazunk" – mondta Növényi.

Igazukat bizonyítandó a fantomosok, köztük Seres, elvitték az újságírót a Rózsaszín Cicába.

„Az ismeretlenségből viszonylag gyorsan emelkedik az ember a hírnév, a pénz világába, aztán hiába szerzett babérokat magának és az országnak, amikor alább ereszkedik a csillaga, mert például kiöregszik, máris »ejtik«. Nálunk nem megoldott a teljesítményhez méltó, tisztes visszavonulás. Hasonlít ez a vezetőváltáshoz. Elég furcsa, ha egy sztár a magaslatokból, teszem azt, vasgyári melósnak huppan vissza. Ezért vagy még fénykorában brusztol ki magának valami jó helyet, vagy például az éjszakában szerez magának valamit. Így még kapcsolódhat az egykor űzött sporthoz és a csillogáshoz, még továbbra is jól csenghet a neve" – felelte Seres, amikor az újságíró arról kérdezte, miért egykori sportolókat alkalmaz a cég.

Seresék védték az első budapesti sztriptízbárt, a Rózsaszín Cicát is, amely a Wesselényi utcában nyílt meg 1985-ben.

Ez volt az első olyan lokál, ami kívül-belül nyugati sztriptízbárra emlékeztette a vendégeket. A bárt az akkor az ötvenes éveit taposó Berci üzemeltette. Berci sok embert ismert az éjszakában, és őt is sokan ismerték. A bűnözés távol állt

tőle, még úgy is, hogy hosszú éveket töltött az éjszakában pincérként olyan éttermekben és szórakozóhelyen, ahol rendre megfordultak a nagymenő csibészek. Dolgozott a Kis Royalban, a Pipacsban és a Gundel étteremben is. Jól ismerte a régi idők gengsztereit, a kasszafúrókat, a betörőket, a striciket, a csalókat, akik aztán a Rózsaszín Cicában is állandó vendégeknek számítottak.

Bercivel óvatosan bánt az alvilág, mert azt gondolták – feltehetően okkal –, hogy a nyolcvanas években nem akárkinek engedi meg a hatóság egy ilyen klub üzemeltetését.

Amikor a Fantom Kft. képviseletében Seresék az újságíróval együtt a Rózsaszín Cicához mentek, Berci fogadta őket. A bárban két tucat bőrdzsekis, öltönyös, kigyúrt alak állt. A Fantom emberei. Berci körbevezette birodalmában az újságírót, közben pedig hosszan fejtegette, miért van szükség a cég szolgálataira.

„Kényes és fájó pont nekünk, hogy a közbiztonság ennyire megromlott, és az átalakuló rendőrség még nem elég hatékonyan vigyáz ránk. Ahol pedig pénz, ital és nő van, fokozott a veszély, hogy a bűnözők támadnak. Egy ilyen diszkrét helyen már azt is kerülni kell, hogy nézeteltérés folytán pofon csattanjon. Sok a külföldi is, vigyáznunk kell a jó hírünkre! Norbiék, Zoliék neve »márkás«, eddig is jól dolgoztak az éjszakában. Jön a »balhés« fickó, tudja, hogy kik biztosítják itt a rendet, »ja, bocs, ti vagytok itt?«, mondja, és vagy csendben marad, vagy elmegy. Ez az igazi megelőzés, nem?! Hogy mennyit kérnek ezért? Többe kerülne, ha nem volna védelem…" – mondta.

Azután, hogy a Fantom emberei Asszony Feriékkel összetűzésbe keveredtek, Seresék cégét felkapta a sajtó. A frontvonalak kristálytisztán látszottak. Az Asszony Feriékkel és a sajtóval is jó kapcsolatot ápoló Tonhauser László rendőrtiszt az egyik oldalon, a Növényit mint olimpiai bajnokot maguk előtt toló Seresék pedig a másikon próbálták győzködni a nyilvánosságot arról, ki is a nagyobb bűnöző: a fantomosok vagy a gyufázós romák?

Néhány nappal azután, hogy Asszony Feriékhez elmentek a Fantom emberei, Csobolyát a Rózsaszín Cicából vitték el a rendőrök. Végül azonban nem lett bajuk az akcióból, az ügyészség – bűncselekmény hiányában – megszüntette az eljárást. Ellenben Asszony Feriék ráfáztak, ellenük büntetőeljárás indult, amiért terrorizálták a nekik dolgozó embereket.

Később a fantomosok közül sem mindenkinek alakult jól az élete. A Fantom egyik volt tulajdonosának, egy Dzsínó gúnynevű pécsi bokszolónak a karrierje drámai véget ért. Dzsínó, akit egy baranyai nagyváros legnagyobb pénzváltójaként tartottak számon, Alvicson keresztül került be a társaságba, és neki, illetve Seresnek köszönhette, hogy a Hakan uralta lőrinci kamionterminálban valutázhatott. Egyszer egy barátja kérésére elvállalt egy németországi megbízást. Az illető arra kérte, utazzon ki vele Kölnbe, ahol egy magyar prostituáltat kellene kiszabadítaniuk egy külföldi strici karmai közül. Dzsínó elvállalta a megbízást, és egy kölni bárban találkozott is a nővel, valamint a stricivel. Az „üzleti megbeszélés" azonban tragédiával végződött: a strici szíven lőtte Dzsínót.

A pénzbehajtós piacon Seresék mellett feltűnt egy másik, az éjszakai életben otthonosan mozgó vállalkozó, a már említett Tasnádi Péter.

A vállalkozó – tetemes bankhiteltartozást hagyva maga után – 1991-ben hagyta el az osztrák fővárost. Az osztrák bevásárlóturizmus lecsengett. Hazaérve Tasnádi ugyanazt találta ki, mint Seres: erős sportolókkal vette körül magát,

és rájuk építette a birodalmát. A bécsi üzletéből megtakarított harmincmillió forintból cégeket alapított, és létrehozta a Maccabi Sportklubot, ahol edzési és versenyzési lehetőséget kínált a küzdősportokban jártas fiataloknak. Cserébe a fiúk behajtották Tasnádi és a barátai által uzsorakamatra kiadott pénzeket, és különféle szórakozóhelyek kidobói lettek. Tasnádi nem titkolta, hogy a Maccabi elsősorban üzlet, és remek lehetőség a befolyásának növelésére. Bárki beléphetett a klubba, aki leperkálta a harmincezer forint tagsági díjat, a híres embereknek viszont nem kellett fizetniük. Amikor a kilencvenes évek legelején a Fantom Kft.-ről mint alvilági cégről kezdett írni a sajtó, Tasnádi sportklubját még békén hagyták.

Seressel ellentétben – aki ha kellett, az öklét is használta egy-egy konfliktus rendezésére – Tasnádinak családi kapcsolatai nyújtottak védelmet. A sógora egy a rendőrség körében elismert és tisztelt egykori rendőr vezérőrnagy, Láposi Lőrinc volt, akivel később közös üzletet is vitt, egy őrző-védő céget. A rendszerváltozás utáni zavaros időkben egy ilyen családi kapcsolat még akkor is hátszelet adott, ha valaki nem élt vele. De ahogy a Maccabi megalapítása is mutatja, Tasnádi tudatosan kereste a fontos, befolyásos vagy éppen híres emberek társaságát.

Seresék és Tasnádiék mellett mások is megjelentek, vagy éppen már jelen voltak a védelmi piacon. Az egyik legerősebb csapatnak Sárgalábúékat tartották. Sárgalábúnak óriási tekintélye volt az éjszakában, de a klán ereje leginkább abban rejlett, hogy a széles, kiterjedt rokonságnak köszönhetően, ha kellett, az egész országból tudott mozgósítani „katonákat".

Sárgalábúéknál kisebb erőt képviseltek, de kifinomult módszerrel dolgoztak a Rákóczi tér zsiványai, Bimbiék is: a család Béláját előreküldték, hogy csinálja meg a balhét a kiszemelt szórakozóhelyen, majd megjelent Imre, aki rendezte a problémát.

Így mindenki jól járt és mindenki a pénzénél volt – mármint a Bimbi családban, a „védelmezett" jellemzően csak veszített.

OLAJOSOK

„Ahogy a hetvenes-nyolcvanas évek benzinjegycsalásairól, úgy az olajszőkítésről is tudott az egyre szervezettebbé váló budapesti alvilág krémje, de a nehézfiúk csak azután fordítottak nagyobb figyelmet az iparágra, miután látták, hogy egyre több vidéki vállalkozó tollasodott meg az üzletből."

Kereskedők, gázolaj-forgalmazók és pórul járt autósok adták egymásnak a kilincset a Miskolci Egyetem kémia tanszékén.

Olajmintákat hoztak. A bevizsgálásokért harminckétezer forintot kértek el a szakértők, de még így is megérte kivárni a tizenhat órát, hogy a pórul járt autótulajdonos megtudja: okozhatta-e a dízelautó motorjának halálát a kocsiba töltött üzemanyag?

Az olajhamisítás aranykorában jártunk, amikor nem számított rendkívülinek, ha a kutakon olcsó, rossz minőségű, Ukrajnából, Romániából importált üzemanyagot sóznak az autósokra. A keletről olcsón importált olajokban baktériumok, gombák tenyésztek, amelyek nyálkás anyagot alkotva

tönkretették az adagolószivattyúkat és a porlasztócsúcsokat. A gázolaj felületén éldegélő mikroszkopikus élőlények egy-egy rozsdásabb tartályban szaporodtak tovább. Ha pedig egy tartályban szennyezett gázolaj állt, jó eséllyel a következő töltést is könnyen megfertőzte. A helyzet annyira súlyossá vált, hogy a kilencvenes évek elején a külföldi autóalkatrész-gyártók már a garanciavállalásuk megszüntetését is fontolgatták az országban.

Az olajhamisítás receptje egyszerű: akinek van némi tőkéje, kimegy Ukrajnába, és olcsón háztartási tüzelőolajat, úgynevezett htót vásárol, ami a gázolajnál sokkal olcsóbb. A csalók ezt használták ki: a tüzelőolajból kénsav segítségével eltüntették a piros színezőanyagot, és a „szőkített" árut üzemanyagként adták tovább a benzinkutaknak. A vámosok amúgy se nagyon nézték, hogy mi van a tartályokban, főleg, ha kenőpénzt is kaptak. Az olajhamisítók leselejtezett vasúti tartálykocsikban, elhagyatott gyártelepek tartályaiban tárolták a szőkített gázolajat.

Ahogy a hetvenes–nyolcvanas évek benzinjegycsalásairól, úgy az olajszőkítésről is tudott az egyre szervezettebbé váló budapesti alvilág krémje, de a nehézfiúk csak azután fordítottak nagyobb figyelmet az iparágra, miután látták, hogy egyre több vidéki vállalkozó tollasodott meg az üzletből.

Az, hogy ez így alakulhatott, egy 1990-ben meghozott törvénynek a következménye, ami alanyi joggá tette a külkereskedelmet, így az országban tevékenykedő vállalkozók alanyi jogon kereskedhettek az ország határain kívül is. Ez azt is jelentette, hogy az addig monopóliumot élvező olajvállalat, a Mol, valamint annak jogelődje, az OKGT sok kisebb-nagyobb újonnan alakult vállalkozással kényszerült osztozni a piacon.

Kezdetben egymástól elszigetelten működő csoportok álltak rá a szőkítésre, amihez se minisztériumi, se politikai kapcsolat nem kellett, csupán kezdőtőke és vevőkör. A szőkítésből Csongrád, Bács-Kiskun, Borsod és Győr-Sopron megyében gazdagodtak meg a legtöbben, az olajban rejlő haszon pedig befolyásos honvédségi vezetőket is elcsábított.

A honvédség Petromobil Kft. nevű vállalkozása a szervezet üzemanyag-szolgálatának több magas beosztású vezetőjének tudtával vett részt az olajszőkítésben. A honvédség egyik polgári alkalmazott vegyésze végezte a piros olaj átfestését, és milliós jutalék ellenében más hamisítók olaját is tárolták.

A tüzelőolajjal történő manipulációkról a rendszerváltozás utáni első két évben szinte alig-alig írt a sajtó, legfeljebb az autós szaklapok hívták fel a figyelmet a rossz üzemanyag használatának veszélyeire.

A fűtésre szolgáló, olcsó hto után nem kellett fogyasztási adót fizetni, míg a gázolajnak minden literje után huszonhárom forintot. A htót tíz százalék áfával terhelték, míg a gázolajat huszonöt százalékkal. A rendszerváltozáskor megnyílt a piac. Addig csak az állam, de attól kezdve bárki kereskedhetett az energiahordozóval. A kétfajta gázolaj árának adótartalma közötti különbség miatt sok pénzt lehetett keresni a htóval, ha színezték. Így 1991 környékén még boldog-boldogtalan nyugodtan olajozhatott.

Az ország déli részére, különösen Szegedre az alvilág az olajszőkítés nélkül is hamar befészkelte volna magát az ekkor javában dúló délszláv háború miatt is. A határ közelsége miatt sok bűnöző tette át székhelyét a Tisza-parti városba, a csempészek paradicsomába. Alkohol, fegyver, cigaretta, kábítószer – a környéken élő bűnözők nem válogattak.

Miközben az alvilágban forogtak a milliók, az ország gazdasága 1991-ben elérte a mélypontot: több mint tíz százalékkal zuhant a GDP, a hagyományos szocialista nagyipar és a hozzá tartozó piacok összeomlottak, a harmincöt százalékos infláció csúcsot döntött.

A tébláboló országra szakadt a délszláv polgárháború következménye is, az ország déli megyéiben több tízezren kerestek maguknak menedéket, és erre az amúgy is szétesett közigazgatás felkészületlenül vagy még inkább sehogy sem reagált. Emellett az illegális bevándorlás is folyamatosan erősödött, a világ legkülönbözőbb országaiból próbáltak Magyarországon keresztül Nyugatra jutni az útra kelők.

Magyarország sodródott.

PÖRGETŐK

„A rendőrök arcról, névről ismerték a budapesti arab pénzváltókat, de hiába utasították ki őket, hamarosan megint valamelyik presszó teraszán köszöntek rájuk, mosolyogva újságolva a nagy hírt: éppen elhagyták az útlevelüket."

– Tizenöt perc múlva otthon vagyok! – telefonált élettársa édesanyjának Schwarcz János, az autókölcsönzéssel foglalkozó Conti Car ügyvezetője 1992. október 1-jének délutánján. A családfő azonban még este nyolc után sem érkezett meg. Schwarcz apósa ezért úgy döntött, kocsiba vágja magát, és elmegy veje irodájához, ám hiába csengetett, senki nem jött ki, ő pedig nem ment be. A család egész éjjel nem

aludt. Másnap reggel Schwarcz élettársa is elment az irodába – ami amolyan bemutatóterme volt a Conti Carnak –, de már csak azt látta, hogy a rendőrség kordonnal zárta körül az épületet. Ekkor tudta meg, hogy a férfi gyilkosság áldozata lett: megkéselték, a holttestét a szomszédos ház házfelügyelőjének férje fedezte fel. A gyilkost vagy gyilkosokat a rendőrség nem találta meg, így máig nem tudni, ki és miért ölte vagy ölette meg Schwarcz Jánost.

„Mercedes gépkocsit a Conti Cartól!" – olvashatták a *Magyar Nemzet* olvasói abban az apróhirdetésben, amely 1990 tavaszán jelent meg a lapban.

A hirdetés szerint az autókereskedő cég új, négyévesnél fiatalabb Mercedeseket kínált eladásra devizáért vagy forintért, de lízinglehetőséget is ígért. Mindezt egy olyan időszakban, amikor az állami Merkur autóvállalat már a végét járta, és nem tudta kiszolgálni a vevőkörét.

A piacon azok az autókereskedők voltak lépéselőnyben, akik valamilyen úton-módon Nyugatról tudtak kocsikat szerezni. Ez már csak azért sem volt könnyű, mert a valutáért megvásárolt autók „forintos" értékesítésére szóló engedélyt nehezen lehetett beszerezni. Az M3-as autópálya bevezető szakaszán telephelyet üzemeltető Conti Car egyike volt annak a több mint száz, a rendszerváltozás környékén alakult cégnek, amely autókereskedelemmel foglalkozott.

Ám volt két apró különbség: a Conti Car a többi autós céggel ellentétben drága nyugati, nem feltétlenül tiszta úton megszerzett autókra szakosodott, a tulajdonosainak, Faternak és Csülöknek a neve pedig sokkal jobban csengett az alvilágban, mint az üzleti életben; a Conti Car Nyugat-Európából behozott autói közül többel az éjszakai élet ismert figurái furikáztak. Fater volt az, akivel a Négy páncélos 1975-ös bebukása után a betörőbanda egyik tagja, Gábor barátságot

kötött a börtönben. Csülök pedig az a srác, akivel együtt Gábor a nyolcvanas évek közepén rendőrnek adta ki magát, és közösen lehúzták azt az egykori benzinkutast, Ferit, aki több ezer márkát akart eladni.

Fater és Csülök a rendszerváltozáskor már autókkal kereskedett. A simlis autókereskedők bevételi forrása, a Nyugatról behozott, kétes eredetű, idehaza értékesített luxusautók fellendítették a valutázás iparágát is.

A rendszerváltozáskor sokan Nyugaton vettek használt autót vagy bármi mást, amit Magyarországon nem kaptak meg. Ahogy nőtt az infláció, a forint folyamatosan veszített az értékéből, a valuta viszont nem. A rendszerváltozáskor az alvilág tőkefelhalmozásában éppen ezért központi szerepet játszott a valuta feketekereskedelme. A hazai alvilág a kezdeti tőkefelhalmozásban sokat köszönhetett Budapest legmenőbb pénzlehúzójának, Zaharovics Zoltánnak.

A bajszos, vastag szemöldökű, fekete göndör hajú Zaharovics – aki sokat lógott együtt a Rákóczi tér ismert stricijével, Cinóberrel is – óriási összegekkel csapta be azokat a balekokat, akik nála váltottak valutát; becslések szerint csak 1990-ben százmillió forintot keresett az áldozatain. A valutakirály üzelmein az alvilág is nyerészkedett, mivel sokan abból éltek, hogy Zaharovicshoz küldték a naiv vásárlókat.

Ez már nem a hetvenes–nyolcvanas évek, amikor a valutázók még külföldi turistákat húztak le. A kilencvenes években már egy egész országot csapoltak a valutázók. 1989-ben a kormány úgy döntött, hogy bevezeti az egységes devizaszámla-rendszert, tehát megszüntette a különbséget az utazási és a devizaszámla között. Ettől kezdve bárki nyithatott devizaszámlát anélkül, hogy a bankban megkérdezték volna tőle, hogy a valuta honnan származik. A kormány azután döntött a liberalizáció mellett, hogy szembesült azzal: 1989 első felében az idegenforgalom egyenlege kedvezőtlenül alakult. Annak ellenére lett háromszázmillió dollár a hiány, hogy az előző év első feléhez viszonyítva tizenhat százalékkal nőtt a bevétel. Az ok egyszerű: az emberek veszettül vásárolták a valutát: míg 1988 első felében 134 millió dollárnyi valutát vettek, addig 1989 első hat hónapjában már 475 milliót. Azzal, hogy az állam egységes devizaszámla-rendszert vezetett be, megkönnyítette a feketén szerzett valuta tisztára mosását. Míg a nyolcvanas évek második felében csak néhány tízezren űzték a devizaspekulációt, 1990-től ez már százezres méreteket öltött. A banki adatok is sokat elárultak a valutalázról: 1990 első fél évében Budapesten 9,4 milliárd forintnak megfelelő összeggel, vidéken 7,6 milliárd forintnyi devizával gazdagodtak a számlák.

Mivel bárki nyithatott devizaszámlát, jelentős mértékben felpörgött a főleg a lengyelek, a románok, a bolgárok és a szírek által uralt illegális valutakereskedelem. A valutaüzérek persze trükköztek, és az utcai kereskedők egy része – akárcsak Zaharovics – kifejezetten a lehúzásokra szakosodott. Az egyik ismert módszer, a „pörgetés" abból állt, hogy a köteget papír húszforintosokkal vagy jugoszláv ezerdinárosokkal bélelték ki. A csomag tetejére egy-két igazi német százmárkást tettek, hogy úgy tűnjön, az egész pakkban az van. Amikor a forintot a vásárló átadta az üzérnek, a csaló odaadta a pakkot, elkiáltotta magát, hogy „Rendőrség!", majd gyorsan elrohant, mint aki megrémült a hatóság jelenlététől. Mire a vásárló rájött, hogy rászedték, a pörgető már árkon-bokron túl volt.

A valutaláz miatt a rendszerváltozáskor egyre több magyar is beszállt a feketézésbe. Ha valakinek volt néhány tízezer forintja, kellő bátorsága, ereje, némi nyelvtudása, és gyor-

san számolt, akkor már elindulhatott a pályán. Minél több pénze volt valakinek, annál nagyobb hasznot termelhetett.

Az ipari mértékű valutázás nem csak a fővárosban zajlott. Borsodban a devizagazdálkodás elleni szabálysértések száma már 1989-ben több mint kétszáz százalékkal emelkedett, Győr-Sopron megyében pedig a lengyel valutázók és csempészek csoportjai fonódtak össze. Egy alkalommal, amikor egy lengyel csoportot bevittek a rendőrök, az egyik magyar segítő bombával fenyegette meg a rendőrséget, ha a zsaruk nem hagyják békén a társait. Sopronban ekkoriban ötven–száz lengyel telepedett le. Ha a rendőrök előállították is őket, nem tudtak mit tenni: nem volt náluk útlevél, azt mondták, a kocsijaikban alszanak. A rendőrök amúgy is tehetetlennek bizonyultak a külföldi valutázókkal, csempészekkel. A távolabbi országokból érkezők, például az arabok könnyen beutazhattak, mivel a vízumkiadáskor csak egy oda-vissza útra szóló repülőjegyet és az itt-tartózkodáshoz szükséges pénzt kellett bemutatniuk. Az albánok ezt úgy játszották ki, hogy egymásnak átadva a pénzt, tízesével jöttek be az országba. Ha később elfogták is a külföldieket, lehetetlen feladatnak tűnt hazatoloncolni őket. A rendőrök például arcról, névről ismerték a budapesti arab pénzváltókat, de hiába indult ellenük kiutasítási eljárás, hamarosan megint valamelyik presszó teraszán köszöntek rájuk, mosolyogva újságolva a nagy hírt: éppen elhagyták az útlevelüket.

A feketézők Pest megyében főleg a Dunakanyarban, a délegyházi tavak és az Omszki-tó környékén, valamint az agglomerációban, például Gyálon vertek tanyát. A főváros központi helyein, a Budai várban, a Hősök terén, a Gellérthegyen, a Váci utcában és a kispénzű emberek által előszeretettel látogatott KGST-piacokon nagyléptékben folyt a kereskedés, na és persze az évtizedek óta feketéző-csomópontnak számító Keleti pályaudvar környékén is.

Az üzletmenetet idővel egyre több véres konfliktus zavarta meg. 1990 nyarán Szántódon egy autóparkolóban csaptak össze bolgár pénzváltók, hogy eldöntsék, ki hol űzheti az ipart. Az egyik csapatban hárman, a másikban tizenöten voltak, ezért viszonylag hamar pont került a vita végére. De nagy port kavart az az eset is, amikor Szegeden valutaüzérek a Magyar Televízió egyik operatőrét fújták le gázspray-vel, amikor a karácsonyi vásáron forgatott, és néhány képbe véletlenül belekomponálta a pörgetőket is.

A vidéki valutázóknál napi kétezer forint bevétel már elfogadhatónak számított, négy-ötezer nagyon jónak. A nagymenők egy délelőtt húsz-harmincezer forintot is megkereshettek, de ennyi bevételhez már százezrekkel kellett sétálni. Ez pedig nem volt életbiztosítás.

Zaharovics a budapesti nagymenőknél is menőbbnek számított – naponta százezres, milliós tételeket pörgetett.

És aki ennyi pénzzel mozog, annak testőrre is szüksége van.

Zaharovics testi épségére egy fiatal, keménykötésű férfi, Turek vigyázott. Turek sülve-főve együtt lógott legjobb barátjával, D. Györggyel, aki – Turekhez hasonló kegyetlen, gátlástalan stílusa miatt – Csontkezű néven hamar hírhedt alakja lett a budapesti alvilágnak.

Gúnyneve arról árulkodott, hogy Csontkezű nem ismer tréfát.

GÁTLÁSTALANUL

„Csontkezű erőszakosságáról rémtörténetek keringtek, de a tanúk féltek vallomást tenni. A rendőrök hallottak olyan esetről is, amikor egy férfi egyéves gyerekét ültette forró rezsóra, így kényszerítve ki a pénzt az apától."

Badr Chakhakhirót, az ismert arab valutázót 1990. január 15-én délelőtt látták utoljára élve törzshelyén, a budapesti Gourmand presszóban. A szír származású, de felesége révén a magyar állampolgárságot is megszerző Badr örömmel újságolta a cimboráinak, hogy hamarosan bomba üzletet köt, ezért van nála 650 ezer forintnyi készpénz. Barátai nem értették, hogy Badr egy ilyen reményteljes üzletnél miért rúgja fel az arab valutázók íratlan szabályát. Azt, hogy sosem szabad egyedül üzletet kötni. Badr viszont nem szívesen osztozott mással a profiton, így egymaga indult útnak.

Egy órával később Badr kocsiját a Múzeum körúton találták meg, őt pedig az újpalotai erdőben, golyóval a fejében.

Sem a fegyver, sem a gyilkos nem került elő. A halálát később a rendőrök Csontkezűvel hozták összefüggésbe; a holttestre az újpalotai erdő szánkódombjánál találtak rá, néhány száz méterre Csontkezű lakóhelyétől.

A keménykötésű D. György, azaz Csontkezű Újpalotán nőtt fel, és még iskolába járt, amikor már autókat fosztogatott, és bűnbandát épített maga köré. A csapat lebukott, az egyik fiú pedig megtört és vallomást tett. Az iratismertetéskor Csontkezű rájött, ki a gyenge láncszem. A fiút nem sokkal

később felakasztva találták meg egy óvoda udvarán. Mivel az öngyilkosságot nem lehetett kizárni, nem indult nyomozás az ügyben, de az egykori bandatagok szerint Csontkezű ölte meg. Később, amikor Csontkezű ráállt az autólopásra, és egy fiatal srác zsarolni kezdte, újabb haláleset történt: a zsaroló fiatalembert felakasztva találták meg a lakásában.

Csontkezűt a nyolcvanas években már jól ismerte a rendőrség, ahogy bűntársát, Lakatos Pufit is – mindketten a XV. kerületben dolgoztak. A rendőrök szerint az autólopásból nem kerestek annyit, amennyit szerettek volna, ezért álltak rá a zsarolásokra.

Csontkezű erőszakosságáról rémtörténetek keringtek. A rendőrök hallottak olyan esetről, amikor egy férfi egyéves gyerekét ültette forró rezsóra, így kényszerítve ki a pénzt az apától. 1986 őszén a bíróság súlyos testi sértés miatt egy évre próbára bocsátotta. 1987-ben bevonult katonának, de ott is meggyűlt a baja a törvénnyel. 1988 tavaszán súlyos testi sértés miatt a Kaposvári Katonai Bíróság tíz hónapi, fegyelmező zászlóaljban letöltendő büntetésre ítélte.

Csontkezű még a katonaság előtt, 1987-ben ismerkedett meg Turekkel, aki kidobóként dolgozott az éjszakában. Ettől kezdve elválaszthatatlan barátok voltak. Erőszakosságuknak, gátlástalanságuknak hamar híre ment. Egyre többször fordultak meg illegális pénzváltók körül, Badr Chakhakhirót is ebben a körben ismerték meg. Ahogy a valutázók királyát, Zaharovics Zoltánt is, de jó viszonyban voltak Prisztás Józseffel is.

Csontkezű még tinédzserként ismerte meg barátnőjét, Teodórát. A lány sokat tudott a barátja életéről és azokról a bűncselekményekről, amelyeket Csontkezű elkövetett. Bár sokat veszekedtek – Csontkezű egy másik nőnek is csapta a szelet –, végül mindig kibékültek. Teodóra rettegett a ba-

rátjától. Édesanyja elmondása szerint Csontkezű már 1990 októberében azzal fenyegette meg a lányt és a családját, hogy végez velük. Egyszer például Teodóra arra kérte a szüleit, hogy rejtsék el, mert a barátja meg akarja ölni. A szülők tíz napra elköltöztették a lányukat. Csontkezű felment a családhoz, az idős nagymamára rárúgta az ajtót, és azt kiabálta: „Úgyis megtalálom, és addig mindenkit kinyírok." A lány édesapja eközben azzal nyugtatta a lányt, hogy sokan fenyegetőznek gyilkossággal, de úgysem teszik meg.

Csakhogy Teodóra ekkor azt mondta az apjának, hogy Gyuri ölt már embert.

Egy évvel Badr meggyilkolása után, 1991. január 12-én eltűnt Zaharovics Zoltán. Lemeztelenített holttestét több mint két héttel később, Gyöngyös határában találták meg. Egy helybéli már korábban felfedezte ugyan a holttestet, de annyira megrémült, hogy csak napokkal később mert bejelentést tenni a rendőrségen. A valutázók királyának látványával valóban nehéz lehetett megküzdeni: a gyilkosai a torkát átvágták, a hátára pedig pillangókéssel fordított keresztet nyestek. Utóbbit azért csinálhatták, hogy sátánista gyilkosság látszatát keltsék, de miután kiderült, kicsoda az áldozat, kétség nem fért hozzá: a pénze miatt ölhették meg.

Zaharovics holtteste körül nem találtak vérnyomokat, ezért a nyomozók arra jutottak, hogy nem a gyöngyösi határban ölték meg.

A gyanú hamar az akkor huszonnégy éves Csontkezűre és a nála egy évvel fiatalabb Turekre terelődött, aki nélkül Zaharovics a halála előtti időszakban már egy lépést sem tett.

Csontkezűt és Tureket februárban letartóztatták, és a rendőröknek szép lassan kezdett összeállni a kép.

Eszerint aznap, amikor Zaharovics eltűnt, a XV. kerületi Kakas diszkó előtt találkozott Csontkezűvel, Turekkel és Pufival. Zaharovics eldicsekedett nekik egy tízmilliós üzletről, amit nyélbe ütött. Zaharovics és Turek Csontkezű Opeljába ült, és elindultak. A pénzváltó ekkor még nem sejtette, hogy az élete veszélyben van. Amikor az újpalotai köztemetőhöz értek, Csontkezű a kocsi vontatókötelével megfojtotta. A holttesttel a XVI. kerületi Határ út és Szlovák út által határolt lovarda mögötti területre hajtottak, ott levetkőztették, és Csontkezű elvágta Zaharovics nyakát. Ekkor vágott sátánista keresztet a hátába, majd a holttestet az Opel csomagtartójában elvitték Gyöngyös határáig.

A nyomozás során a zsaruk azt is kiderítették, hogy másnap Turek és Csontkezű elvitte Zaharovics kocsiját a Kakas diszkó elől a meggyilkolt pénzváltó lakása elé. Csontkezű még az autós magnót is kilopta az áldozat kocsijából, hátha pénzzé tudja tenni.

Aznap késő este a Randevú diszkóban találkoztak Pufival, akinek Csontkezű elmesélte, hogyan ölték meg Zaharovicsot, és vették el tőle a pénzét. A gyilkosságról készült vádirat szerint Pufi a Randevúban kétszázezer forint „hallgatási pénzt" kapott, és hozzá került Zaharovics hetvenezer forintot érő arany karkötője is. A vádiratban az is benne volt, hogy a hatvanezer forint értékű rádiós magnót Pufi segített átkódoltatni és eladni.

Könnyen lehet, hogy a Zaharovics-gyilkosságról Csontkezű barátnője, Teodóra is tudott, és talán ez lett a veszte is. Merthogy a huszonegy éves Teodóra 1991 szilveszterén eltűnt. A lány holttestét egy év múlva találták meg Érd-Ófalu határában egy elhagyott téglagyár földjében. Ruházatának foszlányait és ékszereit a szülei azonosították. A gyanú ezúttal is Csontkezűre és Turekre terelődött.

A Zaharovics-gyilkosság miatt Csontkezű és Turek 1991. december 4-én szabadult a vizsgálati fogságból, ahol a lány – egy Sasa nevű, kigyúrt, másfél mázsás figura kíséretében – rendszeresen látogatta a szerelmét. Sasát, aki Csontkezű köréhez tartozott, sokan ismerték az éjszakában. Képzett harcosnak számított, cselgáncsozott.

Miután Csontkezű kiszabadult, a karácsony nem telt békésen. Teodóra kiakadt, hogy Csontkezű – a szabadulása után – egy másik nővel is viszonyt folytat, ezért újra összevesztek. A rendőrök azt gyanították, Teodóra a veszekedés hevében megfenyegette barátját, hogy kiteregeti a szennyest a rendőrségen.

Tény, hogy december 31-én Csontkezű elment a lányért Újpestre, és együtt ültek autóba. Csontkezű azt vallotta, hogy tízezer márkát és harmincezer forintot adott át a lánynak, majd Teodóra taxiba ült, és elment.

Innentől kezdve rejtély, mi történt. Az viszont bizonyos, hogy ebben az időben Turek Érden lakott, és a kutyáját rendszeresen az Ófaluban lévő téglagyárnál futtatta. A Dunaparttól ötven méterre, ott, ahol Teodóra holttestét elásták. A rendőrök egy tanút is találtak, aki azt állította: december 31-én, még éjfél előtt felfigyelt egy piros színű, 944-es Porschéra, amelyben hárman ültek. A tanúnak feltűnt, hogy a sportautó gyorsan hajtott a téglagyár felé, noha a környéken rossz, kátyús földút van. Ennek a vallomásnak azért tulajdonítottak különösen nagy jelentőséget a nyomozók, mert Csontkezű abban az időben pont egy ilyen autót használt, ráadásul a lakásán megtalálták azokat az ékszereket is, amelyeket Teodóra hordott.

A bizonyítékok egyértelműek voltak. Ennek ellenére az ügyészség vádemelés nélkül lezárta az ügyet.

IZOMPÓLÓBAN

„Prisztáson, Csobolyán, Csontkezűn, Tureken kívül
még három férfit gyanúsítottak az ügyben,
ezért a társaságot Váci hetek néven emlegette a sajtó."

Azon a forró nyári napon, 1992. július 14-én, Csobolya Attila éppen az ügyvédjénél járt, hogy megalapítsa a játékautomatákat üzemeltető betéti társaságát, amikor fekete csuklyás kommandósok, csőre töltött fegyverekkel a kezükben körbefogták az autóját. Hiába kérdezte, mit akarnak, csak annyit feleltek, majd az Aradi utcában mindent megtud. Ez így is történt: a nevezett utcában lévő Pest Megyei Rendőr-főkapitányságon másnap Csobolyát arról tájékoztatták, hogy egy zsarolási ügyben lett gyanúsított.

Néhány hónappal az elfogása előtt, 1992 áprilisában Turek és Csontkezű, valamint egy harmadik férfi, Péter Szentendrén „elbeszélgetett" egy ott élő férfival, Recskó Árpáddal.

Recskó milliókkal tartozott azoknak, akik megbízták Turekékat.

A három behajtó egyike kicsit túlpörgött, és rálőtt Recskó házára, amiből óriási balhé lett. A rendőrök azt gyanították, hogy Csontkezűéknek Prisztás József és Csobolya adott utasítást. Gyanújukat arra alapozták, hogy Csobolya szerezte meg Recskó pilisvörösvári lakását.

Abban, hogy Csobolyáékat felkapták, szerepet játszott a rendőrségen belüli „politizálás" is. Három évvel a Tonhauser vezette Nemzetközi és Szervezett Bűnözés Elleni Szolgálat

megalakulása után, 1992-ben, előbb a BRFK-n, majd a Pest Megyei Rendőr-főkapitányságon is szervezett bűnözés elleni osztályokat hoztak létre. Az itt dolgozóknak bizonyítaniuk kellett, a besúgóik pedig rendre segítették őket. Azzal, hogy az éjszakai élet több ismert nagyágyúját egy ügyben vették elő, a különböző csoportok maffiajellegét akarták igazolni.

Pedig a sajtó által *Váci hetek* néven emlegetett banda valójában nem létezett, az ügyben gyanúsítottá vált figurák többsége nem egy brancsot alkotott, legfeljebb csak ismerték egymást.

Az ügyben egyetlen közös pont volt: Recskó Árpád.

Recskó annak a Gyüre József vezette telefonfülke-fosztogató bandának volt a tagja, amelyik 1984-ben bukott meg Budapesten, és amely csapathoz annak idején Menyét is tartozott.

A kilencvenes évek elején Recskó lopott autókkal kereskedett, biztosítási csalásokat követett el, és üzelmeire nagy összegű kölcsönöket kért másoktól.

Recskó kért kölcsön Prisztástól, Csobolyától, de tőlük függetlenül másoktól, így Turektől, Csontkezűtől, vagy az éjszakai élet egy másik ismert nehézfiújától, P. Józseftől is. Mindenkit becsapott, sőt még a Conti Car tulajdonosait, Fatert és Csülököt is. (1992-ben egy 250-es Mercedest vitt be a Conti Car telepére, és elcserélte a cég alkalmazottjának BMW-jére. Később Fater Németországba ment a 250-es Mercivel, visszafelé a határon feltartóztatták, mondván: a Mercedes lopott. Mire Faterék rendezhették volna Recskóval az ügyet, ő már túladott a BMW-n.)

A szentendrei lövöldözés olyan lavinát indított el, ami miatt az addig büntetlen előéletű Prisztás József is úgy érezhette, bajba kerülhet. Miután Csobolyát elfogta, a rendőrség már nyíltan hangoztatta, hogy ő és Prisztás a budapesti

alvilág két vezéregyénisége, akik „különböző vállalkozásaik mögé bújva üzletszerűen pénzt kölcsönöztek, zsaroltak. Több millió forintot, valutát és tekintélyes mennyiségű arany ékszert szereztek üzletfeleiktől."

Az viszont ma már jól látszik, hogy sem Prisztásnak, sem Csobolyának nem állt érdekében Recskó befenyítése, hiszen ők a pénzüknél voltak, mivel az uzsorát úgy adták ki, hogy fedezetként megkapták az adós pilisvörösvári házát. A többiek viszont – Prisztáséktól függetlenül – valahogy vissza akarták szerezni a pénzt. És valóban nem túl békésen: Csontkezűék például egyszer megkocsikáztatták Recskót, és pisztolyt nyomtak a szájába, hogy jelezzék: kevés kedvük van tréfálkozni.

A szentendrei lövöldözés kapóra jött a rendőrségnek, a zsaruk végre fel akartak mutatni valamit az elmúlt évek tehetetlen sodródása után.

Így az akció nyomán indított eljárás azt a Tasnádi Pétert is utolérte, aki eddig megúszta, hogy a bűnügyi hírekben szerepeljen. Néhány hónappal azután, hogy Csobolyát és Prisztást bevitték a rendőrök, kommandósok fogták el Tasnádi Pétert és barátját, Túrót – mindkettőjüket a Maccabi Rákóczi úti irodájában. A rendőrség ekkor már nyíltan hangoztatta: a sportklubnak álcázott Maccabi valójában egy alvilági módszereket alkalmazó, pénzbehajtásra specializálódott szervezet, amely uzsorára is kölcsönöz. A sajtó ekkor írta meg először, hogy a Maccabi 1992. júniustól szeptemberig csaknem százmillió forint értékben vállalt el behajtási megbízatásokat.

Miután Csobolyát kiengedték az előzetesből, meglepő lépésre szánta el magát: interjút adott a *Népszabadság* újságírójának. Az izompólóban nyilatkozó férfi tagadta, hogy zsarolta volna Recskót, és erőszakkal szerezte volna meg a pilis-

vörösvári lakását. „Én megvettem azt a házat, az ügyvédem már másnap bemutatta az adásvételi szerződést, de a rendőröket ez nem érdekelte” – mondta a lapnak.

Ő és Prisztás végül megúszta az ügyet, és később az is világossá vált, hogy Csobolyáék rács mögé juttatása azoknak állt érdekükben, akik tartoztak nekik.

És bár a *Váci hetek* ügyével valóban sokat foglalkozott a sajtó, tévesen egy jól szervezett bandának beállítva a csapatot, történt valami, ami elvitte a show-t. A helyszín a legendás Nagykőrösi úti kamionterminál volt, a főszereplő pedig Karabacakoglu Recep Hakan, aki rosszul választott magának testőröket.

NÉGY SZÚRÁSSAL

„A vallomása életszerűtlennek tűnt, a szúrások ugyanis egyenként is halálosak voltak, és a nyomozók azt is furcsállták, hogy Hakan ne rendezte volna az egyébként nem túl nagy összegű tartozását."

Amikor 1993. március 6-án kora este Hakan bizalmi embere, a harminchat éves Polyraz Ekrem a lőrinci kamionterminál épületébe lépett, tudta, hogy semmit sem bízhat a véletlenre. Amúgy is elég nagy volt a felfordulás a terminálon, mert aznap hajnalban két török társaság egy kártyajáték miatt összetűzésbe keveredett egymással, és a presszóban kitört balhé lövöldözéssel végződött; egy törököt súlyos sérülésekkel vittek kórházba. Ekrem tudta, hogy a terminálon mindenki a lövöldözésről beszélt, és azt is tudta, hogy

főnöke, Hakan nem lesz egyedül, mivel mindig testőrök vették körül.

A lőrinci kamionterminált a nyolcvanas évek közepe óta uraló Hakant ekkor már a budapesti török maffia főnökeként emlegették, aki a jó rendőrségi kapcsolatainak köszönhetően minden nagyobb balhét megúszott. A környezetében azt is tudták, hogy Hakan az egymással is rivalizáló török terrorszervezet, a kommunista Kurd Munkáspárt és a fasiszta Szürke Farkasok közép-európai összekötőjeként tevékenykedett, terroristáknak szerzett papírokat, és juttatta őket Nyugat-Európába. Így a lőrinci kamiondepó a terroristák pihenő- és búvóhelyeként is szolgált. A hírek arról is szóltak, hogy Hakan a magyar titkosszolgálat mellett több külföldi hírszerzővel is kapcsolatban állt; a magyar titkosszolgálat ezért nézte el neki, hogy vízumokkal seftelt.

A nyolcvanas évek végén azonban még így is meggyűlt a baja a törvénnyel, de az ügyekből rendre kimosta magát. Ezért terjedt el róla, és ezzel maga is gyakran dicsekedett, hogy ő a rendőrség „embere”, aki jó pénzért bármit el tud intézni. Hakan előszeretettel lobogtatta például, hogy a cégének az akkori közlekedési miniszter, Urbán Lajos által aláírt működési engedélye van, és ezzel sokakkal el tudta hitetni, hogy milyen befolyással bír.

A törökök fejenként ezerötszáz márkát fizettek neki, hogy átvigye őket a magyar–osztrák határon. Az egyezségnek Hakan eleget is tett, mivel a kliensei tényleg átjutottak a határon, az osztrák oldalon viszont rendre visszaküldték őket. Amikor 1988 nyarán az osztrák oldalról visszaküldött törökök kérdőre vonták Hakant, a terminál ura megverte őket a parkolóban. Hakant őrizetbe vették, de egy hónap múlva szabadult, és végül húszezer forint pénzbírsággal megúszta az ügyet.

Hakan a rendszerváltozás után is szerencsésnek bizonyult. 1990-ben ember-, fegyver- és kábítószer-csempészet alapos gyanúja miatt indult ellene eljárás, de ezekben az ügyekben sem meszelték el, és viszonylag hamar szabadlábra került.

Nem valószínű, hogy Ekremnek Hakan előéletén jártak a gondolatai, amikor betoppant a főnök irodájába. Inkább azon morfondírozott, hogy hirtelen látogatása nem kelt-e majd gyanút Hakanban és az embereiben. Tudta, hogy gyorsan kell cselekednie. Hakannak még annyi ideje sem maradt, hogy megkérdezte Ekremet, mit keres itt, a férfi egy második világháborús bajonettel négyszer szúrta meg gazdáját, majd elfutott. A megszúrt Hakan üldözőbe vette, de az épület előtt összeesett.

Mire beértek vele a kórházba, már halott volt.

Ekremet pár órán belül elfogták – ellenállás nélkül megadta magát a rendőröknek. Azt állította, hogy csak rá akart ijeszteni Hakanra, mert a főnöke tartozott neki. A vallomása életszerűtlennek tűnt, a szúrások ugyanis egyenként is halálosak voltak, és a nyomozók azt is furcsállták, hogy Hakan nem rendezte az egyébként nem túl nagy összegű tartozását. Már csak azért is, mert közvetlenül a gyilkosság előtt a főnök egy olyan BMW-t adott Ekremnek, ami jóval többet ért, mint amennyivel Hakan állítólag tartozott.

Hakan halála után az addigi alvezére vette át a kamionterminál feletti irányítást, és az illegális ügyletek ugyanúgy folytatódtak, mintha semmi sem történt volna.

Ekkortájt már egyáltalán nem számított szenzációnak egy-egy alvilági gyilkosság, noha az efféle bűncselekmények a nyolcvanas évek végén még elképzelhetetlennek tűntek. Az alvilágban csak kevesekről tudták elképzelni, hogy akár embert is képesek ölni, a többséget nem ez jellemezte. A külföldről érkező és Magyarországon tanyát vert bűnözőket azonban más fából faragták.

„Tudni kell, hogy mi zajlik az alvilágban. Újabban találkozunk bérgyilkosságokkal, leszámolásokkal. Az efféle ügyek a bűnözők kapcsolatrendszerének, szakosodásainak, vélt vagy valós összeütközéseinek ismerete nélkül nem megoldhatók" – panaszkodott 1991-ben Kovács Lajos alezredes, aki akkoriban az ORFK életvédelmi alosztályát vezette.

Miközben 1990-ben már kétszer annyi ismeretlen tettes által elkövetett gyilkossági ügyben indult nyomozás, mint az azt megelőző években, a rendőrség munkamódszere kritikán aluli volt, de erről a legkevésbé sem a rendőrök tehettek. Csak nyílt módszerekkel dolgozhattak, márpedig titkos információgyűjtés nélkül az alvilágban szinte lehetetlen egyről a kettőre jutni. Egy-egy nagy port kavaró gyilkosság után persze volt némi felhajtás, de a hirtelen jött lelkesedést követően már csak egyetlen nyomozó dolgozhatott az ügyön. Így nem csoda, hogy a rendszerváltozás környékén több olyan gyilkosság is történt, amely azóta is felderítetlen.

1990 tavaszán budapesti lakásában, feltehetően külföldi bérgyilkosok végeztek a hazai alvilágban is jól ismert műkincsgyűjtővel és orgazdával, az idős Fried Ernővel is, és ugyanez év nyarán a siófoki Napfény Szálloda recepciósát lőtte le egy mai napig ismeretlen gyilkos.

Hidegvérrel és kérlelhetetlenül.

A BALATON URA

„Szlávy Hóhér vállára akasztott egy baltát, ráhúzott egy ballonkabátot, és sorra járta a pesti vendéglősöket, mondván, hogy keresik egyik haragosukat. A trükk bejött, a vendéglátósok megriadtak, a félelem pedig engedelmességet szült."

Hajnali három órakor a balatonfüredi Mini bár üzletvezetője, Tibi az utolsó vendégeket kísérte ki a szórakozóhelyről, majd a bár előtt rágyújtott egy cigire. Jól telt az este, a főszezonban mindig sok a vendég. Tibi látta, hogy a szomszédos Vitorlás bár felől Szlávy Bulcsú közelít felé, négy másik emberével együtt. A küzdősportokkal és testépítéssel is foglalkozó Tibi amolyan haveri viszonyban volt Szlávyval, de az utóbbi időben akadtak gondok. A Mini bár bérlője, egy ismert füredi vállalkozó Tibit tette meg üzletvezetőnek, de a Vitorlás bárt ekkor már teljes egészében irányító Szlávynak ez nem tetszett, mert ő a saját emberét akarta megtenni pultosnak a Miniben is. Szlávy úgy döntött, inkább Tibivel beszéli meg a dolgot, az könnyebb, mint a Minit bérlő vállalkozót győzködni.

Szlávy váratlanul ütött, az első jobbost Tibi a járomcsontjára kapta. Az elmozduló csont rányomódott a szemére, két másodperc után már nem látott semmit. Ekkor a másik négy ember is nekiesett, és ütötték-rúgták, ahol csak érték.

Szlávy Bulcsút a Balaton királyának tartották. Már a nyolcvanas évek végén, gyakorlatilag elsőként ismerte fel, hogy

pénzt kereshet azzal, ha megzsarolja, megfenyegeti a szórakozóhelyek tulajdonosait.

A Budapesten nevelkedett Szlávy az érettségi után vámügyi előadóként dolgozott a Józsefvárosi pályaudvaron, aztán fotósként szaladgált esküvőkre, keresztelőkre, bálokra. Később társult egy vállalkozóval, akinek elég pénze volt ahhoz, hogy az Aggteleki cseppkőbarlangnál kezdjenek jövedelmező üzletbe. A barlangba látogató turistákat fotózták le, akik – mire véget ért a túra – már meg is vehették a képeket. Szlávy ebből olyan jól keresett, hogy társával átvehették a barlang melletti büfét is, majd beszállhatott egy fővárosi gyorsétkezdébe is. Legalábbis ő ezzel magyarázta, miből lett pénze a különböző üzletekre. A rendőrök szerint azonban Szlávy elsősorban betörőként szedte meg magát, és a bűncselekményekből származó pénzt fektette be később legális üzletekbe.

Bárhogy csinálta, a büféből és az étteremből is volt bevétele, így tovább terjeszkedhetett, és a Madách téren nyitott egy tejbárt. A gyorsétkezde éjjel-nappal nyitva volt, és lassan odaszoktak a külföldi vendégekből élő kurvák is. Pár hónap alatt minden adott volt ahhoz, hogy az egyre pénzesebb és pénzéhesebb Szlávy is jobban szerepet kapjon az éjszakai életben. A rendőrséggel többször meggyűlt a baja, bár évekkel később ezeket az ügyeket igyekezett bagatellizálni. Állítása szerint egyszer azért került bajba, mert nem hagyta szó nélkül, hogy a rendőrök agyba-főbe verjenek egy embert a gyorsétkezdéje előtt. „A férfi az üzlet előtt esett össze, kiugrottam, megkérdeztem, miért kell egy földön fekvő embert ötször-tízszer fejbe rúgni. Vagy ötvenen néztük végig az esetet, a katonai ügyészségen már csak hárman tanúskodtunk. Utána razziák kezdődtek az üzletben, kiborogatták a lisztet, a lakásomon lefoglaltak három James Bond-filmet" – emlé-

kezett vissza az egyik esetre. Később betörés miatt is indult ellene eljárás, de ezt is igazságtalannak tartotta. „Állítólag betörtem a volt szeretőm lakásába, és elloptam hetvenezer forintot. Betörök egy lakásba, amelyet én bérelek... már itt nem stimmel valami. Azután hetvenezret lopok. Tudja, menynyi készpénz volt nálam, amikor a rendőrök bevittek? Egy Ford Capriban ültem, ötszázezer volt a zsebemben. Kápé. Ezt az ügyet senki nem hitte el, valaki egyszerűen szeretett volna rács mögött látni. Nem sikerült meggyőzni a bírót, másfél évet kaptam felfüggesztve" – szólt az ő verziója.

Azok az alvilági figurák, akik a nyolcvanas évekből ismerték Szlávyt, nem tartották sokra. Állítják: a fővárosban egy nagydarab, Hóhér becenevű emberének köszönhette, hogy a vendéglősök félni kezdtek az amúgy alacsony, izgága férfitól. Szlávy Hóhér vállára akasztott egy baltát, ráhúzott egy ballonkabátot, és sorra járta a pesti vendéglősöket, mondván, hogy keresik egyik haragosukat. A trükk bejött, a vendéglátósok megriadtak, a félelem pedig engedelmességet szült.

A kilencvenes évek elején Szlávy már a Balatonon terjeszkedett, sorra látogatta a környék vendéglátóhelyeit, és védelmi pénzt szedett tőlük. A pénzváltókat fenyegetéssel bírta rá, hogy katonáinak a hivatalos ár alatt adják el a valutájukat. Ő üzemeltette a Balaton egyik legismertebb diszkóját, a tihanyi Hollywood Centert. Amikor kiderült, hogy nincs építési engedélye, és az önkormányzat szakértője kiment egyeztetni, Szlávy emberei megverték.

Szlávy a kilencvenes évek elején megpróbált némi politikai befolyásra is szert tenni, hogy így is védje magát: a Magyar Republikánus Párt alelnökének választatta meg magát, de a szervezet nem volt több, mint valódi politikai támogatottság nélküli fantompárt.

Akiket fontos embernek tartott, azoknak „Bulcsu VIP Card" kártyát osztogatott, amellyel ingyen látogathatták a Balaton királyának érdekeltségeit: egyebek között a füredi Vitorlást, a Mini bárt, a badacsonytomaji Malibu, a balatonalmádi Panoráma diszkót, a keszthelyi Casablancát, az alsóörsi Riviérát vagy éppen a pápai Red & Black diszkót.

Ezeken a helyeken eleinte csak a portát biztosította, aztán szép lassan átvette az irányítást. A helyi születésű vállalkozók rosszallták ugyan, hogy egy budapesti gengszter terrorizálja őket, de lépni egyikük sem mert.

A vendéglátósok beletörődtek abba, hogy a Balatont megszállta a maffia.

KELETRŐL JÖTTEK

„Szeva bácsi a megszerzett dollármilliókat az alvilágban kamatoztatta: ráállt a fegyver- és drogcsempészetre, a prostitúcióra, az illegális szerencsejátékokra. Nemzetközi hírű gengszterré nőtte ki magát, aki 1990-ben Budapestre tette át a székhelyét, a Benczúr utcába."

Az árusok autóbusszal érkeztek a nyíregyházi piacra. Oroszul beszéltek, valahonnan az egykori Szovjetunióból, a Független Államok Közösségéből jöttek, de hogy pontosan honnan, nem lehetett tudni, és nem is firtatta senki.

Mielőtt leszálltak volna a buszról, felszállt két-három tagbaszakadt, erős, oroszul beszélő férfi. Világosan, érthetően elmagyarázták a kereskedőknek, hogy csak akkor árulhatnak a piacon, ha a csoportvezetőjük beszedi tőlük a védelmi pénzt. A busz utasai tudták, hogy jobb engedelmeskedni a keménykötésű fickóknak, akik korábban a szovjet had-

seregben vagy a rettegett titkosrendőrségnél, a KGB-nél nevelkedtek. Még azokat az árusokat sem lepte meg a maffia jelenléte, akik először érkeztek Nyíregyházára, hiszen ismerték a játékszabályokat; a kiadásaikba eleve beleszámolták a védelmi pénzt.

A buszos jelenet a kilencvenes évek elején teljesen természetes volt az ország keleti végében. Az orosz és ukrán bűnbandák először a Nyírséget szállták meg, főleg az országrész központjának számító Nyíregyházát. A magyar kereskedőket békén hagyták, csak az orosz ajkú honfitársaiktól szedtek védelmi pénzeket, és ha úgy látták jónak, őket rabolták ki. Akadt olyan kereskedő is, aki nem fizetett, ezért átvágták a torkát, majd elvették mindenét.

A legveszélyesebbnek a csecsenek tűntek, de még a rendőrök se tudták megállapítani, hogy a sok oroszul beszélő maffiózó pontosan honnan is jött. Voltak, akik a Kaukázus környékéről, mások Szibériából vagy Omszkból. A környék városait felosztották egymás között, de ha konfliktusba kerültek is egymással, azt igyekeztek csendben, maguk között elintézni.

Volt olyan banda, amelyik Debrecent, Miskolcot tartotta a fennhatósága alatt, de akadt, amelyik Budapesten is terjeszkedett. A központ azonban Nyíregyháza volt: az ország egyik legnagyobb piacán naponta akár ötvenezren is megfordultak, többségük külföldi volt. A nyírségi piaci „vámszedők", a honfitársaikat sanyargató orosz ajkú útonállók a piti gengszterek közé tartoztak, és náluk egy fokkal magasabb kasztba tartoztak azok a csempészek, akik a Nyugat-Európában és Magyarországon ellopott autókat orosz és ukrán megrendelőknek passzolták tovább. Ezen a szinten álltak a zsarolók, illetve azok is, akik a prostituáltakat futtatták, és ennek érdekében tőkeerős éjszakai szórakozóhelyeket

vásároltak fel. A rendőrök csak ingatták a fejüket, amikor kiderült, hogy meghívólevelek, munkavállalási engedélyek és egyéb okmányok birtokában egy magyar cég és az Orosz Cirkusz Varieté orosz prostituáltakat csempészett be az országba.

A csúcson viszont azok a főnökök álltak, akik Magyarországra érkezve legális cégeket alapítottak, és nem az erőszakos bűnözésben, hanem a pénzmosásban játszottak központi szerepet.

Bár a rendőrség rengeteg bűncselekményről nem is szerzett tudomást, a korabeli statisztika így is árulkodó: 1992-ben a Magyarországra érkezett külföldiek harmada az egykori Szovjetunióból jött. Míg 1989-ben 277, 1990-ben 613, 1991-ben már 802 szovjet állampolgár által elkövetett bűncselekményről tudtak a hazai szervek.

Az orosz bűnözők főnökének Szemjon Mogiljevicset, közismertebb nevén Szeva bácsit tartotta a rendőrség. Az 1946-ban, Kijevben született Szeva bácsi a hetvenes évekig a feketepiaci nepperek átlagos életét élte, valutázott, ami miatt időnként meggyűlt a baja a törvénnyel. Az első dollármilliót a nyolcvanas években kereste, amikor a lazuló szovjet rendszerből Izraelbe vágyó orosz zsidókat verte át. Az emigránsok Szevára és embereire bízták otthon maradt ingatlanjaikat és ingóságaikat, abban bízva, hogy Mogiljevicstől – miután pénzzé tette őket – megkapják az érte kapott pénzt. Szeva viszont nem fizetett, de közben annyira meggazdagodott, hogy az átvert emberek már nem tudtak szembeszállni vele. A megszerzett dollármilliókat az alvilágban kamatoztatta: ráállt a fegyver- és drogcsempészetre, a prostitúcióra, az illegális szerencsejátékokra. Nemzetközi hírű gengszterré nőtte ki magát, aki a kilencvenes években Kelet-Közép-Euró-

pában lelt otthonra, és 1990-ben Budapestre tette át a székhelyét, a Benczúr utcába.

Mogiljevics igazi nagypályás volt, az FBI egyik bizalmas jelentése szerint Budapesten nagyjából kétszázötven ember állt az irányítása alatt. Az általa irányított szervezet fegyver- és drogkereskedelemmel, pénzmosással, prostitúcióval is foglalkozott, csápjai pedig Közép-Európán belül Ausztriáig értek, de voltak érdekeltségei az Egyesült Államokban, Nagy-Britanniában, Franciaországban és Izraelben is, és sűrűn megfordult Los Angelesben.

Amikor Mogiljevics a magyar fővárosba költözött, a Black and White nevű éjszakai bár tartozott az érdekeltségébe több más szórakozóhellyel együtt. 1992-ben Budapestről kezdte el szervezni illegális pénzügyi spekulációs manővereit, amelyek a korábbi ügyleteinél nagyságrenddel nagyobb bevétellel kecsegtettek. Szeva az emberein keresztül céget alapított a brit Csatorna-szigeteken. Ez a cég megvett egy gyárat az Egyesült Államokban, majd az üzemet a kanadai tőzsdére vitték, és hamis információkkal felverték a részvények árát. Az alapítók drágán eladták részesedésüket, a beruházók pedig ott maradtak egy csomó értéktelen részvénnyel. A befektetőket több mint 114 millió dollárral károsították meg.

A Magyarországon is megtelepedő orosz ajkú bűnözők csúcsvezetőjeként ő maga sohasem mocskolta be a kezét, a piszkos munkákat a kegyetlenkedéseikről ismert alvezéreire bízta: a melókat hírhedt orosz ajkú bűnözők, köztük Igor Korol és Leonyid Goldstein, azaz Loncsik, másik becenevén, Sztecjura végezték el, bár egy FBI-jelentés egy Alex néven ismert orosz bűnözőt emleget közvetlen budapesti helyetteseként, aki a prostitúciós iparágat, a csempészést és a drogkereskedelmet fogta össze. Alex korábban rendőrnyomozóként dolgozott, a kommunizmus alatt pedig az NDK-

ban állomásozó szovjet hadsereg egyik parancsnokaként szolgált.

A magyar alvilág gyorsan megtanulta az orosz leckét. Egy évvel a rendszerváltozás után történt, hogy a budapesti Randevú diszkó előtt magyar bűnözőkkel csapott össze egy orosz ajkú csapat, amelyik saját prostituáltjait akarta a diszkóban futtatni. A balhé lövöldözésbe torkollott, amiből az oroszok kerültek ki győztesen. Ekkor mindenki számára egyértelművé vált, hogy az oroszok veszélyesebbek, képzettebbek, mint a magyarok.

Már csak azért is, mert egy-egy orosz-ukrán brigád gyakran háborúkat megjárt veteránokból állt, akikkel a pofonokhoz szokott magyar bűnözők nem akartak ujjat húzni. Ettől kezdve a magyar bűnözők inkább keresték a szövetséget az oroszokkal, mert úgy ítélték meg: ha orosz védelmezőik vannak, akkor a tekintélyük is nagyobb lesz.

Seres Zoltán, aki igyekezett mindig mindenben első lenni, most sem a szerencsére akarta bízni a sorsát. Az elsők között lépett szövetségre az oroszokkal, és alkalmazta őket a saját védelmére, ezzel is növelve amúgy sem csekély tekintélyét. A magyar gengszterek súlyos milliókat, tízmilliókat fizettek az orosz védelemért, de valójában csak azért védték őket a külföldiek, hogy így Szeváéknak rálátásuk legyen az üzelmeikre.

A rendszerváltozás utáni első néhány évben nem csak az oroszok bukkantak fel Magyarországon, még előttük megjelentek a románok és a bolgárok is. Utóbbiak kemény magja autólopásokra specializálta magát, és ahogy a rendőrök nevezték őket: „öntisztítók" voltak, ha árulót találtak a soraikban, kegyetlenül leszámoltak vele.

Az évtized közepére az autós biztosítási csaláson túl az autólopás is egyre jövedelmezőbb üzletággá nőtte ki magát.

Ekkor már legalább nyolcvan-nyolcvanöt szervezett bűnözői csoport „szakosodott" a kocsilopásokra, és a külföldiek az-autólopásokól és az -értékesítésből is kivették a részüket. Az autótolvajok háttéripara annyira fejletté vált, hogy akár egy letört tanksapka alapján is percek alatt el tudták készíteni a kiszemelt kocsi kulcsmásolatát, néhány órán belül átírták a rendszámtáblákat, és az eredetivel szinte azonos minőségű forgalmi engedélyt hamisítottak hozzá. Az alvázszámot pedig általában egy roncskocsiból kivágottal helyettesítették. A lopott autó így nagyon rövid idő alatt elhagyhatta az országot – a nagy értékű járgányokat, a BMW-ket, Merciket, Audikat órákon belül külföldre vitték.

Az oroszokkal nagyjából egy időben a kínai bűnözők is felbukkantak az országban. 1991 első felében majdnem tizenháromezer kínai állampolgár jött Magyarországra. A vízummentességi egyezmény alapján legálisan legfeljebb harminc napig tartózkodhattak az országban, ezután engedélyt kellett kérniük. Hogy pontosan mennyien maradtak, nem tudni, de ebben az időszakban 644 kínai kapott ideiglenes tartózkodási engedélyt, közel kétezren pedig hosszabb időre kaptak lehetőséget a letelepedésre.

Egy évvel később már negyvenezer kínai, vietnami és más távol-keleti országbeli állampolgár élt Magyarországon. A többségük tisztességesen élt, de így sem tudta távol tartani magát az alvilágtól. Általános gyakorlat volt, hogy amikor becsületes kínai vállalkozók éttermet nyitottak, akkor a szintén kínaiakból álló maffia védelmi pénzeket szedett be tőlük, vagy erőszakkal helyezte el a saját embereit ezekben az üzletekben.

A külföldi bűnözők megjelenésével egyre keményebbé vált az alvilág.

Az embereket, akik néhány évvel korábban legfeljebb csak nyugati filmekben hallottak bérgyilkosokról, valósággal sokkolták az első olyan hírek, amelyek a véres alvilágról szóltak. 1994 telén szerb bűnözők agyonlőttek egy fegyverkereskedőként és illegális pénzváltóként is ismert kecskeméti vállalkozót és annak feleségét. Később Orosházán gyilkoltak, majd Szegeden kiirtották egy köztiszteletben álló cukrászcsalád összes tagját, köztük két gyereket. Az elkövetők főnökét, Magda Marinko szerb bérgyilkost végül elfogták, de a brutális gyilkosságok örökre bevésődtek a kollektív emlékezetbe.

A rendőröknek a bizonyíthatóan oroszok által elkövetett, egyre gyakoribb gyilkosságokkal is szembesülniük kellett. 1993 telén egy óbudai lakásban egy orosz gengszter testőre végezte ki hangtompítós fegyverrel főnökét és annak másik testőrét. A gyilkos testőrre később egy hűvösvölgyi autóparkolóban találtak rá – holtan. Majdnem egy évvel később, 1994 októberében szintén egy óbudai lakásban öltek meg két orosz kereskedőt ismeretlenek. De a leglátványosabb fegyveres összecsapás, amely orosz ajkú bűnözők között tört ki, ráadásul fényes nappal, az egy hónappal korábban, a Szentendrei úton történt. Egy utasokkal teli Chrysler Voyagert támadott meg három fegyveres: a Chryslerre golyózáport zúdítottak, majd elhajtottak a helyszínről. A Chryslerben utazó egyik orosz férfi a helyszínen meghalt, társa megsérült, de túlélte a támadást. Az összecsapás hátterében olyan orosz és ukrán bűnözők harca állt, akik prostitúciós üzlet miatt vesztek össze. A támadók elmenekültek az országból.

Miközben Magyarországra rászakadt a nemzetközi szervezett bűnözés, a rendőrség tehetetlenül állt: nemcsak az alacsony bér, az elavult technikai felszereltség, de még a jogszabályi hiányosságok is ellenük dolgoztak. Rendőrségi tör-

vény hiányában nem folytathattak konspiratív nyomozást, a rendőrség nem folytathatott például titkos nyomozásokat, nem hallgathatta le a célszemélyek telefonjait, nem kutathatta át titokban a lakásaikat, így eszköztelenek voltak az egyre kifinomultabb, erőszakosabb bűnbandákkal szemben. Ezeket a módszereket csak azután kezdhették el alkalmazni, hogy 1994-ben a parlament elfogadta a rendőrségi törvényt.

A szörnyűségek java, az alvilági leszámolások kora még csak ezután jött.

KEZDŐDIK

„Az amúgy rendkívül bizalmatlan és óvatos emberként ismert Menyét különös gondot fordított arra, hogy csak az érje el és tudjon vele kapcsolatba lépni, akivel ő is akar. Ezért mobiltelefont sem használt, emberei közül pedig csak azok tudták, hol lakik, akikben teljes mértékig megbízott."

Tíz évvel azután, hogy a tinédzser Menyétet mint az egyik fővárosi telefonfülke-fosztogató banda egyik tagját lecsukták, hatalmasat fordult a világ.

A sanyarú gyerekkorát sosem titkoló Menyét még a rácsok mögött ismerkedett meg az akkor már tapasztalt és egymenő bűnözőnek számító Gáborral, a Négy páncélos egykori tagjával, aki a hetvenes években a betörőlegenda, Maki tanítványa volt.

Menyét behízelgő stílusa, megnyerő modora célt ért, Gábor megkedvelte. A bevállalós Menyét, akit alacsony mérete miatt sokan Kicsinek is hívtak, ügyesen el tudta magát adni Gábornak, aki a szárnyai alá vette. A tanulatlan, de gyors észjárású Menyét apjaként nézett fel újdonsült mentorára, jóllehet utólag már nehéz eldönteni, hogy a tiszteletben mennyi volt a hideg számítás.

A nyolcvanas évek végétől Menyét egyre sűrűbben megfordult a KSI bokszedzésein, amelyek nem csak az öklözésről szóltak. Olyan ismeretségek, haverságok, barátságok születtek a klubot látogató, az éjszakai élet ismert figurái között, amelyekből később közvetve vagy közvetlenül, de üzletek is születtek.

Menyét is itt ismerte meg későbbi üzlettársait.

Köztük például azt a Kisbandit, akit ekkorra már tényleg mindenki ismert az éjszakai életben. Menyét idejében felismerte, hogy csak akkor léphet előre a ranglétrán, ha olyan ütőképes emberré válik, akitől félnek a többiek. Kisbandi szerint Menyét kezdetben ezért vállalt kidobói munkákat is, és ezért kereste az olyan erős emberek társaságát, mint például Totka Pál. Menyét a kilencvenes évek elején kezdett el vagyonosodni, ezt azonban nem Totkának, hanem Gábornak és egy hírhedt cégnek köszönhette.

Amikor 1994-ben őszén megalakult az Energol Rt., már lecsengett a rendszerváltozás utáni első nagy olajláz. Egy évvel korábban a rendőrség országszerte csaknem száz olajszőkítéses ügyben indított eljárást. Mások mellett az egyik legnagyobbnak tartott, több mint félszáz emberből álló szegedi brigád is megbukott, de még azok a honvédségi vezetők is rács mögé kerültek, akik nyakig benne voltak az olajhamisításban.

Az olajszőkítésnek leáldozott, a tüzelőolajjal már nemigen lehetett trükközni. Azok számára, akik a kilencvenes évek elején amatőr módon, kapcsolatok nélkül keresték degeszre magukat, az olajos történet véget ért.

Ezek után már csak a profik, az okosabbak rúghattak labdába. Merthogy az olajozás nem állt le, mindössze nagyobb szervezettséget igényelt az üzletek lebonyolítása. A piramisszerűen felépült csoportokban a végrehajtók csak a hozzájuk közvetlenül kapcsolódó tagokat ismerték, így az irányítók akkor is védettek voltak, ha esetleg a melósok közül valaki lebukott. A gépkocsivezetők, a munkások, a telephelyek tulajdonosai sem tudtak többet annál, mint amit feltétlenül tudniuk kell ahhoz, hogy a gépezet részei legyenek. Hiába találták meg a rendőrök egy-egy titkos szállítmány sofőrjeit, ha ők csak annyit tudtak mondani, hogy éjjel ismeretlen helyre vitték őket, majd a feltöltött tartálykocsit egy olyan címre kellett elszállítaniuk, amit útközben, mobiltelefonon közöltek velük. És persze a tartálykamionok gazdái sem tudtak mit mondani azon kívül, hogy egy cég kibérelte, és előre kifizette a kocsikat, hiszen a bérlőkről hamar kiderült: többnyire fiktív társaságok. A végrehajtói réteg felső szintjén a „középvezetők" már többet tudtak a tényleges irányítókról, ezért őket alaposan megfizették vagy fenyegetés alatt tartották. Az üzletbe idővel azok az olajbrókerek is bekapcsolódtak, akik kapcsolataik segítségével fel tudták kutatni azt a vevőkört, amelynek jól jött az olcsó olaj. Emellett serényen dolgoztak a számlákat, vámokmányokat, forgalmi engedélyeket, jövedéki engedélyeket, tanúsítványokat, bélyegzőket, fuvarokmányokat, menetleveleket és más egyéb dokumentumot hamisító nyomdák, és persze az ügyvédi irodák is, amelyek nemcsak a cégek alapításában és az adásvételi szerződések elkészítésében segítettek, de előszeretettel alkalmaztak volt

bírókat, rendőröket, vámosokat, akik – ha el kellett intézni ezt-azt – könnyebben szót értettek egykori kollégáikkal.

Arra azonban az olajosok mindig gondosan figyeltek, hogy egyszerre több ügyvéddel dolgozzanak, mert nem állt érdekükben, hogy egy-egy jogász az egész rendszert átlássa. Így egy-egy ügyvédre csak részfeladatokat bíztak, nehogy az áruló magával rántsa a csapatot. Az ugyanis elég korán nyilvánvalóvá vált, hogy a rendőrség és a vámosok – bármenynyire átszőtte is szervezeteiket a korrupció – utaztak rájuk.

Az Energol egyike volt azoknak a társaságoknak, amelyek az olajozás második hullámát lovagolták meg. Az évtized közepére a tüzelő- és a gázolaj ugyanannyiba került, nem érte meg velük trükközni, ezért más módszereket kellett kitalálni. Voltak, akik az olcsóbb orsóolajat importálták, majd ezt hígították gázolajjal. Mások a vám- és adóbefizetést igazoló csekket hamisították, azt a látszatot keltve, hogy befizették a közterheket. Egyes vállalkozók a kedvezmények miatt világítópetróleumként vagy kenőolajként próbálták meg olcsóbban vámkezeltetni a gázolajat, de megesett az is, hogy olyan raktárakat raboltak ki a bűnözők Heves, Borsod és Csongrád megyében, amikben a hatóságok a lefoglalt olajat tárolták. 1994 őszén pedig egy ismert olajvállalkozó és sofőrje tűnt el, kiégett kocsijuk néhány nap múlva, holttestük csak évekkel később került elő – de közben már egyéb gyilkossági ügyeknél is felvetődött, hogy olajüzlet állhat a háttérben.

Az Energol elsősorban a halasztott vámfizetéssel trükközött. Ennek lényege az volt, hogy a megfelelő engedély birtokában az importált, az importőr által levámolt olaj után nem kellett azonnal befizetni a vámot. Mire elérkezett a fizetés időpontja, az importőr céget fantomizálták. Ilyenkor a hatalmas adótartozást felhalmozó céget papíron eladták olyasvalaki-

nek, aki aztán vagy elmenekült az országból, vagy ha elérte is őt az adóhatóság, nem tudta rajta behajtani a bírságot, mert az illető például hajléktalanként tengette az életét, így aztán a hatóságok bottal üthették a pénz nyomát, akárcsak az olajnak. A halasztott vámfizetésre szóló engedélyt a bűnözők korrupt vámügyi vezetők megkenésével szerezték be.

Menyét a mentora, Gábor révén került be az Energol tulajdonosi körébe, de a cég alapítói között találjuk G. Emilt és K. Istvánt is. Az olajos körökben csak „Guriga tábornoknak" nevezett K. István kevéssel azelőtt, hogy az Energolba beszállt, még a polgári titkosszolgálatnál, a Nemzetbiztonsági Hivatalnál dolgozott, ahonnan fegyelmivel bocsátották el, de hogy mit követett el, nem tudni. Az Energol alapításához szükséges tőke legnagyobb részét – a húszmillió forintot érő két Mercedest és egy Porschét – a német állampolgárságú autókereskedő, G. Emil vitte be a cégbe.

Az Energol ügyeire rálátó rendőrök gyanúja szerint G. Emilt az akkori katonai elhárítás egyik szerve, a Katonai Biztonsági Hivatal segíthette, ezt azonban bő húsz évvel később az elhárítás jogutódja, a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat – egy belső vizsgálat lefolytatása után – tagadta.

Mindamellett egy dokumentált találkozó azt bizonyítja, hogy az Energol nem volt érdektelen a katonai titkosszolgálat számára, és a katonai elhárítás akkori vezetője, Stefán Géza naprakész akart lenni abban, mi folyik a cégnél, ebben pedig K. István segítette, aki folyamatosan jelentéseket küldött a társaságról.

Stefán nevével már találkoztunk: ő volt az, aki a budapesti rendőrfőkapitány belbiztonsági helyetteseként a rendszerváltozáskor magyarázkodni kényszerült a Dunagate-ügyben. Stefán Géza 1994 augusztusától, a Horn-kormány megalakulása után lett a katonai titkosszolgálat irányítója.

Arra többféle, teóriaszintű magyarázat létezik, hogy a hatóságok miért figyelték árgus szemmel az Energolt. Az egyik szerint az elhárítás eleve képben akart lenni az olajos bűnözői körök ténykedésével, de utólag az sem zárható ki, hogy az Energol más célt szolgált. 1992-től ugyanis ENSZ-embargó volt érvényben Szerbiával szemben, viszont Oroszország mindenképpen segíteni akarta Slobodan Milošević szerb elnököt. Stefán nagyon jó kapcsolatot ápolt az oroszokkal, és engedve Moszkva kérésének, vélhetően az Energolon keresztül egyengethették az olajszállítmányok áthaladását az országon. Ezt a teóriát erősíti, hogy volt olyan dokumentált szállítás, amely bizonyítja, hogy egy egész szerelvény olaj utazott a déli határig, ahonnan – téves címzés miatt – visszafordították ugyan, de a visszaúton a tartályokban már nem olaj, hanem víz volt.

Mindezek fényében az sem mellékes körülmény, hogy a hazai szervezett bűnözés nagymenői közül éppen a Négy páncélos betörőbanda egykori tagja, Gábor volt az, aki jó kapcsolatot ápolt az oroszok keresztapájával, Szeva bácsival.

Utólag több, egykori alvilági figura is azt mondja, az olajozás kulcsát az orosz ajkú szervezett bűnözésben kell keresni. Ez egyben azt is jelentheti, hogy a rendszerváltozás utáni olajozás valójában az oroszok üzlete volt. Ők találták ki, nélkülük nem valósulhatott volna meg, és ők kerestek hozzá magyar partnereket, beleértve a hazai alvilág nagymenőit. Másképpen fogalmazva: a magyar, bevállalós nehézfiúk előtt orosz hátszél nélkül nem nyíltak volna ki azok a kapuk, amelyek lehetővé tették, hogy a milliárdokat termelő üzlet – stílusosan és közhelyesen – olajozottan működjön.

Még ma sem teljesen világos, hogy mi volt a szerepe Menyétnek az Energolban. Bár hivatalosan a cég marketing-igazgatójaként mutatkozott be, a valóságban az Energol és

a hozzá kapcsolódó társaságok védelmét biztosító katonák irányítása lehetett a dolga, tehát egyfajta biztonsági főnökként regnált. Ez logikusan következik abból, hogy egykori portásként otthonosan mozgott ebben a körben, ráadásul irányító típusú emberként alkalmas lehetett a szerepre.

Az Energol pénzbehajtóit a fővárosból és vidékről is verbuválták: cselgáncsozókat, birkózókat, bokszolókat, akik a munkával sokszorosát keresték annak, mint amit a sport révén kasszírozhattak. A behajtás többnyire nem erőszakos úton történt, de az ilyen típusú üzletben mindig szükséges az erődemonstráció, hogy a vevők lássák: az eladókkal nem érdemes szórakozni.

Menyét az olajos üzletben, magában az olajozásban nem vett részt, nem is igen értett hozzá – állítják azok, akik közelebbről ismerték.

Szinte mindig a belvárosban lévő Művészinas étteremben tanyázott, a hely részben az ő, részben strómanok tulajdonában állt. A Művészinas korábban Sirály néven volt ismert, a hely korábbi tulajdonosa öngyilkos lett. Az étterem amolyan irodaként működött, Menyét szerette ott intézni az ügyeit. De ekkor már legfeljebb csak azok nevezték Menyétnek, akiknek a sikerét köszönhette.

Ha tárgyalt, akkor az étterem leghátsó asztalánál ült le a vendégeivel, ilyenkor testőre és sofőrje egy másik asztalnál figyelt. Az Energol legfiatalabb részvényese büszke volt arra, hogy nem ivott, nem cigarettázott és nem drogozott, ellenben ahogy mind több pénze lett, egyre inkább adott a megjelenésére: drága órákat hordott, a sofőrje pedig rendszeresen vitte szoláriumba. Mivel szerette a régiségeket, ezért az éttermet is antik hatású bútorokkal rendezte be, az ódon hangulatra pedig egy könyvekkel teli szekrény és egy ódon vaskályha is ráerősített. Híres festők alkotásait vásárolta, volt

olyan kép, amelyért ötvenmillió forintot fizetett – legalábbis a barátja, Kisbandi visszaemlékezése szerint.

Bár Menyétre jellemző volt, hogy gyorsan tanul és könynyen alkalmazkodik, kezdetben lerítt róla iskolázatlan múltja. Egykori barátnőjének neves értelmiségi családból származó anyja, aki 1994 őszén ismerte meg az akkor még fiatal, Honti Tamás álnéven bemutatkozó „olajost", egy interjúban úgy jellemezte, mint akinek a „viselkedésén és a hanghordozásán lehetett érezni, hogy milyen társadalmi közegből jött". Menyét luxusautókkal járt, vagyonos fiatal látszatát keltette, ezért újdonsült barátnője szülei előtt sem lehetett titok, hogy a pénzt nem tisztességes munkával keresi.

Menyét egy körülbelül tizenöt-húsz fős szűk csapatot szervezett maga köré, ügyelve arra, hogy emberei maximálisan lojálisak legyenek hozzá, és gond nélkül végrehajtsák az utasításait. Szűkebb baráti köréhez tartozott L. János is, akit Kacsaként ismertek az éjszakában. Kacsát gyerekkora óta ismerte, de Menyét társaságában voltak olyanok is, akiket fiatalon, telefonfülke-fosztogatóként ismert meg. Így Menyét környezetéből beszállt az olajozásba, igaz, „csak" brókerként és biztonsági emberként az a Gyüre József is, aki a nyolcvanas évek elején még annak a bandának volt a legidősebb tagja, amellyel Menyét a városban portyázott. Kezdetben Gyüre és Kacsa hajtotta be a pénzeket azoktól, akik olajat vásároltak, de „elfelejtettek" fizetni.

Az amúgy rendkívül bizalmatlan és óvatos emberként ismert Menyét különös gondot fordított arra, hogy csak az érje el és tudjon vele kapcsolatba lépni, akivel ő is akar. Ezért mobiltelefont sem használt, emberei közül pedig csak azok tudták, hol lakik, akikben teljes mértékig megbízott.

Menyét már ekkor igyekezett fontos, befolyásos emberek közelébe férkőzni, és az ezekkel az emberekkel folytatott

beszélgetéseit titokban rögzíteni. A felvételeket aztán flopikon, kazettákon archiválta, reménykedve, hogy valamelyik felvétel még a hasznára válhat. Menyét szoros viszonyban állt egy nála jóval idősebb pszichológussal, akivel még a nevelőintézetben ismerkedett meg.

Menyét Budán, a Gellért-hegy közelében, előkelő környéken bérelt egy hatalmas házat. A Kelenhegyi úti ingatlan tulajdonosát az egész ország ismerte: az egykori riporter, Gyárfás Tamás médiavállalkozó, a legnézettebb közéleti-politikai műsorgyártó cég, a Nap TV tulajdonosa volt. Amíg bérelte, Menyét alaposan átalakíttatta Gyárfás házát. A földszinten vigyázó fekete ruhás biztonsági őrök és a monitorok sora komoly erődítmény látszatát keltette, a kerítésbe pedig még áramot is vezettek, így tartva távol az idegeneket.

„Mindig is megvolt benne az a fajta hajlam, hogy szeretett volna gazdag lenni, és az éjszakának, annak egy bizonyos körének az elejéhez tartozni, ezek szerint próbálta élni az életét" – jellemezte Menyétet önéletrajzi könyvében Kisbandi.

Az Energol merész üzleti terveket dédelgetett, legalábbis a legális üzleti nyilvánosságban. 1995 tavaszán a cég elnöke, Keszthelyi Péter az MTI tudósítójának arról beszélt, hogy az Energol építi fel Magyarország első magánerőművét. Azt mondta, több százmillió forint beruházással egy legalább ötven, a későbbiekben akár százötven megawattosra bővíthető villamos erőművet szeretnének létrehozni. A program kivitelezésére megalakították a Thermo 2000 Kft.-t, amely megvásárolta a beruházás színhelyeként szolgáló hajdani salgótarjáni hőerőművet. Keszthelyi akkor arról is beszélt, hogy az Energol hitelfelvétel nélkül fogna bele a projektbe, de számít a kormány és a helyi önkormányzat támogatására is.

Miközben az olajosok a második aranykort élték, a magyar társadalom nagy része ennek éppen ellenkezőjét volt kénytelen elviselni. 1995 tavaszán a kormány elfogadta Bokros Lajos akkori pénzügyminiszter válságkezelési javaslatát, amely Bokros-csomag néven vált ismertté. Az intézkedéscsomag sokként hatott: drasztikusan csökkentek a szociális támogatások, de közben a fizetések is. Leértékelték a forintot, felpörgött az infláció, a bérek kevesebbet értek. Az intézkedések azért is érintették érzékenyen az embereket, mert az előző évben az emelkedő bérek miatt úgy érezhették, hogy már túllendültek a rendszerváltozás negatív gazdasági hatásain. A valóság azonban keserűbb volt ennél. Bár Bokros csomagját közgazdászok is bírálták, tény: a válságkezelés előtt az ország a fizetésképtelenség határára sodródott.

Miközben a Bokros-csomag támogatói arról győzködték a közvéleményt, hogy a kiigazításra szükség van, és ideje megtanulni az öngondoskodást, az emberek látták, hogy az állam a tágabb értelemben vett öngondoskodókat, a százmilliókat felhalmozó gengsztereket nem képes kordában tartani. Sokan félelemmel vegyes irigységgel nézték a járdán vészvillogóval parkoló hatalmas Mercedes S600-as autókat – vagy ahogy a köznyelvben hívták, bálna Merciket –, az abból kiszálló, arannyal megpakolt vállalkozókat. Legendák keringtek vidéki kastélyokról, ahol helikopter-leszállópálya és oroszlán is van a kertben – és tényleg, valóban volt olyan olajos vállalkozó, aki így élt.

A két Magyarország közötti szakadék talán ekkor volt a legnagyobb.

Míg az alvilág krémje – az olajbűnözés következtében – 1995 környékén százmilliókkal dobálózott naponta, az átlagkereset nem haladta meg a havi negyvenezer forintot.

SZLOVÁK VONAL

„A Patkány mellett volt, aki Sapkaként emlegette,
mert az ekkor már teljesen kopasz Roháč minden egyes
gyilkossághoz újabb sapkát vásárolt.
De Fogász néven is ismerték, mert a fegyvereit
és szerszámait általában egy fogorvosi táskában tartotta."

Négy év telt el azóta, hogy 1990-ben a csehszlovákiai amnesztia következtében az egykori betörő és túszejtő, Jozef Roháč, a Patkány kiszabadult, és már sok minden más volt, mint a rendszerváltozáskor. Például már nem létezett Csehszlovákia: Csehország és Szlovákia 1992-ben külön vált.

Az amnesztia után Roháč ott folytatta, ahol abbahagyta, csak a lehetőségei lettek jobbak. Először kidobóként dolgozott Léván, majd egyre keményebb munkákat, pénzbehajtást, bérgyilkosságokat vállalt, és sok pénzt keresett. Léván kastélyépítésbe is kezdett, miközben egy méregdrága Mercedes kabrióval furikázott a városban. Felismerte, hogy nem érdemes bűnszervezetet alapítania, jobban jár, ha önállóan dolgozik, és különféle csoportoknak vállal munkát, főleg bérgyilkosságokat, behajtásokat. Egyre több gúnynév ragadt rá. A Patkány mellett volt, aki Sapkaként emlegette, mert az ekkor már teljesen kopasz Roháč minden egyes gyilkossághoz újabb sapkát vásárolt. De Fogász néven is ismerték, mert a fegyvereit és szerszámait általában egy fogorvosi táskában tartotta.

A kilencvenes évek közepére a szlovákiai alvilág működése még a magyarországinál is kegyetlenebbé vált, és ebből a magyarlakta Felvidék is jócskán kivette a részét: Dunaszerdahelyen például a Pápay Tibor vezetésével megalakult maffia egy egész várost tartott az uralma alatt, beleértve a rendőrséget is. A felvidéki maffia katonái azt csináltak a civilekkel, amit csak akartak. „Dunaszerdahelyen békében és jólétben éltek, mígnem odajöttek a börtönből kiszabadult fiatalok, és elkezdtek védelmi pénzeket szedni. Egyszerűen odajöttek, és elvették az emberek pénzét. Mindenki fizetett nekik. A bűnözőknek az adóhivatalban is ült emberük, aki megmondta nekik, kinek mennyi pénze van. Aztán persze voltak olyan vállalkozók, akik tönkre is mentek, annyi védelmi pénzt szedtek el tőlük, de előtte még meg is verték őket. A maffia térhódítását a hatóságok tehetetlenül nézték. A magyarok a korabeli Csehszlovákiában dupla kisebbségben voltak, a cseheknek a szlovákok voltak a kisebbség, nekik meg mi. Mi voltunk a senki földje, ráadásul a Mečiar-rendszernek jól jött, hogy tudott ujjal mutogatni, nézzétek, itt vannak a barbár, durva magyarok, illett a képbe, a saját nacionalista világába még jól is jött" – mesélte az erről az időszakról regényt is író Durica Katarina.

Részben a felvidéki maffián keresztül a magyarországi nehézfiúk is kapcsolatba kerültek a szlovák bűnözőkkel, így egyre gyakoribb lett az átjárás a két ország között.

Ennek következtében Roháč is egyre sűrűbben járt Magyarországra, mígnem 1995-ben egy barátja közvetítésével kapcsolatba került az ekkor már az Energol egyik igazgatójaként tevékenykedő Gáborral.

Ennek köszönhette újabb megbízását: több társával együtt az Energol M5-ös autópálya melletti, nagykőrösi telephelyének rendszeres őrző-védő szolgálatát kellett ellátnia.

VADKELET

„Egy este ezért a Váci utcában lévő Fortuna bárhoz mentek, és lehívták Vargát. Vizó embere gyanútlanul az utcára ment, ahol Tanyi emberei kezelésbe vették: baseballütőkkel, késekkel, kardokkal támadtak rá – az ínszalagját is elvágták, hátha örökre nyomorékká tehetik."

Több ezer ember várakozott a metsző hidegben a Fáy utcai sportcsarnok előtt 1995 januárjában, hogy végre bejuthasson az utcai harcosok első magyar bajnokságára. Az eseményt Tasnádi Péter szervezte, és a bunyósok azért szálltak ringbe, hogy elnyerjék a Conti Car-kupát.

A rendezvényt óriási érdeklődés kísérte, a jegyek olyan gyorsan elfogytak, hogy a jegyüzérek a helyszínen kétezer forintot is el tudtak kérni egy-egy belépőért. A látvány, amely az eseményre meghívott újságírókat fogadta, hű lenyomata volt a sötét kilencvenes éveknek, annak a vadkeletnek, amivé a rendszerváltozás utáni években vált egy szabadságra és jólétre éhes ország.

A háromezer-ötszáz fős nézősereget a konferanszié, Som Lajos rockzenész szórakoztatta, de a zsűriben is illusztris vendégek foglaltak helyet. Köztük Zalatnay Sarolta énekes; Pataky Attila, az Edda népszerű énekese, a kor egyik sztárvállalkozója; valamint az aranyban utazó Klapka György vállalkozó. Az egyetlen díszvendég, aki értett is a bunyóhoz, Papp László olimpiai bajnok ökölvívó volt, bár a bajnokságra testőrökkel és öltönyben érkező alvilági figurák harci tudását sem vonhatta kétségbe senki.

A ringben képzett és kevésbé képzett harcosok osztották egymásnak a pofonokat. Tasnádi láthatóan fürdőzött a „magyar keresztapa" szerepében, akinek befolyásos barátai, rengeteg pénze és hűséges testőrei vannak. A bajnokság kisebb botrányba fulladt, miután a döntőig eljutó, két, tetőtől talpig vérben úszó harcos nem bírt egymással. Súlyos sérüléstől tartva a bíró lefújta a meccset, és kihozta döntetlenre, de a nézők, akik aznap hőst akartak ünnepelni, begerjedtek a döntés miatt. Elszabadult a pokol, flakonokat, narancsokat dobáltak a ringbe. Som Lajos próbálta ugyan nyugtatgatni a közönségét, de szavai elvesztek a füttykoncertben.

Tasnádi elégedett lehetett, mert a rendezvény emlékezetes maradt.

Ahogy Tasnádinak, ezekben az években már mindegyik valamirevaló alvilági körnek megvoltak a maga megbízható ütőemberei, katonái.

A conti carosoknak, Faternak és Csülöknek Tanyi Györgyék „segítettek" a legtöbbet.

Tanyit még a börtönből ismerte Csülök, így amikor a conti caros üzlet elindult, ő is felbukkant az autókereskedő cég körül, és hamar Faterék egyik védelmezője, ütőembere lett. A korábban birkózást tanuló Tanyi a földharc híve volt, de pályafutása nem a fizikai erőre, inkább a gátlástalanságra épült.

A Tanyi-féle brigád az évtized közepére az egyik legerősebb, legveszedelmesebb csapat lett. Gátlástalan, agresszív stílusuk miatt mindenki rettegett tőlük, még az oroszok sem tudták maguk alá rendelni őket. Ahhoz, hogy ez így alakulhatott, nemcsak Tanyiék erőszakossága kellett, hanem azok a rendőrségi kapcsolatok is, amelyeket az alvilágban ekkor a conti caros körnek tulajdonítottak – nem ok nélkül. Számtalan olyan eset történt, amikor Tanyiék megtámadtak valakit, és mindezt következmények nélkül megúszták.

Esztelenül gázoltak át mindenkin, aki az útjukba került.

Tanyiék 1995 nyarán majdnem háborúba keveredtek a Budapesten aktív arab–kurd maffiózókkal, miután kis híján megölték az arabokkal jó viszonyt ápoló, az éjszakai életben akkoriban erős hátországot maga mögött tudó Csobolya Attilát. Ahhoz, hogy megértsük, mi állt ennek a konfliktusnak a hátterében, meg kell ismernünk két embert, akik annak idején Csobolya bizalmasainak, barátainak számítottak: Hofit és Lakatot.

Lakat a Kerepesi úti lóversenypályán, vagy ahogy a köznyelvben hívják, a lovin dolgozott fogathajtóként. Ez egy olyan közeg, ahová az alvilág is szívesen beteszi a lábát, főleg ha nemcsak a pénztárnál, hanem feketén, az illegális bukmékereknél is fogadásokat köthet a versenyekre, amelyek aztán időnként még meg is bundázhatók. Az illegális fogadásokon kevesebben, de nagyobb pénzekben játszottak, így a nyeremény is magasabb volt, mint a lovi hivatalos pénztárainál. Igaz, a veszteség is jobban fájt. Az illegális fogadások mellett valódi bűnszervezetek jöttek létre a csalásokra is. Utóbbiakban központi szerepet játszottak a megvásárolható fogathajtók. A nézők a megbundázott versenyekből legfeljebb csak annyit érzékeltek, hogy az edzésen még remek időt futó, nyerésre esélyes ló egyszer csak megugrik, és már oda is az előnye. A csalók annyira ügyesen játszottak ezzel, hogy egyes fogathajtók segítségével nemcsak azt tudták elérni, melyik ló legyen az első, de akár a második, harmadik helyet is be tudták így lőni előre. Már a hetvenes–nyolcvanas években százezer forintokat hozott egy-egy futam megbundázása a bennfenteseknek, később milliókat lehetett így keresni. A lovi versenyszervezői persze tudatában voltak a csalásoknak, de azon kívül, hogy hosszabb-rövidebb időre eltiltottak egy-egy hajtót, mást nem nagyon tehettek. Egy-

szerűen beletörődtek. A csalóknak viszont gondoskodniuk kellett arról, hogy ha valaki az illegális fogadás miatt veszíti el a pénzét, ne nagyon merjen reklamálni, éppen ezért erős emberekkel vették körül magukat. Bizony megesett, hogy a lóverseny szervezői Lakatot is eltiltották a versenyzéstől hosszabb-rövidebb időre.

Csobolya másik akkori bizalmasa, Hofi nem a lovin, hanem szórakozóhelyeken fordult meg sűrűn még a rendszerváltozás környékén, méghozzá annak a nagydarab, cselgáncsozó Sasának a társaságában, aki Csontkezű környezetében is feltűnt. Sasa elég látványos testalkatú ember volt ahhoz, hogy Hofival együtt a diszkó portásai ne nagyon merjék kérdőre vonni őket, amikor ezzel-azzal kereskedtek egy-egy éjszaka.

Egyszer, amikor Hofi és Csobolya a budapesti Fortuna diszkóban szórakozott, megjelent a buliban Tanyi György egyik testvére, Józsi, és minden ok nélkül nekik támadt. De Csobolya résen volt: kiütötte, Józsi pedig eszméletlenül terült el a földön, végül a mentő vitte el. Az incidens azért is volt kellemetlen, mert Józsi ok nélkül támadt, miközben Csobolyáék jó viszonyt ápoltak a Tanyi-féle brigáddal. Már csak azért is, mert abban az időben ugyanoda, egy népligeti edzőterembe jártak gyúrni, ahol az alvilági erős emberek színe-java megfordult. Semmi nem indokolta Józsi agresszivitását, csak a drog, amelytől azon az estén megbolondult.

Nem sokkal a fortunás incidens után Tanyiék Mendén nyitottak egy szórakozóhelyet, a nyitóbulira pedig meghívták az éjszakai élet nagymenőit, köztük Csobolyát is. A bulin szóba került a fortunás balhé, de úgy tűnt, Tanyi György nem haragudott Csobolyára, mert tudta, hogy a verekedést a testvére, Józsi kezdeményezte.

Ám a Tanyiék és a Csobolya közötti béke törékenynek bizonyult.

A Tanyi-féle csapat bevett módszere volt, hogy bűnözőket is megzsaroltak, így csikarva tőlük ki pénzt. Egyszer egy autótolvaj került a hálójukba, aki nem akart nekik fizetni. Az autótolvaj egy Budapesten élő arab sráctól kért segítséget, remélve, ő majd megoldja, hogy valahogy kikerüljön Tanyiék szorításából. Ám az arab barát elkövetett egy hibát. Nem sejtve, hogy ez a csapat mennyire veszedelmes, lazán besétált abba a Práter utcai presszóba, ahol Tanyiék bázisa volt. A látogatásnak csúnya vége lett, az arab pedig örült, hogy élve megúszta. Igaz, így is csúnyán elbántak vele, ezzel viszont Tanyiék felbőszítették a Budapesten élő arab és a velük szövetkező kurd bűnözőket. Az elkerülhetetlennek tűnő háborút azonban a Práter utcai brigád mindenképpen szerette volna elkerülni. Tanyiék ugyanis tudták: ha veszélyben vannak, akkor folyamatos védelemre van szükségük, ez pedig egy csomó embert, ezáltal egy rakás pénzt emészt fel, hiszen a katonákat fizetniük kell. Egy háborúban nagy a rezsi. Ráadásul kevesebb idő és energia marad a „munkára", miközben éppen ebben az időszakban kezdett el igazán jól menni nekik az üzlet.

Tanyiék tehát úgy döntöttek, inkább békülnének.

És ekkor jött a képbe Csobolya, aki az arabokkal és a kurdokkal is jóban volt. Csobolya felajánlotta, hogy hajlandó közvetíteni a felek között. Egy semleges helyen létre is jött a találkozó, de ott nem minden úgy alakult, ahogy kellett volna. Szó szót követett, végül az egyik külföldi bűnöző fegyvert rántott – ez megalázó lehetett a magyarok számára. Bár senkinek nem esett baja, Tanyiék a közvetítőt, Csobolyát hibáztatták a történtekért. De legalább a háború elmaradt.

Nem sokkal ezután Hofit és Lakatot Tanyiék a mendei diszkójukba csalták, és alaposan befenyítették őket. Rosszulesett nekik, hogy a kurdokkal való találkozó, amit Csobolya szervezett, balul sült el.

Ám arról, hogy Mendén elbántak velük, sem Hofi, sem Lakat nem „dicsekedett" el Csobolyának, aki így abban a hiszemben volt, hogy a történtek ellenére jó a viszonyuk Tanyiékkal. Így amikor egy nap Lakat és Hofi elújságolta Csobolyának, hogy Tanyiék a Práter utcai sörözőben „tartanak fogva" egy Náci nevű betörőt, akivel nekik is el kellene „beszélgetniük", Csobolya mit sem sejtve indult el a nyolcadik kerületbe. Csobolyáék akkor már egy ideje keresték Nácit, mert úgy tudták, hogy ő rámolta ki Lakat egyik rokonának a lakását. Lakat addig-addig duruzsolt Csobolya fülébe, hogy menjenek el Tanyiékhoz a Náci miatt, amíg barátja hallgatott rá. Ám amikor minden különösebb óvintézkedés nélkül a Práter utcai presszóhoz ment, Tanyiék azonnal rátámadtak. Csobolya védelem nélkül maradt. A presszóhoz már akkor odaért, amikor Lakat még sehol nem volt, a vele lévő két embere pedig szinte azonnal elszaladt, mihelyt észlelték a túlerőt. A Tanyi-brigád több tagja egyszerre támadta meg Csobolyát, de a legbrutálisabb mind közül Józsi volt, ő szamurájkarddal ütötte-vágta. A kardos támadás miatt Csobolya agyában vérrög keletkezett, még a kórházba kerülése után is kérdéses volt, életben marad-e.

Bár a támadás hátteréről nem, de a szamurájkardos támadás tényéről annak idején a bulvársajtó is beszámolt, egyúttal megjósolva azt is, hogy az alvilági törvényeket ismerve, a bosszú nem marad el. Tény, hogy Csobolya barátai tényleg szervezkedni kezdtek, albánok és kurdok követeltek revansot. Tanyiék is érezték a veszélyt, ezúttal sem akartak há-

borút. Üzentek is Csobolyának, hogy a békéért hajlandók lennének fizetni is.

Csobolya nem mondott semmit a rendőröknek arról, ki és miért akarta megölni. Az alvilágban egy ilyen affért válaszcsapással vagy pénzzel lehet megoldani, esetleg úgy, hogy a sértett fél nem lép semmit. Válaszcsapás esetén háborúra kell számítani, vagy arra, hogy a revansnak ára lesz, és valamelyik fél előbb-utóbb a börtönben köt ki. Pénzzel is meg lehet oldani a viszályt. Ilyenkor az, aki a sérelmet okozta, néhány millió forinttal kárpótolja a sértettet. Hasonló esetek miatt sok-sok millió forint cserélt így gazdát a kilencvenes években. Ha ugyanis nincs kárpótlás, és a másik fél revansot sem vesz, akkor az sincs kizárva, hogy köp a rendőrségnek. A „sérelemdíj" tehát egyfajta hallgatási pénz is.

A kórházban lábadozó Csobolya a harmadik utat választotta: nem akart megjósolhatatlan kimenetelű háborút, pedig az albánokkal és a kurdokkal jó esélye lett volna arra, hogy leszámoljon Tanyiékkal. Ám akkor könnyen a börtönben végezhette volna. Ezért úgy döntött, kiszáll az alvilágból. Könnyebb helyzetben volt, mint azok, akiknek nincs más út, csak a bűn. A szerencsejáték-üzletben igencsak tapasztalt Prisztás cimborájaként Csobolya ekkor már belelátott a szerencsejáték-ipar rejtelmeibe, és különböző vendéglátóhelyeken üzemeltetett vagy kéttucatnyi játék- és nyerőgépet – erre pedig felépíthetett egy legális üzletet. Ami talán különösnek tűnhetett, hogy egykori barátai, Hofi és Lakat hirtelen kikoptak mellőle. Nem véletlenül: Csobolya rájött, hogy Hofiék elárulták őt, amikor elhallgatták, mit műveltek velük Tanyiék korábban. Ha ő nem bízott is meg bennük többé, Csobolya jó barátja, Prisztás József bizalmát továbbra is élvezték. Sőt, Hofit – akit annak idején az uzsoráskirály Csobolyán keresztül ismert meg – Prisztás jobbkezeként emlegették.

Amíg Csobolya a kórházban feküdt, meglátogatták a rendőrök. Bár ő volt a sértett, a kihallgatás során úgy beszéltek vele, mintha gyanúsított lenne. Emellett a belügyből még arra is fordítottak gondot, hogy miközben élet és halál között lebegett, elküldjék a Honvéd Kórházból egy másik kórházba. Ezeket a lépéseket egyes alvilági körökben annak újabb bizonyítékaként látták, hogy a conti caros hátszél miatt Tanyi védve van, és a rendőrségi kapcsolatok révén tovább erősödött az éjszakában.

Tanyiék tehát megúszták, hogy az albánok és a kurdok szétszedjék őket. Így tovább erősödtek. Egy idő után az is törvényszerű volt, hogy a belvárosban terjeszkedő Vizót is megkörnyékezik. Ez a lépésük is emlékezetes maradt.

Vizó védelmét ekkor a mindenese, Varga István látta el. Tanyiéknak ezért Vizó értésére kellett adniuk, hogy ha meg akarja védeni magát, akkor ahhoz Varga nem elég. Ezért egy este a Váci utcában lévő Fortuna bárhoz mentek, és lehívták Vargát. Vizó embere gyanútlanul az utcára ment, ahol Tanyi emberei kezelésbe vették: baseballütőkkel, késekkel, kardokkal támadtak rá. Elvágták az ínszalagját, hátha így örökre nyomorékká teszik. Ezzel üzentek: nem viccelnek. Vizó belátta, hogy hiába a rendőri hátszél, Tanyiéknak bizony fizetnie kell. Igaz, ezek után Tanyiék segítették is őt abban, hogy lenyomják a fel-felbukkanó konkurenciát.

Az erősebb brigádok sokszor együttműködtek, néha összebalhéztak, és az sem volt szokatlan, ha a katonák egyszer hol az egyik, hol a másik csoportosulásnál bukkantak fel. Nem „intézményesített" szervezetek lévén a brigádok belső, szűk köre mindig együtt mozgott, a katonák jó része pedig ide-oda csapódott, attól függően, ki hova hívta őket.

De együtt mozogtak az alvilág szereplői akkor is, ha közös fenyegetés érte az üzleteiket.

Ennek jó példája az a debreceni balhé, amely szintén jelentős sajtóvisszhangot keltett. 1995 nyarán az energolos Brazil Debrecenben járt, amikor szembekerült egy helyi csapattal. A debreceniek megfenyegették: tudják, hogy Brazil és társai olajoznak, és nincs is ezzel semmi baj, feltéve, ha ők is részesülhetnek az üzletből. Amint Menyéték megtudták, hogy egy debreceni csapat fenyegeti őket, „üzleti megbeszélést" színlelve csapatostul, többautónyi katonával a debreceni Aranybika szállóba érkeztek. De Menyét nem ment egyedül, több brigád is csatlakozott az akcióhoz. Kisbandi és Seres Zoltán is vitt le csapatot. Amikor Menyét beállított az Aranybika kerthelyiségébe, majd odalépett a debreceni társaság szószólójához, és megkérdezte tőle, vele kell-e tárgyalni, az igen választ hallva azonnal megütötte a fickót.

Seres és Menyét emberei – köztük több orosz ajkú ütőember – percek alatt brutálisan összeverték a helyi brigád tagjait, majd miután véget ért az „üzleti beszélgetés", autóikba pattanva elhajtottak a helyszínről. A rendőrség lekapcsolt ugyan néhány menekülő támadót, köztük több ukránt is, de Kisbandi elmondása szerint – aki a többiekkel együtt ment le a szállóhoz, és végignézte a verekedést – Seres a rendőrségi kapcsolatain keresztül elintézte, hogy egyik katonának se legyen baja.

Az egyre szervezettebben működő brigádokat az 1995-ben megalakult Központi Bűnüldözési Igazgatóság, a KBI próbálta feltérképezni. A „magyar FBI-ként" emlegetett szervezet különleges jogosítványokat kapott arra, hogy elérje a célját, és felszámolja a hazai szervezett alvilágot. Ez persze már csak azért sem lehetett könnyű, mert a rendőrségen belüli rivalizálás csúcsra ért, és a KBI létrehozásával párhuzamosan minden megyei rendőr-főkapitányságon szervezett bűnözés elleni egységeket alakítottak ki.

„A pasasok nem aranyat keresnek, / Itt a kokain az ami most fizet. / Nem üldöz a sherif Pat Garret, / Helyette rádtörnek a KBI-sek, / Bevisznek és kihallgatnak, / Utána meg jól bekaszniznak" – rappelte az ebben az időben fénykorát élő Ganxsta Zolee és a Kartell.

Noha az egyre népszerűbb Ganxstáékat a bűnözők megmosolyogták, amiért gengszterrappereknek hívták magukat, mindaz, amiről az évtized derekán énekelgettek a haknikon, nagyon is valóságos volt.

A hazai alvilág egyre durvább és kegyetlenebb lett.

DROGÜZÉREK

„Egyikük hasba lőtte, majd a sérült főnököt a kocsi csomagtartójába tették. Misi még golyóval a hasában is dörömbölt. Emberei kinyitották a csomagtartót, majd egyikük »Haljál már meg, baszd meg!« felkiáltással háromszor fejbe lőtte."

Muskovics Gyula azonnal összeesett, de rendkívül erős fizikuma miatt még volt annyi ereje, hogy bekússzon Zugligeti úti házának kapuján. Vértócsát húzva maga mögött alig néhány méterre, a kertben, egy tuja mellett halt meg. Mindez a menyasszonya szeme láttára történt, aki a lakás ablakából, dermedten nézte végig a jelenetet.

A Menyét barátjaként ismert harmincéves kokainkereskedő éppen hazafelé tartott 1995. július 15-én kora hajnal-

ban, amikor ismeretlen gyilkosa egy Skorpió típusú géppisztolyból három golyót eresztett bele. Muskovicsot mindössze egy nappal az esküvője előtt ölték meg, Menyét lett volna a tanúja. Még közös üzletet is tervezgettek: megveszik az egyik ismert pesti bártulajdonos, a rendőrséggel köztudottan szoros kapcsolatot ápoló R. Kamilló egyik lokálját.

Az egyszerű családból származó Muskovics gyerekként kezdett el bűnözni, és megjárta a fiatalkorúak tököli börtönét is. Néhány képkockán feltűnik a tököli börtönben forgatott *Bebukottak* című film egyik jelenetében is.

Amikor Tökölről kikerült, egy időben az egyik budapesti fürdőben dolgozott úszómesterként, majd a Rákóczi tér környéki utcákon futtatott lányokat.

A legtöbb stricivel ellentétben a bevételt nem herdálta el, hanem félretette, és mivel időnként napi kétszázezer forintot is megkerestek neki a nők, egyre vagyonosabb lett. Róla egyébként Növényi Norbert is megemlékezett az önéletrajzi könyvében. Növényi még a Hully Gully diszkót üzemeltette, amikor a szórakozóhelyet megtámadták az albánok, Muskoviccsal az élen. „Provokálták a vendégeket, volt, akit meg is ütöttek. A portások, köztük Pém László sokszoros válogatott ökölvívó és az öcsém, aki a portát vezette, felszólította őket, hogy hagyják abba ezt a viselkedést vagy távozzanak. Erre géppisztolyt vettek elő, az egyiket Laci fejéhez, a másikat az öcsémre tartották. Szerencsére azonban nem fordult ennél komolyabbra a dolog. Ordítoztak összevissza, játszották a félelmetest, majd hőzöngve elmentek" – írta Növényi. Másnap, mintha mi sem történt volna, Muskovics megjelent a Hully Gullyban, de Növényi kidobta a helyről.

A kilencvenes évek elején Muskovics orosz és ukrán katonákkal vette körül magát, ők szerezték neki a kábítószert, amelyet alvilági kapcsolatain keresztül terjesztett az éjszakában. Az oroszokkal együtt mozgó Muskovics egyszer Seres Zoltánnal is konfliktusba került, a Lőrinc étteremben estek egymásnak, majdnem késeléssé fajult a helyzet, de végül senkinek nem lett baja, igaz, utána már sosem lettek jóban. Amikor Muskovicsot megölték, többben éppen e miatt a konfliktus miatt gyanították azt, hogy esetleg Seres áll a gyilkosság hátterében.

Muskovics a piaci rést látva, a gengszterek közül elsőként kezdett el nagyban üzletelni kokainnal, és ez tette milliomossá. A kokain grammja ebben az időszakban jóval tízezer forint felett volt.

Miközben Muskovics droggal kereskedett, barátja, Menyét lenézte a drogosokat és mindazokat, akiket az élvezeti szerek leépítenek és megnyomorítanak. Amikor Muskovicsot megölték, Menyéték környezete a drogot hibáztatta, mondván: a fiatal kokainkereskedő végzetét az okozta, hogy az oroszokkal üzletelt. Máig nem derült ki, ki ölte meg Muskovicsot, és miért.

Muskovics Gyula meggyilkolása idején a drogkereskedelem már szépen jövedelmezett. Míg az évtized elején még csak „átment" az országon a drog, mostanra már célország lettünk. A Törökországból Nyugat-Európába vezető balkáni úton szállították a Nyugaton eladott heroin nyolcvan százalékát, de a heroinhoz szükséges segédanyagokat és vegyszereket már Nyugaton állították elő.

1995-ben az országban 680 kiló drogot foglaltak le a hatóságok, a legnépszerűbb egyébként nem a heroin, hanem az ecstasy nevű partidrog volt, amit kis laborokban gyártottak; néhányat a rendőrség le is kapcsolt. A drogok elterjedését nemcsak a rendőrök, de a régi vágású alvilág is megérezte, hiszen ha egy-egy bűnöző be volt ütve, akkor még a saját

köreiben is veszélyes, kiszámíthatatlan lett, és ezzel nemcsak magát, de a társait is veszélybe sodorhatta.

Ugyanazon a piacon nyomult, de Muskovicsnál kisebb kaliberű drogkereskedőnek könyvelték el az Olasz Misiként, vagy csak szimplán Olaszként ismert G. Mihályt is. Olasz Misi példája tökéletesen megmutatta: ha valaki az alvilágban főnökösködik, nem lehet szűkmarkú a katonáival, pláne nem verheti át őket. Olasz Misi nagyon fiatalon, mindössze huszonhárom évesen már mindennel üzletelt, amiben pénzt látott. Uzsorázott, droggal és olyan tiltott doppingszerekkel, anabolikus szteroidokkal kereskedett, amelyek akkoriban közkedveltek voltak a testépítéssel foglalkozók körében. Pénzbehajtásokat is vállalt, de ezeket a feladatokat a nekik dolgozó végrehajtókra bízta. Nem nagy brigáddal dolgozott, és azt a pár embert, akiket időnként egy-egy melóra felbérelt, rendszeresen átvágta.

Mégis dolgoztak vele, mert alkalmanként 150-200 ezer forintot is fizetett, és a katonáinak ingyen adta a drogot. Olasz Misi a saját barátait is képes volt átverni, emiatt nem volt túl jó híre az alvilágban. Egy idő után az embereinek is tartozott, és a katonák többször figyelmeztették, hagyjon fel a kifogások keresésével. Olasz Misi viszont nem értett a szóból.

A végzetes hibát akkor követte el, amikor négy emberét arra kérte, szerezzenek meg erőszakkal egy izomtömeg növelésére használt hormonkészítmény-szállítmányt. Ám amikor az eladó az egyik szálloda parkolójába érkezett, és kiderült, hogy csak minta van nála, a terv meghiúsult. Az emberei Misit hibáztatták ezért, úgy érezték, a „főnökük" bepalizta őket.

Olaszt egy üzlet ígéretével Szada környékére csalták, majd egyikük hasba lőtte, és a kocsi csomagtartójába tették. Misi

még golyóval a hasában is dörömbölt, erre az emberei kinyitották a csomagtartót, majd egyikük „Haljál már meg, baszd meg!" felkiáltással háromszor fejbe lőtte.

Misi gyilkosait a rendőrök hamar kézre kerítették, mert miután egy szadai férfi rátalált a holttestre, az áldozat mobiltelefonjában található híváslista alapján pofonegyszerűen vissza lehetett keresni, kikkel találkozott utoljára.

A rendőrség letartóztatta a katonákat.

Nem volt ilyen szerencséjük a rendőröknek egy másik ügyben, amikor ismeretlenek egy arab pénzváltót repítettek a levegőbe. 1995. szeptember 19-én robbantásos merényletet követtek el egy jordán valutaváltó ellen. Ez volt az első robbantásos merénylet Budapesten – a merénylők legalább négy darab negyvendekás TNT robbanóanyagot használtak fel arra, hogy örökre elhallgattassák Naji Awad Fathit.

A jordán áldozat kapcsolatban állt egy szír származású kuvaiti állampolgárral, Baderrel is, aki 1995-ben két olyan céget is vásárolt, amellyel olajbűncselekményeket követett el, hatmilliárd forinttal károsítva meg a magyar államot. Bader a robbantás után elhagyta az országot, a széfjeit kiürítette.

Az utolsó széfre viszont már nem maradt ideje, ebben 670 millió forintnyi készpénzt, valutát és értékpapírt találtak a nyomozók.

SIMLIKIRÁLY

„Kisbandi azt tervezte, hogy amint megkapja a takarékpénztárhoz szükséges engedélyt, egy törzstőkeemeléssel bankká alakítja. Az emeléshez viszont nem volt elég pénze, ezért kölcsönöket kért, többek között az energolosoktól is."

Kisbandit az egész város ismerte. Művészek, sportolók, vállalkozók is rendszeresen megfordultak a budapesti Rákóczi úton lévő irodájában.

Az alacsony, nagydumás fickóról az a hír járta, hogy ügyesen forgatja a pénzt, és magas kamatot fizet. Kisbandi, aki a hetvenes években Csobolyával együtt az utcán tanulta ki a kártyázást, kezdetben hamiskártyázással, majd nepperkedéssel kereste a pénzét, a kilencvenes évek elején pedig ígéretes befektetésekkel csábított mindenkit. Legalább három hónapra lehetett nála lekötni a pénzt, amire ő magas kamatot ígért. Kezdetben úgy tűnt, nincs semmi gond: az emberek, akik zsákszámra hordták hozzá a pénzt, rendre megkapták a havi tízszázalékos kamatokat. Még ma is rejtély, hogy Kisbandi pontosan miből csinált pénzt, saját bevallása szerint leginkább Keletről behozott polietilénnel üzletelt, de mindennel foglalkozott, amiről úgy ítélte meg, hogy pénz van benne.

Százmillió forintokat forgathatott meg, és az őt annak idején közelről ismerők szerint hatalmas pénzeket költött a többtucatnyi emberből álló sleppjére. Egzotikus utazásokat, lakásokat, autókat ajándékozott azoknak, akikről úgy

gondolta, hogy a barátai. Ellentmondásos figuraként mozgott az éjszakában, egyúttal tökéletes példája volt annak, mit jelent nagystílű szélhámosnak lenni. Miközben emberek százait beszélte rá, hogy fektessék be nála a pénzüket, önéletrajzi könyvében ő maga vallotta be, mennyire nem tudta átlátni, mire szórta el azt a rengeteg pénzt, ami a keze között az évek alatt átment. Ennek ellenére az sem igaz, hogy minden „ügyfele" pórul járt volna: voltak, akik valóban visszakapták a pénzüket, vagy annak többszörösét, amit Kisbandi kibeszélt belőlük.

Kisbandi nagyvilági életet élt. Reggel bement a Rákóczi úti irodába, délben tucatnyi barátjával és azok barátnőivel együtt megebédelt egy közeli kínai étteremben, majd miután kifizette a brancs cechjét, visszament az irodájába. Este a Lánchíd lábánál lévő Atrium Hyattben tartott ingyen eszem-iszom „fogadóórákat" az üzleti partnereinek, majd a nap végén belevetette magát az éjszakába. Gyakran megfordult R. Kamilló és Vizó belvárosi lokáljában, a Dolce Vitában, ahová rendszerint vele tartott a sleppje is. A számlát mindig Kisbandi fizette.

Kisbandi rengeteg simlis ügyletben forgatta meg a pénzét, így az olajozásban is.

Azzal trükközött, hogy a gázolajat „elemenként" hozatta be az országba, mivel az alkotórészek külön-külön számolt vámtétele alacsonyabb volt, mint a teljes gázolajé. Két telepre vitte az árukat. Az egyik telepen az egyik komponenst, a másikon a másikat adta el, ügyfelei pedig tudták, hogy a kettőt csak össze kell önteniük, és már kész is a gázolaj.

Bár megismerkedésük után nem sokkal már Menyét pénzét is forgatta, az energolosokkal akkor került szorosabb üzleti kapcsolatba, amikor a fejébe vette, hogy takarékpénz-

tárat alapít. Ez egészen hihetetlenül hangzott már akkor is, mert hiába folytak át százmilliók a keze között, és hiába kellett „csak" 150 millió forint egy takarékpénztár alakításához, Kisbandi mégiscsak egy szélhámos „sufnibankár" volt, akit rendőrségi körökben is nyilvántartottak. Ennek ellenére mégis belevágott a pénztár alapításába, legalábbis erre kért pénzt többektől, így az energolos körtől is.

Elmondása szerint az Atrium Sofitel háta mögött bérelt ki egy kétszintes bankfiókot az OTP-től. Kisbandi azt tervezte, hogy amint megkapja az engedélyeket, egy törzstőkeemeléssel a pénztárat bankká alakítja. Az emeléshez viszont nem volt elég pénze, ezért kölcsönöket kért, többek között az energolosoktól is.

Ám hiába mozgatta meg az összes létező kapcsolatát, a pénztár alapítására végül nem kapott engedélyt. A befektetőknél viszont tetemes tartozást halmozott fel, és ha valaki az alvilágnak tartozik, akkor a kamatok gyorsan emelkednek. Kisbandi az önéletrajzi könyvében azt állítja, ekkor kezdett el az energolosokkal komolyabban üzletelni, és olyan cégeket alapítani, amelyek nevére – egy ismert ügyvéden keresztül – halasztott vámfizetési engedélyeket tudott szerezni.

Kisbandi a conti carosokkal együtt Szeva bácsitól kért kölcsön százmillió forintot egy olajüzletre, két hónapra, negyvenszázalékos kamatra. Amikor Szeva rábólintott, azért figyelmeztette őket. „Mondta nekünk, hogy ő orosz. De mindenekelőtt zsidó. Nagyon fontos, hogy tudomásomra hozza azt, hogy őneki van egy elve. Ő minden egyes dollárt úgy szeret, mint a gyerekeit. És az ő gyerekeit a világ végéről is hazahozza" – emlékezett vissza könyvében Kisbandi a burkolt fenyegetésre. Az üzlet, amire a százmilliót kérték, azonban sehogyan sem jött össze, és Kisbandi ekkor Menyéttől kért segítséget, aki kifizette a tartozást.

Ettől fogva Menyét a conti carosokat is magához láncolta, akárcsak Kisbandit.

Kisbandi nemcsak az energolosokkal, hanem Seresék révén az oroszokkal is üzletelt. 1996 nyarán az oroszok azt állították Kisbandinak, hogy Hollandiában van egy nyersgyémánt-szállítmány, épp csiszolásra vár, de a művelethez egymillió dollárra van szükség. Kisbandi ráharapott az ajánlatra, és felajánlotta a pénzt, abban bízva, hogy ennek többszörösét kapja majd vissza. De Seresék becsapták. A pénzt elvették, ő egy fillért sem kapott, így az üzletből nem lett semmi.

Ekkorra már javában rogyadozott Kisbandi pénzügyi rendszere, nem tudta finanszírozni a hitelezőit. Az alvilág bankára ezért a menekülést választotta: 1996. október elején elhagyta az országot.

Sok embernek tartozott, ezért az eltűnését sokan úgy értelmezték, hogy mindenkit átvert: lelépett az olaj- és gyémántüzletre beszedett milliárdokkal. Ez az elmélet nemcsak az alvilágban, de a rendőrség berkeiben is elterjedt, sőt a sajtó is cikkezett róla. Sorra születtek a mitikus történetek. Kisbandi olyan fantommá vált legenda lett, akire boldog-boldogtalan hivatkozott.

Ekkortól kezdve, ha valaki nem tudta fizetni az adósságát, könnyen mondhatta: azért nem tud fizetni, mert Kisbandi átverte, és lelépett a pénzével.

MACSKÁK

„Miután Zubó hazatért Magyarországra, azt híresztelték róla, hogy az FBI besúgója. Márpedig ha az oroszok által is gyakran látogatott panzió egyes részein valóban rögzített kép- vagy hanganyagot, akkor igencsak nagy rizikót vállalt."

Ha a szentendrei Cats Night Clubhoz hívtak mentőt, akkor az ápolók tisztában voltak azzal, hogy a fegyveres biztonsági őrökkel őrzött területnek legfeljebb csak a bejáratánál vehetik át a sérültet.

Az éjszakai mulatót, amelyről a városban mindenki tudta, hogy valójában egy kupleráj, az éjszakai élet veteránja, a Los Angelesből a rendszerváltozás környékén hazatérő Zubó üzemeltette. Bár a városban mindenki tudta, mi zajlik az épületben, a korabeli állapotokat jól mutatja, hogy még a városi rendőrkapitány is azt nyilatkozta: „nem tud prostitúcióról".

Zubó adott a külsőségekre. Panzióját az egykori Hédervári-villában alakította ki. A villa a háború után többször cserélt gazdát, mígnem a Nógrád Megyei Tanács üdülője lett. A rendszerváltozás után az ingatlan az önkormányzat tulajdonába került, a testület adta bérbe azt Zubó cégének, az 1995 tavaszán megalapított Euro Club 2001 Kft.-nek. A cégbe Zubó társtulajdonosnak bevette ősrégi cimboráját, a Presztízs-ügy főszereplőjét, Buksit is. A hetvenes évek végén Buksi egyike volt azoknak a betörőknek, akik Zubó tippjei alapján törtek be kisiparosok, magánzók lakásába.

Zubó Szentendrén kialakított kuplerájának védelmét Tasnádi Péter cégének emberei látták el.

A nyolcezer-ötszáz négyzetméteres területen felépült panzió kertjében sűrűn parkoltak feltűnően drága autók, sok külföldi is oda járt szórakozni – a fontosabb embereknek Zubó aranyozott VIP-kártyával kedveskedett. Egy időben annak is híre ment, hogy a panzió azon része, ahol a lányok dolgoznak, be van kamerázva, és a házigazda mindent rögzít. Nem tudni, hogy ennek volt-e valóságalapja, az mindenesetre tény, hogy a nyolcvanas évek hírszerzési jelentéseiben ugyanezt állították arról a németországi kuplerájról is, amit annak idején szintén Zubó nyitott, miután lelépett Magyarországról.

Ahogy a hetvenes években fodrászmodellként, a jó megjelenésű, a külsejére mindig odafigyelő Zubó tapasztalt zsiványként is otthonosan mozgott azokban a körökben, ahol a művészek, a gazdag vállalkozók forogtak.

Panziójában az alvilág színe-java megfordult, de állandó vendégek voltak a korrupt rendőrök is. A Zubó panziójában dolgozó külföldi, többnyire orosz és ukrán lányok idővel beilleszkedtek a város életébe; feltűntek a város butiksorán, eljártak a strandra, felkeresték a helyi háziorvosokat, és megfordultak a turistákkal teli Fő téri kávézók és éttermek teraszain.

A Catsben gyakran köttettek alvilági ügyletek is, ami azért is érdekes, mert miután Zubó hazatért Magyarországra, azt híresztelték róla, hogy az FBI besúgója. Márpedig ha az oroszok által is gyakran látogatott panzió egyes részein valóban rögzített kép- vagy hanganyagot, akkor igencsak nagy rizikót vállalt. Mert ha ez az oroszok fülébe jut, akár meg is ölhetik.

Talán ez is eszébe jutott Zubónak, amikor 1997. május 5-én, délelőtt 11.35-kor kilépett a szentendrei panziója teraszára, majd lesétált a kertben álló Range Rover terepjárójához.

Kinyitotta a kocsi ajtaját, beszállt, és éppen az immobilisert kapcsolta ki, amikor a bomba felrobbant.

A robbanást, amely leröpítette a Range Rover motorházának tetejét, és szétroncsolta az autó alvázát, a több száz méterre lévő hajókikötő állomáson is jól hallották; a merénylő TNT-t használt töltetként. A bomba még ennél is nagyobb pusztítást végzett volna, csakhogy a távirányítással működésbe hozott pokolgép töltetének csupán a fele robbant fel.

Zubó súlyos sérüléseket szenvedett a repeszektől, a lábszárcsontja eltört, és alig negyedóra múlva már mentőautó száguldott vele a budapesti Honvéd Kórházba.

A rendőrök által őrzött kórteremben a robbantás után huszonnégy órával magához térő veterán bűnözőt megpróbálták kifaggatni a rendőrök, de érdemi információt nem tudott vagy nem akart mondani nekik.

Zubó antibiotikumos kezelést kapott, napról napra jobban lett, látogatókat is fogadott, és úgy tűnt, haza is engedik. Ám nyolc nappal a kórházba szállítása után váratlanul rosszabbodott az állapota, és két napra rá vérmérgezésben meghalt. A híradások szerint a vérmérgezést az okozta, hogy – miután leállították az antibiotikumos kezelést – elszaporodtak szervezetében a gennykeltő baktériumok.

Zubó, aki huszonévesen azzal kezdte bűnöző pályafutását, hogy meglopott egy belvárosi orvost, ötvenegy évesen egy orvosi hiba áldozata lett.

Két hónappal a merénylet után a rendőrség azonosította a feltételezett merénylőt, akit több szemtanú is látott a panzió környékén közvetlenül a robbantás előtt. Litovszkij Vjacseszlav Olegovics ukrán állampolgárról a rendőrök kiderítették, hogy az orosz Szpecnaz kommandó robbantási szakértőjeként diverzánsakcióra képezték ki. Végül mégsem vonták felelősségre, mivel az ukrán hatóságok igazolták, hogy a férfi a merénylet idején egy kijevi börtönben ült.

DOMINÓ

„Az iroda, ahova igyekeztek, zárva volt. Prisztás éppen visszaült volna a terepjárójába, amikor a biciklis gyilkos odaért.
A fekete ruhában és sapkában érkező férfi a biciklin haladva meg sem állt, úgy lőtte le áldozatát. Majd tempósan elkerekezett."

„A holttest a nyitott ajtó mellett az úttesten fekszik. Fejénél vértócsa, amely a gépkocsi alá folyik. Bal kezénél Ericsson 388 típusú fekete rádiótelefon, mely csöng. A rádiótelefon hosszában rózsaszín és barna gumival át van fogatva. A telefon alsó része vérrel szennyezett" – rögzítették a tényeket a Budapesti Rendőr-főkapitányság bűnügyi technikai osztályának munkatársai 1996. november 1-jén.

A gyilkos, aki ezen a késő őszi napon, délelőtt 11.10-kor agyonlőtte a budapesti éjszakai élet egyik legerősebb emberének tartott Prisztás Józsefet, kerékpáron érkezett. Prisztás barna, magasított szárú cipőt, zöld nadrágot és kék, kockás inget viselt, kezén márkás karóra volt. A holmijai között több tízezer forintot, több ezer német márkát, fényképeket, teniszütőt, sportruhát, mackónadrágot, feljegyzéseket, leve-

leket, zsebkést, műanyag fésűt találtak a rendőrök. És egy becsomagolt almát.

Aznap délelőtt Prisztás a hófehér Grand Cherokee terepjárójában az óbudai Ladik utcába indult. A terepjáró anyósülésén egy régi ismerőse, F. Ferenc ült. Nem tudni, útközben milyen hangulat uralkodott a kocsiban, mert bár jóban voltak, akkor mégis azért voltak együtt, hogy egy közös ügyletet rendezzenek. Ferenc ugyanis milliókkal tartozott Prisztásnak, és azt ígérte, úgy rendezi a tartozását, hogy nevére írat egy ingatlant. Ezért mentek a Ladik utcai ügyvédi irodába, ahol Ferenc elintézte volna a papírmunkát. Csakhogy az iroda zárva volt. Prisztás éppen visszaült volna a terepjárójába, amikor a biciklis gyilkos odaért. A fekete ruhában és sapkában érkező férfi menet közben lőtte le áldozatát. Majd tempósan elkerekezett.

Prisztás halálának híre futótűzként terjedt az alvilágban, de a közvélemény is megdermedt, hogy a fővárosban fényes nappal, hidegvérrel öltek meg egy embert. A nyolcvanas évekkel ellentétben ebben az időszakban Prisztás már nem járt testőrrel, kellően erősnek érezte magát ahhoz, hogy ne féljen. Sokan irigyelték őt az alvilágból, mert vagyonos emberré vált, élete utolsó szakaszában teljesen tisztára tudta mosni a pénzét – élettársa révén például a békéscsabai piac egy része is az övé volt. Budapesten, a Balzac utcában, egy Las Vegas nevű helyen volt a bázisa. Halála előtt megromlott a viszonya barátjával, Hofival, nem bízott többé benne. Ennek hátterében nőügy állt. Prisztás gyanította, hogy az élettársának viszonya van Hofival. Onnantól kezdve, hogy ez nyilvánvalóvá vált számára, lekezelőn beszélt a barátjával. A bizalom megtört.

Nem sokkal Prisztás halála után mindenhol telefonok csörögtek. A conti caros Fater és Csülök egy Margit-szigeti hotelban tartózkodott, ott értesültek a történtekről, Menyét pedig épp szoláriumban volt, amikor megtudta a hírt.

Néhány órával a gyilkosság előtt került ugyanis az újságosstandokra a *Népszabadság*, amely címlapon hozta, hogy értesülései szerint a Belügyminisztérium a közeljövőben újra beterjeszti a kormánynak a szervezett bűnözés elleni fellépés hatékonyságát javító, a büntető jogszabályokat érintő intézkedéstervezetét. Kuncze Gábor belügyminiszter a lapnak arról beszélt, hogy az elmúlt napokban történt kézigránátrobbantások is indokolják a „hagyományos" bűnügyeknél szigorúbb megítélésű új bűntényfajták megfogalmazását.

A Prisztás-gyilkosságnál helyszínelő rendőröknek nem sok nyomuk volt. Szemtanúk látták azt az alacsony, fekete ruhát és fekete sapkát viselő embert, aki vélhetően meghúzta a ravaszt. A beszámolók szerint egy ideje már ott állt a sarkon, és egy közlekedési táblának támaszkodott. De sem ő, sem a bicikli, sem a gyilkos fegyver nem került elő, így a nyomozók csak feltételezni tudták, hogy miután kivégezte a célpontot, a HÉV-sínek felé menekült, és a kerékpárt a Dunába dobta.

Prisztás temetésén az alvilág színe-java részt vett, a temető tele volt civil ruhás nyomozókkal, valamint a nemzetbiztonság embereivel, kattogtak a fényképezőgépek. A temetés után Hofi már a kocsijában ült, amikor egy fegyverből lövéseket adott le a levegőbe, egy egész tárat kilőtt. A rendőrök hallották a lövéseket, meg is ijedtek, mert nem tudták, honnan és miért lőnek, de a történteknek nem lett semmilyen következménye.

Prisztás halála után tizenkét nappal a budapesti Kerepesi úton lévő ügetőnél rálőttek Lakatra. A szomszédos Fiumei úti sírkert irányából érkező, több mint húsz méterről leadott négy lövésből három eltalálta, egy a nyakán,

egy az ágyéki csigolyája mellett, egy pedig a bal combján. Szerencséje volt: a gyors orvosi beavatkozásnak hála túlélte a támadást.

Egy órával a támadás után a temető túloldalán, a Salgótarjáni úton megállították a rendőrök egy gyanús Chrysler Voyager terepjárót. A kocsiban Tanyi György két testvére, János és Józsi utazott, és valóságos fegyverarzenál volt náluk. Tanyi Györgyöt még aznap előállították, a testvérei ellen pedig lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés miatt indult eljárás, de kisebb büntetéssel megúszták.

Tanyi György nem lett gyanúsított.

– Nem tud kiszedni belőlem semmit. Jót nem tudok mondani önnek, rosszat meg nem akarok, úgyhogy csukja be a kocsiajtót, legyen szíves. Én ugyanis nem érem el – mondta a *Kurír* kíváncsiskodó újságírójának Totka Pál, amikor beült a kocsijába 1996. november végén, percekkel azután, hogy barátaival együtt elhagyta a budapesti János-kórházat.

– Sejti, hogy ki lehetett a merénylő? – próbálkozott az újságíró, mire Totka csodálkozástól kikerekedett szemmel kérdezett vissza.

– Maga megmondaná, ha sejtené? Mert akkor maga nagyon bátor. Én nem mondok semmit. Igen, köszönöm, jól vagyok – zárta rövidre a beszélgetést az egykori bokszoló, majd elhajtott.

Totka, az Old Firenze legendás portása, a nyolcvanas évek éjszakai életének ismert figurája okkal tartózkodott a fecsegéstől. Három héttel Prisztás meggyilkolása után lőtt rá egy ismeretlen merénylő, és csak a véletlenen múlt, hogy nem halt meg. Merénylője a budai családi házánál várta lesben, majd amikor a hazatérő vállalkozó éppen kinyitotta garázsának ajtaját, többször rálőtt. A lövedékek a hasán, a mellkasán, a jobb kezén és a bal karján érték a harminckilenc éves férfit.

A Totka elleni merénylet hasonlóan sokkolta az alvilágot, mint Prisztás meggyilkolása. Mindketten erős figurának számítottak, akiket nem lehet csak úgy betámadni. Bár Totka akkor már sejtette, mégsem árulta el, ki akart az életére törni. Az üzenetet viszont vette: az éjszakai életből végleg visszavonult, a merénylet előtt az érdekeltségei közé tartozó szórakozóhelyekre soha többet nem tette be a lábát.

Nagyjából abban az időben, amikor Totka kijött a kórházból, az egykori Las Vegas-i krupié, a rendszerváltozáskor a kaparós sorsjegyekkel berobbanó Dóri Sándor került bajba. A kaszinós egyik este, amikor a dzsipjével leparkolt, és zárta be a kocsija ajtaját, észrevette, hogy egy magas, álarcos férfi közeledik felé. Néhány méterre lehetett tőle, amikor az álarcos elővette a fegyverét. Dóri két villanást látott, azonnal lebukott, majd futni kezdett. A támadója utolérte, a pisztolylyal elkezdte verni a fejét. Amikor Dóri összeesett, a támadója elrohant.

Ebben az időszakban kezdődtek a nagy leszámolások. Szinte nem volt olyan nap, hogy a híradásokban ne szerepelt volna legalább egy kézigránátos robbantás, utcai leszámolás vagy lövöldözés. A rendőrség tehetetlenségét látva a kormány pánikba esett, és november végén, egyetlen napon belül leváltották a rendőri vezérkar legfontosabb tábornokait. Köztük ez akkor már öt éve a posztján lévő Pintér Sándor országos főkapitányt, akit – mint későbbi interjúiból is kiderül – rendkívül megviselt a döntés.

De az alvilági ringlispíl nem állt le.

Pár héttel a rendőri vezetés menesztése után, 1996. december 18-án Cinóberrel, egy ismert Rákóczi téri stricivel végzett egy bérgyilkos. Bár nem tartozott az alvilág krémjé-

hez, amolyan kispályásként tartották számon az éjszakai életben, de a régi időkből sokan ismerték.

Cinóbert aznap este tőrbe csalták: valaki felhívta telefonon, ő lesétált az Üllői lakása elé, majd a kocsija mellett lelőtték. Ekkor még legfeljebb csak találgatták, hogy Prisztás József és Cinóber likvidálása összefügghet. De hogy ki vagy kik állnak a gyilkosságok hátterében, azt sem a rendőrség, sem az alvilág nem tudta.

A KORONATANÚ

„A conti carosok kezdetben megbíztak benne; ott volt több üzleti megbeszélésen, tárgyaláson. Boros figyelt és hallgatott, az információkat azonban megosztotta egy olyan rendőrrel, akit még családi kapcsolatain keresztül ismert meg."

– Na, tehát a Prisztás Józsi ügyével kapcsolatosan... kezdjük azzal, amit tud a lelövésének körülményeiről, kiváltó okokat is, majd pedig a hatását – kérte a nyomozó a mellette lévő fotelban ülő, bőrdzsekis, fekete ruhás férfitól, aki láthatóan készséggel adta elő mindazt, amit tud.

Az 1997 januárjában a Pest Megyei Rendőrfőkapitányság irodájában kihallgatott férfit Boros Tamásnak hívták. Boros nem fukarkodott az információk átadásával, és amit akkor ott a mellette ülő ügyésznő jelenlétében elmondott, a rendőrök nemcsak jegyzőkönyvbe, de videóra is vették. Boros pedig beszélt. Gyilkosságokról, lehetséges elkövetőkről, erőviszonyokról, korrupt rendőrökről és persze az olajüzletekről. Néven nevezett mindenkit. Egy pillanatra úgy

tűnt, a rendőrségnek megvan az aduásza az olajbűnözőkkel szemben. A koronatanú.

Az 1955-ben, Debrecenben született Boros József Károly, akit ismerősei Tamás keresztnéven szólítottak és Óriás Tamásként is becéztek, már a nyolcvanas évek óta fel-felbukkant az éjszakai életben. Fiatalkorában betörésekkel, autófeltörésekkel kezdte, a conti caros Faterhoz rokoni szálak fűzték. Egy ideig Németországban élt, dolgozott Prisztás József Trojka nevű éttermében, majd maga is beszállt a vendéglátózásba. 1994-ben kibérelt egy presszót, majd a Citadella egyik szórakozóhelyének tulajdonosaként bukkant fel, de balatoni hotelban és budapesti étteremben is voltak érdekeltségei. Ezenkívül egy ideig benne volt a Dóri Sándorhoz tartozó Grand Casino felügyelőbizottságában is.

Az olajüzlet – a Conti Carnak hála – Borost sem kerülte el. A conti caros Faterék 1996 tavaszán keresték meg azzal az ajánlattal, hogy szálljon be a Kisbandi által biztosított, jövedéki engedéllyel rendelkező, illegális olajkereskedelemmel foglalkozó cégükbe. Boros állítása szerint két nagy értékű Mercedesét, a Szeged-szőregi Pincegazdaság palackozóüzemét, illetve a Mariott Budapest Casino Kft.-ben lévő üzletrészét, tehát összesen 120 millió forintot hozott az üzletbe.

A conti carosok kezdetben megbíztak benne; ott volt több üzleti megbeszélésen, tárgyaláson. Boros figyelt és hallgatott, az információkat azonban megosztotta egy olyan rendőrrel, akit még családi kapcsolatain keresztül ismert meg. Még egy, a Conti Car szalonjának presszójában történt gyilkosságot is végignézett. 1996 nyarán ott késeltek halálra egy Csaszi nevű kőbányai bokszolót. Csaszi több millió forintot követelt valakin, aki a Tanyi-brigád védelmét élvezte. Amikor a bokszoló többedmagával, köztük a Csontkezű köréből már ismert Sasával megjelent a presszóban a tartozást követelve,

Tanyiékkal került összetűzésbe. A kitört verekedésnek akkor lett vége, amikor valaki leszúrta Csaszit, ő pedig holtan esett össze a presszó padlóján. Csaszi gyilkosa és a többiek, amikor látták, hogy a bokszoló haldoklik, azonnal kereket oldottak. Sasa is odábbállt. A kiérkező rendőrök hiába kérdezték a presszó dolgozóit arról, mi történt, jött a szokásos szöveg: senki nem látott semmit.

Miután a sokat látott Boros elszámolási vitába keveredett és összeveszett Fatérékkal, már nem csinált titkot abból, hogy rendőrségi besúgó. Mivel ő maga is érdekelt volt az alvilági ügyletekben (saját brigádja védelmi pénzeket is szedett), még jól is jött neki, hogy az éjszakában híre megy: jó rendőrségi kapcsolatai vannak.

Az alvilágban ekkortájt még a katonák is meg voltak győződve arról, hogy senki nem lehet nagymenő, csak akkor, ha zsebében van a rendőrség.

Volt, aki nem pénzt, hanem információkat adott a rendőröknek, cserébe arra számított, hogy ha az ellenfelei a korrupt rendőröket küldik rá, akkor a „gazdái" megvédik a támadásoktól. Boros is ezt remélte, amikor családi barátja összekötötte Tonhauser László egyik emberével: Sándor Istvánnal. A Papa néven ismert nyomozó, aki Tonhauser beosztottjaként a KBI-nál dolgozott, szinte mindenkit ismert az alvilágból, de Borossal az átlagosnál lényegesen szorosabb viszonyt alakított ki: a vállalkozó lett az egyik legfontosabb téglája.

Ez azonban veszélyes játéknak bizonyult, mert a zavaros időkben csak az lehetett biztonságban, aki fizette és irányította a rendőröket, esetleg hébe-hóba feldobott nekik egy-egy kishalat, hogy ezzel is segítse az általa támogatott zsaruk előmenetelét, és rajtuk keresztül még mélyebben beépülhessen a rendvédelmi szervekbe.

De a rendőrségen belüli hatalmi harcok miatt a téglák sorsa leginkább attól függött, hogy az a nyomozó, akinek súg, milyen befolyásra tesz szert a rendvédelmi szervezeten belül.

Érdekes és tanulságos epizód, hogy a rendszerváltozás után egyes rendőrök villámgyorsan jutottak feljebb a ranglétrán. A hirtelen felemelkedés azonban azzal is járt, hogy azok, akik korábban besúgóként segítették a munkájukat, „tartótiszt" nélkül maradtak. És mivel általános volt a bizalmatlanság, és a téglák ragaszkodtak a rendőri kapcsolataikhoz, előfordultak olyan esetek, amikor kiemelt rendőri vezetők tartottak kapcsolatot bűnözőkkel. Ez nem szokványos, „hivatalosan" a rendőri vezetők nem tarthatnak téglákat, az informátorokkal való kapcsolattartás az alacsonyabb pozícióban lévő nyomozók dolga.

Lassan egy átláthatatlan játéktér alakult ki, ami minden szereplő számára veszélyeket rejtett magában.

Így nem volt meglepő az sem, hogy a rendőrségen belül nem tetszett mindenkinek, hogy Boros a KBI téglája. A BRFK szervezett bűnözés elleni egysége például olyan bűnözőnek tartotta Borost, akit azonnal rács mögé kell juttatni; azok a rendőrök próbálták börtönbe juttatni, akikről az alvilágban úgy tudták, hogy a Conti Car köreivel állnak kapcsolatban. Tehát az egyik rendőri egység támadta, míg a KBI pedig védte – olyan húzd meg, ereszd meg játék kezdődött, amit Boros egyre nehezebben viselt. Olyannyira, hogy a folyamatos vegzálások miatt menekülőre fogta, és családjával Ausztriába ment, és a sajtón keresztül üzengetve vádolta az őt nyomasztó rendőröket.

Alvilági haragosai, az olajosok azonban utolérték a szomszédban. Azok a bűnözők és rendőrök, akiket hírbe hozott, egyaránt törleszteni akartak. Boros ekkor úgy döntött, min-

dent borít. Felhívta Tonhauser Lászlót, és találkozót kért. Boros, Tonhauser és Papa Gödöllőn találkoztak.

A találkozón Boros kitálalt, és ettől kezdve tudta, nincs visszaút. Elmondott mindent, amit tud, igaz, sok mindenről ő is csak hallomásból, másodkézből értesült.

Ezzel persze nem rendeződhettek a dolgok, és mivel a bűnözők is értesültek a találkozóról, csak idő kérdése volt, mikor lesz a revans.

Ez a gödöllői találkozó után nem sokkal meg is történt: ismeretlenek rálőttek Boros solymári házára, aki erre annyira bepipult, hogy nem törődve a KBI-vel való szövetségével, jelentkezett a területileg illetékes Pest Megyei Rendőr-főkapitányságon, és nekik is elmondta mindazt, amit korábban Tonhausernek és Papának.

A vallomását rögzítő jegyzőkönyv gyakorlatilag már az aláírása utáni pillanatban kikerült a rendőrség épületéből.

Hiába a különböző szerveknél dolgozó korrupt zsaruk aknamunkája, a következő hónapok azt igazolták: a rendőrség becsületes nyomozói nem adták fel.

Boros elsősorban a conti caros, energolos kört mártotta be, a KBI is erre a két társaságra vadászott leginkább. Gábor, Brazil, Fater, Csülök és Menyét a Boros-vallomás miatt kényelmetlen helyzetbe került. Csak idő kérdése volt, mikor csapnak le rájuk a zsaruk.

Az energolos Gábor éppen beteg édesanyját indult meglátogatni, amikor a KBI különleges csoportja leszorította az autóját. A nyomozók átültették magukhoz, és csak egyetlen telefont engedtek meg neki, hogy értesíthesse élettársát: valaki menjen el az édesanyjához, mert ő nem tud. Egy napra rá az Üllői úton zajlott le filmbe illő akció, akkor a KBI álcázott autóból kipattanó rendőrei Brazilt vették őrizetbe egy pécsi önbíráskodási ügy miatt. A zsaruk Tanyi Györgyöt

is őrizetbe vették Bécsben, mert korábban egy kézigránátos robbantás gyanúsítottja azt vallotta: tőle kapta a gránátot, igaz, a vallomást később visszavonta.

Később az Energol vezérigazgatója, Csikós József is rács mögé került – őt már az olajügyletek miatt vették őrizetbe.

Kiss Ernő, a KBI főigazgatója ekkortájt azt nyilatkozta, hogy Csikós előzetes letartóztatása áttörést hozhat a szervezett bűnözői csoportok felszámolásában. Sőt Kiss utalt arra is, hogy összefüggés lehet bizonyos robbantások és az olajmaffia között. Más rendőri vezetők pedig azt kotyogták ki, hogy a rendőrség éppen a robbantásos ügyek tetteseinek felderítése közben figyelt fel az Energol Rt.-re. Arra gyanakodtak, hogy a budapesti alvilágban zajló leszámolássorozat a cég vezetőinek gazdasági lépései miatt robbant ki.

Az energolos körből egyedül egy ember nem került rács mögé: Menyét. Ellene csak 1997 végén adtak ki nemzetközi elfogatóparancsot, hónapokkal azután, hogy társait lekapcsolták.

Pedig még mielőtt lelépett, a KBI már figyeltette őt, és igyekeztek feltérképezni a szövevényes kapcsolatrendszerét is. Az 1997 februárjában, a Tonhauser László által kezdeményezett viszonylag rövid, *Galamb* fedőnevű megfigyelés nem hozott túl sok meglepetést: Menyét Tanyival, Gáborral, Brazillal, a conti caros Faterral és Csülökkel találkozgatott. Nagyjából egy hónappal az akció előtt Menyétet és két emberét a rendőrök egy közúti ellenőrzésen igazoltatták. A ruhája alatt golyóálló mellényt viselő Menyét egy Land Roverben utazott, de a kocsival nem tudott elszámolni, ellenben kiderült: engedélye volt egy kilenc milliméteres maroklőfegyverre. Amikor megkérdezték tőle, miért van rajta golyóálló mellény, azt válaszolta: megfenyegették.

Miután Menyét felszívódott, a rendőrök úgy tudták, külföldön bujkál: az akkori jelentések szerint megfordult Dél-Amerikában, Miamiban és Dél-Franciaországban. Bujkálása alatt a rendőrök információi szerint folyamatosan fizette a rácsok mögé került társai ügyvédeit, de gondja volt arra is, hogy az emberein keresztül tanúkat félemlítsen meg, ezzel is akadályozva az Energol-ügyben folyó vizsgálatokat.

De hiába ültek vagy éppen menekültek az egykori társak, Boros már nyakig ült a pácban. A sajtó által is megszellőztetett videóvallomás után többször próbálták megölni, amiért elárulta üzletfeleit. Egyszer éppen Budán haladt autójával, amikor egy mellette megjelenő Mercedesből rálőttek. Ő hirtelen fékezett, és valószínű ennek köszönhette, hogy a lövés nem találta el.

A robbantásos, leszámolásos bűnügyekkel összefüggésben ekkorra nyolcvanöt ember ellen indult büntetőeljárás, közülük kéttucatnyit a bíróság letartóztatott.

A KBI-nél abban bíztak, hogy Boros vallomása révén olyanoknak is eszébe jutnak dolgok, akik addig arról meséltek, hogy hirtelen mindent elfelejtettek.

A LEGSÖTÉTEBB FEJEZET

„Az Aranykéz utca polgárháborús állapotokat idézett: lángoló autók, jajveszékelő sérültek, kitört ajtók, ablakok, sűrű, gomolygó, fekete füst és por mindenütt. Az olajügyek és az alvilági történetek mindentudója, a szervezett bűnözés ellen küzdő KBI egyetlen koronatanúja, Boros Tamás a felismerhetetlenségig megsemmisült."

A Balaton királyát 1997. július 31-én látták utoljára. Szlávy Bulcsú Budapestre autózott, de nem lehetett tudni, odaért-e – Budaörs környékén a mobiltelefonja már ki volt kapcsolva. Szlávynak nyoma veszett.

Egy évvel korábban, amikor egy budapesti spanyol étteremben a születésnapját ünnepelte, mások mellett Som Lajos, Bárándy György sztárügyvéd, Tasnádi Péter és Boros Tamás is vele szórakozott, holott Szlávynak ekkor már nem ment olyan jól a sora, mint az évtized elején.

A király csillaga leginkább azért volt leáldozóban, mert 1995-ben megverte egy balatonfüredi vállalkozó feleségét, ami után a helyi vállalkozók összefogtak, és feljelentették. Szlávy emiatt Spanyolországba menekült, ahol az Interpol letartóztatta. Később kiadták Magyarországnak; a börtönben könyvet írt a rácsok mögötti életről.

Miután szabadult, megpróbálta visszaszerezni pozícióit, de ez csak félig sikerült. Pénzügyi nehézségei adódtak, és kölcsönöket kellett felvennie, hogy az embereit fizetni tudja. Bár Som Lajos bevonásával létrehozott egy alapítványt, amely-

nek égisze alatt védelmi pénzeket szedett volna a Balatonon, az üzlet nem működött túl jól.

Eltűnése után nem különösebben hiányzott az embereinek, ugyanis a birodalomnak új főnöke lett: 1997 augusztus elején Boros Tamás – erőszak és fenyegetés nélkül – átvette Szlávy balatoni érdekeltségeit, és a verő- és kidobóemberek szó nélkül átálltak az új gazda oldalára.

Alig egy hónappal Szlávy eltűnése után egykori katonáját, a később önállósodott bokszolót, Molnár Pétert is meggyilkolták. A harminchárom éves veszprémi vállalkozót augusztus elején, a Veszprém és Balatonalmádi közötti úton, Nissan Patrol terepjárójában robbantották fel. Még élt, amikor a mentők a helyszínre érkeztek, de néhány perccel később belehalt sérüléseibe. Huszonegy éves utastársa életveszélyesen megsérült, de ő túlélte a támadást. Molnárról tudták az alvilágban, hogy annak idején Szlávy egyik katonájaként kezdte el karrierjét, és a Balaton királyának eltűnése után szemet vetett a tó északi partjára.

A robbantásos merényletek nem értek véget Molnár likvidálásával. 1997 októberében Prisztás egykori legjobb barátja és üzlettársa, Hofi ellen követtek el robbantást Óbudán, a Szépvölgyi úton lévő McDonald's előtti parkolóban. A bombát egy fának támasztott bicikli nyerge alá szerelték fel és távirányítással robbantották fel akkor, amikor Hofi – kilépve az edzőteremből – elment mellette.

Ez volt az első olyan robbantásos merénylet, amelyben a célponton kívül két ártatlan járókelő is megsérült a bicikliből leszakadó daraboktól. A pokolgép életveszélyesen megsebesítette Hofit, testének hatvan százaléka megégett, de a vállalkozó túlélte a támadást.

Hofiról sokan tudták, hogy egyike azoknak, akik a meggyilkolt Prisztás kinnlévőségeit próbálták visszaszerezni.

Ez nem volt könnyű feladat, mivel Prisztás uzsoraügyleteit egyetlen dokumentum sem igazolta. Emellett az sem volt titok, hogy Prisztás halála után Hofi összejött a gyászoló özveggyel.

Prisztás mindenesetre tökéletes példája annak, hogyan zajlanak a „hagyatéki eljárások" az éjszakai életben. Amikor Prisztás meghalt, a vagyonát 2,7 milliárd forintra becsülte a környezete. Bár a vagyona nagy részét a lánya örökölte volna, Prisztás özvegye és Hofi az örökös értésére adta: akik az apja halálát kívánták, azok rá is veszélyt jelenthetnek, ha az apja vagyona nála landol. Emellett mindenféle kölcsönszerződéseket lobogtattak, mondván, az apja tartozik is pár embernek. Ez persze már akkor is nevetségesnek tűnt, hiszen nem Prisztás tartozott, hanem neki tartoztak, de a lánya jobbnak látta, ha engedelmeskedik. A milliárdos vagyonból végül mindössze huszonhétmillió forintot kapott, noha elhunyt apjának sok ingatlana volt, és részvényei, értékes festményei. A lány így tehetetlenül nézte végig, ahogy egy számára ismeretlen alvilági figura a szeme láttára pakolja ki apja vecsési házából a festményeket, ékszereket és más vagyontárgyat.

Ám nem csak az alvilágot érintették a merényletek. 1998-ban történt valami, ami újabb szintre emelte az utcai leszámolásokat: egy olyan embert végeztek ki könyörtelenül, aki nem tartozott a köztörvényes bűnözők közé, ellenben Magyarország egyik igencsak befolyásos közéleti figurájának számított, akit a politikai elit is jól ismert.

A videófilmek piacán meggazdagodó Fenyő János nagyvállalkozóra a kilencvenes évek közepére már médiacézárként tekintettek. Fenyő először a legsikeresebb hetilapot, a *Nők Lapját*, később a *Rádió és Televízióújságot* szerezte meg, aztán sorra kebelezte be a többit: a *Vasárnapi Hírek*, a *Buci*

Maci, a *Családi Lap*, a *Tina*, a *Bravo*-lapcsalád és 1994-től már a *Népszava* is a tulajdonában állt. A Fenyő által alapított Vico Rt. újságjainak példányszáma 1994 végére havi tizenkétmillióra emelkedett.

Az agresszív stílusáról ismert Fenyő azonban csak néhány évig élvezhette a médiacézárságot. 1998. február 11-én, a délutáni csúcsforgalomban éppen a Rózsadombon lévő Vico-székházból tartott a fodrászához, amikor a Margit körút és a Margit utca kereszteződésében lévő lámpánál piros jelzést kapott a Mercedese. Ekkor a mögötte álló Mitsubishi Galantból kiszállt egy férfi, odasétált Fenyő kocsijához, és egy hangtompítós géppisztolyból kéttucatnyi lövést adott le rá. A médiacézár azonnal meghalt. A gyilkos ezután egy közeli autó alá dobta a géppisztolyt, gyalog elsietett a Széna tér felé, majd sapkáját és kabátját egy kapualjba dobva felszívódott.

Fenyőnek tucatnyi haragosa volt, agresszív üzleti stílusa miatt nem egy ember kívánhatta a halálát. A nyilvánosság előtt ugyanakkor csak egyetlen vérre menő küzdelme zajlott: Fenyő nyílt háborúban állt Gyárfás Tamással, a Nap TV tulajdonosával, mert mindenképpen meg akarta szerezni a közszolgálati televízió népszerű reggeli műsorát, a Napkeltét.

A Fenyő-gyilkosság lázban tartotta a közvéleményt, mert ezúttal nem egy tipikus alvilági figura, hanem egy befolyásos, legális üzleteket lebonyolító milliárdos nagyvállalkozót öltek meg. Ráadásul látványosan, mintha a megbízó üzenni akart volna: „Én bármit megtehetek."

A merényletnek volt még egy hozadéka: az emberek még a korábbinál is rosszabbnak érezték a közbiztonság állapotát.

Pedig az igazi katasztrófa, amire még a rémálmaiban sem számított senki, csak fél évvel később, 1998. július 2-án, a Belváros szívében, az Aranykéz utcában következett be.

Aznap egy, az utcában kozmetikai szalont üzemeltető nő éppen a Pesti Színházba díszleteket szállító ponyvás teherautó miatt bosszankodott, amiért a sofőr éppen a kozmetika bejáratához állt, és ezzel eltakarta a napfényt. Utólag hálás lehetett a sofőrnek, mert éppen a teherautó miatt nem halt meg senki a szalonban, amikor felrobbant egy hatalmas erejű pokolgép.

Nem mindenki volt olyan szerencsés, mint a kozmetika tulajdonosa: az a huszonnégy éves lány, aki az utcában lévő egyik üzletház cipőboltjából jött fel, hogy az ötvenhét éves szállítótól átvegye az árut, azonnal meghalt, ahogy az áruszállító is.

Végzetüket az okozta, hogy éppen akkor álltak az üzlet előtt, amikor felbukkant egy ügyvéd és a kliense, Boros Tamás.

Éppen egy kis Polski Fiat mellett haladtak el, amikor Boros telefonja megszólalt, a férfi felvette. A merénylő ekkor hozta működésbe a Polskiban elrejtett bombát.

Ez volt a magyar kriminalisztika legsúlyosabb robbantásos merénylete.

Az Aranykéz utca polgárháborús állapotokat idézett: lángoló autók, jajveszékelő sérültek, kitört ajtók, ablakok, sűrű, gomolygó, fekete füst és por mindenütt. Az olajügyek és az alvilági történetek mindentudója, a szervezett bűnözés ellen küzdő KBI egyetlen koronatanúja, Boros Tamás és az ügyvédje a felismerhetetlenségig megsemmisült.

A merénylet idején kormányváltás volt Magyarországon. 1998-ban, hat nappal az Aranykéz utcai robbantás után a Fidesz alakított kormányt. Az első Orbán-kormány titkosszolgálatokat felügyelő tárca nélküli minisztere, Kövér László éppen elődje, Nikolits István dolgozószobájában intézte az átadás-átvételt, amikor megkapták a robbantás hírét.

Már ekkor tudni lehetett, hogy részben alvilági haragosai, részben a rendőrségen belüli hatalmi harcok okozták Boros vesztét.

Amikor híre ment, hogy Boros beszél, mások is bátrabbak lettek. Megzsarolt emberek kezdtek nyitni a rendőrök irányába, és úgy tűnt, akár áttörés is történhet a nyomozásokban. Csakhogy a nyomozók azt is érzékelték, hogy a háttérben nagy a mozgolódás: emberek, akik piszlicsáré ügyek miatt kerültek rács mögé, de hajlandók voltak beszélni, súlyos börtönbüntetést kaptak, míg olyanok, akik hallgattak, szabadlábra kerültek. A KBI-nél ezért sokan úgy érezték, korrupt rendőrök, ügyészek, bírók dolgozhatnak az olajosok oldalán.

Boros nem kért a rendőrségtől személyi védelmet, ezt a saját testőreivel oldotta meg. Ám a rendőrség ettől még „vigyázott rá", és Tonhauser szerint csak a szerencsén múlt, hogy amikor felrobbantották, egy rendőr sem halt meg.

Boros megölése után viszont hirtelen azok az emberek is meggondolták magukat, akik előtte nyitottak a nyomozók irányába. Vagyis Boros halálával egy pillanat alatt elillant annak az esélye, hogy az olajüzletben, robbantásos és gyilkossági ügyekben érintett bűnözők ellen elegendő bizonyíték gyűljön össze.

Az Aranykéz utcai merénylet ügyében gőzerővel kezdődött meg a nyomozás. A robbantás után az egyik budapesti szállodában a rendőrségi keresőkutya olyan anyagmaradványt jelzett, amelyről bebizonyosodott, hogy a robbanóanyagé. A szobát korábban három külföldi bérelte. Ráadásul az egyik elkövető hibázott is: a Polski Fiatot, amelyben a bomba volt, hamis személyigazolvánnyal vásárolta meg. Egy lopott igazolványban kicserélte a képet a sajátjára. Ám később a hamis személyit, amiben a fényképe volt, eldobta.

Valaki megtalálta, és postán elküldte annak, akié eredetileg volt. Amikor a rendőrség eljutott az igazolvány tulajdonosához, ő átadta az okmányt. A fényképet a rendőrség közzétette, majd kaptak egy telefonhívást.

Kiderült: a képen egy szlovák bűnöző, Jozef Hamala látható.

Amikor Orbán Viktor kormányfő lett, Pintér Sándor pedig belügyminiszter, megkezdődtek az ilyenkor szokásos személycserék a rendőrségen. Néhány hónappal az Aranykéz utcai merénylet után a kormány úgy döntött, megszünteti a KBI-t. Később Tonhauser László is elhagyta a rendőrséget, majd egyik legfontosabb embere, Sándor István Papa ellen indult eljárás hivatali visszaélés és vesztegetés alapos gyanúja miatt.

Az évtized vége felé már többé-kevésbé kikristályosodott, milyen okok vezettek a sorozatos rendőrségi kudarcokhoz. A rendőrségen belüli korrupció csak az egyik volt ezek közül. Az ORFK szervezett bűnözés elleni főosztályán hiába szorgalmazták már 1997 elején egy speciális, negyven-ötven fős különleges, kizárólag az olajból milliárdos vagyont felhalmozó nagymenők elleni nyomozócsoport felállítását, a rendőri vezetés egyaránt félt a sikertől és a kudarctól is.

Ha a csapat sikeresen dolgozott volna, akkor minden ügyet rájuk terhelnek, ha kudarcot vallanak, ők viszik el a balhét – így gondolkodtak. Az a fajta együttműködés, ami a hetvenes–nyolcvanas évek nagy betörőbandáinak felszámolásában, a Presztízs-ügyben működött, ezúttal csődöt mondott: az ORFK és a BRFK különböző szintű vezetői nem kedvelték egymást, és ha egy nyomozónak nem voltak barátai a másik egységnél, nem remélhette, hogy megosztják vele a titkos információkat.

És ha ez még nem volna elég, a felállított nyomozócsoport felderítői és vizsgálói között is megromlott a viszony. A felderítők azt vágták a vizsgálók fejéhez, hogy nem kezdenek semmit a bizonyítékokkal, a vizsgálók pedig azt, hogy a felderítők felülnek minden alvilági pletykának.

A bűnözők egyszerűen gyorsabbak voltak, mint azok, akik ellenük dolgoztak. Túl sok titkos információ szivárgott ki, így a gengszterek rendre hamarabb értesültek az ellenük folyó eljárások pillanatnyi állásáról, mint bármely nyomozócsoport egy másik rendőri szerv tervezett lépéséről.

SOHASEM LESZ VÉGE

„Könnyen lehet, hogy a támadók ezt a gyilkosságot is üzenetnek szánták, ugyanis a halott férfi kezében két fénykép volt: az egyiken ő volt rajta, a másikon pedig egy olyan ember, aki szintén Menyét csapatához tartozott."

A rákospalotai Palotás presszó dugig volt vendégekkel. Volt, aki a játékgépeket nyomkodta, más a pultnak támaszkodva ivott, a többiek a bokszokban beszélgettek egymással.

A leghátsó bokszban ült a presszó üzemeltetője, Csontkezű a barátnőjével, valamint Bulgár Misi nevű testőrével. Délelőtt tizenegy óra tájban egy fehér autó fékezett a presszó előtt, és egy magas férfi szállt ki belőle. A hosszú, bő köpönyeget viselő alak, aki arcát kendővel takarta, fejére pedig kapucnit húzott, belépett a kocsmába, néhány vendéget félrelökve, határozott léptekkel elsétált a leghátsó bokszig,

és megállt. A köpönyege alól hirtelen előrántott géppisztollyal tüzelni kezdett. Csontkezű barátnője, aki a gyilkosnak háttal ült, riadt arccal kérte, hogy őt ne bántsa. A nő megúszta az öldöklést.

A gyilkos a lövöldözés után nyugodtan, de határozott léptekkel távozott. A vendégek lefagytak a rémülettől, senki nem avatkozott közbe. Még azok a katonai titkosszolgálatnak dolgozó férfiak sem, akikről nem sokkal később kiderült, valamiért éppen abban a kocsmában tartózkodtak a gyilkosság idején. A köpönyeges férfit az utcán megpróbálta ugyan feltartóztatni egy idős úr, de a gyilkos olyan erővel lökte félre, hogy maradandó sérüléseket szenvedett.

Csontkezű hidegvérű likvidálása – egy évvel az Aranykéz utcai robbantás után – újra felkavarta a közvéleményt.

A bűnügyi sajtó ízekre szedte a történetet, és volt is miről írniuk, hiszen Csontkezű hírhedt alakja volt az alvilágnak. A botrányt viszont az váltotta ki, hogy kiderült: Csontkezű éppen a börtönbüntetését töltötte, amikor a presszóban meggyilkolták. Ez úgy történhetett meg, hogy miután 1996 végén első fokon elítélték, 1998 márciusában vonult be a Kozma utcai börtönbe. Stílusosan, taxival. Csontkezű viszont 1998 végétől szabadon járkálhatott ki-be a börtönből, mivel engedélyezték neki a felügyelet nélküli külső, azaz a börtön falain kívüli munkavégzést. Amit a saját presszójában „végzett".

Abban az évben nemcsak Csontkezű halt meg, hanem egy igazi legenda, Seres Zoltán is. Pestszentlőrinc egykori fenegyerekét már két évvel korábban is meg akarták ölni: a lőrinci háza előtt parkoló méregdrága Bentley alvázára plasztikbombát erősítettek, amit távirányítással akartak működésbe hozni. A bomba azonban a gyenge mágnes miatt leesett az alvázról.

A merénylők most azonban nem hibáztak: Serest akkor lőtték le, amikor 1999. április 12-én Tahitótfalun haladt át egy lovardába igyekezve. A kocsiban ült olasz üzlettársa, valamint egy tolmács is. A merényletet csak a tolmács élte túl, mert még idejében lebukott az ülések közé.

Azok, akik a halála előtti hónapokban találkoztak Seressel, azt mesélték, hogy a férfit mintha kicserélték volna. A régebben arrogáns, lekezelő stílusáról ismert egykori bokszoló csendes, halk szavú volt, amiből többen arra következtettek, hogy belefáradt az alvilági játszmákba, és már a visszavonulását tervezte.

Egy héttel Seres meggyilkolása után Csülököt akarták felrobbantani. Csülök éppen a kutyáját sétáltatta. Már a háza előtt járt, amikor az eb megérezhette a robbanóanyag szagát, és hirtelen futásnak eredt, elrántva gazdáját, aki hasra esett. Az életét ez az esés mentette meg, mert abban a pillanatban egy tőle alig két méterre álló szemeteskuka felrobbant. Mivel a célpont ekkor hason feküdt, könnyű sérülésekkel megúszta a merényletet. Kórházi ágyán a rendőrök megpróbálták ugyan megtudni tőle, ki akarhatta megölni, de ahogy ilyenkor lenni szokott, a sértett hallgatott. A merényletkísérletről beszámoló lapok ugyanakkor nem felejtették el megemlíteni, hogy Csülök egyike annak az energolos–conti caros csoportnak, amelyet a korábbi években elkövetett robbantásokkal kapcsolatba hozott a rendőrség.

Májusban Menyét fiatalkori bűntársát, a nála valamivel idősebb Gyüre Józsefet a XI. kerületi albérletében lőtték fejbe. A rendőrség nem tudta kideríteni, ki lehetett a gyilkosa. Könnyen lehet, hogy a támadók ezt a gyilkosságot is üzenetnek szánták, ugyanis a halott férfi kezében két fénykép volt: az egyiken ő volt rajta, a másikon pedig egy olyan ember, aki szintén Menyét csapatához tartozott. Igaz, halála

előtt Gyüre már sok emberrel összerúgta a port. Az egykori betörőnek, aki a nyolcvanas években Menyéttel együtt még telefonfülkéket fosztogatott, a kilencvenes évek közepén kifejezetten jól ment a sora, brókerként vett részt az olajozásban. De a könnyen jött pénzt a nők, a luxusutazások és a drog elvitte. Halálakor már sok embernek tartozott, és félt is attól, hogy emiatt baja esik.

Az évtized végén még egy drámai leszámolás történt, bár nem Magyarországon, hanem a magyarok lakta szlovákiai Dunaszerdahelyen, ahol a Pápay Tibor vezette maffia tartotta rettegésben a várost. 1999. március 25-én a Pápay-banda vezéreit, összesen tíz embert géppisztolyosok mészárolták le a klán törzshelyén, a Fontana bárban. Pápay Tibor is meghalt, a bandából mindössze egyetlen ütőember élte túl az akciót.

Ez volt a valaha volt legbrutálisabb alvilági leszámolás Európában.

Nem mellékes körülmény, hogy a dunaszerdahelyi mészárlás előtt kormányváltás történt Szlovákiában, az akkori kormányfő, a nacionalista politikájáról híres Vladimir Mečiar megbukott, az országos rendőrfőnököt leváltották. A kormányváltás ráadásul felszínre hozta a Mečiar-éra alatt működő szlovák hírszerzés sötét ügyleteit is. Kiderült, hogy a szlovák titkosszolgálat destabilizációs akciókat hajtott végre több közép-európai államban, köztük Magyarországon is. Úgy tűnt, szlovákok lehettek érintettek több budapesti robbantásban, amelyet közvetlenül a magyarországi választások előtt követtek el egyebek mellett Torgyán József kisgazda, valamint Szájer József fideszes politikus lakásánál.

Két évvel az Aranykéz utcai robbantás után, 2000 nyarán sajtótájékoztatót tartott a rendőrség. Ekkor közölték, hogy a bombamerénylet célpontja kétséget kizáróan Boros

Tamás volt. Egyúttal megnevezték azt a szlovák férfit is, aki szerintük a merényletet végrehajtó bandát irányította.

Ekkor hangzott el először Jozef Roháč neve. A rendőrök akkor mondták el, hogy ehhez a szervezethez tartozik Jozef Hamala is. Roháčról kiderítették, hogy 1997 nyarán ő tette azt a plasztikbombát Seres Zoltán Bentley-je alá. Roháč és csapata legalább tíz robbantást hajtott végre Magyarországon – összegeztek a nyomozók.

A történetnek viszont volt egy szépséghibája: 2000 nyarán Roháč és Hamala hollétéről senki sem tudott semmit.

Néhány hónappal később Sándor Istvánt őrizetbe vették. Kétrendbeli hivatali visszaéléssel és vesztegetéssel gyanúsították, mondván: felderítőmunkája közben tisztázatlan kapcsolatba került az alvilág meghatározó személyiségeivel, olajbűnözőkkel és kábítószer-kereskedőkkel, valamint az orosz–ukrán maffia egyes vezetőivel.

Mindeközben Menyétet a rendőrség továbbra sem tudta elkapni, de Kisbandiról éppúgy nem lehetett hallani semmit, holott éppen Papa volt az, aki még bőven az őrizetbe vétele előtt azt állította: Kisbandi nem milliárdokkal lépett le, azt a pénzt másvalaki tette el, és az sem igaz, hogy az „alvilág bankára" miatt robbant ki a leszámolássorozat.

A kilencvenes éveknek úgy lett vége, hogy a brutális leszámolások háttere homályban maradt.

IV. fejezet

AZ ERŐSZAK EREJÉVEL

2000–2009

Főbb szereplők: Gábor, Meszes*, Brazil, Csülök, Kisbandi, Menyét, Jozef Roháč (Patkány, Fogász), Vizó, Fater*, Pufi, Tanyi György, Terjék István, Cirok*, Dinda, Frenki, Kukker, Ragyás Tóni, H. Pista, Magyar Róbert, Medve, Kettes, Állat, Jackson, Bodó, Jani, Rafi, Szlobo, Endrigo, Gyurma*, Tetova, T. Tibor, Vé*, Csüngő, Faszi, Vida, Nyaki, Pipás, Colos, Koszi Pista, Koszi Miki

A KÉTEZRES ÉVEK MÁR KORÁNTSEM ANNYIRA MOZGALMAS, MINT AZ ELŐZŐ ÉVTIZED. Az alvilági leszámolások megritkulnak, viszont egyre több a pénzszállító autók elleni erőszakos támadás. Megölik Óbuda rémét, Ragyás Tónit, Diósd határában pedig két embert végeznek ki hidegvérrel. Menyét korábbi bűnei elévülnek, ezért visszatér az éjszakába, de mentorával, Gáborral megromlik a viszonya. Rendőrségi kapcsolatainak köszönhetően Vizó látványosan megerősödik, és önjelölt diszkópápaként az egész várost uralja. A rendőrség felszámolja azt a bűnszervezetet, amelynek Fater, Csülök, Brazil és az első fejezetben már megismert Meszes mellett egy fiatal bűnöző, M. Richárd is tagja. Ebben a fejezetben Fateréк mellett még három olyan bűnszervezet tűnik fel, amelyek gátlástalanságuk miatt helyet követelnek a krónikában. Köztük a Fekete Sereg, amelynek az a Magyar Róbert a főnöke, aki Faterékkal és M. Richárddal is konfrontálódik. Az ebben a fejezetben megírt történetek rekonstruálásában elsősorban a jogerős bírósági ítéletek anyagai és a nyomozati iratok segítettek.

BELVÁROS

„Embereket terrorizálnak, és végignézik? El akarják venni mindenki üzletét, és nálam megszopták a faszt, mert nem tudják elvenni! – ordította a rendőröknek, majd ismét Vizó emberei felé fordult."

– Vegyél, légy szíves, jó? – mondta gúnyosan a kamera felé fordulva a testőreivel körülvett, öltönyben feszítő Vizó. Látszólag higgadtnak tűnt, mégsem örült a kamera látványának, de érzékeltetni akarta, hogy nem érdekli, ha felveszik. A kamerát Vizó ellensége, a melegítőnadrágban az utcán toporgó Misi egyik embere tartotta. Tapintani lehetett Misi és Vizó között a feszültséget ezen az estén, 2000 nyarán.

– Senkit nem érdekel a videótok! Szóljatok mindig, gyerekek, hogy mikor videóztok, és oda fogok állni elé, jó, kisfiam?! – szólt ki lekezelőn a kamerának Vizó.

Misi, a belvárosi Váci utcában üzemelő Tropical bár tulajdonosa nem akarta, hogy az ő szórakozóhelye is Vizó fennhatósága alá kerüljön, mint annyi más lokál a környéken. Ezért úgy döntött, dokumentálja Vizóék erődemonstrációs kísérletét, nem sejtve, hogy bő egy évtized múlva mekkora jelentősége lesz a videófelvételnek.

Azon az éjszakán, ahogy máskor is, a Váci utcán örömlányok flangáltak fel-alá, pár méterrel arrább pedig néhány egyenruhás rendőrjárőr nézte szótlanul a hangos torzsalkodást. Eszük ágában sem volt beavatkozni, elvégre nem azért kaptak rendszeresen pénzt a belvárosban ekkor már látványosan terjeszkedő Vizó környezetéből, hogy egy ilyen

szituációban rendőrként viselkedjenek. Egyértelmű volt, hogy az utcát nem a rendőrök, hanem a maffiózók uralják.

Több mint tíz év telt el azóta, hogy Vizó a pesterzsébeti Világosság moziból kuplerájt álmodott, és a halk szavú férfi az ezredfordulóra már az egyik legerősebb embernek számított az éjszakában. Csak a Tropicallal nem bírt, mert Misit keményebb fából faragták, mint a többi bártulajdonost, akik szó nélkül átadták a mulatóikat. Az átadás azt jelentette, hogy ezek a helyek Vizóhoz kerültek. Igaz, a szórakozóhely tulajdonosainak nem volt sok választásuk, mert Vizóról, erről a sima modorú, megnyerő fiatalemberről az a hír járta, hogy nemcsak a belvárosi rendőrökkel ápol jó viszonyt, de magasra érő nemzetbiztonsági kapcsolatai is vannak.

– Vegyed már! Vegyed! Így, az egész bandát! Támadjatok meg! Na, Vizó, küldd az embereidet, egyedül vagyok csak, baszd meg! – kiabálta Misi, abban bízva, hogy kiprovokál egy balhét, és a rendőröknek lépniük kell.

– Azért vagy itt, hogy elfoglald az utcát, hogy elvedd mindenkinek az üzletét. Azért vannak itt a rendőreid is, baszd meg! – üvöltött egyre hangosabban Misi.

– Minek hívott ide a Vizoviczki, rendőr urak? – fordult most Misi a két rendőrjárőr felé, arra utalva, hogy a rendőrök Vizó hívására, őt segítve jelentek meg az utcán. – Embereket terrorizálnak, és végignézik? El akarják venni mindenki üzletét, és nálam megszopták a faszt, mert nem tudják elvenni! – ordította a rendőröknek, majd ismét Vizó emberei felé fordult.

– Itt vagyok, vegyétek el az üzletemet!

– Nem kell! – válaszolta az egyikük.

– De akkor mi a faszér' csoportosultok itt ennyien? Minek jöttetek ide ennyien, ha?

– Jó idő van, sétálunk az utcán – felelte egy másik tag, de láthatóan nem tudtak mit kezdeni Misivel, aki a félelem legkisebb jelét sem mutatta.

Később Vizó ismét besétált a képbe. Testőrei gyűrűjében kihúzta magát, és belekezdett a monológjába.

– Sehol nem tudod leadni, mert senki nem mer bevállalni egy sajtópert – mondta határozottan, majd hozzátette, hogy Misi semmilyen bűncselekményt nem rögzít a kamerával, ezért semmi értelme a csetepatének. – Annak az időnek már vége, amikor te terrorizáltad a Váci utcát – mondta Misinek.

– A Váci utcát egyedül te terrorizálod, nálad van fegyver... – riposztozott Misi.

– Így van, mert nekem adnak. Nekem van erkölcsi bizonyítványom. Neked meg nem adnak, mert te egy börtöntöltelék vagy – vágott vissza Vizó, akinek ez volt az utolsó találkozása Misivel; a helyet sohasem szerezte meg, igaz, a kamerás incidens után már nem is nagyon érdekelte.

A SZERENCSE FIA

„A hazai sajtó szintén felkapta a nevét, hiszen sokak szerint Kisbandi eltűnése és az 1996-ban elkezdődött véres leszámolások között szoros összefüggés volt. Az alvilág bankárának kikiáltott férfi azonban hallgatott a merényletekről."

Amikor Kisbandi 2000. június 8-án leszállt Miami repülőterén, tucatnyi géppisztolyos FBI-ügynök vette körül.

– Hogy hívják? – kérdezte az egyikük.

– Gerard Divine Dupret.

– Akkor nem maga Andrasz Lakatosz? – kérdezett vissza az FBI-os.

– Oké, akkor az vagyok – válaszolta Kisbandi beletörődve, és egykedvűen széttárta a kezét. Kisbandi ekkor már négy éve bujkált, jórészt az amerikai kontinensen.

Miután Miamiban őrizetbe vették, Andrasz Lakatosz egy szövetségi börtönbe került Miamiban, ott kellett megvárnia, amíg az Egyesült Államok kiadja Magyarországnak.

Az amerikai szövetségi börtönök sokkal rendezettebbek, mint az államiak, és ezt Kisbandi is megtapasztalta. Szinte alig van balhé, verekedés vagy gyilkosság, ellenben lehet sportolni, és az intézmény falai között viszonylag szabadon mozogni. A fogvatartottak egész nap a körasztalok körül ülve beszélgethetnek, nézhetik az angol és spanyol nyelvű tévécsatornákat, a börtönkoszt pedig vetekszik a szállodákban felkínált ételsorral, csupa szénhidrátban, fehérjében, gyümölcsben gazdag táplálék. Noha ebben a szövetségi bör-

tönben raboskodtak a legnagyobb drogkereskedők is, az alatt a kilenc hónap alatt, amíg Kisbandi a kényszerpihenőjét töltötte ott, mindössze egyszer látott verekedést. A börtön lakóinak fele dél-amerikai, mexikói, kolumbiai és brazil bűnöző volt, és Kisbandi velük is megtalálta a hangot. Amikor pedig a rabok meglátták, hogy a magyar gengszter többször szerepelt a hírekben, az ázsiója is megnőtt.

Közel négy éven át tartó bujkálása alatt Kisbandi megismerte Amerikát, de előtte még összegyűjtött pár kedvezménypontot a repülőtársaságoknál: Magyarországról először Ausztriába szökött, onnan Dominikára, aztán Kubába, majd Mexikóba, ahonnan illegálisan akart átszökni Amerikába, de elsőre lebukott. Végül Kanadán keresztül jutott be az országba, és Miamiban telepedett le.

Kezdetben abból a pénzből élt, amelyet még Budapesten kért kölcsön. A legnagyobb összeget egy bukott bankvezértől kapta, akinek korábban rengeteg kölcsönt adott. Ahogy itthon, úgy a bujkálása közben sem tudta beosztani a pénzt, megesett, hogy üres zsebbel vándorolt a családjával egyik helyről a másikra, de a leleményes szökevény még a legszorultabb helyzetekből is kidumálta magát.

Miamiban megismerkedett néhány magyar táncoslánnyal, ők segítették anyagilag. Az egyik táncoslányon keresztül később megismert, majd „üzleti kapcsolatba" került egy brazil bűnözőcsapattal, amelynek tagjai hitelkártyás csalásokkal húztak le boltokat. Kisbandi ettől kezdve a braziloktól olcsón szerzett műszaki cikkekkel, laptopokkal, kamerákkal, fényképezőgépekkel kereskedett, és ugyanúgy élte az életét, mint Magyarországon: csalt, szórakozott, csajozott, aludt. Jól olvasták: csajozott, ezt a családja tolerálta.

Noha ismert odakint élő magyar ügyeskedőket, kerülte őket. Amúgy sem volt jó híre, hiszen a magyar sajtó úgy írt róla, mint aki milliárdokkal vert át mindenkit, majd a pénzzel lelépett. Amerikában többször találkozott Menyéttel is, aki nagyjából vele egy időben szívódott fel a magyar hatóságok elől. Hol gyorséttermekben, hol reptereken találkoztak, megesett, hogy a találkozókat Kisbandi egykori titkárnőjén, K. Györgyin keresztül szervezték le, aki ekkoriban már Menyétnek dolgozott, az ő felügyelete alatt állt. Kisbandi úgy érezte, Menyét azért is vette „gyámság" alá K. Györgyit, mert tudta, rajta keresztül el tudja érni őt, ha akarja.

Már hosszú ideje bujkált Kisbandi, a pénze fogyóban volt. Amikor Miamiból a nevadai Las Vegasba költözött, jóformán egy cent sem volt a zsebében.

Itt azonban megint rámosolygott a szerencse, a budapesti éjszakában kikupálódott hamiskártyás hamar megtalálta a számításait a Las Vegas-i kaszinókban. Megismerkedett egy dominikai táncoslánnyal, és az ő pénzén bakkarázni kezdett. Ettől kezdve a szerencsejátékból tartotta el magát és a családját – ismét nagy lábon élhetett. Egyszer egy Las Vegas-i hotelból jött ki, amikor összefutott egy magyar ismerősével, feltehetően ő nyomta fel az amerikai hatóságoknál. Ennek következményeként kapták el, amikor 2000 nyarán Las Vegasból kiruccant Miamiba.

Amikor Magyarországon híre ment, hogy elkapták Kisbandit, felbolydult az alvilág. Legalábbis az a része, amelyik még életben volt. A hazai sajtó szintén felkapta a nevét, hiszen sokak szerint szoros összefüggés volt Kisbandi eltűnése és az 1996-ban elkezdődött véres leszámolások között.

Az alvilág bankárának kikiáltott férfi azonban Magyarországon hallgatott a merényletekről. Igaz, nem is a gyilkosságok, hanem egy csalási ügy miatt körözték a magyar hatóságok. Azzal gyanúsították, hogy 1996-ban társaival

olcsó Daciákat ígérve becsapott több száz, nagyrészt Romániából érkezett érdeklődőt, akiktől átvették az autók árát vagy annak egy részét, miközben az eladásra kínált autókat meg sem rendelték a gyártól. Amikor hazahozták, Kisbandi ártatlannak vallotta magát az ügyben, és azt állította: nem ő, hanem egyik ügyfele verte át a vásárlókat. Egy ügyfele, akinek pénzt adott. „Betéteket gyűjtöttünk vállalkozóktól, akiknek volt felesleges tőkéjük, és rövid lejáratú hiteleket adtunk azoknak, akiknek a bankok nem adtak kölcsönt. Magasabb kamatot fizettünk a betétekért, mint a hivatalos pénzintézetek, és nem, vagy nem sokkal adtuk drágábban a hitelt, mint a bankok. A két betéti és a hitelkamat közti különbségből pedig jól megéltünk" – magyarázta a *Népszabadság* újságírójának 2001-ben, már idehaza. Azzal védekezett tehát, hogy a daciás ügyhöz semmi köze, azt valaki olyan csinálta, akinél ő pénzeket helyezett ki.

A *Népszabadság* akkor arról is írt, hogy Kisbandi 1996-ban orosz–ukrán gengszterek elől menekült el az országból. A könyvünkben már érintett történet szerint 1996 nyarán magyar és ukrán „vállalkozók" bevonták „minden idők egyik legnagyobb drágakőüzletébe", és őt bízták meg azzal, hogy gyűjtsön össze egymillió dollárt a kövek csiszoltatására. Mivel „pénzezett", ezt könnyűszerrel megtehette, viszont egy neki szervezett díszvacsorán az oroszok életveszélyes fenyegetéssel adták a tudtára, hogy a drágakőüzlet nem jön össze, a befektetőknek pedig – akiktől a csiszoláshoz szükséges pénzt összegyűjtötte – azt mond, amit akar. Kisbandi később újságíróknak azt mesélte erről, hogy az érte küldött orosz bérgyilkosok már az otthona előtt várakoztak, amikor a hátsó kapun sikerült elmenekülnie előlük.

Miután az ezredfordulón az amerikaiak kiadták Kisbandit Magyarországnak, hamarosan elkezdték tárgyalni a daciás ügyét. Első fokon 2001 őszén ítélték el, két év nyolc hónapot kapott, de a tárgyalás után szabadlábon várhatta a másodfokú ítélethirdetést. Mivel szabadon mozoghatott, újra üzletelni kezdett, egészen 2003-ig, amikor ismét lelépett az országból, és a családjával Brazíliában telepedett le.

Az orosz alvilág még félig-meddig jelen volt Budapesten, amikor 2001-ben megjelent Bartus László *Maffiaregény* című könyve. Az egykor a *Világgazdaság* újságírójaként dolgozó Bartus az előző évtized véres történéseit bemutató kötetében lényegében azt állította, hogy a legtöbb alvilági leszámolás mögött nem magyar, hanem a rendőrökkel összejátszó orosz gengszterek álltak. Nem sokkal Bartus könyvének megjelenése után azonban már nyoma sem volt a külföldi bűnözők dominanciájának: az orosz maffia helyi kiskirályai a kétezres évek első felére elhagyták az országot. Szemjon Mogiljevics elegánsan távozott, alvezére, Igor Korol ellen beutazási tilalmat rendeltek el, Leonyid Sztecjura előzetes letartóztatásban várta a tárgyalását, legutoljára pedig Mikhail Girint lehetetlenítették el a rendőrök.

A kétezres évek bűnügyi krónikája tehát már nem az oroszokról szólt – a terepet újra a magyar bűnözők uralták.

Történetünk szempontjából további fontos mozzanat, hogy a Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóság (SZBEI) egyik egysége 2001-ben parancsba kapta, hogy fel kell térképeznie a legjelentősebb hazai szervezett bűnözői csoportokat.

Az SZBEI lelkiismeretesen dolgozott és jelentett: a nyomozók akkor Faterékat és Vizót tartották a hazai szervezett bűnözés legjelentősebb szereplőinek. Az előbbi csoportot az SZBEI kezdte el feldolgozni, míg a Vizóról összegyűjtött adatokat a BRFK-nak továbbították, nem sejtve, hogy ezzel mekkora hibát követnek el. A BRFK ugyanis egy lépést sem tett annak érdekében, hogy Vizó ügyleteit felderítse.

CIROK

„Dinda eltűnése után Terjék megváltozott.
Egyre gyakrabban ivott, és ilyenkor néha arról is beszélt,
hogy tudja, ki tüntette el Dindát."

A tűzpiros Porsche 911-es Budapest külterületén, az Egér úton haladt 1998. augusztus 18-án. Öt perccel 21 óra előtt a sportautó éppen egy BMW-t előzött, amikor a csomagtartójában pihenő diplomatatáska felrobbant. Az autóból felcsapódó lángok még a Porsche mellett nyitott ablakkal haladó BMW sofőrjének arcát és kezét is megégették. Az irányíthatatlanná vált Porsche lángokban, füstölve gurult az árokba, miközben az autó szétrepülő darabjai összevissza pattogtak az úton.

Az égő autóból lángoló ruhában támolygott ki a harmincnyolc éves Terjék István. Egy szemből érkező teherautó sofőrje megállt, és oltani kezdte az égő férfit, aki sokkos állapotban, de érthetően beszélt a segítségére siető autósokkal. Akik beszéltek vele, később azt mondták: a férfi nem fogta fel, hogy merénylet áldozata.

Az életveszélyesen megsérült vállalkozó még zavartan sem szólt Cirokról. Pedig néhány nappal a robbantás előtt a feleségének még azt mondta: ha valami történik vele, akkor azért egykori üzlettársa, Cirok lesz a felelős.

A kórház intenzív osztályán az orvosok mindent elkövettek, hogy megmentsék a vállalkozó életét, de kudarcot vallottak. A férfi testének több mint nyolcvan százaléka megégett – Terjék három nappal később, a kórházban belehalt sérüléseibe.

Az autóját ugyanolyan plasztikbombával robbantották fel, mint amilyet egy hónappal korábban, az Aranykéz utcában használtak a merénylők.

Terjék veszélyesen élt. A harmincas évei végére tehetőssé váló férfi a nyolcvanas évek elején került a százhalombattai olajfinomítóba, ahol festőként dolgozott, szabadidejében pedig hivatásszerűen focizott. A rendszerváltozás előtti években maszek cipőboltot üzemeltetett, a kilencvenes évek derekán pedig ingatlanokkal kereskedett. 1994-re annyira meggazdagodott, hogy megvehette a régóta vágyott tűzpiros Porsche 911 Carrerát, amiről egy pillanatra nem vette le a szemét, senkinek sem adta kölcsön, és arra is kínosan ügyelt, hogy a kocsi mindig tiszta legyen.

Cirokot a nyolcvanas évek közepe óta ismerte. A barátságból hamarosan üzleti kapcsolat lett, a kilencvenes évek közepén már együtt uzsoráztak: megszorult embereknek adtak kölcsön pénzt havi tízszázalékos kamatra. Fedezetül ingatlant vagy kocsit kértek, és ha az adós nem fizetett, a zálogvagyon Terjékre és Cirokra, vagy valamelyik strómanjukra szállt. A kihelyezett hitelt legtöbbször Terjék szerezte meg a rokonaitól, pénzesebb ismerőseitől.

Az uzsorázásba később Cirok barátja, Dinda is beszállt, aki 1997-ben új, az addigiaknál lényegesen jövedelmezőbb vállalkozás lehetőségét vázolta: egy mezőszentgyörgyi ipartelepről mesélt, amelyen keresztülhaladt a Mol egyik olajvezetéke. Dinda azt vetette fel, hogy szerezzék meg a telepet, és csapolják meg a vezetéket. Az ingatlan megszerzéséhez Dinda és Cirok Terjéktől kért kölcsön. Terjék tudta, mire kell a pénz, és mivel bízott abban, hogy az üzlet milliókat hoz, bizakodva járult hozzá az induláshoz.

Az ingatlan megszerzése után Cirokék szinte már másnap ástak egy alagutat, és rácsatlakoztak a Mol vezetékére. A lopás nem tűnt fel senkinek, az üzemanyag eladásából jól kerestek. Rövidesen azonban a rendőrség fülest kapott, hogy a telepen olajat lopnak, ezért Cirokék lecsatlakoztak a vezetékről. Amikor a rendőrök 1997 nyarán helyszíni szemlét tartottak, nem fedezték fel az alagutat, így megszüntették a nyomozást. A bélyeget kapott telep viszont nem hozott több hasznot, ezért „papíron" eladták, így Cirokéknak már attól sem kellett tartaniuk, hogy az olajlopás miatt bajba kerülhetnek. A történetnek egyetlen vesztese volt, méghozzá az, aki az illegális vállalkozáshoz a pénzt adta: Terjék ugyanis nem kapta vissza az olajüzlet beindításához adott nyolcmillió forintot. Barátai átverték őt.

Terjék vagyoni helyzetét egy másik ügylet is érzékenyen érintette, és ez is Dindához kapcsolódott. 1997 tavaszán egy ismerőse megkereste Dindát, és hatmillió forintot kért tőle kölcsön, mondván, hatalmas üzlet van kilátásban, amiből nagyot lehet szakítani. A bizakodás nem volt alaptalan: Dinda ismerőse többtonnányi „pénzpapírt" tudhatott magáénak. A fémszállal ellátott, pénzjegy és értékpapír nyomtatására is alkalmas biztonsági papírt egy magyar cég ügyvezetője vásárolta meg egy németországi papírgyárban, egyébként legálisan, mert akkoriban a törvények ezt lehetővé tették. A németek a vásárlás után azonban szóltak a magyar rendőröknek, mert furcsállották, hogy valakinek pénzpapírra van szüksége.

A rendőrök azonban nem vegzálhatták a papírszállítmány tulajdonosait, hiszen az áru legális úton jutott be az országba, ellenben megkérték a titkosszolgálatot, hogy kövessék nyomon a papír útját. A figyelők azonban Budapesten szem elől tévesztették a szállítmányt.

A többtonnányi papír két évvel később landolt Dinda ismerősénél. Dindának nem volt elég pénze a pénzhamisításhoz, ezért Cirokhoz fordult, aki pedig Terjéktől kért kölcsön, ugyanúgy, ahogy az olajos üzlet kezdetén; abban állapodtak meg, hogy a hamis pénz eladásából származó hasznon osztozkodnak majd. Dinda ismerőse megkezdte a próbanyomtatásokat, de a rendőrség rajtaütött. A férfit őrizetbe vették, aki feldobta az egész társaságot: Dindát, Cirokot és a többi szereplőt is.

A banda tagjai menekülőre fogták. Dinda megüzente a társainak, hogy feladja magát, mert az ügyvédje szerint önmagában az nem számít bűncselekménynek, ha valaki biztonsági papírt birtokol. Cirokék viszont attól tartottak, ha Dinda bemegy a rendőrségre, akkor rájuk vall. Cirok ezért néhány emberével megbeszélte, hogy eltünteti Dindát, és a tervét Terjékkel is megosztotta.

És Dinda tényleg eltűnt: 1997. július 17-én látták utoljára, amikor egy Shell-kútnál beszállt zöld Wartburgjába.

Dinda eltűnése után Terjék megváltozott. Egyre gyakrabban ivott, és ilyenkor néha arról is beszélt, hogy tudja, ki tüntette el Dindát. Azt is gyakran szóvá tette, hogy hiába adott pénzt az „olajtelepre" és a pénzpapíros bulira, egyikből sem kapott vissza semmit. Halála előtt egy héttel a szokásosnál is komolyabb hangnemben veszekedett Cirokkal.

– Add el a házad, a fitnesztermed, bármit – nem érdekel! Add vissza a pénzem! – kiabálta Ciroknak.

– Nyugodj már meg! Mondtam, hogy csak egy kis időt kérek. Meglesz a pénzed.

– Te hülyének nézel?! Hónapok óta csak időt kérsz.

– Akadt pár probléma, te is tudod. Nem tudom, mi a szart vársz tőlem.

– Te tényleg hülyének nézel, baszd meg. Mi a szart várok?! Tizennégymillió forintot várok és a kamatokat – mondta ingerülten Terjék, amit Cirok hűvös nyugalommal vett tudomásul.

A vitát Terjék felesége is végighallgatta, és egy ponton főszerepet is kapott, mert a vállalkozó a veszekedés hevében kiszólt az asszonynak, hogy ha őt baj érné, akkor „azért Cirok lesz a felelős". A nő ijedten bambult maga elé, és csak annyit motyogott, hogy fejezzék be az értelmetlen vitatkozást, mert ennek tényleg nem lesz jó vége.

„Magas intellektusú, önző, erőszakos, disszociális pszichopata" – ezt már egy évekkel későbbi pszichológiai szakvélemény írja Cirokról, amiből egy született bűnöző képe rajzolódik ki, akivel összeveszni tényleg nem ígért jó véget senkinek.

A Terjék sportkocsiját felrobbantó bombát egy szimpla diplomatatáskába szerelték be. A táska aljára egy falapot ragasztottak, és erre erősítették rá egy Nokia 6110-es mobiltelefon kihangosító szettjét. A szerkezethez egy zselés akkumulátor és egy kapcsoló is tartozott; a robbanóanyag és a zselés akkumulátor a telefon kihangosítójával volt összekötve. Vagyis a bombát egy mobiltelefonnal lehetett aktiválni.

A diplomatatáskát és a mobiltelefont a merénylet előtt egy nappal Frenki, Cirok egyik megbízható embere kapta meg. Frenki még aznap este felkereste Terjéket, és elmondta neki, hogy valaki egy táskát akar rajta keresztül átadni. Terjék megmondta Frenkinek, hogy „holnap a Balatoni út melletti Szoborpark környékén lesz dolgom, ott át tudom venni a táskát".

Másnap a találkozóra motoron érkező Frenki a megbeszélt helyen átadta Terjéknek a táskát, aki a csomagot a Porsche csomagtartójába tette. Nem tudni, hogy Frenki mit mondott Terjéknek a táska tartalmáról. De ahogy a kocsival elindult, Frenki elővette a mobilját, és felhívta a telefonszámot.

Terjék István akkor ült utoljára a szeretett sportkocsijában.

ÚTONÁLLÓK

„Cirok Kalasnyikov gépkarabéllyal lőni kezdte a pénzszállító sárvédőjét, míg a banda egy másik tagja Skorpió géppisztolyból nyitott tüzet a Mercedes szélvédőjére. A furgon vezetője megpróbált elhajtani, de a Mercedes nem indult."

– Nyisd már ki azt a kibaszott ajtót! – ordította Cirok a pénzszállító furgon riadt biztonsági őrének. Az őr engedelmeskedett, és miután kinyitotta a furgon ajtaját, kihúzta a trezorban lévő ládát, amiben a pénzeszsákok voltak. Cirok megfogta a ládát, és a pénzszállító előtt parkoló fehér Audihoz cipelte. Az Audi, aminek az előbb ment neki a pénzszállító, pontosan úgy nézett ki, mint egy rendőrautó: a tetején kék lámpa világított, a két oldalára a *Rendőrség* feliratot festették fel a támadók. Cirok a zsákokat beöntötte a kocsi csomagtartójába, a ládát pedig eldobta.

Minden úgy történt, ahogy eltervezte.

Aznap, 2002. október 27-én a pénzszállító Mercedes furgon este kilenc előtt tíz perccel indult el a Tescóból. Cirok egyik embere felhívta az M1-es és az M7-es autópálya közös szakaszáról nyíló lejárón dekkoló Józsit, és jelezte, hogy az akció indul. Józsi a „rendőrségi" Audival egy lejtős szaka-

szon megelőzte a Mercedest, majd elé vágott. A pénzszállító autó megállt.

Cirok és két társa ekkor ugrott elő a semmiből. Cirok egy Kalasnyikov gépkarabéllyal lőni kezdte a pénzszállító sárvédőjét, míg a banda másik tagja egy Skorpió géppisztolyból a Mercedes szélvédőjére nyitott tüzet. A furgon vezetője megpróbált elhajtani, de az autó nem indult. Ő és a kísérője lebuktak az utastérbe, de közben véletlenül üresbe tették a kocsit, ami elindult a lejtőn, és nekiment az Audinak. A rablók egyike ezért újból belelőtt a furgonba, aminek az első két gumija leeresztett.

Cirok egy kézigránáttal megkocogtatta a pénzszállító jobb oldali ablakát.

– Azonnal szálljatok ki, különben felrobbantom ezt a kurva autót! – ordította, majd pár lépést hátralépve meglengette a gránátot.

– Ha nem bántotok minket, kiszállunk! – kiabálta ijedten a sofőr, miközben kinyitotta a furgon zsilipajtaját és a külső ajtót is. A pénzszállítók kiszálltak, majd a rablók felszólítására a földre tették a szolgálati fegyverüket. A támadók a vízelvezető árokba fektették őket, de mivel közben a pénzszállító tolóajtaja becsukódott, újra szükség volt a sofőrre.

– Nyisd ki a kulcsoddal! – utasította az egyik rabló, és a sofőr kelletlenül ugyan, de teljesítette a feladatot.

Az útonállók kipakolták az összes zsákot, majd az előre megbeszélt találkozási helyre hajtottak, ahol egy társuk várta őket. Útközben Cirok utasította az embereit, hogy tárazzák ki a fegyvereiket, ám ekkor az egyik rabló véletlenül elsütötte a Skorpió géppisztolyt. A golyó nem talált el senkit, az Audi oldalába fúródott.

Az apró malőrtől eltekintve az akció simán lezajlott, a csapat több mint 72 millió forintot zsákmányolt.

A pénzszállító kirablása Cirok ötlete volt. 2002 őszén az unokaöccse, Kukker adta a tippet, aki ekkor már egy ideje – Cirok kérésére – a pénzszállító cégnél dolgozott, így alaposan feltérképezhette a belső viszonyokat.

Cirok tíz százalékot ígért neki a zsákmányból, és csupán annyi kikötése volt, hogy Érdhez közel legyen a rablás helyszíne, és lehetőleg minél több pénz legyen a pénzszállítóban. Kukker a Tescót kiszolgáló autót javasolta célpontnak.

A pénzszállító autók kirablása az ezredforduló slágerbűncselekményének számított. A rendőrök úgy vélték, hogy miután a kilencvenes évek bandái feloszlottak, a munka nélkül maradt bűnszervezetek katonái ezekből a rablásokból tartották fenn magukat. A fegyveres bűnözők a támadásokból 2001-ben és 2002-ben több mint félmilliárd forintot zsákmányoltak, főleg a fővárosban és annak környékén. A rablókat legtöbbször belső ember segítette, aki leadta a drótot, hogy merre jár a kiszemelt páncélautó, mennyi pénzt visz, és kell-e ellenállásra számítani.

Az első, tűzharc miatt kudarcba fulladt rablás 2000. április 14-én történt, este, a Ferihegyi út egyik postahivatalánál. A gengszterek a szállításra összekészített pénzt akarták elvinni, de a szállítókkal folytatott tűzharc miatt a rablás meghiúsult. 2001. január végén a rablók Ercsi közelében, rendőrségi ellenőrzést színlelve állítottak meg egy pénzszállítót. Az őröket a raktérbe zárták, aztán egy kék villogóval felszerelt, rendőrautónak álcázott Opel Astrával és a rabolt ötvenmillió forinttal elhajtottak.

A szaporodó rablások a pénzszállítókat kényszerhelyzetbe hozták, és muszáj volt lépniük. A Magyar Posta pél-

dául a pénzszállító autóit műholdas nyomkövető rendszerrel szerelte fel. Akkoriban a GPS még újdonságnak számított, az pedig pláne, hogy a távolból a diszpécser nemcsak azt látta, merre jár az autó, de akár le is tudta állítani azt. De hiába a GPS és egyéb technológiai védelem, ha az alvilágot a biztonsági cégekhez beépített bűnözők is segítették. Mint például Kukker, aki Cirok minden kérését teljesítette.

Cirok biztos volt abban, hogy Kukker soha nem árulná el őt.

Tévedett.

SZÉP ÚJ VILÁG

„Az egyik budapesti szórakozóhely üzletvezetője például azért kívánta a halálát, mert egyszer Ragyás baseballütővel lecsapta, aztán a haverjaival együtt a kocsmában levizelte."

Robi a Honda anyósülésére ült be. Bár övé volt az autó, amikor a haverjával, Ragyás Tónival törzshelyükről, az óbudai Aréna biliárdszalonból hazafelé indultak, nem volt kérdés, ki vezet. Tóni az övtáskáját Robinak adta, hogy tegye be az ülés alá. Ekkor megszólalt Tóni mobiltelefonja, és abban a pillanatban, ahogy felvette, a kocsi mellé lépett egy maszkos alak, és tüzelni kezdett.

Robi ijedtében kipattant az anyósülésről. A lába már kint volt a kocsiból, amikor a támadó hátba lőtte. Öt golyó találta el. Véresen, rángatózva kúszott az Aréna bejárata felé.

A lövések után a szórakozóhely alkalmazottai és vendégei közül többen kirohantak a Hondához, miközben a pultos a mentőt és a rendőrséget riasztotta. A kirohanó emberek megpróbáltak segíteni a vergődő Robinak, a Honda volánja mögött ülő Tóni viszont már nem adott életjelet.

Óbuda rettegett alvilági figuráját, Ragyás Tónit 2003. augusztus 27-én megölték.

A hír megrázta a közvéleményt, bár a kilencvenes évek rémtörténetei után már nem volt benne semmi meglepő. Abban sem, hogy a rendőrök nem nagyon haladtak a szervezett csoportok elleni nyomozásokkal, és azt is mindenki egykedvűen konstatálta, hogy a robaj után viszonylagos csend következett az alvilág mindennapi életében. Azok a figurák, akik az előző évtized gyilkosságai miatt képbe kerültek potenciális áldozatként vagy felbujtóként, 2003-ra – hacsak nem haltak meg – szabadon mozogtak, miközben kínosan kerülték a feltűnést.

Ilyen volt Menyét is, akinek ez idő tájt ért véget a hat éven át tartó bujkálása. Azok a gazdasági bűncselekmények, amelyekkel az Energol egykori marketingigazgatóját gyanúsították, 2003-ban elévültek, így törölték a körözési listáról. Ettől kezdve „tiszta vállalkozóként" élt, és minden kapcsolatát felhasználta, hogy ne írjanak róla, vagy ha mégis, ne úgy, mint veszélyes bűnözőről.

Tény azonban, hogy a rovott múltú férfi továbbra is intenzíven kereste a befolyásos, ismert emberek társaságát. Gyárfás Tamással – akivel bujkálása idején is többször találkozott – 2004 nyarán még üzletet is kötött: Menyét élettársa Gyárfás Tamással két nagy értékű budai ingatlant cserélt el.

Két hónappal Ragyás Tóni megölése előtt kezdődött az Energol-ügy bírósági tárgyalása. Az eljárás ekkor már hét éve zajlott; az évek során többször pótnyomozásra utasítot-

ták a rendőrséget. A tizenkilenc vádlott, köztük Fater, Gábor és Brazil szabadlábon védekezett. Azzal vádolták őket, hogy több tízmillió liter rossz minőségű, vagy jó, de kétes eredetű gázolajat hoztak forgalomba a közterhek megfizetése nélkül. Az ügyészség azt állította, hogy az illegális kőolajforgalmazás során mintegy 6,7 milliárd forint kárt okoztak a költségvetésnek.

Az Energol Rt. egykori vezérigazgatója, a rendszerváltásig a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) Központi Bizottsága apparátusában dolgozó Csikós József szintén a vádlottak padján ült.

Az Energol tárgyalásán azonban törlődni látszott a múlt. Az egyik vádlott, egy volt olajbróker visszavonta az 1996 és 2002 között tett vallomásokat, mondván: azokat a KBI ismert nyomozója, az Aranykéz utcában felrobbantott Boros Tamással jó kapcsolatokat ápoló Papa „pszichés nyomással" csikarta ki belőle.

Fater szintén vallott a bíróságon. „Mi csak autókereskedéssel és szállodaépítéssel foglalkoztunk, nem olajoztunk" – állította.

Ekkorra a múlt ködébe veszett az is, hogy 2000-ben parlamenti „olajbizottság" alakult, ami tíz hónapig ült az olajos ügyeken, de végül kudarcot vallott. A vizsgálataiból csupán az derült ki, amit addig is mindenki tudott: a megmaradt és a bizottságnak tanulmányozásra átadott operatív anyagok alapján nem lehetett megállapítani, hogy melyik rendőr, vámos vagy titkosszolga állt a bűnözők befolyása alatt. Pletykák, legendák, félinformációk és nyilvánvaló hazugságok keringtek vállalkozókról, politikusokról, maffiózókról.

A kétezres évek elejére a közvélemény és az alvilág is túllépett az olajügyeken. Az egykor a Conti Car és az Energol holdudvarának dolgozó erős ember, Tanyi György viszont

tovább tudta erősíteni a hírnevét. Ebben az időszakban Tanyi brigádja a kétezres évek elején dúsgazdaggá vált diszkópápa, Vizó szórakozóhelyeinek védelmét látta el. Volt munka bőven: Vizó bérbe vette a Hajógyári-sziget déli felét, de a főváros több kerületében is terjeszkedett. Bárokat, diszkókat nyitott, övé lett egyebek között a Moulin Rouge és a Café Incognito is.

Ragyás Tóni egyik alvilági csoporthoz sem tartozott: kiszámíthatatlan és agresszív természete miatt egyik alvilági brigád sem tűrhette meg a soraiban, mindamellett éppen e tulajdonságok miatt tartottak tőle. Ragyás valójában egy ön- és közveszélyes őrültnek számított, akinek – ahogy később egy ismerőse a rendőröknek elmesélte – „az egész világ az ellensége volt".

Óbudán mindenki félt tőle, ha betért egy szórakozóhelyre, jó eséllyel balhét csinált. Verekedett, tört, zúzott, terrorizált. Egyik törzshelyén – egy pilisvörösvári sörözőt „védett" leginkább csak önmagától – a „védelemért" cserébe ingyen ivott-evett, ezzel végletekig kiszipolyozva a hely bérlőjét. Ha éppen úgy tartotta kedve, a bérlőt is megverte. Rengeteg haragosa volt: a rendőröknek nehezebb lett volna beazonosítaniuk azokat, akik nem akarták a halálát, mint azokat, akik igen. Az egyik budapesti szórakozóhely üzletvezetője például azért kívánta a halálát, mert egyszer Ragyás baseballütővel lecsapta, majd a haverjaival együtt levizelte. A megszégyenült kocsmáros bosszút esküdött, és bár megpróbált olyan embert találni, aki elteszi láb alól Tónit, mégsem ő ölette meg, hanem egy olyan csapat vezére, amelyik a kétezres évek elején Fekete Sereg néven a legkegyetlenebb brigádként vált ismertté az alvilágban. A megbízó az egyszerű borsodi cigány gyerekből kegyetlen bandavezérré avanzsált Magyar Róbert volt.

FEKETE FELHŐK

„Ha a szükség úgy hozta, Magyar erődemonstrálás céljából több száz katonáját tudta egyszerre mozgósítani, ezért abból is pénzt tudott csinálni, ha a különféle bűnözői csoportok közötti konfliktusokat kellett elsimítani."

„Bárkit, akár fegyverrel, késsel, akár puszta kézzel megöl" – így jellemezte Magyar Róbertet a rendőröknek az egyik ismerőse. Az Edelényből származó Magyarnak már a kilencvenes években meggyűlt a baja a törvénnyel. Lopásért, csalásért, zsarolásért ítélték el, de legtöbbször apróbb pénzbüntetésekkel megúszta a balhékat. Egyszer még Miskolcon támadt vitája egy országosan ismert, de helyben élő profi thai bokszossal, akivel végül egy miskolci ringben, szabályos, sportszerű körülmények között mérkőztek meg. A sportoló csúnyán elverte Magyart, és bár a meccsre sokan emlékeznek, az edelényi keménylegény alvilági hírneve nem csorbult. Már csak azért sem, mert Magyar, aki végül mégis a börtönben kötött ki, a rácsok mögött erőszakos és kegyetlen elítéltnek számított, aki mindenkit eltakarított az útjából, ha az érdekei úgy kívánták.

Amikor 2002 nyarán feltételesen szabadlábra került, a fővárosba költözött.

Itt azok az edelényi, többnyire huszonéves cimborái várták, akik a vidéki élet után Budapesten próbáltak érvényesülni. Egyikük, a Jackson nevű bűnöző gyerekkora óta ismerte Magyart – mindketten Edelényben nőttek fel. Jackson hamis papírokkal üzletelt, emiatt többször folyt eljárás ellene.

Magyart a börtönmúltja miatt jól ismerték a budapesti alvilágban, és így hamar megtalálta szövetségesét is, H. Pistát, akinek ekkor már neve volt az éjszakában. A kilencvenes években Pista menő kaszinókat védett, később maga is beszállt a szerencsejáték-üzletbe. Jól bokszolt, kemény embernek tartották, az ezredfordulón Budapest egyik legerősebb brigádja tartozott hozzá. Magyar Robi rajta keresztül szerezte meg az egyik jól menő külvárosi szórakozóhely üzemeltetését, a Colosseum diszkót.

Ahogy Pistának, úgy Magyarnak is dolgoztak prostituáltak a Hungaroringen – csak arra kellett vigyázniuk, hogy más brigád ne foglalhassa el a terepet, és a lányok nyugodtan dolgozhassanak. „Negyven-ötven lány dolgozott kint a Ringen, ment a szobáztatás a lakókocsikban" – vallotta évekkel később a Magyar-féle bandáról a csoport egyik oszlopos tagja, a szintén borsodi származású Medve.

A Fekete Sereg kemény magját Medvén és Jacksonon kívül a vezér két másik megbízható embere, Kettes és Állat alkotta, de a bandavezér bizalmasai közé tartozott még Pufi és a nyíregyházi Bodó is. Magyar leginkább Jacksonban bízott; azoktól a kurváktól, akik a Hungaroringen és a Bécsi úton hajtották az ügyfeleket, Jackson szedte be a pénzt. A banda azonban nem csak idehaza dolgoztatott lányokat, a főnök Spanyolországba is közvetített ki prostituáltakat. A nőfuttatás mellett a csapatnak a szórakozóhelyek védelme is jelentős bevételt hozott.

Az üzlet tehát minden fronton jól ment, Magyar egyre több pénzt keresett, a Fekete Sereg megerősödött. Ha a szükség úgy hozta, Magyar erődemonstrálás céljából több száz katonáját tudta egyszerre mozgósítani, ezért abból is pénzt

tudott csinálni, ha a különféle bűnözői csoportok közötti konfliktusokat kellett elsimítani.

A Fekete Sereg hierarchikusan épült fel, a vele közvetlen kapcsolatban álló bandatagoknak Magyar rendszeresen adott fizetést, a katonákat egy-egy munka után fizették ki az alvezérek. A kemény magon kívüli, jellemzően legfeljebb nyolc általánost elvégző bandatagok általában csak egymás gúnynevét ismerték.

Az alvilágban ekkor már mindenki tudta, hogy a Fekete Sereggel nem érdemes ujjat húzni, Ragyás Tóni viszont magasról tett a bandára.

A romákat nyíltan gyűlölő Ragyás 2003. augusztus elején egy békásmegyeri játékterem előtt csúnyán megvert egy Cigány Peti néven ismert figurát: a ruhájánál fogva kiráncigálta a játékteremből, a földre teperte, majd összeverte. Rosszul tette, Cigány Peti ugyanis a Fekete Sereg védelmét élvezte.

Amikor Magyar megtudta, mit tett Ragyás, találkozót kért tőle. Ragyás nem ijedt meg; másnap Tóni „területén", a Római-parton találkoztak. A találkozóra Ragyás két haverjával érkezett, de Magyar sem egyedül jött, vele voltak legmegbízhatóbb emberei, Kettes, Állat és Medve is. A beszélgetés kezdetben békésen zajlott, de amikor Kettes beszólt Tóni egyik haverjának, Ragyás felkapta a vizet.

– Hogy beszélsz te a barátommal? – vonta kérdőre Kettest, majd félrelökte Medvét, és megindult Magyar felé.

A Fekete Sereg vezére előkapta a fegyverét, de ugyanabban a pillanatban Tóni is így tett, és úgy tűnt, ő gondolja komolyabban. Magyar és emberei futásnak eredtek, mire Ragyás a sereg vezetője után rohant. Amikor utolérte, ráfogta a fegyvert, elsütötte, de a pisztolya besült. Ha rajta múlt volna, ott helyben agyonlőtte volna Magyart. Ez azonban nem jött össze, ezért dühödten kétszer nyakon csapta a pisztolyával. Magyar nagy nehezen feltápászkodott, és elrohant.

„Amikor a balhé volt, akkor könyörögtem Tóninak, hogy ne csináljon semmit sem, és amikor a fegyver többszöri próbálkozásra sem sült el, akkor Tóni két vagy három ütést mért Robira. Robin és Tónin kívül nem emlékszem, hogy fegyver másnál lett volna" – vallotta később a balhéról Medve.

Magyar megszégyenülésének híre hamar elterjedt az éjszakában – Tóni nem hagyott ki alkalmat, hogy eldicsekedjen vele. Az incidens azonban nagy veszélyt jelentett Magyar bűnözői karrierjére: ha az a kép él róla, hogy fél a fegyvertől, az addig megszerzett tekintélye elillan.

A Fekete Sereg főnöke ezért kényszerhelyzetbe került: meg kellett ölnie vagy meg kellett öletnie Ragyást. Medve később a rendőröknek azt vallotta, hogy „Még Pisti is mondta neki, hogy ezt rendezni kell, mert a kocsmákban iszogatás közben is ez a téma, és mindenki rajta nevet".

Magyar végül egy Jani nevű bűnözőt szemelt ki a feladatra, aki nem tartozott ugyan a Fekete Sereghez, de korábban zárkatársak voltak. „Tóni megöléséről mindenki tudott, de a végrehajtás és a megölés megszervezését Robi egyedül rendezte" – vallotta később Medve.

Jani kapott maga mellé egy sofőrt, Magyar egyik emberét, Rafit. Jani és Rafi röviddel a római-parti incidens után többször felkereste Ragyás ismert törzshelyeit, de a célpontot sehol sem találták. Egészen augusztus 26-ig, amikor az Aréna biliárdszalonban végül sikerrel jártak. A szórakozóhely előtt másfél óráig várakoztak csőre töltött fegyvereikkel. Amikor Ragyás és az ismerőse kijött az Arénából, és beült a kocsiba, Jani csuklyát húzott a fejére, kiszállt, és kivégezte az óbudai fenegyereket.

A gyilkosság után egy panzióban várakoztak, ahova másnap Magyar egyik embere váltóruhát és pénzt vitt, és elintézte az autó kitakarítását is.

SZABADSÁG

„Ez volt az első és utolsó eset, hogy a lánya elárulta a családnak, hol van Menyét. Ezután eltűntek a Riskó család életéből. Nemcsak Menyét, hanem Alma és az unokák is."

Amikor Menyét 2003. március 24-én szabad ember lett, a Riskó család élete megváltozott. Menyét élettársának anyja, Riskó Judit elmondása szerint lányuk még aznap este felkereste őket, és közölte: mostantól az egész Riskó családnak végre kell hajtania Menyét utasításait. „Már másnap Almának az orvosprofesszor nagyapjától kellett volna kérnie egy olyan papírt, amely szerint Alma kapott tőle hatvanmillió forintot kölcsön. Határozott tiltásunk ellenére Alma el is ment a nagyapjához egy előre megírt okirattal, ám nem járt sikerrel" – mesélte később egy interjúban Riskó Judit.

Nem véletlen, hogy Alma egyre jobban eltávolodott a szüleitől. „Amikor a jövőjéről meg a családjáról kezdtem beszélni, akkor elhallgatott. Nem tudtam, hogy miért nem lehetett vele beszélni. Aztán kiderült, hogy mindenről hangfelvételt kellett készítenie, egyszer ugyanis a kabátujjából kiesett a diktafon" – emlékezett vissza az édesanya.

Bujkálása alatt Menyétnek két gyereke született Almától, méghozzá az Egyesült Államokban, így ők amerikai állampolgárok lettek.

Riskó Judit 2003 tavaszán találkozott utoljára Menyéttel egy budapesti lakásban.

Ez volt az első és utolsó eset, hogy a lánya elárulta a családnak, hol van Menyét. Ezután eltűntek a Riskó család életéből. Nemcsak Menyét, hanem Alma és az unokák is. A család később megpróbálta felvenni velük a kapcsolatot, még a hatóságokhoz is fordultak, de hiába.

Az anyóst 2004-ben többször behívták a rendőrségre, de nem a lánya „eltűnése" miatt. A vizsgálódó nyomozót kizárólag Fenyő János meggyilkolása érdekelte. Az asszonyt a Nemzeti Nyomozó Irodában, az NNI-ben hallgatták ki. A „magyar FBI"-ként is emlegetett NNI-t 2004-ben hozták létre, több szervezet, köztük a Szervezett Bűnözés Elleni Igazgatóság összevonásával.

Az NNI-nél számontartották az összes olyan szervezett bűnözői csoportot, amely akkoriban az országban létezett. Menyétet is szemmel tartották, de úgy tűnt, a bujkálása utáni időszakban hiába próbált újra megjelenni az éjszakai életben, ezek leginkább csak kérészéletű próbálkozások voltak. Bujkálása alatt a katonái egy-két vállalkozást még le tudtak húzni a nevével, de a budapesti alvilágban már egyértelműen Faterék jelentették a legnagyobb erőt.

Menyét azért sem tudott visszakapaszkodni, mert sokan tartottak tőle. Nemcsak a kilencvenes évek gyilkosságai miatt – amelyek hátterében sokan őt sejtették –, hanem azért sem, mert azt gyanították, hogy vamzer, és ezért úszhatta meg az Energol-ügyet és a hozzá köthető erőszakos bűncselekményeket.

Menyét érinthetetlennek tűnt, ami az alvilágban növelte ugyan az ázsióját, a lehetőségeit viszont jelentősen szűkítette.

Az, hogy az egyik legkeresettebb bűnöző megúszta a felelősségre vonást, nem csak a haragosait keserítette el. Az ilyen típusú esetek azt üzenték a társadalomnak: aki ügyes, akinek jó kapcsolatai vannak, az bármit megúszhat.

Ahogy a kilencvenes évek elején a nyolcvanas, úgy a kétezres évek elején a kilencvenes évek sem lettek kibeszélve, a terhes múltat egyik évtizedből cipeltük át a másikba.

Alig egy évre voltunk attól, hogy csatlakozzunk az Európai Unióhoz, a nagybetűs Nyugathoz, a felmérések szerint mégis boldogtalanság jellemezte a társadalmat.

Az ezredforduló utáni években kezdett el erősödni a nosztalgia a Kádár-rezsim iránt, és egyre többen gondolták úgy, hogy a szocializmusban jobban éltek, mint a kapitalizmusban. Az akkor készült felmérések azt mutatták, hogy az emberek java része úgy gondolta, hiába tanulnak, nem az iskolai végzettség, hanem a kapcsolatok vagy éppen a környezet segíti leginkább az előbbre jutást. Évről évre erősödött az a vélemény, miszerint tisztességes munkával és tehetséggel nem lehet egyről a kettőre jutni.

Több felmérés igazolta, hogy a magyar társadalom egyre boldogtalanabb és elégedetlenebb, miközben a gazdaság nem is teljesített rosszul: emelkedtek a bérek, alacsony volt az infláció. Nőtt a felsőfokú végzettségűek száma, egyre többen kezdtek el főiskolán, egyetemen tanulni, és egyre több lett az önálló iparos, kereskedő, vállalkozó is, míg a munkanélküliség fokozatosan csökkent.

Egy ponton túl azonban a statisztikai adatok semmit sem számítottak.

HAT GOLYÓ

„2003. december elsejének reggelén Kukker a célpont lakásához közeli patak partja mellett parkolt le az autójával. Frenki motorral érkezett, Kukker felült a háta mögé, és együtt mentek S. László házához."

– Képes lennél embert ölni? – szegezte a kérdést Cirok Kukkernek. Ha valakiben, akkor benne megbízott. Rokonok voltak, és amúgy is könnyen tudta manipulálni az unokaöccsét. Kukker a biztonsági őrként kapott fizetésénél sokkal többre vágyott, és Cirok tudta ezt. Vizsgafeladatot akart adni neki, valamit, ami örökre összetartja őket.

– Igen – válaszolta egyértelműen Kukker, aki akkor fogta fel, miért hívta fel Cirok az érdi lakására.

– Van itt egy munka neked – mondta Cirok. – Másfél milliót kapsz érte.

Kukker bólintott, és nem volt kérdése.

Cirokot már régóta sürgette az egyik ismerőse, hogy öljön meg egy vállalkozót. A megbízó holtan akarta látni egykori barátját, S. Lászlót, a Fortus Rt. olajos cég vezetőjét, mert őt tette felelőssé szállítmányozási cégének bukásáért. De Cirok egy lépést sem tett az ügy érdekében. A megbízó ezt többször szóvá tette, mivel nem ingyen kérte a „segítséget": több millió forintot és egy kocsit is adott előlegbe.

Cirokon egyre nagyobb volt a nyomás, és miután a megbízó azt is megtudta, hogy a felesége megcsalta S. Lászlóval, újabb milliókat adott. Cirok azonban továbbra sem végezte el a „munkát", arra hivatkozva, hogy a megbízó és S. László

közötti megromlott viszony közismert, így ha a férfinak valami baja lenne, mindenki tudná, hol keresse a felbujtót. 2003 őszén viszont már nagyon sürgetővé vált az ügy, és a megbízónak elege lett abból, hogy több millió forintot kifizetett, S. László viszont még mindig életben van.

Amikor Kukkert tesztelte, Cirok már eldöntötte, hogy vele öleti meg S. Lászlót. Az akcióhoz azonban kellett egy másik, kipróbált ember is. A választás Frenkire esett, aki Terjék István megölésével már bizonyított.

– Én nem veszek részt a gyilkosságban, de segítek a tervezésben – magyarázta nekik. Megmutatta, hol lakik a célpont, elmondta, hogy felesége, gyerekei vannak. Cirok egy motort is vett Frenkinek, hogy azzal menjenek, amikor végrehajtják majd a feladatot.

– Figyeljétek ki, mikor megy el reggelente otthonról, hova megy, mikor ér a munkahelyére, mikor jön haza! – utasította Cirok Frenkiéket, akik szó nélkül engedelmeskedtek. A megfigyelések átbeszélése után Cirokkal arra jutottak, hogy az áldozattal a reggeli órákban, a lakása környékén kell végezni, mert kiszámíthatatlan időpontokban tér haza, a munkahelyénél pedig sok a köztéri kamera.

2003. december elsejének reggelén Kukker a célpont lakásához közeli patak partja mellett parkolt le az autójával. Frenki motorral érkezett, Kukker felült a háta mögé, és együtt mentek S. László házához. Kukker a ruhájára sötét színű melegítőt és kabátot, a fejére baseballsapkát, kezére kesztyűt húzott. Hogy ne keltsen feltűnést, tescós szórólapokat vitt magával.

Amikor S. László 8.40-kor megjelent a kapuban, majd kitolatott a Volvójával, Kukker a csőre töltött pisztolyával odarohant, és a vezetőoldaltól fél méterre hat golyót eresztett S. Lászlóba.

Ezután elrohant, felült Frenki motorjára, aki elvitte őt a patak partjánál hagyott kocsijához. Kukker levetette és a kukába dobta a ruháit, majd beültek a kocsiba, és elhajtottak Frenki lakására. Kukker úgy érezte, megbízatása sikerrel járt.

Az újságok másnap címlapon hozták a támadás hírét. Nem ok nélkül, mivel az S. László vezette Fortus Rt.-t 1995-ben a Magyar Villamos Művek mellett egy Altus Rt. nevű cég alapította. Az Altus pedig annak a Gyurcsány Ferencnek az érdekeltségébe tartozott, aki Kukkerék akciója idején a Medgyessy Péter vezette MSZP–SZDSZ-kormány sportminisztere, később pedig miniszterelnök volt.

De Cirokot nem ez érdekelte. Ő azon akadt fenn, hogy a lapok azt is megírták: a férfi, akivel valószínűleg egy bérgyilkos akart végezni, túlélte a támadást.

SZERB SEGÍTSÉG

„Magyar emberei üldözőbe vették a Porschét, és megpróbálták megállásra kényszeríteni. Ricsi, hogy elkerülje a vérengzést, behajtott az egyik rendőrkapitányság udvarára, csak így tudta lerázni a támadókat."

„Áss!!!" – parancsolta Endrigo a halálra rémült Zolinak, mielőtt az ásót a kezébe nyomta. Zoli sírva könyörgött az életéért, de úgy tűnt, hiába. Biztos volt abban, hogy a két szerb, Endrigo és Szlobo megöli.

Néhány perccel korábban álltak meg egy erdős részen, valahol Veszprém és Balatonalmádi között. Már induláskor, amikor a csopaki szállodánál a két szerb az autóba paran-

csolta, Zoli tudta, hogy bajban van. Miután az elhagyatott részen kiszálltak, hogy „megbeszéljék a dolgokat", Szlobo Zoli mögé került, és a nadrágszíját megragadva lefogta, hogy társa, Endrigo ellenállás nélkül tudja ütni.

Zoli arra gondolt, bárcsak soha ne ismerte volna meg a két szerbet.

Amikor korábban a szerbekkel közösen úgy döntöttek, hogy meglopnak egy illegális pénzváltót, ő is vállalta a balhét, de végül mégse azt csinálta, ami a dolga lett volna. Szlobóék kiakadtak. Milliókat követeltek rajta, mondván, nem csinált semmit, ezért miatta úszott el a zsákmány. Zoli egy lakás eladásából próbált pénzhez jutni, de ez sehogyan sem jött össze. Később „láthatatlanná" vált, Szlobóék egyetlen hívására sem reagált. Amikor a szerbek megüzenték neki, hogy már Fater ütőembere, Gyurma is vadászik rá, és bárhol van, meg fogják találni, Zoli felhívta őket. Félt Gyurmától.

A huszonhét éves, bivalyerős, kigyúrt Gyurmáról mindenki tudta, hogy Faterék egyik ütőembere. A szerbek is Faternak dolgoztak, ahogy Gyurma is. Gyurma még a kilencvenes évek végén, a börtönben ismerte meg Fatert, zárkatársak voltak. A börtönbarátság a szabadulásuk után sem ért véget, Gyurma szinte apjaként tisztelte Fatert, rendkívül lojális volt hozzá.

Amikor a Szlobóék által megfélemlített Zoli megtudta, hogy nemcsak a szerbek, de Gyurma is vadászik rá, nem volt más választása, szembe kellett néznie Faterék brigádjával. Zoli ekkor kapta az ukázt, hogy menjen a csopaki szállodához megbeszélni a dolgokat.

Az erdőben már a kezében volt az ásó, amikor Endrigo a fejéhez szorított egy fegyvert.

– Most meg fogsz dögleni – mondta neki a szerb.

Zoli zokogott. Szlobo ekkor felhívott valakit, majd a telefont átadta a kétségbeesetten könyörgő férfinak.

– Neki könyörögj! – vetette oda.

Zoli a füléhez nyomott telefonban hallotta, hogy van valaki a vonal túlsó végén, de legfeljebb csak sejthette, hogy a szerbek főnökén, a Fateron múlik az élete.

Ez 2004 júliusában történt.

Bár a Conti Car egykori vezetőjeként Fater ellen ekkor az Energol-ügy miatt büntetőper folyt, ez nem akadályozta meg abban, hogy néhány régi cimborájával, Brazillal és a nyolcvanas évek elején a Presztízs-ügyben elítélt Meszessel közösen továbbra is aktív figurái legyenek az éjszakai életnek.

Fater csapata védelmi pénzeket szedett gazdasági bűnözőktől, taxisoktól, szórakozóhelyektől, emellett saját érdekeltségeik is voltak, például a körúti Nirvana bár, amely az egykori energolos, Gábor tulajdonában állt. A szervezethez tartozó katonákat leginkább Gyurma fogta össze. A brigád vezetőjéről, Faterról az a hír járta, hogy jó rendőrségi kapcsolatai vannak. Ha így volt is, ez nem gátolta az NNI szervezett bűnözés elleni osztályának nyomozóit a csapat elleni nyomozásban. Az a felderítés során ugyanakkor világossá vált, hogy Faterék kormányközeli emberekkel is kapcsolatban állnak. Ezenkívül az is nyilvánvaló lett, hogy a titkosszolgálat számára valamiért hasznos volt az, hogy Fater szabadlábon van.

A csapat főhadiszállása a belvárosi Zsiráf étterem volt, ahol gyakran megfordult Gyurma is, akinek társaságában 2004 nyarán egyre többször lehetett látni két, nála még zordabb külsejű szerb figurát: Endrigo Nemetet és Szlobodan Sztojanovicsot, Szlobót. Ők azok, akik Zolit szorongatták.

A két szerbet Meszes hozta a csapatba: egy Tetova nevű, albán férfi mutatta be őket neki még 2002-ben. Szlobóék

először Meszes egyik diszkójában dolgoztak kidobóként, mígnem egy rendőrségi ellenőrzésen kiderült, hogy hamis papírokkal tartózkodnak az országban. Ekkor börtönbe kerültek, de Meszes pátyolgatta őket, több csomagot is küldött nekik. Szabadulásuk után a két szerb Faterék szervezetében kötött ki: lakást, autót, ellátást és fizetést is kaptak. Az alvilágban úgy hírlett, a szerbeket azért édesgették magukhoz Faterék, hogy ne másoknak dolgozzanak, ne más brigádot erősítsenek.

Az igazság azonban ennél konkrétabb: Faterék katonáira ekkor már valódi veszélyt jelentettek más csoportok (köztük a Fekete Sereg), így ideje volt nekik is erősíteniük.

Gyurmáék félelme, hogy a Magyar-féle brigád eltaposhatja őket, nem volt alaptalan; 2004 nyarán Gyurma ugyanis súlyos konfliktusba került Magyar Róberttel.

A kettejük közötti csetepaté azzal kezdődött, hogy Magyart megkereste egy általuk csak K-1-es Marciként ismert férfi. Marci elpanaszolta, hogy valaki ötmillió forinttal tartozik neki. Azért kérte Magyar segítségét, mert az adós Gyurma védelme alatt állt. Magyar és emberei az egyik bevásárlóközpontban találkoztak Gyurmáékkal, de nem sikerült megegyezniük, az adós csak jóval kevesebbet akart fizetni. A találkozón a két társaság annyira összekapott, hogy a kések is előkerültek, de végül nem estek egymásnak.

Mindez egy évvel Ragyás likvidálása után történt, és Magyar ezúttal sem akart finomkodni. Embereinek megparancsolta, hogy keressék fel, és öljék meg Gyurma egyik barátját, „Hatvani Robit", ezzel is üzenve ellenlábasuknak. Magyar emberei a lakásán nem, de egy zuglói presszó előtt összefutottak a célponttal, aki éppen Gyurma Porsche Cayenne terepjárójába szállt be. Magyar emberei üldözőbe vették a Porschét, és megpróbálták megállásra kényszeríteni. Gyurma, hogy

elkerülje a vérengzést, behajtott az egyik rendőrkapitányság udvarára, csak így tudta lerázni a támadókat.

Magyar nem nyugodott meg, mindenképpen le akarta zárni a vitát, lehetőleg fegyverrel. Több opció is szóba került a helyszínre: szó volt arról, hogy a két csapat az érdi kavicsbányánál, a Luppa-szigetnél, a Hungaroring környékén, esetleg a Duna Plaza melletti benzinkúton találkozik, de végül egyik helyszínben sem tudtak megállapodni.

Az alkudozást végül Gyurma és a szerbek unták meg először, és úgy döntöttek, lépnek. Mivel tudták, hogy Magyar az embereivel a Fekete Sereg érdekeltségébe tartozó, éppen zárva tartó Colosseum diszkóban rendezkedett be, elhatározták, hogy ott rendezik le az ügyet. Közben azonban a Fekete Sereg vezetője sem tétlenkedett, a Colosseumba rendelte százötven-kétszáz katonáját, a diszkó bejárata elé pedig figyelőembereket állíttatott.

Gyurmáék késő este értek a diszkóhoz, csuklyát húztak a fejükre, és elkezdték lőni az épületet. Magyar emberei viszonozták a tüzet. A tűzpárbajban csak egy ember sérült meg a diszkósok csapatából, de ő sem életveszélyesen.

Az alvilágban a háború egyik csapatnak sem jó. Törvényszerű, hogy egy-egy nagyobb összetűzés után a szemben álló felek a kiegyezést keresik. Így történt ez Gyurma és Magyar szembenállásakor is. Néhány hét múlva Magyar egyik embere, Pufi hívta fel telefonon Brazilt.

Arra kérte, segítsen egy találkozót összehozni Magyar Róbert és Gyurma között. Brazil közbenjárt a Faternál, és két hét múlva az érintettek már békésen tárgyaltak egymással a Kempinski Hotel teraszán. Gyurma és Magyar kezet fogtak egymással.

Noha a Fekete Sereg vezérével végül kiegyeztek, Fateréknak 2004 nyara mégsem alakult túl szerencsésen.

FEGYVEREK DÉLRŐL

„Egy olyan alvilági háborút akartak kirobbantani, amelynek során nemcsak Tibor érdekeltségeit vehetik át, hanem mindazokat térdre kényszeríthetik, akik a balatonfüredi vállalkozó védelmét élvezik."

Ott az erdőben, amikor Zolinak a szerbek ásót nyomtak a kezébe, a férfi kapott még egy esélyt. Nem tudta, de a szerbek csupán ráijeszteni akartak, nem megölni. Kellett nekik egy ember, aki elvégzi a veszélyes munkát. Szlobo közölte vele, hogy el kell hoznia egy fegyverszállítmányt Szerbiából. Ha ezt megcsinálja, le lesz tudva a tartozása. Zoli beleegyezett, bár senki sem gondolta komolyan, hogy lehetett volna más választása.

A fegyvereket Szlobóék egy bosnyák származású, Nésu nevű férfin keresztül Fater kérésére szerezték be. A magyar banda sorozatlövő fegyvereket, pisztolyokat, távcsöves puskát és plasztik robbanóanyagot rendelt.

Fateréknak azért kellettek a fegyverek, mert le akartak számolni egy balatonfüredi vállalkozóval, T. Tiborral. És másokkal is. El akarták tüntetni a Magyarral szövetkező H. Pistát éppúgy, mint Tureket. Az alvilágban sokan tudtak arról, hogy Ricsi konfliktusba került Pistával, Turekre pedig Meszes haragudott egy elszámolási vita miatt.

A szerbeknek jól jött, hogy Zoli „tartozik" nekik, mert így őt bízhatták meg a legveszélyesebb melóval, a likvidálásokhoz szükséges fegyverek behozatalával és szállításával. „Az én szerepem az volt, hogy én voltam a legutolsó senki.

A megítélésem szerint én nem tartoztam ehhez a társasághoz. Főleg szórakozni jártam el Szlobóval, és sofőrködtem neki, mert Szlobónak nem volt jogosítványa" – vallotta később Zoli az ügyben játszott szerepéről.

Faterék azért akarták megölni T. Tibort, mert úgy gondolták, ő áll útjában annak, hogy több százezer dollárt keressenek. Azon a nyáron ugyanis Faterék szemet vetettek T. Tibor barátja, Vé autókereskedéseire, de a tulajdonos nem akart szóba állni velük.

Faterék hamar átlátták, hogy amíg Tibor védi Vét, esélyük sem lesz bekebelezni az üzleteket, ezért úgy döntöttek, Tiborra bérgyilkost küldenek.

„És ő most el kell tegyen láb alól valakit, aki, aki védi azt, aki tartozik neki. És akkor ez be fog szarni, és akkor mindent be fogunk gyűjteni ettől. Ennek van úgy hét-nyolc nagy kereskedése… kihajtjuk az összes dzsipet, Porsche-t onnan…" – mondta rossz magyarsággal a telefonba Szlobo az egyik ismerősének, nem tudva, hogy miközben szerveznek, a rendőrség lehallgatja a telefonjaikat.

A Tibor meggyilkolására felbérelt bérgyilkosok fegyvereket és egy motort kértek a feladat végrehajtásához. A fegyverek beszerzését Fater Szlobóékra bízta, akik a bosnyák Nésun keresztül léptek kapcsolatba a szerbiai fegyverkereskedőkkel. Eközben Gyurma megbízta egyik emberét, hogy hamis papírokkal vegyen meg egy használt Honda motort. A több mint félmillió forintért, hamis okmányokkal vásárolt Hondát egy cég Ezüsthegy utcai parkolójában rejtették el.

Faterék a piszkos munkát, azaz a fegyverek átvételét a megfélemlített Zolira bízták. Meszes odaadta neki az erre szánt kétezer-nyolcszáz eurót, majd útnak indították Újvidékre. Végül mégsem ott, hanem a magyar–szerb határnál, Ásott-

halom környékén találkozott Zoli a fegyvercsempészekkel, akik átadták neki az árut. A fegyvereket Fater végül a csopaki szállodában szemlélte meg, de ideges lett, mert akkor derült ki, hogy az eladók az egyik távcsöves puskához elfelejtettek távcsövet is adni. Szlobóék ekkor szóltak a kereskedőnek, hogy a Fater ideges emiatt, ezért sürgősen pótolják a hiányt.

Noha Tibor meggyilkolásához kevesebb fegyver is elég lett volna, Faterék terve ambiciózusabb volt. Egy olyan alvilági háborút akartak kirobbantani, amelynek során nemcsak Vé és Tibor érdekeltségeit vehetik át, hanem mindazokat térdre kényszeríthetik, akik a balatonfüredi vállalkozó védelmét élvezik. A sok fegyver ahhoz kellett, hogy ha Tibor likvidálása után Faterék ellenállásba ütköznének, akkor legyen elég „vas" az ellenállás letörésére, a teljes hatalomátvételre.

De nem tűntek túl profinak az alvilági háborúban, legalábbis erre utal, hogy a tervezgetés közben jöttek rá arra, hogy még több fegyverre lesz szükségük. Szlobóék ezért újra megkeresték Zolit, és kész helyzet elé állították: csak akkor hunynak szemet a „tartozása" felett, ha vállal még egy fuvart.

RAJTAÜTÉS

„Másfél órával a rendőrségi akció után Fater és Meszes már tudta, mi történt. Azonnal összehívtak egy válságtanácskozást a Zsiráf étterem mellé, amin Gyurma és a szerbek is részt vettek."

„Valami nincsen rendbe... senki nem veszi fel a telefont... ki van kapcsolva, valami nincs rendbe" – mondta Szlobo ideges tört magyarsággal a telefonba, amikor 2004 augusztus 4-én délben felhívta Meszest.

Ezen a napon kellett volna Tompáról Csopakra vinniük Zoliéknak a második fegyverszállítmányt, de Szlobo hiába hívta őket, nem tudott velük kapcsolatba lépni.

Aznap délelőtt Endrigo felhívta a Tompán tartózkodó Zolit, és arra utasította, hogy induljon el kocsival Kecskemét felé, ahol találkozik majd a többiekkel. Zoli így is tett. Dél körül találkozott a csapattal a megbeszélt helyen, egy parkolóban.

– Menjünk a kocsimhoz, és pakoljuk át a holmit! – mondta Zoli Fater embereinek.

– Változott a terv. Nincs szó pakolásról. Mi azért jöttünk, hogy elöl menjünk, te pedig kövess minket! – jött a válasz.

– Rendben, de tankolnom kell. Menjünk át a benzinkúthoz! – kérte Zoli. A csapat átgurult a közeli kúthoz, ahol Zoli felhívta Szlobót. A szerb épp megerősítette neki, hogy tényleg változott a terv, és a többiek csak kísérőnek mentek le Kecskemétig, amikor lecsapott a kommandó. Zolit és Fater két emberét elfogták.

Másfél órával a rendőrségi akció után Fater és Meszes már tudta, mi történt. Azonnal összehívtak egy válságtanácskozást a Zsiráf étterem mellé, ezen Gyurma és a szerbek is részt vettek. Abban állapodtak meg, hogy Szlobót és Endrigót biztonságba helyezik, ezért őket két napra egy rejtekhelyre vitték. Az első szállítmányból származó fegyvereket a Budapest melletti Luppa-szigeten rejtették el.

Zoli miatt viszont aggódtak. Új volt a csapatban, a szerbek erővel rángatták bele a fuvarba, ezért attól tartottak, beszélni fog. Ha pedig Zoli köp, a nyomozók eljutnak Szlobóékig, a szerbek pedig magukkal ránthatják a többieket.

M. Richárd telefonált egy ügyvédnek, és jelezte neki, hogy Kecskemétre kell mennie. „A matematikát kivel beszéljük meg?" – kérdezte a telefonban az ügyvéd, mire Gyurma rávágta, hogy „a számlát mi álljuk".

Gyurma nem tudta, hogy ezt a beszélgetését is lehallgatják, és a későbbi tárgyalásokon újabb bizonyítékként használják majd fel a bűnszervezet ellen.

Faterék abban bíztak, hogy Zoli „elviszi a balhét", a másik két emberük pedig el tudja hitetni a hatóságokkal, hogy semmi közük a férfihoz.

De hiába reménykedtek. Alig másfél hónappal a kecskeméti rajtaütés után Fatert, Meszest, Gyurmát és a két szerbet őrizetbe vette a rendőrség. A banda lekapcsolása sajtóhír lett, főleg amiatt, mert a Fatert conti caros múltja miatt nemcsak a rendőrség, de a bűnügyi újságírók is ismerték.

„Velem minden rendben van, a hírekkel ellentétben senkinek nem adom meg azt a boldogságot, hogy bajom legyen" – állt azon levelek egyikében, amit Gyurma juttatott ki a börtönből az embereinek.

Gyurma megüzente, hogy a „srácoknak nagyon gatyába kell rázni" magukat, mert „sokan úgy gondolják, meggyengültünk. Okozzatok meglepetést" – üzente, és adott egy tanácsot is: „Nagyon figyeljetek oda mindenre, és minden ember reakciójára, akik velünk vannak, most minden kiderül. Kerüljétek a konfliktust, de megalkuvást nem ismerek."

Gyurma az egyik levelében azt is fejtegette, hogy ő azért érte el, amit elért, „mert soha semmit nem hagytam retorzió nélkül, és ez így is marad, amíg élek. Ha mellettem akarsz maradni, szedd össze magad, és teljes mellbedobással képviseld az érdekeimet az utolsó vérig" – írta, mit sem sejtve, hogy a leveleket később a Porschéjában lefoglalja a rendőrség, és azokat is bizonyítékként használja majd fel a szervezet ellen.

ENGEDETLENEK

„Szerszámokat hoztunk, kardot, ütőt, mindent" – mondta telefonon Magyar egyik embere, mire a fővárosban maradt főnök azt felelte: „Remélem lesz rá szükség. Telefonba ne beszélj, személyesen, tudod."

– Hát még az anyját is meg fogom baszni a hátán, hát mit csinál ez? Hát meg van bolondulva, kihívja maga ellen, hívd már fel, mert sem étterme, sem háza nem lesz! – üvöltötte egyik emberének Magyar Robi, akit a mátészalkai cigarettacsempész família, Vidáék hoztak ki a sodrából.

Egy hónappal korábban Robit mátészalkai „üzlettársa", a cigicsempész Csüngő azzal kereste fel, hogy a cigibizniszben vetélytársa akadt, egy Faszi gúnynevű pasas. Faszi a testvéreivel, Vidával és Nyakival rontja az üzletét, és hiába

figyelmeztette őket, Vidáék nem állnak le. Pedig Csüngő azt is megüzente nekik, ha nem hagyják abba, akkor Magyar Robihoz fordul segítségért.

Így is történt, és végül több egyeztetés után a Fekete Sereg vezére egy nyíregyházi plázába hívta találkozóra Faszit.

A megbeszélésre egyik fél sem egyedül érkezett. Magyar két társával és Csüngővel jelent meg, Faszi pedig a testvéreivel, Vidával és Nyakival.

– Ha nem álltok le, azzal az én üzletemet veszélyeztetitek – mondta Magyar Vidáéknak, értésükre adva, hogy Csüngő a védelme alatt áll, és ha az ő emberének a biznisznét rontják, akkor vele is kiszúrnak. A viszonylag nyugodt körülmények között lezajló találkozón úgy tűnt, Magyar ezúttal erőszak nélkül, csak a tekintélyét latba vetve célt ér Vidáéknál. Legalábbis meg tudtak egyezni abban, hogy ki merre kereskedhet, és merre nem.

Hamar kiderült azonban, hogy Vidáék nem tartották be a megállapodást. Csüngő ezért ismét megkereste Magyart, és segítséget kért tőle. Csüngő védelmezője ideges lett. Többször felhívta Faszit, és megfenyegette: ha nem áll le a cigibiznisszel, akkor ki lesz nyírva, a családjával együtt. De ez sem hatott – az alvilági diplomácia csődöt mondott.

„Össze kellene szedni pár embert!" – mondta Kettesnek a telefonban Magyar november 10-én kora délután, és Kettes tudta, mi a dolga.

Aznap este a Fekete Sereg katonái több autóval vonultak le Mátészalkára.

„Szerszámokat hoztunk, kardot, ütőt, mindent" – mondta telefonon Magyar egyik embere, mire a fővárosban maradt főnök azt felelte: „Remélem lesz rá szükség. Telefonba ne beszélj, személyesen, tudod."

Magyar az emberei értésére adta még, hogy Mátészalkán ne „látványtechnikát" használjanak, hanem keményen büntessék meg a lázadókat.

A Fekete Sereg fővárosi csapatához Szolnokról és Miskolcról is csatlakoztak katonák, és Magyar folyamatos telefonkapcsolatban állt velük. Az autók az esti órákban egy nyíregyházi panzió előtt találkoztak, ahonnan Vida mátészalkai házához indultak.

„Megdöglötök! Kinyírunk titeket!" – üvöltötték a támadók, miközben Vida házának biztonsági hengerzárral felszerelt kettős üvegezésű ajtaját és a mellette lévő üvegfalat kezdték el ütni viperákkal, baseballütőkkel, vascsövekkel. Miközben Vida magához vett egy szerszámnyelet, felkapcsolta a villanyt, és a nappalin keresztül a terasz bejárati ajtajához ment, a felesége és a gyerekei az egyik szobában bújtak el.

A támadók lőni kezdtek, és hamar eltalálták Vidát, akinek egy golyó a mellkasába, egy pedig a hasába fúródott.

– Hívjátok a rendőrséget! Hívjátok a rendőrséget! – kiabálta a szobában rettegve megbújó feleségének a sebesült férfi, látva, hogy valóban meg akarják ölni.

A rendőrség szó hallatán a támadók megijedtek, visszafutottak az autóikhoz, és elmenekültek. Két autó azonban csak Nyíregyházáig és Tiszavasváriig jutott, mindkettőt lekapcsolták a rendőrök.

Vida túlélte a támadást. Tudta, ki tört az életére, ezért felhívta Csüngőt.

– Figyelj ide, személyesen ezt megbeszéljük, ha akarod. Ha te nem voltál ebben, akkor meg kell játszanunk azt, hogy kimaradsz ebből az ügyből, de beszélnünk kell. Én ki tudlak hagyni ebből az ügyből. Ez rajtam áll, hogy ki marad

ki ebből a játékból, és kész – mondta Csüngőnek, aki azt állította, semmi köze a támadáshoz.

– Ezt én nem nyelem be. Tőled fúj a szél meg Magyar Robitól, ezt ti csináltátok. Ha elmondod a frankót, ahogy kell, akkor te ki tudsz maradni ebből, ennyi az egész... Kimaradni – győzködte Csüngőt.

A beszélgetést Csüngő rögzítette, és később átadta a nyomozóknak.

2004 decemberében, négy nappal karácsony előtt a rendőrök őrizetbe vették Magyar egyik legfontosabb emberét, Kettest, majd magát a főnököt is.

Magyar legfeljebb csak sejthette, hogy a telefonbeszélgetéseit ekkor már rég lehallgatta a titkosszolgálat. A rendőrök így pontosan rekonstruálni tudták azt is, hogy ő adott utasítást a mátészalkai cigarettacsempész megölésére.

HIDEGVÉRREL

„A géppisztolyt eldobta, és az övéből elővett Parabellummal vette célba Pipást. Ahogy haladt az autó felé, folyamatosan tüzelt. Egészen közel ért a kocsihoz, amikor még mindig lőtte az autó utasait."

– Agyon fogom csapni Pipást! – üvöltötte István a kamionmosó öltözőjében. 2004 hideg tele volt, Istvánt pedig újra feldühítette, hogy Pipás kémkedik utánuk. Ekkor Istvánék már javában építették azt a föld alatti vezetéket, amely összekötötte a kamionmosót a Mol százhalombattai telephelyével. Ezen a vezetéken keresztül akartak olajat lopni, de tartottak tőle, hogy a kíváncsiskodó Pipás keresztülhúzza a számításaikat.

Pipást mindenki ismerte Ercsi környékén. Hírhedt alakja volt a helyi alvilágnak: betörésért, rablásért, önbíráskodásért is ült már börtönben, okkal tartottak tőle. Rendszeresen játékgépezett, és a drogokat sem vetette meg. Ha valakivel konfliktusba került, erőszakkal rendezte a vitát.

Azt, hogy a kamionmosót és az olajcég telephelyét egy föld alatti vezetékkel kell összekötni, Cirok találta ki. Azon a télen már a munkálatokat is megkezdték. Cirok emberei néhány nappal karácsony előtt a mosó mögött ásták az árkot, amikor zajt hallottak. Gyorsan az árokba bújtak, és onnan nézték végig, ahogy Pipás előtt megáll egy furgon, ő felteszi a fát a platóra, és az autó elhajt.

Az árokásóknak ekkor esett le a tantusz, hogy Pipás fenyőfát lopott.

Cirok igyekezett kézbe venni a dolgot. Felkereste Pipást, és közölte vele, hogy „nem jó helyen járkál". De Pipás nem ijedt meg a fenyegetéstől. Sőt látva, hogy az olajlopás nagyban megy, vérszemet kapott, és eldöntötte: a hallgatásáért cserébe ő is részesedést kér.

Cirok viszont nem akart engedni a zsarolásnak, és eldöntötte, megöleti Pipást.

Pipás kifejezetten örült, amikor 2005. március utolsó napján felhívta Frenki, hogy lenne egy meló, amivel 300 ezer forintot kasszírozhat. Pipás tudta, hogy Frenki Cirok embere, ezért óvatosnak kell lennie. Megkérte egy haverját, Colost, hogy kísérje el a találkozóra. A több mint két méter magas, erős, kigyúrt srác nem tartozott az alvilághoz, de termete és bokszt udása alkalmassá tette arra, hogy testőrködjön. Ha tehette, kidobóként dolgozott, de a legtöbb pénzt az édesapjától kapta, aki a csepeli piacon vitt

egy vállalkozást, Colos árubeszerzőként segített neki. Pipást elkísérni nem nagy kunszt – gondolhatta a fiú, és jelezte Pipásnak, hogy természetesen vele tart.

A Fiat lassított, majd megállt egy Suzuki motor mellett. A Fiatot Cirok unokatestvére, Kukker vezette, a Suzukin Frenki ült. Kukker kiszállt a Fiatból, átült Frenki mögé, és elindultak. Amikor Diósd határához értek, Kukker felvette az álcázásnak használt ruházatát: egy világos színű ballonkabátba bújt, baseballsapkával fedte be vállig érő őszes parókáját, a kezére cérnakesztyűt húzott. Géppisztolyát a ballonkabátja alá rejtette, a Parabellum pisztolyát a nadrágja övébe tűzte, majd az egyik kereszteződésnél leugrott a motorról.

Készen állt a feladatra, amellyel Cirok megbízta őt.

Röviddel később Frenki ahhoz a benzinkúthoz hajtott, ahol Pipással megbeszélte a találkozót. Este, pontban 21.48-kor egy Peugeot 307-es autó gurult be a benzinkút mellé, a kocsiból Colos szállt ki. Alig három perc múlva Pipás is megérkezett egy Audi A4-essel. Colos átült az Audiba, majd jelezték Frenkinek, hogy indulhatnak. Frenki a Suzukival a diósdi iparterület felé irányította őket, egészen egy kereszteződésig. A kereszteződés előtt húsz méterrel Pipás leállította a kocsit, és benyomta a helyzetjelzőt. Colos az Audi anyósülésén feszített, és vártak. Még látták, amint Frenki behajt egy közeli utcába.

Ekkor egy baseballsapkás, ballonkabátos alak haladt el az Audi mellett a sötétben. Az alak nagyjából tizenöt méterrel hagyta el Pipás autóját, amikor megfordult, és a kabátja alól előrántott AMD Kalasnyikov géppisztollyal tüzet nyitott az Audi szélvédőjére. A Kalasnyikov viszont besült. Pipás és Colos ekkor döbbent rá, hogy Frenki csapdába csalta őket. Pipás kétségbeesetten próbálta beindítani az Audit,

de Kukker nem kegyelmezett. A géppisztolyt eldobta, és az övéből elővett Parabellummal vette célba Pipást. Ahogy haladt az autó felé, folyamatosan tüzelt. Egészen közel ért a kocsihoz, amikor még mindig lőtte az autó utasait.

– Meghaltak? – kérdezte az időközben visszaért Frenki, de Kukker nem tudta a választ.

– Fejbe lövöm őket – mondta készségesen Frenki, de a társa visszafogta.

– Hagyd, intézem...

Kukker elkérte Frenki pisztolyát, és visszasétált az Audihoz. Abban biztos volt, hogy Pipást megölte, de Colost sem akarta életben hagyni. Colos az Audi mellett feküdt, és még élt, amikor Kukker többször rálőtt.

Amikor meggyőződött arról, hogy mindketten halottak, felült Frenki mögé a motorra, és elhajtottak a helyszínről.

A NYEREMÉNY

„Magyar a bordáját rúgta, amitől azonnal összeesett. Kettes a fejét ütötte, Jackson pedig egy fekete esernyő hegyével hadonászott a teste előtt. Húsz percen át verték, de mindig csak egy ember ütött."

– Figyelj, Robi! Kell nekem egy szám, amin vissza tudlak hívni – mondta kissé kétségbeesett hangon Magyar Róbertnek az egyik „üzlettársa", aki azt a céget vitte, amelyik a Fekete Sereg vezetőjének érdekeltségébe tartozó fővárosi kaszinót üzemeltette.

– Igen!? – kérdezett vissza Magyar.

– Aha.
– De jó vagy rossz nekünk?
– Rossz.
– Na mindjárt, várjál, majd telefonfülkéből! – vágta rá Magyar, akit a mátészalkai balhé után előzetes letartóztatásban tartottak ugyan, de ekkor, 2005 őszén már újra szabadlábon volt.
A rossz hír, amelyet az „üzlettársa" közölt, a kaszinót érintette: előző éjjel egy vendég, aki egyszerre négy gépen játszott, tizenegymillió forintot nyert ruletten.
A kaszinó üzemeltetője biztos volt abban, hogy a nyertessel Dani, az éppen ügyeletes teremfelügyelő összejátszott.
Amikor a Fekete Sereg vezetője értesült a nagy nyereményről, behívatta Danit egy munkamegbeszélésre. Amint beért a kaszinóba, Magyar és emberei, Kettes és Jackson elkísérte egy hátsó helyiségbe. Levették a pulóverét, ellenőrizték, van-e nála lehallgatókészülék, majd szinte azonnal verni kezdték. Magyar a bordáját rúgta, amitől azonnal összeesett. Kettes a fejét ütötte, Jackson pedig egy fekete esernyő hegyével hadonászott a teste előtt. Húsz percen át verték, de mindig csak egy ember ütötte.
– Tudod, hogy én ki vagyok? – kérdezte fenyegetőn Magyar, majd arra utasította az embereit, hogy tegyék be a férfit a csomagtartóba, és ássák el valahol. Dani halálra rémülten, bedagadt fejjel várta a legrosszabbat, noha Magyar csak rá akart ijeszteni. Azt szerette volna, hogy Dani ismerje el írásban: összejátszott a vendéggel, és szándékosan károsította meg a kaszinót.
A megfélemlített férfi mindent beismert. Akkor sem ellenkezett, amikor közölték vele: hívnak egy ügyvédet, hogy egy tartozáselismerő okiratot készítsenek vele, amit alá kell írnia. Amikor megérkezett az ügyvéd, a minden porcikájá-

ban remegő Dani szó nélkül aláírta azt az üres lapot, amit elé tettek. Ezzel elismerte, hogy tizennégymillió forinttal károsította meg a kaszinót. Ez hárommillió forinttal több volt ugyan, mint amennyit a nyertes elvitt, de Dani tudta, hogy hiába akadékoskodna, ennyit kérnek tőle, és kész.
A pénz visszafizetésére két nap haladékot kapott.
Dani, amint elhagyta a kaszinót, élettársával együtt a rendőrségre ment, ám a kapitányságon szolgálatot teljesítő tiszt, amikor meghallotta, hogy Magyarék verték meg, gyakorlatilag lebeszélte a feljelentésről. Dani csak egyet tehetett: villámgyorsan elköltözött az élettársával, de hiába, Magyar már másnap hívta telefonon. Végső elkeseredésében Dani felhívta a nyertes vendéget, de hiába kérlelte, ő nem akarta visszaadni a nyereményt, igaz, nem is tudta volna. Azt mondta Daninak, hogy a kaszinó neki sem akar fizetni, ezért a játékbarlangot feljelentette a Szerencsejáték-felügyeletnél.
Daninak sem volt más választása, ő is a feljelentés mellett döntött: szeptember 17-én besétált a BRFK Teve utcai épületébe, és mindent részletesen elmondott.
Három nappal később Magyart újra őrizetbe vették.
Úgy tűnt, innen már nincs kiút.

FIVÉREK

„Kosziékat csak azután gyanúsították meg, hogy Cirok alkut kötött a rendőrséggel, és azt állította: a bűnszervezet vezetői valójában a Koszi testvérek voltak."

Cirok megbízásairól, a pénzszállító elleni támadásokról és a diósdi kettős gyilkosságról Kukker beszélt először a rendőröknek.

Vádalkut kötött: a vallomásáért cserébe nem gyanúsították meg a pénzszállító autó elleni támadással, ahogy egy bankrablással sem, noha ezeket is elkövette. Azért viszont felelnie kellett, hogy kis híján megölte S. Lászlót, valamint kivégezte Pipást és Colost.

Még mielőtt Kukkert elkapták volna, történt valami, ami sok mindent megváltoztatott.

A rendőrök 2006 tavaszán ugyanis elfogták a Koszi klán vezetőjeként ismert Sz. Miklóst és testvérét, Sz. Istvánt, vagy ahogy az alvilágban ismerték őket: Koszi Mikit és Koszi Pistát. Azzal gyanúsították meg őket, hogy ők irányították a kétezres évek szervezett olajlopásait, mi több: ők rendelték meg a diósdi kettős gyilkosságot is.

A Nyírségből származó, a rendszerváltozás környékén a Csepel-szigetre költöző Kosziékat jegyezték az alvilágban. Kosziék közvetlen kapcsolatban álltak Magyar Róberttel, de ismerték Sárgalábúék családját is. A területfelosztás szerint Kosziékhoz tartozott Dél-Pest és a Csepel-sziget. Koszi Pista amolyan szellemi vezérnek számított, míg testvére,

Koszi Miki inkább a „terepen" dolgozott. A Koszi, mint becenév, még a gimnáziumban ragadt Istvánra: az egyik tanár Koszigin elvtársnak szólította, és a bélyeget azóta sem tudta lemosni magáról.

Kosziék sok mindennel foglalkoztak: lányfuttatás, védelmi pénz, szerencsejáték, nyerőgépek, olajlopások, és a nevükhöz fűződött az 1999-es pokolhegyi csata is.

Az ügyben született jogerős ítélet szerint a szigetszentmiklósi Szendrői család néhány tagja 1999 szeptemberében feltörte, majd kifosztotta Koszi Miki élettársának autóját. Miki kiderítette, ki volt a tettes, majd összetrombitált ötven embert, és a rivális család lakhelyére, a Pokolhegyre mentek. Lezárták az utcát, majd nekiestek az ottaniaknak. A Koszi-banda egyik tagja belelőtt a tömegbe, az emberek menekültek. A brigád elkapta a feltételezett kocsifeltörőt, akit combon szúrtak, egy másik férfit fejen lőttek, egy harmadikat pedig megszúrtak. Aztán összetörték a ház berendezéseit és egy Ladát. Koszi Miki mindezért közel másfél év börtönbüntetést kapott, de ezt három évre felfüggesztették. Igaz, előtte két évet előzetes letartóztatásban töltött.

De akkor, amikor a Koszi testvéreket a diósdi kettős gyilkossággal is megkínálták, keményebb idők elé néztek.

Kosziékat azután gyanúsították meg, hogy Cirok alkut kötött a rendőrséggel, és azt állította: a neki tulajdonított bűncselekményeket valójában a Koszi testvérek rendelték meg.

PEREK

„Szlobo, a szerb koronatanú, golyóálló mellényben jelent meg a bíróságon. Lényegében megerősítette a vádakat. Legelőbb azt, hogy Fateréк meg akarták öletni T. Tibort, hogy aztán az érdekeltségeibe tartozó szórakozóhelyeket saját embereikkel védjék."

– Nem volt nyomozás az ügyben. Létrehoztak egy képet, amelybe beillesztették a három terhelő tanú vallomását, és ebből lett a vád ellenünk – jelentette ki a bíróságon Fater, de a szavait már nehéz volt elhinni.

A „kecskeméti maffiaperként" elhíresült büntetőper 2005 májusában kezdődött, amelynek Fater volt az elsőrendű vádlottja, és társai, Brazil, Csülök, Meszes és Gyurma szintén a vádlottak padján ültek.

A pernek volt egy védett koronatanúja is, a vád aduásza: a szerb katona, Szlobo.

Fater a bíróságon úgy érvelt, hogy műkincs-kereskedelemmel foglalkozik, ezért „nem ért rá bűnszervezetet vezetni", ráadásul társai nem függtek tőle, így ő keresztapa sem lehetett. Szerinte ezt bizonyította az is, hogy a vádlottaknak nincsenek közös érdekeltségeik, egyedül Csülökhöz fűzi bizalmi viszony. Fater kikérte magának, hogy kurvákkal és droggal kereskedtek volna.

„Az utóbbi húsz évben még szórakozóhelyeken sem jártam" – summázott röviden.

A vádiratban az szerepelt, hogy Fater a kilencvenes évek közepétől a letartóztatásáig bűnszervezetet irányított, amelynek hierarchiájában Meszes, Csülök és Brazil állt alatta, Gyurma pedig döntéshozó, de leginkább végrehajtói pozícióban volt. A bűnszervezet elsősorban a kábítószer-kereskedelem és a prostitúció ellenőrzését végezte Budapesten, de szedtek védelmi pénzeket a vendéglátóhelyektől és taxisoktól is – állt a vádiratban. Fateréket azzal is vádolták, hogy szerb bérgyilkosokkal meg akarták öletni T. Tibort, hogy ezáltal megszerezzék a vállalkozó balatoni érdekeltségeit. Mivel ehhez fegyvereket is szereztek, ezért fegyverkereskedelemmel is megvádolták őket.

Brazil szintén tagadta a vádakat, és azt is, hogy valaha Csopakon járt volna. A tárgyaláson kiderült, hogy az összes cége a családtagjai nevén van, papíron még autója sincs. A bíró megkérdezte tőle, miért Brazil a beceneve, mire ő elmesélte: régen jól focizott, „akárcsak egy dél-amerikai játékos", és emiatt ragadt rá a név.

A bíróság tanúként meghallgatta Vét is, akitől a vád szerint Fateréк több százezer dollárt követeltek. Vé ezt megerősítette, de azt az ügyészi felvetést már nem kommentálta, hogy 2004 májusában a budaörsi szalonja elé kézigránátot dobtak.

Szlobo, a szerb koronatanú, golyóálló mellényben jelent meg a bíróságon.

Lényegében pontról pontra megerősítette a csoport ellen felhozott vádakat. Arról is beszélt, hogy Gyurma kurvákat futtatott és drogügyleteket bonyolított le. Szlobo azt állította, hogy Fater azt is elmondta neki, hogy az ő megbízásából, albánok segítségével robbantották fel Boros Tamást az Aranykéz utcában.

A koronatanú szavahihetőségének alátámasztására az ügyész átadott egy 1999-ben, Szerbiában felvett jegyzőkönyvet, amelyben a szerb bűnöző ugyanezt mondta el.

Szlobóra mindenki fújt – az egyik tárgyaláson a hallgatóság soraiból valaki meglökte és leköpte. A szerb erre egy széket vágott a köpdösőhöz, akiről azt mondta, Fater egyik embere, aki gyakran megfordult a Zsiráf étteremben.

A tárgyaláson Szlobo azt is vallotta, hogy Fater akár ötven-száz embert is képes volt mozgósítani, a haláIlistáján pedig Turek is szerepelt, mert összerúgta vele a port egy 150 millió forintos kölcsönügylet miatt. Emellett azt is állította, hogy Vé rossz viszonyba került Tanyi Györggyel, ezért amikor Faterék gránátot hajítottak a budaörsi autótelepre, abban bíztak, hogy Vé nem őket, hanem Tanyit sejti majd a támadás hátterében. A kecskeméti maffiaper tárgyalásán hangzott el az is, hogy az Óbudán kivégzett Ragyás Tóni szintén dolgozott Fateréknak, pontosabban Meszesnek.

Szlobo a tárgyaláson azt is elmesélte, hogy amikor Tasnádi Péter 2004-ben kiszabadult a börtönből, azonnal a Zsiráf étterembe ment, hogy találkozzon Faterral. Ezen a találkozón Szlobo is jelen volt mint Faterék testőre.

– Bíró úr szerint, milyen maffiafőnök vagyok én, ha hagyom, hogy az egyik állítólagos „katonám" a saját éttermemben elrabolja az egyik barátom óráját? – kérdezte az egyik tárgyaláson a Zsiráf étterem társtulajdonosa, Csülök, aki szerint Szlobo ellopta az egyik barátja ötmillió forintot érő óráját, majd miután azt nyolcszázezer forintért eladta, a pénzből ruhákat vett. Csülök azt is állította, hogy Szlobo meg akarta őt ölni, Fater fiát pedig el akarta rabolni. Fater azt mondta, hogy még köszönőviszonyban sem volt az állítólagos testőrével.

Meszes mindezek mellett még azzal is érvelt: hogy nem logikus, ha valakit – ez esetben Szlobót – felkérnek egy gyilkosságra, akkor a felbujtó a saját lakcímére jelenti be. Brazil szintén hozzátette a magáét, megemlítve, hogy Szlobo

2004-ben egy vietnami férfit brutálisan megvert a Zsiráfban.

A bíró előtt Gyurma gyerekkori barátja, János is vallomást tett. A férfi vádalkut kötött a nyomozókkal, és elmondta: Gyurma 2004 nyarán arra kérte, hogy vigyázzon egy csomagra. János rosszat sejtett, a csomagot a garázsában, egy ládában tartotta. Néhány hét múlva a televízióból értesült arról, hogy Gyurmát letartóztatták. Eszébe jutott a sporttáska, és belenézett. Ekkor látta, hogy abban két géppisztoly, egy pisztoly és egy puska, valamint lőszerek vannak. Arra gondolt, hogy azonnal meg kell szabadulnia a fegyverektől, ezért a Pólus Center mögötti erdőhöz hajtott, és ott elásta a csomagot.

De vádalkut kötött Gyurma egyik testőre is, aki szintén részletesen mesélt a szervezet mindennapjairól. „Ha bármiből pénz jött, az a közös kasszába került" – mondta a testőr, aki azt is hozzátette: Faterék alvilági háborút akartak kirobbantani, és ennek örve alatt újabb és újabb érdekeltségeket akartak megszerezni.

– Nincs az alvilágban még egy hasonló kiterjedtségű bűnözői csoport – hangsúlyozta a testőr, akiből szintén védett tanú lett. Szerinte Faterék szervezete azért tudott megerősödni, mert jelentős vagyon mellett jelentős politikai és hatósági kapcsolataik is voltak. Azt állította, hogy Faterékat látta tárgyalni a BRFK egykori tisztjével, egy ismert gyilkossági nyomozóval is.

2005 nyarán aztán eltűnt Szlobo, a koronatanú. Távozása után nem sokkal felhívta az NNI egyik nyomozóját, és azt mondta: életveszélyesen megfenyegették, ezért esze ágában sincs visszatérni Magyarországra. Ha viszont a bíróságnak kérdései vannak, akkor a szerb hatóságokon keresztül hajlandó rájuk válaszolni.

Szlobót így már nem tudták beidézni a tárgyalásra, T. Tibort viszont igen, aki tagadta, hogy maga is bűnszervezetet vezetne, és cáfolta azt is, hogy konfliktusa lett volna Faterékkal. A vállalkozó határozottan tagadta, hogy a Balaton környékén szórakozóhelyeket védene.

Nem sokkal később Gyurma részleges beismerő vallomást tett. Azt elismerte, hogy részt vett a fegyverek elrejtésében, de állítása szerint ezt a testőre kérésére tette.

Azt továbbra is tagadta, hogy bármilyen bűnszervezet tagja lenne.

A bíróság tanúként meghallgatta az Energol egykori vezetőjét, Gábort is, a Nirvana bár egyik társtulajdonosát. Gábor kiállt régi barátja, Fater mellett, és tagadta, hogy a cimborája bármiféle bűnszervezet tagja lenne. Azt is kizártnak tartotta, hogy Faterék meg akarták volna ölni azt a T. Tibort, akivel mindannyian jó viszonyt ápoltak.

A kecskeméti maffiaperben használtak először Magyarországon zárt rendszerű videókonferenciás tanúmeghallgatást. A tanú az a rendőrtiszt volt, aki a nyomozás során Faterék megfigyelését végezte. A tárgyaláson úgy hallgatták meg, hogy a bíróság egyik külön helyiségébe vezették, ahol bíró és jegyzőkönyvvezető jelenlétében, kommandósok védelme alatt tett vallomást. A férfi hangját elváltoztatták, személyiségi jegyeit felismerhetetlenné tették. Vallomását egy kamera közvetítette a tárgyalóterem osztott képernyőjű kivetítőjére. Az érintettek mikrofonok és hangszórók segítségével kérdezhettek a tanútól, és a rendőrtiszt is reagálhatott az őt érintő dolgokra.

Faterékat végül jogerősen 2007 őszén ítélték el. Fatert, az elsőrendű vádlottat, tizenkét évi fegyházbüntetésre ítélték, azzal a kikötéssel, hogy kedvezménnyel sem szabadul-

hat. Meszes és Gyurma nyolc-nyolc évet kapott, Csülökre öt, Brazilra hat évet mértek.

Azok a rendőrök, akik Faterékra dolgoztak, állítják: bár a csoport vezetői börtönbe kerültek, a brigád ugyanúgy működött tovább, csak kevésbé hatékonyan és nem ugyanazzal a dinamikával.

Néhány hónappal azelőtt, hogy Faterékat jogerősen elítélték, a Fekete Sereg büntetőpere is elkezdődött. Egyebek mellett Ragyás Tóni kivégzésével vádolták a szervezet vezetőjét, Magyar Róbertet és az embereit.

Egy évvel később pedig bíróság elé álltak azok is, akik a vád szerint megölték Pipást. A gyilkosságot Kukker vállalta magára, és noha azt vallotta, a megbízást Ciroktól kapta, a média figyelme nem rá, hanem a Koszi testvérekre irányult.

A vádirat szerint ugyanis azt a bűnszervezetet, amely olajlopással foglalkozott, és amelyben Cirok is vezető volt, valójában Koszińk irányították. Sőt a vád szerint a Koszi fivérek döntöttek arról, hogy Pipást „el kell utaztatni". A Koszi testvérek mindent tagadtak, szerintük az olajlopások és a kettős gyilkosság mögött egyetlen ember állt: Cirok. Kosziék szerint Cirok úgy kötött alkut a rendőrséggel, hogy cserébe bemártotta őket, akik azonban ártatlanok a Pipás megölésében. Tény, hogy néhány tanúvallomáson kívül Kosziék ellen nem volt bizonyíték.

De 2007 tavaszán, még mielőtt Cirokék büntetőügyét tárgyalta volna a bíróság, történt valami, amiről nem lehetett olvasni a sajtóban: mindössze egy hónappal azelőtt, hogy a kecskeméti maffiaperben megszületett a jogerős ítélet, ugyancsak emberölés előkészülete miatt indult nyomozás. Bár ez az ügy hamar kipukkadt, az alvilági erőviszonyok alakulása szempontjából mégsem érdektelen az, ami történt.

Ezúttal Menyét egykori mentoráról, Gáborról kaptak a rendőrök olyan információt, miszerint a hetvenes évek hírhedt betörője, aki később az Energol egyik vezére lett, gyilkosságra készül.

A bejelentést Gábor egykori „mentoráltja", Menyét tette. Az a Menyét, akiről Faterék ekkor azt gyanították, benne lehet a keze abban, hogy ők rács mögé juthatnak.

HARAG

„Az üzletvezető elmondta Menyétnek, hogy fél tucat tagbaszakadt ember jelent meg az étteremben. Egyikük egy gyertyatartót dobott a pultba, összetört egy söröskorsót, majd nyakon ütötte az üzletvezetőt, miközben fennhangon Menyétet szidalmazta."

Egy sötét színű autó állt meg egy siófoki telefonfülke előtt 2007. március 28-án. Az autóból három kigyúrt férfi szállt ki. A fülkéhez mentek, és felhívták a helyi rendőrkapitányságot.

„D. Gábor két szlovák férfit bérelt fel, hogy felrobbantsák Menyétet és Tanyi Györgyöt" – mondta az egyikük, majd letette a kagylót.

Előző nap Menyét besétált a Nemzeti Nyomozó Iroda szervezett bűnözés elleni főosztályára, és szintén tett egy bejelentést.

Menyét a rendőröknek előadta, hogy meg akarják ölni, méghozzá egykori üzlettársai, Gábor, Csülök és Brazil.

Jegyzőkönyvbe mondta, hogy régen az olajos ügyek miatt körözték, ezért elhagyta az országot, de amikor visszatért Magyarországra, igyekezett távolságot tartani Gábortól. Érdekesen indokolta ezt: „Nem akartam az éjszakai szórakozóhelyekkel kapcsolatos ügyleteibe belefolyni."

Arról is beszélt, hogy az Energol-per folyamatban lévő tárgyalására elment, és a tárgyalás szünetében összeszólalkozott Gáborral, mindennek mások is fül- és szemtanúi voltak.

– A szóváltásnak azzal lett vége, hogy kisétáltam a bíróság épületéből, és még azon a napon elutaztam Svájcba – mondta Menyét. Még aznap este megtudta, hogy a barátja tulajdonában álló Művészinas étteremben fél tucat tagbaszakadt ember jelent meg, akik őt keresték. A hívatlan látogatók, akik az étterem üzletvezetője szerint Gábor köréhez tartoznak, őt keresték. Egyikük egy gyertyatartót dobott a pultba, összetört egy söröskorsót, majd nyakon ütötte az üzletvezetőt, miközben fennhangon Menyétet szidalmazta.

Menyét azt állította, hogy „Megdöglesz" szöveggel sms-t is kapott. A nyomozók kiderítették, hogy az üzenetküldő telefon egy olyan nő nevén van, aki ugyanarra a lakcímre van bejelentve, amelyre a Gábor érdekeltségébe tartozó Nirvana bár biztonsági embere. Amikor az őrt kihallgatták, először nem, de később elismerte, hogy ő balhézott a Művészinasban. Azt viszont tagadta, hogy erre Gábor kérte volna meg. Ő csak beszélni akart Menyéttel, állította.

A rendőrök az ügyben tanúként hallgatták ki az étterem pincérnőjét, aki azt vallotta, hogy amikor meglátta a kopasz férfiak csoportját, azonnal menekülőre fogta, így az incidensből nem látott semmit.

Gábor és Menyét összeveszett – a mozaikok összerakása után ez nemcsak az alvilági körökben, de a rendőrség berkeiben is egyértelművé vált.

A Művészinasban lejátszódott incidens és Menyét bejelentése után történt még valami, ami nemcsak az érintetteket, hanem az egész országot felkavarta.

Egy dokumentumfilmes újságírónőre, Kármán Irénre 2007. június 22-én összeverve talált rá egy horgász a Dunaparton. A sajtó azonnal felkapta a sztorit, mert Kármánnak korábban *Szemben a maffiával – „Papa" nyomoz* címen megjelent egy könyve, ami a régi olajos ügyeket dolgozta fel. A könyv Sándor István Papa elmondása alapján, lényegében az ő olajos nyomozásairól szólt. Azok a bűnügyi újságírók, akik a kilencvenes években aktívan és mélyen foglalkoztak az olajos ügyekkel, értetlenül álltak a Kármánnal történtek előtt. Értetlenül, merthogy korábban soha nem esett baja újságírónak, noha bőven akadtak olyan oknyomozók, akik Kármánnál mélyebben és részletesebben vizsgálták az alvilág ügyeit.

Aztán kiderült – maga Kármán beszélt róla a kórházi ágyán –, hogy a könyv megírásában nemcsak Papa segített neki, hanem egy másik legendás alak, Menyét is. Bár Kármán elmondása szerint Papa óvta attól, hogy Menyéttel találkozzon, az egykori energolos felhívta, és Kármán nem mondott nemet a találkozóra. Aztán a kapcsolat szárba szökött, Kármán saját bevallása szerint érzelmileg is kötődni kezdett Menyéthez.

Majd megverték.

Menyétet utoljára a kórházi ágyánál látta, többet nem találkoztak. A sajtóban később már azt is pedzegették, hogy a nő megverésével talán egykori üzlettársai akartak Menyét-

nek üzenni – egyértelmű, hogy akik ezt a teóriát valószínűsítették, azok Gáborra gondoltak.

De Kármán megverésének utóélete legalább annyira titokzatos, mint maga Menyét.

A rendőrség nyomozni kezdett, és később bejelentették: Kármánt nem verték meg, legalábbis nem úgy, nem ott, és nem akkor, ahogyan ő állítja.

Az ügy ezzel lezárult, de itt is kérdőjellel, nem pedig ponttal a mondatok végén.

VADRÓZSA

„Az ekkor az ötvenes éveit taposó Laborc, aki a nyolcvanas években megjárta a moszkvai »KGB-iskolát«, öreg és tapasztalt róka lévén tudta, hogy a játék miről szól. Arról, amiről mindig is: Menyét információkkal segíti a titkosszolgálatot, cserébe viszont ő is kér valamit."

– Amikor akarja, még egyszer mondom, amikor üzen vagy ad egy telefonszámot, amin felhívjam, tehát én mindennap mobilpartner, 24 órás szervizre vagyok alkalmas, nem iszom, nem dohányzom, nem drogozok, keveset alszok... nem kaszinózok – bizonygatta Menyét, miközben a Nemzetbiztonsági Hivatal első számú vezetőjével, Laborc Sándorral ebédelt a rózsadombi Vadrózsában.

A találkozóra a kánikula ellenére nyakkendőben érkező Menyét éhezte a titkosszolgálati kapcsolatot, mert végre komoly védelmet remélt. Úgy érezte, az egykor szinte apjaként tisztelt Gábor, de a rendőrök is árthatnak neki.

Már öt éve annak, hogy elévült az a gazdasági jellegű bűncselekmény, amely miatt 1997-ben nemzetközi elfogatóparancsot adtak ki ellene. Energolos társaival ellentétben egy percig sem volt rács mögött, és szerette volna, ha ez így is marad. Azt remélte, hogy újdonsült barátai segítségével semlegesíteni tudja a haragosait.

Ám ahogy ebben a világban lenni szokott, az ebédlőasztalnál ezúttal sem barátok ültek, hanem olyanok, akiket szintén önös érdekek sodortak a Menyéthez.

Az ekkor az ötvenes éveit taposó Laborc, aki a nyolcvanas években megjárta a moszkvai „KGB-iskolát", öreg és tapasztalt róka lévén tudta, hogy a játék miről szól. Arról, amiről mindig is: Menyét információkkal segíti a titkosszolgálatot, cserébe viszont ő is kér valamit. A Vadrózsában lezajlott beszélgetéskor még a desszertnél sem jártak, amikor egyértelművé vált: a játszmában Laborc a domináns fél, és Menyétnek nem nagyon osztanak lapot.

A titkosszolgálati vezető, miután Menyét egyértelművé tette, hogy akár „24 órás szervizre" is hajlandó, sóhajtott egy nagyot.

– Mennyire tiszta most a környezete? – kérdezte nyugodtan.

– Hát ez jó kérdés, igyekszem mindent elkövetni. Nincs telefonom, lemondtam a telefont, kocsit nem nagyon használok, BKV-val járok vagy taxival, tehát nem nagyon osztok meg senkivel semmilyen információt, tehát amióta itthon vagyok, azt hiszem, ilyen őszintén most először beszélgetek emberekkel – felelte Menyét. Ahogy az összes beszélgetését, úgy valószínűleg ezt is magnóra rögzítette, de nem csak ő: Laborcék szintén gondoskodtak arról, hogy ami az asztalnál elhangzik, azt rögzítsék, és később államtitoknak minősülő leiratot készíttessenek róla.

A Vadrózsában Menyét éreztetni akarta Laborccal, hogy ő már nem piti bűnöző, és tiszta üzletemberként mindent megtenne azért, hogy az éppen regnáló szocialista kormányt támogassa. Hosszan sorolta, milyen internetes érdekeltségei vannak, ahogy azt is, milyen jó kapcsolatokat ápol a társadalmi-üzleti élet elitjével. Azt sem felejtette el hangsúlyozni, hogy úgy érzi, a „jobboldali rendőrség" – leginkább az egykori belügyminiszter, Pintér Sándor – minden szörnyűséget rákenne, ha a Fidesz újra kormányra kerülne. Bár így nem mondta ki, de utalt rá, hogy Pintér Fenyő János meggyilkolását és a pártszékházak és a politikusok elleni 1998-as robbantásokat is az ő számlájára írja.

– Én nem tartom szerencsésnek, hogy hosszú-hosszú éveken, esetleg évtizedeken keresztül valakinek a keze nyoma ilyen mélységben nyúl bele – mondta a titkosszolgálat vezetője, utalva arra, mennyire zavaró, hogy Pintér még mindig befolyással bír a rendőrségre és a kinevezésekre. De Laborc arról is beszélt, Tasnádi Péterre utalva, mennyire nem jó, ha egy ember sorsa attól függ, hogy milyen a viszonya Pintérrel.

Amikor Menyét azt érezte, hogy már egy húron pendül Laborccal, azt állította, hogy annak idején az MSZP-seknek pénzt is vitt.

– Persze szeretnék szerény maradni, de tényleg azt gondolom, hogy egyfajta biztonságot ad. Nem? De ezt csak én úgy gondolom. De mindegy, a jobboldali rendőrség mindig a céltáblájára tűzött, és mindig azt próbálja felém irányítani, hogy én vagyok a főbűnös, és engem meg le kell tartóztatni – magyarázta Menyét, miközben Laborc csak hümmögött.

Menyét azt is elpanaszolta, zavarja, hogy egykori társa, Gábor nem került rács mögé egy állítólagos zsarolási ügy

miatt. Egy vállalkozó még 2004-ben ötvenmillió forintot kapott kölcsön a Faterék célkeresztjében álló T. Tibortól; az adós egy fitneszterem-hálózatot üzemeltetett, de idővel elszámolási vitába keveredett Tiborékkal. 2008 tavaszán Tibort és társát egy látványos kommandós akcióban elfogták, amint az adóst szorongatták annak egyik óbudai konditermében. Az ügybe belekeveredett Gábor is, mondván, ő is zsarolta a vállalkozót. Csakhogy a zsarolási ügy rövid időn belül kipukkadt, az ügyészség vádat sem emelt. Menyétnek ez nem tetszett, ő azt szerette volna, ha Gáborék börtönbe kerülnek. Ezért Laborcnál mindenáron el akarta érni, hogy Gáborra és a Nemzeti Nyomozó Irodára dolgozzon rá a titkosszolgálat.

Amikor befejezték az ebédet, és Menyét elbúcsúzott, a titkosszolgálati vezető és a kollégája kibeszélték a találkozót.

– Érdekes figura ez a gyerek – vetette oda a kolléga Laborcnak.

– Figyelj, ő nagyon jól tudja, hogy ha a másik oldal győz, akkor neki annyi – reagált Laborc, majd megegyeztek abban, hogy a megbeszélésről leirat készül, amihez mellékelik a hangfelvételt tartalmazó CD-t is. Abban egyetértettek, hogy Menyét nagyon sok információt szállíthat a titkosszolgálatnak, de csak úgy tudják használni, azaz beszervezni, ha erős kontroll alatt tartják.

– Jól pörög az agya, jól pörög az agya. Hogy ez fönt maradt, hát azért ez nagy név – mondta elismerőn Laborc.

– És nézd meg, már a hazajövetele után ugye, ő tele volt lóvéval, amikor kiment, akkor is. Őt azért keresték annyira, mert a lóvét le akarták húzni, és nézd meg, már a médiába mennyire, az internet felé mennyire beleette magát – fűzte tovább.

– Ugyanaz, mint amikor Los Angelesből hazajött a tíz ember. Ez ugyanaz a sztori, a második generációt megcsinálták. Megvan a feladatuk végeredményben, most hogyha úgy alakul, befedezik magukat – utalt Laborc a Los Angeles-i magyar maffia azon tagjaira, akik a kilencvenes évek elején hazatértek szülőföldjükre.

Kollégája egyetértőn hümmögött, nem sejtve, hogy minden, amiről akkor a Vadrózsában beszéltek, de még az egyetértő hümmögés is, évek múlva nyilvánosságra kerül.

Néhány hónappal azután, hogy Menyét együtt ebédelt a titkosszolgálat vezetőjével, megjelent egy hír, amire minden bizonnyal mindketten felkapták a fejüket: 2008 októberében Prágában elfogták az Energol nagykőrösi telepének volt biztonsági őrét, a szlovák bérgyilkost, Jozef Roháčot.

A Patkányt ekkor a rendőrség már kapcsolatba hozta az Aranykéz utcai robbantással, ráadásul az ujjnyomát megtalálták azon a plasztikbombán is, amely Seres Zoltán autójáról esett le az ellene elkövetett, sikertelen merénylet közben.

A szlovák rendőrség úgy döntött: a Patkányt kiadják Magyarországnak.

V. fejezet

MÁSNAP

2009–

Főbb szereplők: Gábor, Ugó*, Cinóber, J. Róbert, Brazil, Csülök, Seres Zoltán, Kisbandi, Prisztás József, Menyét, Jozef Roháč (Patkány, Fogász), Vizó, Fater*, Tanyi György, Lakat, Varga István, F. Ferenc, Boros Tamás, Jozef Hamala, K. Györgyi, Ladislav T., Hatyi, Radics Attila

TÍZ ÉVVEL AZ EZREDFORDULÓ UTÁN ÚJ KORMÁNY ALAKUL, és ez a bűnüldözést sem hagyja érintetlenül. A belügyi vezetés kilövési engedélyt ad Menyétre; a belügyminiszter fel akarja göngyölíttetni a kilencvenes évek megoldatlan gyilkossági ügyeit. A vállalkozás nem reménytelen, sőt a leszámolásokkal hírbe hozott Jozef Roháč szlovák bérgyilkos elfogása is reménykeltő. Fater szabadulni akar, ezért megtöri a csendet, és terhelő vallomást tesz egykori társaira: főként Menyétre, de vallomásaiban nem kíméli Gábort és Brazilt sem. Vizó elbizakodottságának nincs határa, és ezzel nem csak a saját vesztét okozza: vezető rendőröket tartóztatnak le, de rács mögé kerül Menyét is. Számos büntetőper indul, és megoldódni látszik több olyan gyilkossági ügy, amelyeket a kilencvenes években követtek el. Lassan kezd körvonalazódni, milyen érdekek mozgatták a rendszerváltozás utáni évtized véres mozzanatait, de a kép nem teljes. Azért nem, mert sohasem lehet teljes.

DOMINÓ

„Vizónak igaza volt: a letartóztatások csak azok után kezdődhettek el, miután Fater alkut kötött a rendőrséggel, és a szabadságáért cserébe terhelő vallomást tett az alvilág ismert szereplőire."

– Nézze, ha bármilyen alvilági viszály lenne, az rosszul érintené a szórakozóhelyeit – mondta az ősz hajú nyugalmazott dandártábornok, de Vizó nem nagyon értette, Horváth András hova akar kilyukadni.

Vizó tudta, hogy a tapasztalt zsaru – akiről köztudott volt, hogy Pintér Sándor belügyminiszter bizalmát élvezi – nem amiatt kért találkozót 2012 januárjának egyik estéjén, hogy a hazai diszkók profitabilitása miatt aggodalmaskodjon.

– Nekem nincs közöm sem Prisztás, sem Boros, sem Seres, sem a többiek meggyilkolásához – mondta váratlanul Vizó.

Horváthot meglepte, hogy a szórakozóhelyek ura szóba hozta a leszámolásos ügyeket.

– Nem értem, mit akar ezzel mondani – értetlenkedett az idős rendőr.

– Kérem, Horváth úr, ne nézzük egymást hülyének, és ne fussunk felesleges köröket! Mindketten tudjuk, hogy csak a gyilkosságokra kíváncsi – vágta rá fölényesen Vizó.

A rendőr tábornokot meglepte a reakció.

– Tudom, hogy a börtönben kihallgatta Fatert... – folytatta teátrálisan Vizó.

Horváth egyre nehezebben kapott levegőt, de igyekezett palástolni az érzéseit; Fater kihallgatását államtitok védi, így csupán néhány rendőr tudott róla.

– Tévesek az információi – ennyit tudott kinyögni.

– Horváth úr, ismétlem: ne hülyítsük egymást! Tudom, hogy kihallgatta Fatert. És azt is tudom, hogy a pali azt vallotta: a Menyét és én szerveztük a leszámolásokat. Csakhogy nekem nincs közöm a gyilkosságokhoz.

– Nem tudom, kitől vannak az információi, de biztosíthatom arról, hogy nem igazak. Önt megtévesztették – próbált magyarázkodni a rendőr, de Vizó megingathatatlannak tűnt.

– Ne etessen! Komoly NNI-s gyerekektől tudom.

– Akkor becsapták. Nyilván lehúzták pénzzel. Kik mondták ezt önnek? – kérdezett vissza naivan Horváth.

– Láttam a jegyzőkönyvet, amit Fater és ön is aláírt. Legyen elég ennyi – summázott határozottan Vizó.

Horváthot ezek a mondatok is meglepték, mert bár tényleg kihallgatta Fatert, a vallomást nem vették nyílt jegyzőkönyvbe. Minden, amit Fater vallott, államtitok volt. Egy másik jegyzőkönyv viszont valóban létezett, de abban Fater nem említette meg Vizó személyét. Horváth arra gondolt, ha valaki kijuttatta is az utóbbi jegyzőkönyvet, akkor manipulálhatta annak tartalmát.

– Meglepődött? – kérdezte vigyorogva Vizó. – Tudom, hogy a Nemzeti Védelmi Szolgálat dolgozott a leszámolásos ügyeken, majd az aktákat átadta a Nemzeti Nyomozó Irodának, ahol most is nyomozás folyik. A kapcsolataim azonban már tettek lépéseket annak érdekében, hogy az ellenem irányuló eljárást megakadályozzák.

– Higgye el, hogy becsapták önt – vetette közbe a rendőr.

– Gondoljon, amit akar, Horváth úr. De jobb, ha tudja, hogy jó kapcsolataim vannak. Nem hülye gyerekek az alsó szintről, hanem olyanok, akik nem tennék kockára a köztünk lévő gyümölcsöző, hosszú ideje tartó kapcsolatot egy piti lehúzással – felelte Vizó, és magabiztos stílusa Horváthnak arról árulkodott: a vállalkozónak tényleg jó rendőrségi kapcsolatai lehetnek.

Amikor a beszélgetés zajlott, Vizó a csúcson volt; többtucatnyi szórakozóhelye és jól működő államigazgatási kapcsolatai révén az éjszaka urának számított. Fényévekre volt attól a vendéglátóstól, aki a rendszerváltáskor még a pesterzsébeti kerület vezetésével egyezkedett. Diszkóbirodalmát bonyolult céghálón keresztül irányította, a mátrixba illesztett cégek egymásnak adtak kölcsönöket, egymás között mozgatták az osztalékokat – Vizó így tette követhetetlenné a bevételeinek alakulását. Míg kezdetben ő is megjelent névleg a tulajdonosok között, a kétezres évek második felétől ezt már leginkább strómanokon keresztül intézte; a barátnője és annak családtagjai rendre tulajdonosként bukkantak fel egy-egy vállalkozásában.

A diszkópápa azért maradt a háttérben, mert a nevét a kétezres évek elejétől egyre többször hozták hírbe az alvilággal. Tudta, ha tovább akarja építeni a politikai kapcsolatait, akkor megbízható, tiszta múltú embereket kell a cégei élére tennie, és nem szabad kitennie a partnereit annak, hogy személye kellemetlenségeket okozzon egy-egy ügyletben.

A belvárosi önkormányzattal a háta mögött ekkor már azt is el tudta intézni, hogy csak az nyithasson szórakozóhelyet az V. kerületben, akinek ő ezt „megengedi". Vizót az önkormányzat emberei, sőt a kerületi képviselő-testület egyes tagjai is segítették birodalmának kiépülésében. A Vizó által lefizetett korrupt rendőrök és hivatalnokok nemcsak abban segítették, hogy bezáratták a konkurens bárokat, de az érdekeltségeibe tartozó helyeken elkövetett túlszámlázások miatt született feljelentéseket is az aktakupacok mélyére pakolták. A diszkópápa a politika jobb- és baloldalán egyaránt feltűnt: nem érdekelték az ideológiák, csak a pénz, és ugyanígy lehettek ezzel azok is, akik kiszolgálták az igényeit.

Vizó előre tudta, hogy a szórakozóhelyei mikor számíthatnak ellenőrzésre, és azt is: a kerület kinek milyen tevékenységre adott ki működési engedélyt.

Ha akarta, abba is bele tudott szólni.

A belvárosi önkormányzat a kilencvenes évek elejétől kezdve sokszor adott el vagy adott bérbe neki ingatlanokat jóval a piaci ár alatt, annak ellenére, hogy a hivatalokban tudták, Vizó éjszakai mulatóiban gyakran becsapják a külföldi vendégeket. Ez egyébként sosem volt titok, mivel a külföldi nagykövetségek rendszeresen közzétették a listáját azoknak a bároknak, amelyekben megrövidítik a vendégeket. Ahogy az ezredforduló óta már azt is lehetett tudni, hogy Vizót a hatóságok az olajügyekkel is összefüggésbe hozták, hiszen a neve a parlamenti olajbizottság anyagaiban is felbukkant. Olyan pletykák is keringtek, miszerint Vizó terjeszkedését Menyét segíti, aki a kilencvenes évek végén nála, vele forgatta meg az olajból származó pénzét.

A rendőri jelentésekből az is egyértelműsíthető, hogy Vizó főhadiszállásán, a Hajógyári-szigeten szervezetten folyt a drogkereskedelem, és erről a szórakozóhelyek biztonsági emberei is tudtak. Az Országos Mentőszolgálat összesítése szerint 2007 és 2011 között nagyjából négyszáz esetben kellett kihívni a mentőket a sziget valamely klubjába egy-egy súlyos állapotban lévő vendéghez. Ez a szám azonban csak a töredéke lehet a valóságos adatnak, mivel a legtöbb ilyen

„problémát" a szigeten lévő egészségügyi sátorban oldották meg, és az ápolók csak a legszükségesebb esetben hívhattak mentőt. Igazi rémtörténetek keringtek, amelyeket későbbi vallomások is megerősítettek: volt, aki egy dizájnerdrog miatt tíz napig kómában feküdt, majd újra kellett tanulnia minden alapkészségét.

A drogdílerek a diszkók vécéiben adták el az árut, a mosdókat kívül biztonsági őrök védték, nehogy véletlenül „illetéktelen" ember menjen be. Persze a kigyúrt őröknek nem volt nehéz dolguk, mivel a diszkókat messziről elkerülték a rendőrök.

A drogdílerek úgy jártak a Hajógyárira, mint a melós a gyárba: váltott műszakban, belépési engedélyekkel. Az akkori állapotokról sokat elárul, hogy a diszkók mosdójában a csapokból az egyszerű halandó csak meleg vízhez juthatott hozzá: ha a drogfogyasztó nem akarta, hogy kiszáradjon, meg kellett vennie a méregdrága ásványvizet. Ennek ellenére még így is sokaknak megérte a klubokban drogozni, mert a vendégek tudták, hogy Vizó helyeit békén hagyják a hatóságok. Sokan „hosszú hétvégézni" jártak a Hajógyárira: csütörtök estétől vasárnap reggelig nonstop buliztak. Az adatok szerint a 2012 előtti öt évben drogtúladagolásban legalább heten haltak meg Vizó diszkóiban – volt, aki annak a Studio nevű klubnak a padlóján esett össze holtan, ahol Vizó irodája is volt. A szigeten több rejtélyes eltűnésről és titokzatos halálesetről is hallani lehetett, és a megnyugtató válaszok rendre elmaradtak.

Miért aggódott volna Horváth András a szórakozóhelyekért? A Vizóval társalgó rendőrt – bármennyire próbálta tagadni – tényleg nem a diszkók érdekelték. Hanem Menyét.

A Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ) ekkor már majdnem egy éve nyomozott Menyét után a *Kötés* fedőnevű titkos műveletben. Az NVSZ fel akarta tárni, hogy Menyétnek milyen kapcsolatai lehetnek az államigazgatásban, azon belül is az Alkotmányvédelmi Hivatalnál.

Még a 2010-es országgyűlési választási kampányban történt, hogy egy vállalkozó az interneten közzétett egy videófelvételt, amelyben korrupcióval vádolta meg Kósa Lajos fideszes politikust, Debrecen akkori polgármesterét. Kósa feljelentést tett, a vádló, egykor az olajos ügyletekben is érintett vállalkozó pedig – amikor a rendőrségen tanúként kihallgatták – bevallotta: kényszerítették a felvételre, amin egyébként „valótlanságokat" mondott. Elmondása szerint Menyét mutatta be neki azt a két nemzetbiztonsági tisztet, akik rávették a felvétel elkészítésére.

Ma már valószínűsíthető, hogy Menyét ezek után került újra a nyomozók érdeklődésének középpontjába, minthogy az is: a rendőrök a célpont megfigyelése közben jöttek rá arra, hogy Menyét és Vizó között megromlott a kapcsolat. Horváth, mint az NVSZ-nek dolgozó nyugalmazott rendőr, azért akart Vizóval találkozni, hogy a feszült viszonyt kihasználva, információkat gyűjtsön Menyétről. Ám ahelyett, hogy értékelhető adatokat szerzett volna a célpontról, arra kellett rájönnie, hogy a rendőrségen belül súlyos baj van.

Fél évvel azt követően, hogy Vizó és Horváth találkozott, a rendőrség őrizetbe vette a diszkópápát. Ezzel nagyjából egy időben rács mögé kerültek azok a rendőri vezetők is, akiket azzal gyanúsítottak, hogy Vizó szolgálatában álltak. A rendőröket azzal szembesítették, hogy a csaknem negyven budapesti, illetve debreceni szórakozóhely működtetésében érdekelt Vizó rendszeresen pénzelte őket, hogy a rendőrség ne zaklassa a klubjait, és előre tudjon az ellene, illetve

az éjszakai életben dolgozó vetélytársai ellen folyó eljárásokról. A nyomozók azt gyanították, hogy Vizó 2005 óta korrumpálhatott vezető beosztású rendőrtiszteket, köztük H. Lajost, a Nemzeti Nyomozó Iroda speciális bűnszervezeti csoportok elleni osztályának vezetőjét is, akit szintén bilincsbe vertek.

Néhány hét múlva a Terrorelhárítási Központ többtucatnyi fegyveres kommandósa körbevette azt a budai villát is, amely még a kétezres évek elején került Gyárfás Tamástól Menyét élettársának tulajdonába.

A fegyveresek már a ház kertjében jártak, amikor felszólították Menyétet, hogy jöjjön ki feltartott kézzel. Az Energol egykori társtulajdonosa fehér alsónadrágban jelent meg az erkélyen, és nem sokkal később már egy narancssárga overallban, kéz- és lábbilincsben vitték el az otthonából.

Ezzel egy időben a TEK egyéb helyszíneken is lecsapott; a rendőrök Menyét bizalmi köréhez tartozó figurákat vettek őrizetbe. Köztük volt gyerekkori barátja, Kacsa is.

Vizónak igaza volt: a letartóztatások csak azok után indulhattak el, miután Fater alkut kötött a rendőrséggel, és a szabadságáért cserébe terhelő vallomást tett az alvilág ismert szereplőire.

Vizó csak abban tévedett, hogy a Conti Car egykori vezetője rá is terhelő vallomást tett – valójában „csak" egykori energolos társait, elsősorban Menyétet és Jozef Roháčot mártotta be. A kecskeméti maffiaperben tizenkét évre ítélt Fater ugyanis azt vallotta a rendőröknek: a kilencvenes évek gyilkosságait Menyét megbízásából Roháč követte el.

Vizó már börtönben volt, amikor az 1996-ban elkövetett Cinóber-gyilkosság ügyében vallomást tett egy nő is, aki szintén sokat tudott a káosz éveinek bűnügyeiről. Ő volt K. Györgyi, aki a kilencvenes évek elején Kisbandi titkárnőjeként dolgozott, de miután főnöke 1996-ban lelépett az országból, Menyét maga mellé vette. A nyomozóknak azt mondta, csak azután tesz vallomást, ha a korrupt főrendőröket kivonják a forgalomból.

Menyétet tehát azután kapcsolta le a rendőrség, hogy már két koronatanúja is volt: Fater és K. Györgyi, és egyikőjük sem félt beszélni.

BORÍTÁS

„»Bár sok mindenről csak közvetett adatok vannak,
például egyik telefon sem volt az elsőrendű vádlott nevén,
az adatok mind egy irányba vezetnek.
Ennyi véletlen a világon nincs« – mondta a bírónő."

A Menyét homokbarna, gyűrött zakóban, kockás ingben, borostásan, meggyötört arccal, kezében egy vászonszatyorral, fekete ruhás fegyveresek kíséretében érkezett a Prisztás József meggyilkolásának ügyében kitűzött bírósági tárgyalásra 2013 májusában.

A vádirat szerint Prisztást Menyét egy százmillió forintos ingatlanvita miatt ölette meg egyik emberével, Hatyival, bár Fater – aki a tárgyaláson újra elismételte a nyomozóknak írásba adott állításait – ehhez azt is hozzátette, hogy az indítékok között szerepelt az is, hogy Prisztás „belekotnyeleskedett" az olajügyletekbe, ami nem tetszett Menyétnek.

Fater arról is beszélt, hogy a váddal ellentétben nem Hatyi, hanem Jozef Roháč ölte meg Prisztást.

Fater azt állította, hogy Menyét a kétezres évek elején magához hívatta őt és egykori energolos üzlettársát, Csülököt. Menyét emberei autóba ültették őket, a fejükre csuklyát húztak, amit csak a végállomáson, egy Pest környéki házban vettek le róluk. A házban Menyét várta őket, és az értésükre adta: ő áll Prisztás, Cinóber, Seres és még több, kevésbé ismert alvilági figura meggyilkolásának a hátterében. Egyúttal megeskette Faterékat, hogy erről soha senkinek nem beszélhetnek.

Fater vallomását a tárgyaláson Csülök is megerősítette. Csülök szerint az is Menyétnek tulajdonítható, hogy 1999-ben a házánál felrobbant bomba kis híján megölte. Elmondása szerint a robbantás után felhívta Fatert, aki miután megtudta, mi történt, lemondta a Menyéttel megbeszélt találkozót, mert attól tartott: az egykori energolos vele is végezni akar.

Csülök azt is állította, hogy Menyét azért akarhatta őket megölni, mert nem számolt el olyan olajos pénzekkel, ami az Energol-ügyletekből őket illette volna meg.

A tárgyaláson zárt láncú videórendszeren, eltorzított hangon tanúskodó K. Györgyi is Menyét ellen vallott.

A nő elmondta, hogy miután a jelentős tartozásokat felhalmozó Kisbandi elhagyta az országot, döntenie kellett: Menyét vagy Seres mellé áll. K. Györgyi Menyétet választotta, akinek a könyvelését intézte, ezért pontos rálátása volt a maffiózó pénzügyeire. Ettől kezdve már nem csak az ingatlanozásból volt bevétele, hiszen Menyét is fizetett neki. K. Györgyitől tudjuk azt is, hogy Menyét piti bűnözőket fizetett le azért, hogy álhíreket terjesszenek az éjszakában. Szerinte így terjedt el az is, hogy Prisztást az oroszok ölték meg. Azt is hangsúlyozta, hogy Menyét többször megfenyegette: ha bárkinek elárulja, hogy ő áll a gyilkosságok mögött,

akkor Prisztás sorsára jut. Amikor a bíró megkérdezte, hogy erről miért nem beszélt korábban, K. Györgyi azt felelte: „Ez volt az életbiztosításom."

A bíróság a két koronatanú mellett több embert is meghallgatott Menyét közvetlen környezetéből: akik nem tettek rá terhelő vallomást, azok igyekeztek bagatellizálni a szerepét.

Ilyen volt egykori mentora, Gábor is. A tanú azt mondta, Menyét „csak egy playboy volt", aki nem foglalkozott az olajozással, és az Energolban is csak névlegesen volt benne, Prisztást pedig – tudomása szerint – nem ismerte. Gábor arra is kitért, hogy amikor az oroszok el akarták venni Fatertól a Conti Cart, a megszorult főnöknek ő adott kölcsön két hétre 780 ezer dollárt, és ez a pénz részben Menyété, részben pedig Brazilé volt. Csakhogy Fater nem törlesztett, mi több, azt terjesztette, hogy Gáborék tartoznak neki. A bíróságon Gábor kijelentette: Fater már 2004-ben megtette a vallomását, de akkor azt államtitoknak minősítették. Amikor a bíró megkérdezte, hogy ezt honnan tudja, Gábor sejtelmesen csak annyit válaszolt: „Én mindent tudok."

A Prisztás-gyilkosságban nem voltak megdönthetetlen bizonyítékok a vád kezében. Igaz, a mobiltelefonok híváslistái és a cellainformációk árulkodók voltak, ráadásul a tettestársként gyanúsított Feri is elkövetett egy hibát: Prisztás megölése előtt először mobiltelefonon hívta fel.

„Bár sok mindenről csak közvetett adatok vannak, például egyik telefon sem volt az elsőrendű vádlott nevén, az adatok mind egy irányba vezetnek. Ennyi véletlen a világon nincs" – mondta a bírónő.

VALLOMÁSOK

„Az alvilág bankára szerint, akire Menyét annak idején kimondta az ítéletet, az meg is halt – a kiszemelteket Roháč végezte ki."

Az Aranykéz utcai robbantásért szintén Menyétet és Roháčot tartották felelősnek abban a perben, amelyet a Fenyő-üggyel és a Cinóber-gyilkossággal összevonva tárgyaltak.

A vádirat szerint Borosnak azért kellett meghalnia, mert terhelő vallomást tett Menyétre. Ennek okán Menyét adta ki a parancsot Boros megölésére, a feladatot pedig Roháč hajtotta végre. Patkányt megvádolták azzal is, hogy ő szerezte be a robbanóanyagot, és társa, Jozef Hamala volt az, aki a hamis papírokkal megszerzett, majd TNT-vel telepakolt Polskit napokkal a merénylet előtt leparkolta az Aranykéz utcában.

Az Aranykéz utcai merénylet tárgyalásán Menyét ártatlannak vallotta magát, de a per ennél nagyobb meglepetésekkel is szolgált.

Kiderült például, hogy annak idején kulcsfontosságú bizonyítékok tűntek el a rendőrségről, például azok a biztonságikamera-felvételek, amelyeken jól lehetett látni Roháčot és Hamalát. Az is kiderült, hogy a rendőrök nem kérték ki Kacsa híváslistáját, noha a férfit több szemtanú is látta a robbantás után a helyszínen.

Roháč esélyeit határozottan rontotta, hogy a tárgyaláson két szlovák bűnöző is ellene tanúskodott. Egyikük azt állította, hogy segített a robbantásban megsérült Roháčnak,

és összehozta őt egy Szlovákiában dolgozó orvossal, aki ellátta a sebeit. A perben az orvost is meghallgatták, aki viszont tagadta, hogy valaha is találkozott volna Roháččsal. A Roháčra terhelő vallomást tevő bűnöző egyébként arról is beszélt, hogy később találkozott Roháč „magyarországi főnökével", akit egy rendőrségi fényképtabló segítségével be is azonosított. A fénykép azonban nem Menyétet, hanem Gábort ábrázolta.

Gábor a tárgyaláson nem tagadta, hogy ismeri Roháčot, azt azonban cáfolta, hogy valaha is gyilkossággal bízta volna meg.

Bár Menyét abban reménykedett, hogy ha Kisbandi vallomást tesz, akkor tisztázza magát, éppen az ellenkezője történt. Kisbandi ellene fordult, és a vallomásaiban minden gyilkosság mögött Menyétet nevezte meg felbujtóként. Az „alvilág bankára" szerint Menyét azt tervezte, hogy a leszámolások után Seressel közösen irányítja majd az alvilágot, és őt, mármint Kisbandit akarták megbízni azzal, hogy ennek a „maffiaközpontnak" a pénzügyeit vigye. A tervből azonban nem lett semmi, mert Seres az olajos pénzeken összeveszett az Energol vezetőjével, Gáborral, és ezzel a sorsa is megpecsételődött. Kisbandi verziója szerint Cinóbernek nem azért kellett meghalnia, mert tartozott Menyétnek, hanem azért, mert az olajos üzletben strómanként ténykedő egykori strici megpróbálta megzsarolni az energolost.

A tárgyaláson Vizó is vallomást tett. Míg 2014 januárjában azt mondta a rendőröknek, hogy semmit nem tud az Aranykéz utcai robbantásról, hirtelen megeredt a nyelve. Ő is Menyét ellen vallott, azt állítva, hogy az egykori energolos a kilencvenes években kétszer is meg akarta őt ölni. Azt a híresztelést viszont tagadta, hogy diszkóbirodalma építéséhez Menyét adta volna a tőkét.

A diszkópápa is megerősítette, amit mások – például Kisbandi – állítottak, miszerint Menyét tudatosan félrevezette a nyomozást. Vizó szerint az Aranykéz utcai robbantás azért volt ennyire brutális és látványos, hogy a hatóságok külföldi titkosszolgálatokra gyanakodjanak.

Ha valóban így tervezték, nem tévedtek, mivel az akció mögött akkoriban sokan tényleg a Mečiar-korszak titkosszolgálatát sejtették. Valójában nem ok nélkül: az Aranykéz utcai robbantás után a magyar rendőrséget a szlovák zsaruk tényleg ellátták ugyan információkkal Roháčról és Hamaláról, a segítség viszont feltűnően korlátozott volt. A két szlovák bűnöző ugyanis a szlovák titkosszolgálat, a Vladimír Mečiar szolgálatában álló SIS védelme alatt állt.

A szlovák titkosszolgálat esetleges érintettsége fontos, máig feltáratlan részlete a merényletnek. Ma már ugyanis tudható, hogy a szlovák titkosszolgálat – Mečiar utasítására – egy *Omega* fedőnevű akció keretében destabilizálni akarta az akkor az Európai Unió felé törekvő Magyarországot, ezért erős a gyanú, hogy több budapesti robbantást is ennek az akciónak a keretében szerveztek meg. Ezekben a robbantásokban – az Aranykéz utcaival ellentétben – azonban senki nem halt meg, de még csak meg sem sérült. Azt máig nem tudni, hogy mindez a véletlennek tulajdonítható-e, vagy az elkövetők eleve úgy intézték, hogy ne legyenek sérültek. Mindenesetre tény, hogy a robbantásoknál a merénylők a szlovák gyártmányú, Danubit nevű, plasztik ipari robbanóanyagot használták – akárcsak az Aranykéz utcában.

Az Aranykéz utcai robbantás miatt Roháčot, mint végrehajtót, életfogytig tartó börtönbüntetésre, a felbujtóként megnevezett Menyétet tizenhárom évre ítélték.

Menyét azért kapott enyhébb büntetést, mert a bíróság nem látta bizonyítottnak, hogy tudta volna, Roháč robbantani fog. A bíró azonban azt is kimondta: a tanúk java része szavahihetetlen, Menyét anyósa éppúgy, mint Vizó, Fater vagy a Prisztás-ügyben is tanúskodó K. Györgyi. A bíró azt is megemlítette, hogy Fater vallomása betanultnak tűnt.

Fenyő János meggyilkolása miatt csak Roháčot ítélték el, mert időközben kiderült: a Fenyő-gyilkosság helyszínen rögzített DNS-minta, amely hosszú évekig érintetlenül hevert a szakértői intézetben, megegyezik Roháč genetikai mintájával. A vád szerint Patkány Ladislav T.-vel és Jozef Hamalával együtt követte el a Fenyő János elleni merényletet; a vád szerint a Vico Rt. elnökét Roháč ölte meg. Ahogy Roháč, úgy Ladislav T. is tagadta a bűncselekményt, Hamalát viszont senki sem tudta megkérdezni, mert eltűnt – csak később derült ki, hogy az eljárás idején már halott volt, a szlovák rendőrök azt gyanítják, őt is Roháč ölte meg.

A rendőrség szerint a Fenyő-gyilkosságnak Gyárfás Tamás volt a felbujtója, Gyárfás azonban tagadta a bűnösségét.

Prisztás Józsefet – a bíróság jogerős ítélete szerint – Menyét egyik katonája, Hatyi ölte meg. Ebben az ügyben Menyétet szintén felbujtóként ítélték el.

A Prisztás-ítéletben K. Györgyi és Prisztás egykori barátjának, az őt a helyszínre csaló Ferinek a vallomása játszotta a kulcsszerepet.

Feri először részleges beismerő vallomást tett, amelyben elmondta, hogy Menyét kérésére szervezte le a végzetes, Ladik utcai programot. Feri később azonban visszavonta a vallomását, mert azt állította: azt a rendőrök kényszerítették ki belőle. A perbeszédek előtt azonban újabb fordulat következett: Feri sírva mesélte el a bírónak, hogy a börtönben egy kigyúrt, kopasz rab megfenyegette, hogy vonja vissza a Menyétre tett terhelő vallomását, különben soha nem lát-

hatja a gyermekeit. Feri tehát ezért és nem a rendőri kényszer miatt vonta vissza a vallomását, de – újabb fordulat… – a per végén mégis kiállt az eredeti verzió mellett. Eszerint Prisztás lelövése előtt Menyét arra kérte, hogy hozzon össze egy találkozót a későbbi áldozattal. Miután Feri többször telefonált Menyétnek, hogy mikor és hol találkozik Prisztással, Menyét végül kedvesen közölte, hogy ő mégsem tud elmenni a találkozóra. Kicsivel később Prisztást lelőtték.

A bíróság Feri részleges beismerő vallomását erősnek tartotta, míg Csülök és Fater vallomásait – noha azok is terhelők voltak Menyétre nézve – kizárta a bizonyítékok közül.

Prisztás megölése miatt Menyét és Hatyi jogerősen tizenöt évet kapott, bár 2018 nyarán újabb fordulat állt be az ügyben. Roháč ugyanis tanúvallomást tett, és azt állította: nem Hatyi, hanem ő ölte meg Prisztást. Roháč azt vallotta, az ukrán–orosz maffia kérését egy dunaszerdahelyi csoporton keresztül volt bűntársa, Jozef Hamala közvetítette neki. Ő elvállalta a megbízást, ám ennél többet a megbízói körről nem tudott vagy nem akart elárulni. Roháčnak sem a rendőrök, sem az ügyészek nem hittek; a hatóság szerint amolyan minden mindegy alapon Roháč vallomásának az volt az igazi célja, hogy segítse bűntársát, P. Tamást. Tény, hogy a beismerő vallomásban bőven akadtak furcsaságok. Patkány azt a Hamalát nevezte meg közvetítőként, akivel már nem tudják szembesíteni, mert halott. Roháč ráadásul nemcsak az elkövetés évére, de az évszakra is rosszul emlékezett, illetve arra sem tudott válaszolni, hogy milyen színű autója volt Prisztásnak – utóbbi azért is furcsa, mert a kocsiról rengeteg fénykép jelent meg a sajtóban. Ráadásul Prisztást a lövés oldalról érte, nem pedig hátulról, ahogy azt Roháč állítja.

Bár csak néhány gyilkossági ügyben született jogerős ítélet, a rendőrök Menyétet több súlyos és sötét üggyel is összefüggésbe hozták.

A rendőrök például azt gyanítják, hogy Menyétnek köze lehetett egykori embere, a Radír gúnynevű Radics Attila és családtagjainak eltűnéséhez.

A Radics család 2002 januárjában tűnt el a tárnoki házukból, abban az időszakban, amikor Menyét bujkált. Noha a házban talált vér miatt a rendőrök gyilkosságra gyanakodtak, tíz évig eltűntként keresték Radicsékat, pedig szinte bizonyosan megölték őket. A rendőrök az indítékok közé sorolják, hogy Radírnak köze lehetett Seres Zoltán kivégzéséhez. Vagy ő hordozta nehezen a sötét titkokat, vagy a felesége, esetleg mindketten, a rendőrök gyanúja szerint valószínűleg ezért kellett meghalnia az egész famíliának. Csakhogy nincs meg a holttestük, így a rendőrök a 2012-ben emberölés miatt indított nyomozást eredmény nélkül zárták le.

Akárcsak azt a nyomozást, amelyet Seres Zoltán halála ügyében indítottak. És máig nem tudni azt sem, ki ölte meg Menyét barátját, Muskovics Gyulát, illetve kinek a megbízásából és ki lőtt rá Totka Pálra.

Viszont a fogathajtó Lakat ellen 1997-ben elkövetett merénylet ügyében megtalálták a tettest: a bíróság szerint Tanyi György sütötte el a fegyvert. Arról azonban nem szól a vádirat, hogy miért kellett volna meghalnia a fogathajtónak. A nyomozás során felállított verzió szerint a férfi leginkább Menyétnek állhatott útjában, mert Lakat közeli barátságot ápolt Prisztással. Az érvelés szerint Menyét fülébe juthatott, hogy Prisztás halála után Lakat a rendőröknek azt mondta: Menyét ölethette meg a barátját. Csakhogy a Lakat-merénylet ügyében született jogerős verdikt szerint nem

lehet megállapítani, hogy az ügetőnél elkövetett támadásnak bármilyen köze lett volna Prisztás néhány nappal korábbi meggyilkolásához.

FELSZÁMOLÁS

„Amikor Menyét büntetőperei elkezdődtek, a jelentősebb hazai szervezett bűnözői csoportokat már felszámolták a hatóságok."

A szegedi Csillag börtön az ország legszigorúbban őrzött épülete.

Egyik lakója, egy alacsony, fekete hajú, már az ötvenes éveit taposó férfi alig fogad látogatókat. Az egykor szoláriumba járó, a kinézetére kínosan ügyelő férfi 2019 márciusára vállig érő hajat és hosszú, őszes szakállat növesztett. Úgy néz ki, mint egy ápolatlan hajléktalan. A rabok között az a hír terjed, hogy naphosszat a sarokban áll, magában beszél, bevizel. Az ügyvédei is elismerik, katatón állapotban van. Senki sem tudja biztosan, hogy megborult vagy csak színészkedik. Menyétből bármit kinéznek.

Menyéttel kapcsolatban két narratíva él párhuzamosan, és mindkettő meglehetősen szélsőséges. Az egyik szerint egy minden hájjal megkent, egykor rendkívül erős rendőrségi és titkosszolgálati kapcsolatokkal bíró nagypályás bűnöző, mások viszont úgy látják, hogy a vállalkozót túlértékelték, és rengeteg olyan mítosz és legenda épült köré, ami felülpozicionálta rendőrségi, titkosszolgálati és alvilági körökben.

Tény, hogy amikor 2012-ben rács mögé került, milliárdos keresztapaként mutatta be a sajtó, holott a kép sokkal árnyaltabb.

Azt az őt egykor egészen közelről ismerők sem vitatják, hogy Menyét a kilencvenes években – az Energolnak köszönhetően – valóban meggazdagodott, és mint a cég „biztonsági főnöke", néhány százmillió forint neki is jutott az olajos üzletből. Ma úgy tűnik, hogy Menyét a gyorsan jött pénztől megrészegülve úgy érezhette: Roháčcsal a háta mögött magabiztosan kezdhet újabb és újabb térhódításokba. Azt azonban, hogy valójában mennyire számított veszélyes alaknak, csak a közvetlen környezetéhez tartozó szűk kör tudhatta, és a jogerős ítéletekkel zárult perek sem bizonyították egyértelműen, hogy egy vérszomjas és dúsgazdag maffiózóról beszélünk.

A kétezres évek közepére, amikor Menyét „tiszta emberként" térhetett vissza a budapesti éjszakába, már közel sem lehetett annyira vagyonos ember, mint előtte – még ha ennek ellenkezőjét tartották is róla rendőrségi és alvilági körökben. Egyetlen tőkéje maradt: a legendája. Az a rejtélyes, titokzatos és félelmetes kép, amely kialakult körülötte. Ez lehetőséget adott neki arra, hogy még a kétezres években is pénzt szerezzen olyan emberektől, akik tartottak tőle, esetleg védelmet reméltek a személyétől. Elfogása előtt már jelentős anyagi gondokkal küszködött, és ez részben megmagyarázza azt is, miért nem hagyta el az országot.

Amikor Menyét büntetőperei elkezdődtek, a jelentősebb hazai szervezett bűnözői csoportokat már felszámolták a hatóságok.

A diósdi kettős gyilkosság, Pipás és Colos likvidálása magával rántotta a szigetszentmiklósi Koszi klán hírhedt testvérpárját, Koszi Pistát és Koszi Mikit. Ez az az alvilágban

egyébként jól ismert testvérpár, amelynek tagjait azután gyanúsította meg a rendőrség, hogy Cirokot és társait őrizetbe vették. Kosziék a mai napig ártatlannak vallják magukat, szerintük a gyilkosság hátterében kizárólag Cirok állt, aki a rendőrökkel kötött alku miatt úszhatta meg húsz év börtönbüntetéssel. Tény, hogy a Kosziék elleni vád nagyon gyenge lábakon állt. A bíróság ugyanis egy olyan különösen védett tanú vallomásának adott hitelt, aki azt mondta: három hónappal a gyilkosság előtt egy kamionmosó bárjában hallotta, hogy egy négyfős asztaltársaságban valaki azt mondja: „A Pipást el kell utaztatni!" A tanú azt állította, hogy ennek akkor nem tulajdonított jelentőséget, de másfél évvel a gyilkosság után elment a rendőrségre, és bejelentést tett. Vallomásából kiderült, hogy az ominózus mondatot nem is Koszi Miki mondta, hanem valaki más, a bíró ennek ellenére indokoltnak látta, hogy a vádlottat felbujtásban bűnösnek mondja ki.

A Koszi fivéreket tizennyolc és fél évre ítélték; a Koszi klánként hírhedtté vált csapat harminchárom tagja összesen 221 év börtönbüntetést kapott. Frenkit életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték.

A hatóságok a Fekete Sereget is eltüntették a föld színéről. A bűnszervezet prominenseit már 2006-ban meggyanúsították, de a főnök, Magyar Róbert 2010-ben megszökött a házi őrizetből. Spanyolországig jutott, ott bujkált, amikor távollétében tényleges életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték, mert a bíróság bizonyítottnak látta, hogy ő ölette meg Ragyás Tónit, és ő akarta megleckéztetni a mátészalkai cigicsempészeket is. Az általa vezetett bűnbanda tagjai összesen 153 évnyi börtönbüntetést kaptak, Magyar huszonnyolc társának többségét másféltől tizenöt évig tartó fegyház-, illetve börtönbüntetésre ítélték.

A spanyol rendőrök Magyar Róbertet 2012-ben fogták el, majd adták ki Magyarországnak. Amikor hazahozták, azt hangoztatta, hogy ártatlan, és a korrupt rendőrök áldozata, akik amiatt szálltak rá, mert a Colosseum diszkóval konkurenciát jelentett Vizónak.

Nem hittek neki, jelenleg is börtönben ül, perújításban bízik.

Ma már azt is tudjuk, mi történt Szlávy Bulcsúval: a Balaton császárának tartott férfi halálának ügyében 2014-ben született jogerős ítélet. Eszerint Szlávy megerőszakolta egy budapesti vállalkozó barátnőjét, a vállalkozó pedig bosszúból megölette a gengsztert. A szőnyegbe csavart holttestet annak a budai háznak a garázsában ásták el, amit a vállalkozó vett a barátnőjének. A vállalkozót 2003-ban a rendőrök rajtakapták, amint éppen ki akarta ásni Szlávy maradványait, hogy másik helyre vigye. A gyilkosság után hosszú évekkel született jogerős ítélet szerint azonban ő csak bűnsegéd volt, merthogy Szlávy – a bíróság szerint – a maffiaháború áldozata lett. Az érvelés szerint Szlávy halálát Boros Tamás akarta, akinek az emberei már a férfi eltűnésének másnapján kirámolták annak lakását.

A logika érthető és világos: tudniuk kellett, hogy Szlávy halott, és így nem kellett azzal számolniuk, hogy váratlanul hazaérkezik.

HANGOK

„Könnyen elképzelhető, hogy a felvételek teljesen más megvilágításba helyezik a korszak bűnözőinek és közéleti szereplőinek megítélését."

2018. április 17-én Gyárfás Tamás éppen autóban ült, és kihangosított telefonon beszélt, amikor a Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársai megállították. Kiszállították a kocsijából, megbilincselték, és közölték vele: felbujtással gyanúsítják a Fenyő János ellen elkövetett gyilkossági ügyben.

A Magyar Úszószövetség korábbi elnökét, a kilencvenes évek egyik legbefolyásosabb médiavállalkozóját őrizetbe vették, és még aznap kihallgatták. A nyomozók szembesítették egy közte és Menyét között lezajlott telefonbeszélgetéssel, illetve annak részletei leiratával. Az egykori energolos és Gyárfás között zajló beszélgetések tartalma mindamellett nehezen kivehető.

A Menyét által rögzített, gyatra minőségű hangfelvételen Gyárfás és a maffiózó arról beszélgetnek, hogy az alvilág nehézfiúja annak idején hogyan segített a médiavállalkozónak, amikor problémái akadtak Fenyő Jánossal.

– Nagy szarban voltál, szerintem a Fenyő, hát letaposott volna téged! – mondja Menyét a felvételen arról az időszakról, amikor a Vico Rt. elnöke meg akarta szerezni Gyárfástól a Nap TV-t. Menyét később így folytatta: – És te eljöttél hozzám. Te nagyon nagy bajban voltál akkor! Képzeld el, ha engem megkérsz arra, hogy szerezzek vissza, aki megcsinálja, akkor...

A mondat végét nem lehet érteni, de néhol egész szavak és mondatok tűnnek el a zajban. „Egy szót nem érteni", „nem érthető, egyszerre beszélnek", „egy mondatot nem érteni" – a hangfelvételek szöveges változatát ilyen és ehhez hasonló megjegyzésekkel írták tele a leírók.

A beszélgetésből annyi azonban kiderül, hogy Gyárfás egy kaposvári ügyet is megemlít, amelyben Menyét segítségét kérte.

– Kurva nagy szarban voltam ebben a kaposvári ügyben. Kérdeztem, hogy van-e neked Kaposváron... Tudsz-e segíteni? És a kocsiban ültünk, és ott mentünk – mondta Gyárfás Menyétnek, de ennek a mondatnak a végét sem értették a leírók.

– Úgy van! – helyeselt Menyét.

– És te azt mondtad, megnézed. Te azt mondtad, hogy Kaposváron nincs – reagált Gyárfás, mire beszélgetőpartnere helyeselt.

A Gyárfást kihallgató őrnagy ebben a pillanatban a médiavállalkozónak szegezte a kérdést.

– Oké... akkor összefoglalva: okozott problémát ezek szerint? – utalt a nyomozó Fenyőre.

– Erkölcsileg, hogyne! – felelte Gyárfás.

Az őrnagy ekkor egy újabb leirattal lepte meg a gyanúsítottat.

Ennek tanúsága szerint Gyárfás a következőket mondta Menyétnek:

– Majd amikor legközelebb azt mondtad, hogy ha úgy oldjuk meg, hogy így csinálnál... Ez is... megoldás? Te széttártad... és én nem tiltakoztam, de nem erősítettem, nem cáfoltam, csak azt mondtam: te kurva okos vagy!

A kihallgatás után Gyárfás az éjszakát egy kétszemélyes zárkában, egyedül töltötte, és nem aludt sokat. Vélhetően

sejtette, hogy már semmi sem lesz ugyanaz, az őrizetbe vétele sok mindent megváltoztat.

Gyárfás meggyanúsítása sokakat meglepett. A vállalkozót ugyanis a rendőrség hivatalosan soha nem hozta hírbe a történtekkel, de városszerte pletykálták, hogy neki is érdekében állhatott Fenyő halála. A ma már nyugdíjas nyomozó, Kovács Lajos, aki korábban évekig dolgozott az ügyön, a gyilkosság húszéves évfordulóján, nem sokkal Gyárfás kihallgatása előtt úgy nyilatkozott, hogy „nyomok, adatok, vallomások vannak, de annyi nincs, hogy a lehetséges felbujtó ellen vádat lehessen emelni".

Ez változott meg azzal, hogy a rendőrség rátalált a hangfelvételekre, és egyre inkább úgy tűnik, hogy a beszélgetéseit lelkiismeretesen rögzítő Menyét üzemszerű zsarolóként élte az életét. Menyét ugyanis nemcsak a Gyárfással folytatott beszélgetéseit rögzítette, hanem szinte mindegyiket, így az alvilági szereplőkön kívül azokról is lehetnek hangfelvételei, akikkel valaha beszélt.

Vagyis könnyen elképzelhető, hogy a felvételek teljesen más megvilágításba helyezik a korszak bűnözőinek és közéleti szereplőinek megítélését.

GYARMATOSÍTÓK

„Míg régen labdába rúghatott egy-két magyar bűnöző, a hazai drogpiacot ma már szinte kivétel nélkül a sejtszerűen szerveződő török, koszovói albán, bolgár, szerb–montenegrói, vietnami bűnbandák irányítják."

A Szilas-patak és környéke kedvelt kirándulóhely Újpalotán. Hangulatos erdő, szánkózódomb, játszótér, erdei tornapálya. A környékre az önkormányzat padokat, asztalokat telepített, hogy ha a helyieknek kedvük tartja, piknikezni is tudjanak. A patak bal partján, a kiserdőt elhagyva jutunk el a fővárosban másodikként épült plázához, a Pólus Centerhez. 2018 őszén ennek a bevásárlóközpontnak a parkolójában, a Szilas-patak partján találtak rá egy üllői vállalkozó holttestére. A negyvenkilenc éves férfit leszúrták, majd közvetlen közelről fejbe lőtték.

Alig két hónappal később a magyar rendőrség európai és nemzetközi elfogatóparancsot adott ki egy harmincnyolc éves vajdasági magyar, D. Csaba ellen. A szerb–montenegrói maffiának is előszeretettel dolgozó D.-t már egész Európában körözték, amikor 2019 januárjában a szerb fővárosban újra gyilkolt. Áldozatát, egy ismert belgrádi drogcsempész sógorát akkor lőtte fejbe, amikor egy babakocsit akart betenni az autója csomagtartójába. A fényes nappal, az utcán elkövetett gyilkosságot rögzítette egy biztonsági kamera – a felvételen jól látszik, hogy mielőtt meghúzza a ravaszt, D. Csaba rámosolyog az áldozatára.

A bérgyilkos Magyarországon élt, a barátnője is magyar. Igaz, hónapokkal az újpalotai gyilkosság előtt egy szarajevói börtönben raboskodott, miután a bosnyák hatóságok azzal gyanúsították, hogy egy olyan montenegrói bérgyilkost akart megölni, aki korábban egy szintén montenegrói keresztapát ölt meg. D. Csaba nem ma kezdte a „szakmát": 2004-ben egy újvidéki étterembe sétált be, és lőtte le a helyi alvilág egyik közismert, drogkereskedelemmel foglalkozó alakját. Ezért tizenhárom évet kapott, 2017 elején viszont „jó magaviselete" miatt elhagyhatta a fegyházat. Amikor 2019 tavaszán elfogták, nem csak a belgrádi és a budapesti gyilkosságot írták a számlájára, a rendőrök szerint ugyanis D. Csaba Hollandiában is gyilkolt.

D. Csaba „munkái" – amelyeket jellemzően valamelyik balkáni maffiának végzett –, közvetve vagy közvetlenül, de a drogkereskedelemmel állnak összefüggésben, és ez minden bizonnyal igaz az újpalotai kivégzésre is.

A magyar drogpiacot mára szinte teljes egészében a külföldi maffiacsoportok uralják: albánok, montenegróiak, szerbek, és a magyar bűnözők legfeljebb csak kiszolgálói a külföldi bűnszervezeteknek.

A magyar drogkereskedelem három szinten zajlik. A legalsón dolgoznak a kiskereskedők, a dílerek. Ők a tágabb ismeretségi, baráti köreiket látják el droggal. Egy díler – aki általában maga is függő – öt-tíz százalékos árréssel dolgozik, ami sokszor csak arra elég, hogy neki is legyen pénze kábítószerre. A díler a terjesztőtől vásárol; a terjesztőhöz, aki már húszszázalékos árréssel dolgozik, öt–tizenöt ember tartozik. A harmadik, legfelső szinten a kereskedő áll. Ő intézi a drog nagybani beszerzését: befektet, kockázatot vállal, cserébe ötven-hetven százalékos haszonkulccsal dolgozik. A kereskedő dolga kimérni, szükség esetén „felütni", azaz

hígítani a drogot. A kereskedő nem áll kapcsolatban sem a fogyasztókkal, sem a dílerekkel, kizárólag a kiemelt terjesztőkkel tartja a kapcsolatot.

A kilencvenes évek végén, majd a kétezres években hosszú ideig csak néhány nagyobb magyar „kokainbárót" tartottak számon a magyar hatóságok. Az idézőjel nem véletlen: bár ezek a bűnözők milliárdokat kerestek a droggal, nemzetközi viszonylatban kispályásoknak számítottak. Valójában ők csak nagyobbacska terjesztőkként mozogtak egy apró piacon, ahol a fogyasztók heti két kiló kokainnál többet még egy eseménydús héten sem szippantanak fel.

Egyikük, a Magyarországon nagykereskedőként elkönyvelt F. Árpád sorsa nem alakult túl jól. Még 2007-ben egy egymással versenyző Lamborghini és Porsche ütközött össze az M7-es autópályán. A Lamborghini roncsaiból Árpádot szedték ki a tűzoltók. Később nyomozás indult ellene és az akkor hatvankilenc éves édesanyja ellen, aki korábban a titkosszolgálat polgári állományában dolgozott. Árpádra és az édesanyjára szentendrei otthonukban akkor csapott le a rendőrség, amikor a mama megérkezett egy hollandiai beszerző körútról. Az autójában huszonegy amfetaminnal tömött fekete csomagot találtak a rendőrök.

Sokan csak Öregként nevezték D. Lászlót, aki szintén drogban utazott. 1976-ban, testvére útlevelével Jugoszlávián keresztül hagyta el Magyarországot, majd Belgiumban telepedett le. D. László csapata 2008-ban bukott meg Németországban. Az akkor hatvanéves magyar állampolgárságú férfi által irányított hálózat kokainja Dél-Amerikából származott, azt a Holland Antillákról Hollandiába, majd onnan Magyarországra, elsősorban a fővárosba és a Balaton környékére vitette teherautókban, bútordarabokban, prepa-

rált whiskysüvegekben, kerékpárbelsőkben vagy éppen gumikesztyűkben.

Az Öregen kívül egy másik veterán bűnöző, a Presztízsügy egyik vádlottja, az akkor még orgazdaként tevékenykedő Ugó is a drogpiacon kötött ki a rendszerváltozás után. Ügyelt rá, hogy soha ne legyen nála annyi kokain, ami miatt drogkereskedelemmel vádolhatnák, személyesen csak a legmegbízhatóbb dílereinek adott el árut. A látszatra is adott: alapítványt hozott létre drogfüggők megsegítésére, befolyásos kapcsolatokat épített ki. Az ezredfordulón egy szolnoki droghálózat felszámolásakor került képbe, több eljárás is indult ellene, de igazából sosem tudták nyakon csípni.

Míg a kétezres évek elején labdába rúghatott egy-egy magyar bűnöző, a hazai drogpiacot ma már szinte kivétel nélkül a sejtszerűen szerveződő török, koszovói albán, bolgár, szerb–montenegrói, vietnami bűnbandák irányítják.

A szervezett bűnözői csoportok vezetői látszólag „tiszta", legális vállalkozóként, üzletemberként élik mindennapjaikat, a környezetük legfeljebb csak gyaníthatja, hogy mivel foglalkoznak valójában. Ha vannak is magyar „drogbárók", azok is legfeljebb csak a szintetikus drogok piacán. Ők főleg Hollandiában, Belgiumban élnek, és onnan szervezik a csempészést.

Míg a rendőrök a magyar bűnözőket könnyebben le tudják kapcsolni, a Magyarországon tevékenykedő külföldi drogbandákkal gyakorlatilag tehetetlenek. A statisztikák magukért beszélnek: 2007 és 2012 között a bűnszervezetben elkövetett és ismertté vált droggal kapcsolatos bűncselekmények mindössze 4,6 százalékában emeltek vádat, miközben a vizsgált ügyek közel harmadában a nyomozók pontosan tudták: szervezett bűnözői csoport áll a háttérben.

Budapest eközben a nemzetközi szervezett bűnözői csoportok kedvelt helye és célpontja lett. Néhány éve egy olasz bűnözői csoport, köztük a nápolyi maffia, a Camorra tagjaival, magyar és svájci bankokon keresztül juttatta el a pénzét lombardiai üzletemberekhez. Később a Sacra Corona Unita alvilági szervezet egyik tagját tartóztatták le a nagylaki határátkelőhelyen, pár éve pedig egy, a Cosa Nostrához kötődő cataniai üzletember Magyarországon működő offshore bankot használt pénzmosásra – nála húszmillió eurót foglaltak le.

SORSOK

„Egyetlen hazai brigádnak sem sikerült az egész magyarországi alvilágot összefognia, és ha voltak is ilyen tervek, semmivé foszlottak. A magyar gengszterek pedig megmaradtak maffiózóknak, mackónadrágban."

Az a terminál, ahol 1975 őszén a Los Angeles-i magyar maffia főnökének kikiáltott Szájmon repülőgépe landolt, ma már nem fogad utasokat. Évekkel ezelőtt bezárták, a műemlékké nyilvánított épület apróbb helyiségeiben irodisták dolgoznak, az impozáns terekben rendezvények, filmforgatások zajlanak.

A pár kilométerrel arrébb lévő Liszt Ferenc nemzetközi repülőtér működő termináljain azonban óriási a forgalom. Már nem egy-kétmillió turista fordul meg rajta, mint a hetvenes években, hanem több mint tízszer annyi, és a legtöbb-

jük Budapest vonzereje miatt érkezik az országba. A magyar főváros bármely nyugat-európai nagyvárossal felveszi a versenyt, az idegenforgalom szárnyal – látványosságaival, éttermeivel, kávézóival, üzleteivel és szolgáltatásaival Budapest Európa egyik legközkedveltebb célpontja.

Ha a régi idők csibészei feltámadnának, nem ismernének rá a városra. A Budai vár szomszédságában, az egykori Old Firenze étteremnek helyet adó épületben, ahol a nyolcvanas évek elején még a betörők és orgazdák nyüzsögtek, rég nem működik semmi.

Markó Béla aktáit a történeti levéltár azon belvárosi épülete őrzi, amely éppen szemben van azzal a házzal, ahol a Los Angelesben agyonlőtt gengszter lakott az édesanyjával, és ahol összerámolta a holmijait, mielőtt lelépett az országból.

A nyolcadik kerületi Rákóczi tér, amely egykor alvilági paradicsomként adott munkát kurváknak, striciknek, már rég a sikeres rehabilitáció és nem a bűn szimbóluma. A felújított és térfigyelő kamerákkal telepakolt tér ingatlanjainak árai az egekbe szöktek. Igaz, nem annyira, mint a máig csendesnek számító rózsadombi Áldás utcában, ahol 1980-ban Buksi és Gida az első olyan betörést követte el, amely a legendás Presztízs-ügy kezdetét jelölte ki a rendőrségi almanachokban.

Az első külföldi „keresztapa", a kilencvenes évek elején leszúrt török Hakan talán szintén csalódott lenne, ha látná, néhai birodalmában, a pestszentlőrinci kamionterminál helyén már nyoma sincs annak a fertőnek, ami az ő királysága idején a környéket jellemezte. Kicsivel odább, a nyolcvanas évek alvilágának legendás „központja", a Lőrinc étterem sem működik, évekkel ezelőtt egy kínai ruházati bolt nyílt a helyén.

A hetedik kerületi Klauzál tér, amely annak a Csülök étteremnek adott helyet, amelybe egy-egy átmulatott éjszaka után betértek a pesti vagányok, ma a Budapestre milliószámra érkező külföldi turistákat kiszolgáló bulinegyed szerves része. Annak a bulinegyednek, ahol piti drogdílerek és seftelők próbálnak esténként kábítószert eladni az ott szórakozó külföldieknek.

De persze vannak dolgok, amelyek évtizedek óta változatlanok.

A belvárosi sztriptízbárok üzemeltetőivel összejátszó taxisokat most is zsíros jutalékkal honorálják, ha a turistát ahhoz a lokálhoz fuvarozzák, ahol százezreket kérnek el egy-egy pohár pezsgőért. Ha a megszeppent balek nem tud vagy nem akar fizetni, néhány megtermett gorilla elkíséri a legközelebbi bankautomatához. A lehúzós bárok tulajdonosai között olyan idős üzletasszonyokat találunk, akik évtizedek óta a szakmában vannak. Az egykori légiutas-kísérőt például, aki a rendszerváltozás környékén a Rózsaszín Cicában dolgozott pultosként, majd az egyik legismertebb mulató gazdája lett. Egy madám volt, akiről már a kilencvenes években tudni lehetett, hogy remek rendőrségi kapcsolatai vannak, miután egy baleset jegyzőkönyve szerint a szervezett bűnözés elleni szolgálat egyik nyomozójával utazott egy autóban. Nos, ő az a néhány éve több év börtönbüntetésre elítélt nő, aki egy éjszakai lokál üzemeltetőjeként veretett meg külföldieket, mert nem akarták kifizetni a méregdrága számlát.

Amíg a hetvenes–nyolcvanas években csak a disszidens bűnözők tudtak kuplerájt nyitni Nyugaton, ma több banda is abból él, hogy lányokat juttat ki Nyugat-Európába, és ott kínálja a szolgáltatásaikat – egy-egy prostituált naponta ötszáz–ezer eurót is megkeres, azaz néhány hónap alatt egy bűnbanda több tízmillió forintot is kasszírozhat.

Busás hasznot termel a szervezett bűnözésnek a határ menti dohánycsempészet is, aminek drámai lökést adott, hogy néhány éve Magyarországon már kizárólag trafikokban lehet cigarettát kapni. Ennek ellenére mégsem beszélhetünk jól körülrajzolható cigimaffiáról, mert az iparágban tevékenykedő csoportok folyamatosan változnak, és néha csak egy-egy projektre állnak össze a gyors pénzt remélő bűnözők.

A mai, határ menti szervezett bűnözés sokkal inkább hálózatként működő multinacionális vállalkozásra hasonlít, ahol a gyorsaság, a rugalmasság, a hatékonyság és persze a diszkréció számít kulcsfogalomnak. Mindenki tudja és teszi a dolgát: a keleti falvakban látszólag céltalanul lődörgő gyerekek figyelik, jön-e rendőr vagy pénzügyőr, s ha igen, már telefonálnak is. A csempészeket a helyiek közül verbuválják a főnökök, akik rendszerint szintén helyi vállalkozók. Ők tárgyalják le az eladókkal az üzletet, ők a szervezők. Miután a vállalkozó leadta a megrendelést, az ukrán vagy a szerb oldalon a pakettet egy rejtekhelyre viszik. Ha a magyar csapat átadta a pénzt, megmondják nekik, hol találják az árut. Miután a csomagot a zöldhatáron átcsempészik, újra depóba kerül, majd onnan tovább – a biztonságos „utazásról" ezúttal is a helyi figyelők gondoskodnak. Az üzlet nem lenne ilyen gördülékeny, ha nem lennének korrupt pénzügyőrök. A hírekben rendszeresen hallani, hogy egy-egy határátkelőhelynél pénzügyőröket vesznek őrizetbe. Amikor egy-egy ilyen hálózat megszűnik, helyette új jön létre. A rendszer csúcsán tőkeerős, általában tisztes vállalkozóként ismert emberek állnak, akik az így szerzett milliárdos bevételüket leginkább az építőiparban mossák tisztára. Míg a „mezítlábas" csempészeket könnyen elkapják, a csúcson állókat csak ritkán vagy nehezen. Sokszor ugyanis a csempészetben részt vevők sem tudják, ki a finanszírozó. Vagy ha tudják is, az érintett jól konspirál. Egy akcióhoz egy telefont használnak, aztán már dobják is a folyóba, vagy egyetlen autót, amelyet az akció után visszavisznek a kölcsönzőbe, netán a bontóba.

Míg a trafikok megjelenése a dohánycsempész-iparágat lendítette fel, a szerencsejáték-iparban érdekelt vállalkozókat a kormány a szervezett bűnözésre hivatkozva tette tönkre. Ma már törvény mondja ki, hogy nyerőgépek csak kaszinóban működhetnek, játéktermekben nem. Több mint ezerötszáz vállalkozás ment csődbe két hét alatt – ennyi idő telt el a kormányzati döntés és az iparágat felszámoló jogszabály hatálybalépése között.

Míg Magyarországon a rejtett gazdaság mérete 2015-ben még a GDP huszonkét-huszonhárom százalékát tette ki, 2017 elejére – a gazdaság fehéredésének következtében – húsz-huszonegy százalékra csökkent.

Ennek ellenére még mindig az ügyeskedők országa maradtunk, ez pedig azt is jelenti, hogy sok olyan ember él közöttünk, akiket a társadalom nem tekint klasszikus bűnözőknek. Amikor a Korrupciókutató Központ Budapest (Corruption Research Center Budapest; CRCB) munkatársai a 2009 és 2015 között kötött közbeszerzési pályázatokat elemezték, elszomorító képet kaptak: a vizsgált időszakban huszonöt és negyven százalék között mozgott az egyetlen ajánlat mellett lebonyolított közbeszerzések aránya. 2009–2010-ben a közbeszerzési szerződések nyolcvanhat-nyolcvanhét százalékát olyan eljárásokban kötötték, amelyeknek része volt hirdetmény közzététele, 2011 után ez az arány harminchét-harmincnyolc százalékra csökkent. Az uniós forrásból finanszírozott közbeszerzések szinte kockázatosabbnak tűntek azoknál, amelyekben nem volt EU-s pénz; az EU-s

projektek esetében a korrupciós veszélyeztetettség jobban nőtt 2009 és 2015 között, mint azoknál a projekteknél, amelyek nem támaszkodtak uniós forrásokra. A korrupciós kockázat persze nem jelent szükségszerűen korrupciót, csak olyan körülményeket feltételez, amelyek között könnyebb lopni.

A magyar szervezett bűnözés mindenesetre abban a látványos formájában, ahogy az előző oldalakon megismerhettük, ma már nem létezik. Nincsenek utcán felvonuló, erőt demonstráló brigádok, véres leszámolások, robbantások, civileket félelemben tartó, erőfitogtató akciók. A kocsmáktól, vendéglősöktől, vállalkozóktól már nem szednek védelmi pénzeket, az őrző-védő ipar letisztult. Egyetlen hazai brigádnak sem sikerült az egész magyarországi alvilágot összefognia, és ha voltak is ilyen tervek, semmivé foszlottak.

A magyar gengszterek megmaradtak maffiózóknak, mackónadrágban, a beteljesületlen álmok álmodóinak. Ahogy piaci alapon nem alakultak ki a régióban jelentősnek mondható dollármilliárdos magyar cégek, úgy olyan maffia sem jött létre, amely „versenyezni" tudna a külföldiekkel.

Az egykor rettegett maffiózók börtönbe kerültek, visszavonultak, megöregedtek vagy meghaltak.

Már csak néhány idős bűnöző emlékezetében él a Los Angeles-i magyar papíros maffia. Egykori főnökük, Szájmon a rendszerváltás után megpróbált beszállni a privatizációba, de a nevét már sehol sem jegyzik.

Buksi, a legendás betörő, miután társát, Zubót felrobbantották, eltűnt a süllyesztőben. Akárcsak társa, Gida, akiről utoljára akkor lehetett hallani, amikor 1984 tavaszán megszökött a Csillag börtönből. Nem jutott messzire, Kiskunfélegyházán elfogták.

Totka Pál, miután majdnem megölték, hátat fordított az éjszakai életnek. Hozzá hasonlóan Csobolya Attila is visszavonult, miután 1995-ben Tanyiék kis híján kardélre hányták. Csobolya ezután már csak legális üzleteket kötött, a szerencsejáték-ipar és a vendéglátás felé fordult. Azt, hogy az üzleti életben sikeres lett, barátjának, Prisztás Józsefnek köszönhette, így a mai napig nem tudta megemészteni, hogy egykori cimboráját elárulták és meggyilkolták.

Tasnádi Péter tizenhárom évet ült börtönben. A kilencvenes évek „sztármaffiózója" e sorok írásakor videóblogot futtat, és utcai harcosok gáláját szervezi az Arénában.

A Négy páncélos egykori vezéralakját, a lőrinci fenegyereket, Makit, aki a rendszerváltozáskor az általános amnesztia szószólója lett, halálos betegség vitte el valamikor a kilencvenes években.

Az életét a hetvenes–nyolcvanas években aranyifjúként élő Meszest, aki először betörések, majd a kecskeméti maffiaper miatt került a rácsok mögé, megtörték a börtönben töltött évek. Amikor tízéves börtönbüntetéséből szabadult, már csak árnyéka volt önmagának. 2019-ben otthonában balesetet szenvedett, és napokkal később holtan találtak rá.

A saját presszójában lelőtt Csontkezű egykori barátja, Turek szabad ember, noha korábban a szlovákiai hatóságokkal meggyűlt a baja, és egy időben szlovák börtönben is raboskodott.

Kisbandi viszont hűvösön van, és előszeretettel nyilatkozik ilyen-olyan bűnügyi magazinoknak. Már nem fél Menyéttől.

A Négy páncélos tagjai közül csak egyetlen ember nőtte ki magát: Gábor, aki az Energol egyik tulajdonosaként komoly nevet szerzett magának a hazai szervezett bűnözésben. Ma már ő is visszavonultan él. Bár egykori mentoráltja,

Menyét a kilencvenes évek gyilkossági ügyeinek főszereplője lett, Gábort nem vették elő a rendőrök – a büntetőperekben rendre csak tanúként szerepelt.

Egykori energolos társa, Brazil ellen néhány éve cigarettacsempészet miatt indult eljárás. Igaz, akadt nagyobb gondja is, mivel Fater vallomása alapján azzal is megvádolták, hogy Menyét mellett ő volt a Cinóber-gyilkosság felbujtója. A bíróság ezt végül nem látta bizonyítottnak. Vizót költségvetési csalás miatt ítélték hét év fegyházbüntetésre. Azoknak a rendőröknek a büntetőpere, akik nem tették kockára „a gyümölcsöző, hosszú ideje tartó kapcsolatot egy piti lehúzással", még most is tart.

Tanyi György a fogathajtó Lakat elleni gyilkossági kísérlet miatt került börtönbe, rá tizenegy évet mértek. De addigra az éjszaka rettegett urára már amúgy is rájárt a rúd. A megőszült, idős gengsztert nemcsak a Lakat-ügyben meszelték el, de a bíróság kisebb súlyú ügyekben is bűnösnek találta. 2012 tavaszán az egyik budapesti bárban, részegen lövöldözött gázpisztollyal, miután összekülönbözött egy társasággal. Ekkor csúnyán össze is verték, és aki még emlékezik az előszóra, tudhatja: nehezen viselte a megpróbáltatásokat. Néhány évvel később azonban ő vert meg egy mozgássérültet az utcán, miután az illető véletlenül nekikoccant a kocsijának, és nem tudott neki helyben 150 ezer forint kártérítést fizetni. Tanyi ekkor gyomron vágta, majd azokat is megütötte, akik a rokkant férfi segítségére siettek.

A kecskeméti maffiaper szerb koronatanúját, Szlobót 2009-ben Szerbiában szitává lőtték. Az akkor harmincegy éves férfi egy nyugalmazott rendőrrel együtt kopasztott meg egy vállalkozót, aki ráunt a folyamatos zsarolásra. Először az exrendőrt kereste fel és lőtte agyon, majd Szlobóhoz kopogtatott be, és vele is végzett.

Annak a Gyurmának a nevét, aki annak idején Szlobo miatt került börtönbe a kecskeméti maffiaper egyik főszereplőjeként, nemrég az egész ország megismerhette, mivel azzal gyanúsítják, hogy 2017 tavaszán halálos közlekedési balesetet okozott a Dózsa György út és a Tüzér utca sarkán. Emiatt börtönbüntetés vár rá.

Gyurma vádlott-társa, az energolos Gábor egykori börtöncimborája, az egykor keresztapaként aposztrofált Fater élete szintén nem alakult fordulatmentesen. Már jóval a kecskeméti maffiaper után, 2014-ben meggyanúsították, hogy lopott parfümökkel csencsel, és előzetes letartóztatásba került, majd miután sajtóhírek szerint vádalkut kötött, tanúvédelmi program keretében külföldre költözött a családjával.

Az utolsó hírek arról szóltak, hogy kilépett a programból, mert elégedetlen volt a „szolgáltatásaival".

KÉRDÉSEK

„Az olajbűnözés [...] annyi pénzt termelt, amelyből tényleg kiépülhetett volna egy olyan magyar maffia, amely bármely külföldi szervezett bűnözői csoporttal felvehette volna a versenyt. [...] A terv azonban meghiúsult."

Amikor a könyv megírásába kezdtem, nem akartam megfejteni a magyar maffia titkait. Nem reménykedtem abban, hogy ez lehetséges, hiszen a legjobb hazai bűnügyi újságírók, rendőrök sem tudják teljesen összerakni a mozaik-

darabokat. De – a tapasztalatom szerint – ugyanígy nem látnak tisztán azok a bűnözők sem, akik a zavaros évtizedeket testközelből élték végig. Noha rengeteg interjút készítettem maffiózókkal, rendőrökkel, ügyvédekkel, átnyálaztam több ezer dokumentumot, kutattam feltáratlan anyagokat az állambiztonsági levéltárban, nem vállalkozhattam többre, mint hogy a hazai szervezett bűnözés történéseit összefüggéseiben meséljem el. Mindenképpen el akartam kerülni, hogy ezt az amúgy is mítoszokkal, legendákkal övezett világot még több legendával, esetleg összeesküvés-elmélettel gazdagítsam. Ehelyett arra törekedtem, hogy szétválaszszam egymástól a tényeket és a tényeket átszövő legendákat.

Emellett persze akadtak fontos kérdések, amelyekre igyekeztem válaszokat keresni. Ezek egyike: tényleg a korabeli állambiztonságnak tulajdoníthatóan alakulhatott ki a hazai szervezett bűnözés, ahogy ezt több, a hetvenes–nyolcvanas években aktív rendőr hangoztatja?

Az állambiztonság kétségtelenül szerepet játszott abban, hogy a hőskornak mondható időszakban nehezebb legyen a bűnüldözők dolga. A történeti levéltárban fellelt dokumentumok egyértelműen igazolták például azt a gyanút, hogy a Presztízs-ügy gyanúsítottjainak többsége tagja volt az állambiztonság hálózatának, így ismerte a konspirációs technikákat. Az ügynököktől pedig azok a bűnözők is megismerték a módszereket, akik nem voltak beszervezve. Vagyis a politikai rendőrség közvetetten ugyan, de jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy a bűnözők feltérképezzék az ellenfél gondolkodásmódját, és ezzel megnehezítsék a bűnüldöző szervek munkáját.

A kutatásom során az is kiderült, hogy a Presztízs-ügy egyik kulcsszereplője, a Los Angeles-i magyar maffia vezetőjének kikiáltott Szájmon már 1975-ben felajánlotta a szolgálatait a hazai titkosszolgálatnak. Arra azonban semmilyen információt nem találtam, hogy a felajánlást követte-e bármiféle együttműködés, találgatni pedig nem érdemes.

Legalább ennyire érdekes kérdés, hogy a rendszerváltozás idején feloszlatott politikai rendőrség munkatársai és az alvilágból beszervezett egykori ügynökök között milyen kapcsolat alakult ki a kilencvenes években.

Az tudható, hogy az éjszakai élet ismert alakjaihoz köthető cégek némelyikében valóban felbukkantak olyan figurák, akik akkor vagy korábban a titkosszolgálatnál dolgoztak – elég csak az első őrző-védő cégek egyikét, a tiszavirágéletű Fantom Kft.-t, vagy a legnagyobb olajos társaságot, az Energol Rt.-t felhozni példának.

Ma már azt is tudjuk, hogy az első generációs bűnözők, a Presztízs-ügy szereplői között legalább *egy* akadt, aki később kamatoztatni tudta a titkosszolgálati kapcsolatait. Őt J. Róbertnek hívják, aki egyike volt azoknak a betörőknek, akik a nyolcvanas évek elején hajlandók voltak kitárulkozni Tonhauser Lászlónak, aki a Presztízs-ügy nyomozását vitte a hátán.

A történet ott válik izgalmassá, hogy J. Róbert fia 2004 nyarán megalapította az Egymásért Egy-Másért Alapítványt, amelynek a kuratóriumába az apa is bekerült. Akárcsak Földesi-Szabó László exrendőr, aki J. Róbertet még a kilencvenes évekből ismerte. Akkor J. – hamis váltókkal – több száz millió forintot csalt ki a Merkantil Banktól, ezért 1995-ben háromévi börtönbüntetésre ítélték, ezt 1997-ben négy évre súlyosbították. De jött a mentőöv: Göncz Árpád államfő kegyelemben részesítette. J. Róbert alapítványa több szálon kötődött a Nemzetbiztonsági Hivatalhoz, de ami ennél is lényegesebb: csempészetben utazott. Ázsiából adófizetés nélkül hozott be az országba milliárdos értékű vámárut, több-

tonnányi élelmiszert, arra hivatkozva, hogy adomány, holott a szállítmányokat később értékesítették. Akkor még úgy tűnt, hogy a titkosszolgálat egyes vezetőinek jóváhagyása mellett működő üzlet hátterére nem derülhet fény. Aztán mégis: a társaság lebukott, Földesi-Szabó Lászlóra hosszú börtönévek vártak.

J. Róbert nevével 2018-ban, a tavaszi parlamenti választás előtt újra találkozhattak az újságolvasók. Akkor azért tartóztatták le, mert a gyanú szerint Tanyi György ügyvédjét arra próbálta rábeszélni, hogy vegye rá az ügyfelét: szökjön külföldre, és vigyen magával Pintér Sándor belügyminiszterrel kapcsolatos dokumentumokat. J. Róbert mindezért húszmillió forintot ajánlott Tanyinak. A különös és meglehetősen zavaros történet a bíróságon megállta a helyét: J. Róbertet bűnösnek találták. Börtönbe viszont nem kellett mennie – felfüggesztett szabadságvesztésre ítélték.

Azt nem gondolom, hogy bármikor is létezett volna/létezne egy olyan titkosszolgálati kör, amely bábként használva a bűnözőket, a háttérben szövi azokat a szálakat, amelyeket aztán a többi érintett, köztük a rendőrség nyomozói próbálgatnak kibogozni. Azok, akik ennek az elméletnek hitelt adnak, legtöbbször olyan eseményeket kapcsolnak össze egymással, amelyek külön-külön megtörténtek ugyan, vagy megtörténhettek, de semmi sem bizonyítja, hogy kapcsolat lenne közöttük. Vegyük például Fenyő János esetét! Az 1998-ban meggyilkolt nagyvállalkozó a nyolcvanas évek közepén a Los Angeles-i pornóiparban dolgozott fotósként. Ugyanúgy tőkeerősen tért haza, mint a Presztízs-ügy főszereplője, az 1980-ban disszidált, majd Kaliforniában új életet kezdő Zubó. Nincs nyoma annak, hogy Fenyő és Zubó ismerte volna egymást, de akár még így is történhetett. Fenyő halála után azonban hamar szárnyra kaptak azok a teóriák, miszerint a médiamogul meggyilkolásának hátterében a Los Angeles-i múltja állhat. A kaliforniai múlt tehát egyfajta mumus lett, az összeesküvés-elméletek kedvelt toposza.

De ahogy sejtetni és sugallni sem érdemes, úgy magabiztosan sem lehet kijelenteni semmit.

A kilencvenes évek történéseinek, az olajügyeknek, a robbantásoknak és a gyilkosságoknak a hátterét ugyanis szinte lehetetlen minden elemében megérteni és értelmezni. Ezért nem meglepő, hogy a mai napig rengeteg összeesküvés-elméletnek, vadabbnál vadabb fejtegetéseknek adnak táptalajt. Ezeket a legendákat és mítoszokat gyakran maguk a bűnözők kreálták, ezzel is bizonygatva saját fontosságukat és megkerülhetetlenségüket.

Azt is könnyen beláthatjuk, hogy az elméletek születéséhez sok-sok olyan tényező járult hozzá, amely a rendszerváltozás melléktermékе.

Mint például a politikai csatározásokban magára hagyott rendőrség.

A kilencvenes évek elején egy viszonylag tőkeerős, stabil lábakon álló alvilági elit egy elmaradott, fejletlen, forráshiányokkal küszködő rendőrséggel nézett szembe, amely évekig azt sem tudta, mit tehet és mit nem.

Mindenki abból főzött, amije volt.

A rendőr megpróbált informátorokat szerezni, a besúgóvá lett bűnöző pedig kihasználta az így született rendőrségi kapcsolatait. Megfelelő szabályozás hiányában ez odáig vezetett, hogy egy idő után nem lehetett tudni, a rendőrnek van-e téglája, vagy a bűnözőnek rendőre. Ha a nyomozó ráadásul még korrupt is volt, akkor abból az következett, hogy egy-egy nagy port kavaró ügy hosszú ideig megoldatlan maradt. Ez a megállapítás szinte az összes, a kilencvenes évek homályban maradt leszámolásos ügyére igaz. Ma már

az NVSZ-nél pontosan tudják, hogy kik juttathatták Menyét kezére az olajügyek koronatanújaként számon tartott Boros Tamás videóvallomását. Ahogy azt is sejtik a rendőrök, hogy ki volt annak idején az a kollégájuk, aki kiszivárogtatta, hogy a Prisztás-gyilkosság után Lakat Menyétet nevezte meg lehetséges felbujtóként. És persze azt is tudják, hogyan tűnhetett el a BRFK-ról az Aranykéz utcai robbantás nyomozásában két fontos kamerafelvétel, amelyeken felismerhető volt Roháč alakja.

Nyilvánvaló, hogy a bűnözőkkel összejátszó korrupt rendőrök sokat tettek azért, hogy a gyilkosságok felelőseit ne lehessen elkapni. Kisbandi egykori titkárnője, K. Györgyi vallomása szerint például Menyét fizetett vamzerek segítségével tereltette az albánok irányába a Fenyő-ügy nyomozását. Ha a nő vallomásának hitelessége megkérdőjelezhető is, arra akkor is választ kellene kapnunk, hogy amikor a tíz évig bujkáló Roháčot prágai elfogása után, 2009 elején a sikertelen Seres-merénylet miatt hazahozták, miért nem hasonlították össze a DNS-mintáját az 1998-as robbantás helyszínén talált anyagmaradványokkal. Ez már csak azért is szarvashibának tűnik, mert lehetséges elkövetőként Roháč neve már a kilencvenes évek végén felvetődött, Fater pedig szintén fecsegett erről a rendőröknek.

A kilencvenes években gyakorlatilag nem volt olyan fontosabb bűnügyi információ, ami ne jutott volna vissza a bűnözőkhöz. Több súlyos bűncselekmény vizsgálataiban egy sor dokumentum eltűnt, vagy éppen az ügyön dolgozó nyomozók „elfelejtették" elvégezni egy-egy szükséges nyomozati cselekményt. Ha évtizedek múlva kiderült is, hogy ezekben az ügyekben bűncselekményt követtek el, felelősségre már nem lehet vonni őket, mert a bűneik elévültek. Mindenesetre azok a rendőrök, akikről utólag minden kétséget kizáróan kiderítették, hogy felelősek lehetnek a történtekért, ma már nincsenek a szervezetben.

Hiába jutott azonban a rendszerváltozás idején helyzeti előnyhöz a hazai alvilág, a lehetőséggel mégsem tudott élni.

Az olajbűnözés a korábbi „üzleti lehetőségekhez", a betörésekhez, a biztosítási csalásokhoz vagy éppen a valutázáshoz képest nagyságrenddel nagyobb tőkét teremtett az alvilág egyes csoportjaiban; annyi pénzt, amelyből könnyen kiépülhetett volna egy olyan magyar maffia, amely bármely külföldi szervezett bűnözői csoporttal felvehette volna a versenyt – Kisbandi vallomása szerint a lőrinci fenegyerek, Seres Zoltán és a Menyét épp erre szövetkezett.

A terv azonban meghiúsult. Ha hinni lehet a Menyét ellen valló egykori társaknak, köztük Kisbandinak, akkor a kilencvenes évek véres leszámolássorozatának hátterében ennek a tervnek a megvalósítása állt.

E narratíva egyszerű, emberi és éppen ezért életszerű is: a fiatalon, az idősebb bűnözők által felkarolt Menyétet olyannyira elvakította a hatalom, hogy mindenhatónak képzelte magát. Mindenkit, akiről úgy gondolta, hogy az útjában áll, megbízható bérgyilkosával, Roháccsal likvidáltatott, majd mindent az akkor az országban ténykedő orosz maffiára kent. Az évekig tartó bujkálás után azonban Menyétnek már sem elég pénze, sem elég ereje nem volt ahhoz, hogy megvalósítsa a Nagy Tervet. Egyetlen választása maradt: bekerülni a felsőbb politikai-gazdasági körökbe. Menyét próbálkozása azonban végül kudarcba fulladt, és azzal, hogy a politikába is beleütötte az orrát, a saját halálos ítéletét is aláírta.

Jóllehet hivatalosan választ kaptunk az Aranykéz utcai robbantás, a Fenyő-ügy vagy éppen a Prisztás-gyilkosság

által felvetett kérdésekre, sokan a mai napig kételkednek abban, hogy a jogerős ítéletek a *valóság* alapján születtek.

Hogyhogy nem állt bosszút az orosz maffia Menyéten, aki nemcsak szembekerült az oroszokkal, de azt is híresztelte, hogy a leszámolások mögött az oroszok állnak? Tényleg csak egy, az olajos körök számára kényelmetlenné vált rendőrségi besúgó, Boros Tamás likvidálása volt a cél, amikor 1998-ban egy egész utcát felrobbantottak Budapest belvárosában? Miért és kinek állt érdekében a hazai politikusok lakásainál robbantani? Figyelmen kívül lehet-e hagyni azt a tényt, hogy Magyarország ebben az időszakban csatlakozott a NATO-hoz, miközben a magyar alvilágba olyan külföldi végrehajtók fészkelték be magukat, akik a szlovák titkosszolgálattal is kapcsolatban álltak? Azzal a szlovák titkosszolgálattal, amely – mint később kiderült – tudatosan próbálta lejáratni, ellehetetleníteni a NATO előszobájában várakozó Magyarországot.

Vagy mindez csak véletlen, és a magyarázat ennél jóval egyszerűbb?

Azokban a gengszterekben, akik áldozatul estek a maffiaháborúnak, egy közös vonás mindenképpen volt: érinthetetlennek hitték magukat, és maguk is elhitték azokat a mítoszokat, amelyek körüllengték őket. Seres Zoltán senkitől sem félt, és elhitte, hogy nem eshet bántódása. Mégis megölték. Prisztás üzletembernek tartotta magát, s bár az alvilágban mozgott, fel sem vetődött benne, hogy akár ő öljön vagy ölessen meg valakit, esetleg őt öljék meg. Ő is tévedett.

Azok viszont, akik csodával határos módon, de túléltek egy-egy merényletet vagy támadást, belátták, hogy nem létezik legyőzhetetlen ember. Ahogy azt is, hogy az út, amelyen elindultak, vagy a ravatalhoz vagy a börtönbe vezet, ezért inkább otthagyták az alvilágot.

Ők voltak a szerencsésebbek.

A kilencvenes évek elején hírhedtté vált, *Váci hetek* néven emlegetett társaságból P. József élete különösen tragikusan alakult, és ha van helye megrázó vágóképnek a magyar szervezett bűnözés történetéből, akkor annak itt és most.

P. fiát és egyik barátját 1997 őszén találták meg a rendőrök az 51-es főút mellett, mindkettőjüket fejbe lőtték. P. minden alvilági kapcsolatát megmozgatta, hogy megtudja, kik végeztek a fiúkkal, de a próbálkozása sikertelen maradt.

P. néhány évvel ezelőtt, a temetőben, a fia sírjánál szíven lőtte magát.

A sírhantra borulva találták meg.

NÉVJEGYZÉK

Könyvemben rengeteg a szereplő, azt pedig, hogy ki kicsoda, nehéz nyomon követni. Az alábbi névjegyzékben összegyűjtöttem azok neveit és rövid bemutatását, akikről a könyv egyes fejezeteiben hol hosszabban, hol rövidebben írok. Természetesen ez a felsorolás nem tartalmazza az összes olyan szereplőt, aki meghatározta a magyar alvilág elmúlt négy évtizedét, de törekedtem arra, hogy a legfontosabb neveket legalább megemlítsem. A névjegyzékben van, aki teljes néven szerepel, mert korábban valamilyen formában „közszereplővé" vált. Mások monogrammal vagy gúnynéven, és akad olyan is, akinek én adtam álnevet – utóbbiakat csillaggal jelöltem. (A könyvben szereplő rendőrök és más közéleti figurák nevei nincsenek a listán.)

ÁLLAT
A Fekete Sereg tagja, Magyar Róbert egyik bizalmi embere.

ALVICS GYULA
Ökölvívó. A rendszerváltozás után a Fantom Kft. nevű őrző-védő cégben jelent meg, amelyben mások mellett Csobolya Attila, Seres Zoltán és Növényi Norbert voltak a társai.

ASSZONY FERI
A nyolcvanas–kilencvenes évek ismert csalója, népes családja az „itt a piros, hol a piros" nevű játékban utazott. Nem csak Magyarországon tevékenykedtek.

BADR CHAKHAKHIRÓ
Budapesten tevékenykedő arab valutaüzér. 1990-ben gyilkolták meg.

BERCI
P. Bertalan. Az első budapesti night-club, a Rózsaszín Cica üzemeltetője.

BIKOSZ
Görög származású bűnöző, az ő útlevelével szökött meg Markó Béla Magyarországról.

BIMBI CSALÁD
A Bimbi testvérek vezette famíliát már a nyolcvanas években jól ismerték az alvilágban. Főleg lányok futtatásából éltek, de a kilencvenes években a „védelmi piacon" is feltűntek.

BODÓ
A Fekete Sereg tagja, Magyar Róbert egyik bizalmi embere.

BOROS TAMÁS
Fater rokona, aki az olajügyletekben is benne volt. Vesztét az okozta, hogy miután összeveszett az üzlettársaival, mindenről kitálalt a rendőrségnek, amiről csak tudomása volt. Videóra vett vallomásában már a kilencvenes években gyilkosnak nevezte Menyétet. Az Aranykéz utcai merényletben robbantották fel 1998 nyarán.

BRAZIL
F. Attila betörő. A nyolcvanas években Csumpi és az egykori Négy páncélosból ismert K. Ervin bűntársa. A kilencvenes években egy másik „négy páncélos", Gábor és Menyét üzlettársa lett az egyik legnagyobb olajozással

foglalkozó cégben, az Energolban. A kétezres években a „kecskeméti maffiaperben" ítélték el, amelyben Fater volt az elsőrendű vádlott.

BUKSI

B. János betörő, a Zubó irányította, 1979-ben alakult betörőcsapat egyik tagja. A rendszerváltozás után a Los Angelesből visszatérő Zubó környezetében mozgott.

BULGÁR MISI

Csontkezű testőre. Csontkezűvel együtt ölte meg egy bérgyilkos 1999-ben.

CINÓBER

D. Ferenc lányfuttató. A nyolcvanas évek betöréssorozatait feltáró rendőrségi dokumentumokban is felbukkan a neve. Az 1990-ben készült és a prostitúcióról szóló *K2* dokumentumfilmben is gúnynevén, Cinóberként szerepel mint strici. 1996 decemberében gyilkosság áldozata lett.

CIROK*

C. Attila. Az általa vezetett csapat számlájára írnak egy pénzszállítók elleni rablássorozatot, a diósdi kettős gyilkosságot és azt is, hogy töméntelen mennyiségű olajat loptak el a Mol százhalombattai olajfinomítójából, méghozzá földön, vízen, vasúti sínen, végül már föld alatti csővezetékeken is.

COLOS

K. Norbert. A diósdi kettős gyilkosság egyik áldozata.

CSASZI

Cs. József. Kőbányai bokszoló, Sasa cimborája. 1996 nyarán a Conti Car presszójában késelték halálra egy elszámolási vita közben kirobbant verekedésben.

CSEVI*

Cs. József betörő. Buksi és Gida bűntársa.

CSOBOLYA ATTILA

A nyolcvanas évek alvilágának ismert alakja, egykori szerencsejátékos, aki egy időben barátja, Prisztás József védelmét is ellátta. Képzett bunyós, gyakran megfordult a Lőrinc étteremben, a kilencvenes évek elején pedig a budapesti alvilág egyik legerősebb figurájaként tartották számon. 1995-ben vonult vissza az éjszakai életből, miután Tanyi József egy szamurájkarddal annyira súlyosan bántalmazta, hogy kis híján meghalt. Azóta legális üzletekkel foglalkozik.

CSOKI

N. Péter. A nyolcvanas években aktív egyik betörőbanda tagja. Markó Béla egyik bűntársa.

CSONTKEZŰ

D. György, újpalotai vagány. Több gyilkossággal is hírbe hozták, de egyetlen esetben sem tudták rábizonyítani az emberölést. Az alvilág rettegte a nevét. 1999-ben, saját presszójában végezte ki egy bérgyilkos.

CSUMPI

N. Béla betörő. A legendás Lőrinc étterem törzsvendége.

CSÜLÖK

Cs. Zsigmond. A nyolcvanas években a Négy páncélosból ismert Gáborral közösen is követett el bűncselekményeket, de bűnözői karrierje a rendszerváltozás után ívelt fel, amikor Fater üzlettársa lett az autókereskedéssel foglalkozó Conti Car nevű cégben. 1999-ben robbantásos merényletet hajtottak végre ellene, de túlélte a támadást. A kétezres években a kecskeméti maffiaperben ítélték el.

CSÜNGŐ

Cigarettacsempész, aki a Magyar Róbert vezette Fekete Seregtől kért segítséget, hogy egy ellenlábasát ellehetetlenítse.

D. CSABA

Vajdasági származású bérgyilkos.

D. LÁSZLÓ

Az Öreg gúnynéven ismert férfi még a hetvenes években hagyta el Magyarországot. Belgiumban telepedett le, a rendszerváltozás idején nemzetközi kokaincsempészként tartotta számon a rendőrség.

DINDA

Cirok egyik bűntársa. Amikor úgy tűnt, elárulja Cirokékat, eltűnt. 1997. július 17-én látták utoljára.

DÓRI SÁNDOR

A hatvanas években hagyta el Magyarországot, az Egyesült Államokban próbált szerencsét. A rendszerváltozáskor üzletemberként tért vissza, és a szerencsejáték-iparban tevékenykedett. Többször akarták megölni, sikertelenül.

DZSÍNÓ

Pécsi bokszoló, aki valutázással is foglalkozott, és a Fantom Kft.-be is bevették. A kilencvenes években, Kölnben lőtték le.

ENDRIGO

Nemet Endrigo. Szerb bűnöző. A Faterék vezette bűnszervezetben Szlobo társa volt. A kecskeméti maffiaperben őt is elítélték.

F. ÁRPÁD

Kábítószer-kereskedő.

F. FERENC

Prisztás József ismerőse, aki együtt volt a vállalkozóval, amikor megölték. Jogerős bírósági ítélet mondta ki, hogy F. Ferenc árulta el Prisztás gyilkosainak, merre találják a célpontot.

FASZI

Cigarettacsempész. A Magyar Róbert vezette Fekete Sereggel került szembe.

FATER'

R. László. A hetvenes években kötött börtönbarátságot a Négy páncélos banda tagjával, D. Gáborral. A rendszerváltozáskor már autókereskedéssel foglalkozik, a Conti Car tulajdonosa, társa Csülök. Neve az olajügyekben is felbukkan, a kétezres években a kecskeméti maffiaperben ítélik el. Büntetését azonban nem tölti ki, mert „bűnbánó keresztapaként" vallomást tesz, részben neki köszönhetően jutott börtönbe Menyét. A kilencvenes évek leszámolásos gyilkosságainak egyik koronatanúja.

FRENKI

K. Ferenc. Cirok bűntársa, egyik bizalmi embere.

G. FERENC

Az 1973 és 1975 között aktív csapat, a Négy páncélosként elhíresült betörőbanda tagja.

GÁBOR

D. Gábor. Az 1973 és 1975 között aktív csapat, a Négy páncélosként elhíresült betörőbanda tagja. A szintén betöréses lopások miatt elítélt Fater rabtársa volt a hetvenes években. A kilencvenes években az egyik legnagyobb, olajozással foglalkozó cég, az Energol vezetője. A könyvben Menyét néven emlegetett P. Tamás egykori mentora.

GIDA

K. Sándor betörő, a Zubó irányította, 1979-ben alakult betörőcsapat egyik tagja. 1985-ben megszökött a szegedi Csillag börtönből, de elfogták.

GŐTE FERI

A nyolcvanas évek legendás alvilági figurája. Hírhedt riválisa, Laczkó Bandi késelte meg a nyolcvanas években.

GYURMA*

M. Richárd. A Fater vezette bűnszervezetben az ütőember szerepét töltötte be, a katonákat fogta össze, szórakozóhelyek tartoztak az ellenőrzése alá. A kecskeméti maffiaperben elítélték. 2018-ban azzal került be a hírekbe, hogy a budapesti Dózsa György úton részese volt egy olyan közlekedési balesetnek, amelyben két ember meghalt. M. Richárdot Gyurma fedőnéven „jegyezte" a Nemzeti Védelmi Szolgálat.

GYÜRE JÓZSEF

Menyét (P. Tamás) fiatalkori bűntársa, a nyolcvanas években betörésekből, telefonfülkék fosztogatásából élt. A kilencvenes években olajozott is. 1999-ben gyilkolták meg.

H. PISTA

H. István. Küzdősportokban jártas figura, aki több kaszinó védelmét látta el. Jó kapcsolatokat ápolt Magyar Róberttel, a Fekete Sereg vezérével.

H. ZOLTÁN

Zubó bűntársa, betörő. 1980-ban együtt szöktek meg Magyarországról.

HAKAN

Karabacakoglu Recep Hakan. Török „üzletember". A nyolcvanas évek elején jött Magyarországra, majd lett a pestszentlőrinci kamionterminál ura. Kiváló állambiztonsági és rendőrségi kapcsolatai voltak, az ellene folyó büntetőeljárásokat rendre megúszta. 1993-ban ölték meg.

HATYI

H. István. Menyét embereként dolgozott a kilencvenes években. Évtizedekkel később meggyanúsították, majd elítélték Prisztás József meggyilkolása miatt.

HOFI

H. István. Prisztás József egykori barátja, bizalmasa. 1997-ben robbantásos merényletet hajtottak végre ellene, de túlélte a támadást.

IGOR KOROL

Szeva egyik alvezére.

J. RÓBERT

A hetvenes–nyolcvanas évek betöréssorozatának egyik érintettje, egykori betörő. A rendszerváltozás után több gazdasági bűncselekményben érintett volt, a kétezres években pedig egy, a titkosszolgálatot is érintő gazdasági bűnügy miatt került látókörbe. 2018-ban vesztegetésért felfüggesztett börtönbüntetést kapott, mert a vád szerint Tanyi Györgyöt akarta rábírni arra, hogy egy Pintér Sándor belügyminiszterrel kapcsolatos dokumentumot vigyen külföldre.

JACKSON

A Fekete Sereg tagja, Magyar Róbert egyik bizalmi embere.

JANI

Ragyás Tóni gyilkosa. A Fekete Sereg vezérének, Magyar Róbertnek az utasítására ölte meg Ragyást.

JOZEF HAMALA
Szlovák bűnöző. Jozef Roháč bűntársa.

JOZEF ROHÁČ (PATKÁNY, FOGÁSZ)
Szlovák bérgyilkos, több szlovákiai és magyarországi gyilkosság végrehajtója. Állítása szerint ő végzett Prisztás Józseffel, de az Aranykéz utcai robbantás és Fenyő János médiavállalkozó meggyilkolása miatt ítélték el jogerősen.

K. ERVIN
Az 1973 és 1975 között aktív csapat, a Négy páncélosként elhíresült betörőbanda tagja.

K. GYÖRGYI
Kisbandi egykori „titkárnője", aki főnöke szökése után Menyét szolgálatába állt.

KACSA
L. János. Menyét (P. Tamás) gyerekkori barátja.

KETTES
A Fekete Sereg tagja, Magyar Róbert egyik bizalmi embere.

KISBANDI
Lakatos András, akit az „alvilág bankáraként" is emlegetnek. Csobolya Attila egykori iskolatársa, már tizenkét évesen az éjszakát járta, kártyázott. A kilencvenes években Menyét (P. Tamás) és Seres Zoltán környezetében bukkant fel, súlyos tartozásai miatt aztán elmenekült az országból. Egyike azoknak, akik Menyétet tartják felelősnek a kilencvenes évek alvilági leszámolásaiért.

KOSZI MIKI
Sz. Miklós. A Koszi klánként elhíresült szervezet egyik vezetője, akit a diósdi kettős gyilkosság miatt jogerősen elítéltek. Nevéhez fűződik az 1999-es pokolhegyi csata.

KOSZI PISTA
Sz. István. A Koszi klánként elhíresült szervezet egyik vezetője, akit a diósdi kettős gyilkosság miatt jogerősen elítéltek. Nevéhez fűződik az 1999-es pokolhegyi csata.

KUKKER
P. Sándor. Cirok unokaöccse, aki rokona megbízásából bérgyilkosságokat is vállalt. A diósdi kettős gyilkosságot ő követte el.

LACKÓ BANDI
A nyolcvanas évek legendás alvilági figurája, aki megkéselte Gőte Ferit.

LADISLAV T.
Jozef Roháč szlovák bűntársa.

LAKAT
L. Csaba fogathajtó. A kilencvenes években Prisztás József köréhez tartozott. Nem sokkal Prisztás megölése után megpróbálták őt is meggyilkolni, de túlélte a támadást. A merényletért hosszú évekkel később a Tanyi-brigádot tették felelőssé.

MAGYAR RÓBERT
A Fekete Sereg borsodi származású vezére. A kétezres évek elején költözött fel Budapestre, és építette ki csapatát, amely szükség esetén az ország több pontjából képes volt katonákat mozgósítani.

MAKI
L. Attila. Az 1973 és 1975 között aktív csapat, a Négy páncélosként elhíresült betörőbanda tagja, vezére. A rendszerváltozáskor a börtönben ülő, általános amnesztiát követelő köztörvényes bűnözők szóvivője.

MARKÓ BÉLA

Betörő, a nyolcvanas évek elején tevékenykedő egyik betörőcsapat vezéregyénisége. 1981-ben, a rendőrség elől szökött meg, először Nyugat-Németországba, majd az Egyesült Államokba távozott. Ebben S. Csaba segítette. Kaliforniában lelőtte Szendrő Öcsit. 1990 októberében halt meg Los Angelesben. Lelőtték.

MEDVE

A Fekete Sereg tagja, Magyar Róbert egyik bizalmi embere.

MENYÉT

P. Tamás. A fiatalkorúak börtönét is megjárta, a nyolcvanas évek közepén telefonfülkéket fosztogató banda egyik tagjaként került rács mögé. A kilencvenes években az Energol tagja lett, majd évekig bujkált. 2012-ben tartóztatták le, majd több alvilági leszámolás, így a Prisztás-gyilkosság és az Aranykéz utcai robbantás felbujtójaként ítélték el.

MESZES'

M. Péter. A nyolcvanas évek elején tippadóként segítette a betörőket. A kétezres években abban a „kecskeméti maffiaperben" ítélték börtönre, amelyben az elsőrendű vádlott Fater volt. 2019-ben halt meg.

MOLNÁR PÉTER

Veszprém ismert alvilági alakja, aki megfordult Szlávy Bulcsú „hadseregében" is. 1997 nyarán robbantották fel.

MUSKOVICS GYULA

Menyét fiatalkori barátja. Lányfuttatóként kezdte, majd az elsők között volt, aki a rendszerváltozás után nagy tételben kereskedett kokainnal és vált milliomossá. 1995-ben ölték meg, közvetlenül az esküvője előtt.

N. FERENC

A Zubó-féle betöréseknél és más bűncselekményeknél segítette tippekkel a bűnözőket.

NAJI AWAD FATHI

Budapesten élő jordán valutaüzér. 1995-ben robbantották fel. Ez volt az első olyan merénylet, amelyben TNT-vel likvidáltak egy alvilági figurát.

NYAKI

Cigarettacsempész. A Magyar Róbert vezette Fekete Sereggel került szembe.

OLASZ MISI

G. Mihály. Drogkereskedőként ismerték, saját katonái végeztek vele a kilencvenes években.

PÁPAY TIBOR

A szlovákiai Dunaszerdahelyen működő magyar maffia vezére. 1999 tavaszán ölték meg kilenc társával együtt.

PINTYE

A Mókus őrs néven emlegetett és a nyolcvanas években működő egyik betörőbanda vezére.

PIPÁS

F. József. A diósdi kettős gyilkosság egyik áldozata.

PÖTYI

Ny. Péter betörő. A nyolcvanas évek budapesti alvilágának ismert alakja.

PRISZTÁS JÓZSEF

Üzleti karrierjét hamiskártyázással, nepperkedéssel kezdte, de a szerencsejáték-iparban is jelentős érdekeltségei voltak. Uzsorásként a budapesti éjszakai élet egyik legva-

gyonosabb emberévé nőtte ki magát. 1996-ban gyilkolták meg.

PUFI

Lakatos Pufit már a rendszerváltás környékén számontartotta a rendőrség, Csontkezűt és Tureket is jól ismerte. A kétezres években a Magyar Róbert vezette Fekete Seregben tűnt fel.

R. KAMILLÓ

Bártulajdonos, a budapesti éjszakai élet közismert alakja.

RADICS ATTILA

A Radír gúnynéven is ismert férfi Menyét egyik bizalmi embere volt. 2002-ben a családjával együtt nyoma veszett, minden bizonnyal meggyilkolták.

RAFI

A Fekete Sereg tagja, Magyar Róbert egyik embere.

RAGYÁS TÓNI

H. Antal. Óbuda réme, aki kiszámíthatatlan és túlzottan agresszív stílusa miatt egyetlen alvilági csapathoz sem tartozott. 2003 nyarán lőtték le, miután összekülönbözött a Fekete Sereg vezetőjével, Magyar Róberttel.

RECSKÓ ÁRPÁD

Recskó annak a telefonfülke-fosztogató bandának volt a tagja, amelyikhez Menyét és Gyüre József is tartozott. A kilencvenes évek elején, autóbalesetben halt meg.

SÁRGALÁBÚ

Sz. Lajos, a hetvenes–nyolcvanas évek alvilágának ismert figurája. Népes családjának több tagja közismert alakja az éjszakai életnek. Sárgalábúék lányfuttatással is foglalkoztak.

SASA

A Csontkezű társaságához tartozó ismert alvilági figura, aki a rendszerváltozás környékén Prisztás egykori barátja, Hofi mellett is felbukkant.

SERES ZOLTÁN

Pestszentlőrinc hírhedt fenegyereke. Soha nem ítélték el, de már a nyolcvanas években ismert alakja volt az alvilágnak. A kilencvenes években az orosz alvilággal szövetkezve vált a legerősebb csapat vezetőjévé. 1999 tavaszán gyilkolták meg.

SPALLER BÉLA

Nemzetközi hírű hamiskártyás, a rendőrség már az ötvenes években szemmel tartotta. A hamiskártyázásban Prisztás József mestere volt.

STECJURA (LONCSIK)

Leonid Goldstein. Szeva egyik alvezére.

SZÁJMON'

S. Csaba. A hatvanas években hagyta el Magyarországot és telepedett le az Egyesült Államokban. A hetvenes–nyolcvanas években a Los Angeles-i magyar maffia fejeként tartotta számon a rendőrség. A nyolcvanas években sokszor látogatott el Magyarországra, a rendszerváltozás után pedig a privatizációba is beszállt, nem sok sikerrel.

SZENDRŐ ÖCSI

S. Csaba jobbkezeként emlegették. Akárcsak S. Csaba, ő is a hatvanas években hagyta el Magyarországot és lett a Los Angeles-i magyar maffia emblematikus alakja. A nyolcvanas évek elején Markó Béla lőtte le, Budapesten temették el.

SZEVA BÁCSI

Szemjon Mogiljevics orosz keresztapa, a kilencvenes években Magyarországon tevékenykedő orosz ajkú bűnözők főnöke. A rendszerváltozás után több évig Budapesten élt.

SZLÁVY BULCSÚ

Betörő. A nyolcvanas évek végén fővárosi és balatoni vendéglátóhelyektől szedett védelmi pénzeket, a média a „Balaton császáraként", a „Balaton királyaként" emlegette. 1997-ben eltűnt, mint később kiderült: meggyilkolták.

SZLOBO

Szlobodan Sztojanovics. Szerb bűnöző, akit Meszes vitt be a Fater vezette bűnszervezetbe még a kétezres évek elején. Faterék őt bízták meg azoknak a fegyvereknek a beszerzésével, amelyekkel likvidálni akarták egy riválisukat. Szlobo végül elárulta Faterékat, a kecskeméti maffiaper egyik koronatanúja lett. Később Szerbiában meggyilkolták.

SZTOJKA PÖKI

Használtcikk-kereskedő, orgazda, tippadó, nepper. A Los Angeles-i magyar alvilág ismert alakjának, Szendrő Öcsinek a barátja. A hetvenes–nyolcvanas évek betöréssorozatának egyik gyanúsítottja.

T. TIBOR

Az éjszakai élet ismert figurája, akiről úgy tartják, hogy a Balaton északi partján voltak érdekeltségei. Egy jogerős bírósági ítélet szerint Fater és társai likvidálni akarták a kétezres években.

TANYI GYÖRGY

A kilencvenes évek rettegett figurája, aki a Fater és Csülök nevével fémjelzett Conti Car kapcsán erősödött meg.

Testvére, János és József is ismert alakja az éjszakai életnek. 2018-ban jogerősen elítélték a Lakat elleni merénylet miatt.

TASNÁDI PÉTER

Kereskedő, üzletember. Már a nyolcvanas években megfordult az éjszakai életben, de fénykorát a kilencvenes években élte, ismert közéleti emberek, művészek, sportolók, politikusok, médiaszemélyiségek köreiben mozgott, sokan „keresztapaként" könyvelték el, a maffiózó stílusra ő maga is rájátszott. Később több büntetőeljárás indult ellene, többször ült börtönben.

TERJÉK ISTVÁN

Vállalkozó. 1998-ban az autójában robbantották fel.

TETOVA

Budapesten tevékenykedő albán bűnöző.

TOTKA PÁL

Egykori ökölvívó, 1978-ban az Év bokszolója. A hetvenes–nyolcvanas években tippadóként segítette a betörőket, emiatt elítélték. Kezdetben kidobóként dolgozott az éjszakában, majd maga is üzemeltetett éjszakai mulatót. 1996 novemberében több lövéssel meg akarták ölni, de túlélte a támadást. Ezután kivonult az alvilágból, kereskedőként dolgozott tovább.

TRALALA CSALÁD

A legprofibb budapesti zsebtolvaj-família gúnyneve. Mestertolvajként tartották őket számon az éjszakai életben.

TUREK

H. Sándor. Csontkezű egykori barátja és társa, a budapesti alvilág ismert alakja, akit szlovák bűnözői körökben is számontartanak.

UGÓ*

U. Gábor. A hetvenes–nyolcvanas években aktív betörőbandák orgazdája, Markó Béla egykori bűntársa. A rendszerváltozás után nagymenő drogkereskedőként került a rendőrség látókörébe.

V. GYÖRGY

Betörő. A nyolcvanas évek elején a rendőrség őt tartotta a legveszélyesebb magyar bűnözőnek.

VARGA ISTVÁN

Vizó egykori bizalmasa, aki a diszkópápa 2012-es letartóztatása után a főnöke és a vele összejátszó magas beosztású rendőrök ellen vallott.

VÉ*

V. Gábor, autókereskedő, aki T. Tibor védelmét élvezte. Faterral még a kilencvenes években üzletelt. Fater és csapata a kétezres években meg akarta szerezni az érdekeltségeit, ezért akarták megölni „védelmezőjét", T. Tibort.

VIDA

Cigarettacsempész. A Magyar Róbert vezette Fekete Sereggel került szembe.

VIZÓ

V. László. A nyolcvanas években taxisként, majd a rendszerváltáskor már egy bordélyház üzemeltetőjeként jelent meg az éjszakai életben. A kilencvenes években sorra nyíltak az érdekeltségébe tartozó helyek, a kétezres évekre tekintélyes diszkóbirodalma lett. Ez a birodalom 2012-ben omlott össze, amikor büntetőeljárás indult ellene, amiért eltitkolta a jövedelme jelentős részét.

ZAHAROVICS ZOLTÁN

A rendszerváltozáskor az egyik legismertebb budapesti valutaüzér. 1991-ben gyilkolták meg.

ZUBÓ

Z. Gyula. Karrierjét lányfuttatással kezdte, majd betöréseket szervezett. 1980-ban elhagyta az országot, először Nyugat-Németországba, majd az Egyesült Államokba ment. A nyolcvanas években a Los Angeles-i magyar alvilágban mozgott, a rendszerváltozás után pedig visszatért a szülőföldjére, és Szentendrén nyitott bordélyházat. 1997 májusában halt meg vérmérgezésben, napokkal azután, hogy felrobbantották.

TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRI FORRÁSOK JEGYZÉKE

M. Béla KEO dossziéja, ÁBTL - 1.11.13. - 0049-185-9 jelzetű dosszié
M. Béla és tsa: ÁBTL 3.1.9 - V-163725 jelzetű dosszié
„Presztízs" fedőnevű akció. ÁBTL - A-4187/1983/2 jelzetű dosszié
Vizsgálati napló - BRFK - II. sorozat II. kötet: ÁBTL 3.1.9. - Vizsgálati napló - BRFK - II. sorozat II. kötet
Határsértők, ÁBTL 2.2.1 - I/9. 5. doboz jelzetű dosszié
ÁBTL 3.1.9 - V-160477 jelzetű dosszié
Sz. József - ÁBTL 3.1.9 - V-158745/1 jelzetű dosszié
Sz. József - ÁBTL 3.1.9 - V-158745/2 jelzetű dosszié
Ny. Péter - ÁBTL 3.19 - V-162051 jelzetű dosszié
„Savas" - ÁBTL 3.1.5. - O-17396 jelzetű dosszié
S. Csaba KEO dossziéja - ÁBTL 1.11.13. - 0010-338-8 jelzetű dosszié
BM ORFK Tájékoztatója (Szigorúan titkos) 1983/5 - ÁBTL A-4149/1983/5 jelzetű dosszié.

A magyar nyelvű sajtóarchívumban az Arcanum Digitális Tudománytár segítségével kutattam. Az amerikai sajtócikkeket a Newspapers adatbázisát használva értem el.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönöm mindazoknak a támogatását, akik segítették a munkámat. Bárdy Tibornak, hogy felelevenítette a régi időket, Bozsóki Bélának, Koltai Andrásnak, Kolozsi Ádámnak, Szőnyei Tamásnak, Bezsenyi Tamásnak, Orosz Istvánnak, Oláh Miklósnak, valamint a kiadó munkatársainak. Attilának, Gyulának, és nem utolsósorban a feleségemnek, családomnak és mindazoknak, akik elviseltek akkor is, amikor semmi más nem járt a fejemben, csak ez a könyv.

TÖRTÉNE
FORRÁS(

M. Béla KE
zetű dos
M. Béla és
„Presztízs'
dosszié
Vizsgálat
Vizsg
Határsér
ÁBTL 3
Sz. Józs
Sz. Józs
Ny. Pé
„Savas
S. Csa
ze
BM
A

A n
Tu(
kel

21. Század Kiadó – XXI. Század Kiadó Kft., Budapest
Felelős kiadó Bárdos András és Rényi Ádám
Kiadványfelelős Kovács-Rényi Anna

Kreatív szerkesztő-producer Zolmási Balázs
Előkészítés Takács Andrea
Korrektúra Györke Mária

Nyomta és kötötte az Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen
Felelős vezető György Géza vezérigazgató

magyar nyomdatermék
NYOMDA- ÉS PAPÍRIPARI SZÖVETSÉG

Fotó © Stiller Ákos

Dezső András az Index újságírója. 1976-ban született, nős, két gyermeke van. Kétszer nyerte el a legjobb oknyomozó újságírók-nak járó Göbölyös Soma-díjat, ezenkívül az Európai Sajtódíjra is jelölték. Rendsze-resen publikál az alvilágot, titkosszolgá-latokat érintő témákban. Több tényfeltáró írását a nemzetközi sajtóban is szemlézték.

ó András a történeti levéltárban porosodó, egykoron szigorúan s rendőrségi és állambiztonsági dossziék, periratok, korabeli új-ikkek százain rágta át magát, öreg zsiványokkal, volt rendőrök-tt le beszélni. A tények, nem a mítoszok érdekelték. Könyvében gyarországi szervezett bűnözés kialakulásának és fejlődésének netét meséli el, eddig soha nem publikált, csak kevesek által rt epizódokat is feltárva.

orit olvasva a hetvenes évek hírhedt kasszafúróitól a Los An-s-i magyar maffia támogatását élvező budapesti betörőelitten egismerkedhetünk az alvilág kultikus, sokszor tragikus sorsú áival is. Ki volt a hetvenes évek legendás gengsztere, a Los lesben agyonlőtt Markó Béla? Mivel kezdte karrierjét Vizó, zkópápa? Honnan indult az 1996-ban meggyilkolt dúsgazdag lkozó, Prisztás József? Miből szerezte első millióit a luxus-ley-jében agyonlőtt Seres Zoltán? Kik azok a túlélők, akik évti-ken át meghatározó szereplői voltak ennek a kornak?

erző nemcsak a szervezett alvilág kalandos krónikáját írta le átlan részletességgel, hanem megrajzolta azt a folyamatosan zó társadalmi és gazdasági környezetet is, amely az elmúlt ven évben nemcsak a bűnözők és ügyeskedők, de mindannyiunk re hatással volt.

3690 Ft

9 786155 955365

21.

facebook.com/21szazadkiado
www.21szazadkiado.hu

MAFFIÓZÓK MACKÓNADRÁGBAN

DEZSŐ ANDRÁS

21. Század Kiadó

DEZSŐ ANDRÁS

MAFFIÓZÓK

MACKÓNADRÁGBAN

A MAGYAR SZERVEZETT BŰNÖZÉS REGÉNYES TÖRTÉNETE A 70-ES ÉVEKTŐL NAPJAINKIG

21. Század Kiadó